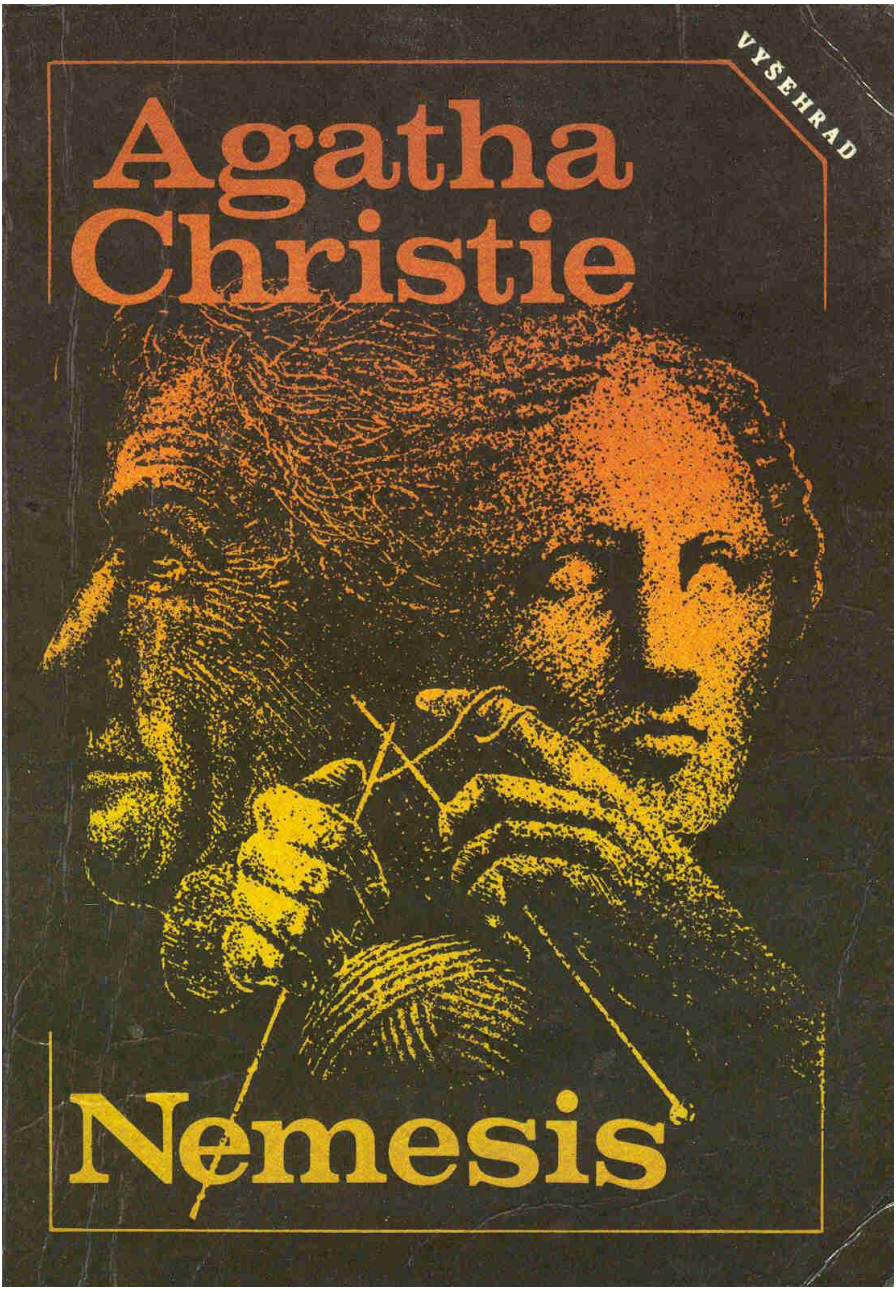

VYŠEHRAD
Agatha Christie
Nemesis

Agatha Christie

Nemesis

Vyšehrad
Praha
1982

© by Agatha Christie
Limited, 1971
Translation
© Eva Hrubá, 1981
Illustrations Václav Kučera, 1981

slečna
Jane
Marplová

Nemesis

„Naše společná šifra, má drahá, je Nemesis“.

Slečna Jane Marplová seděla ve velké lenošce u krbu ve svém domě v St. Mary Meadu a velmi tiše a něžně opakovala tato slova.

Byla to část dopisu — neobyčejného dopisu od neobyčejného muže. Muž, který jej psal, byl už mrtev. Více než před týdnem četla oznámení o jeho úmrtí.

Nemesis… To slovo jí něco připomínalo. Tropické palmy — modré Karibské moře — a také ji samotnou — běžící tropickou nocí na ostrově St. Honoré, aby požádala o pomoc… Aby ji dostala včas — a mohl být zachráněn jeden lidský život.

Žádala ji velmi naléhavě — při tom vyslovila jedno slovo — Nemesis…

A teď zase ona byla žádána o pomoc. A přece nevěděla ani proč — ani v čem? Bylo to tak podivné — tak nesmyslné — a přesto… Jak výjimečné vlastnosti by mohla mít zrovna ona? Vtom jako by slyšela něčí slova: „Máte zvláštní smysl pro spravedlnost, má drahá. Přál bych si, abyste vypátrala zločin. Stále vás vidím, s jakou energií jste mne v záplavě růžové vlny vyrušila ze spánku!“ Slečna Jane Marplová pohlédla na své pletení.

Dopis končil citátem knihy Ámosovy:

„Nechť pravda pronikne jak proudy vod,
nechť spravedlnost je věčný vodopád…“

„Jako by to ani nebylo určeno pro mne,“ pomyslela si rozpačitě slečna Marplová.

Předehra *1*

Slečna Jane Marplová měla ve zvyku rozevřít druhé noviny až odpoledne. Dvoje jí donášeli denně do domu. Ty první četla při ranním šálku čaje, pokud ovšem přišly včas. Mladík, který je roznášel, byl zřejmě s časem na štíru. Velmi často to byl někdo nový, kdo se té práce chopil příležitostně, než najde něco jiného. Každý z nich však měl svou vlastní zeměpisnou představu o směru své roznášky. Snad si všichni nějak zpestřovali její jednotvárnost. Ovšem odběratelé, kteří byli zvyklí prolistovat noviny časně ráno a zhltnout nejšťavnatější události z denních zpráv, než odjedou autobusem, vlakem či jiným dopravním prostředkem do práce, byli otráveni, když noviny nedošly včas. Nicméně i mnohé dámy středního věku, včetně těch starších, které si žily klidným životem v St. Mary Meadu, všechny dávaly přednost novinám přiloženým na prostřený stůl ke snídani.

Také dnes slečna Marplová přelétla pohledem titulní stránku a ještě několik dalších titulků v deníku, který sama nepojmenovala jinak než „Děvče pro všechno“, což bylo velmi slušné označení skutečnosti, že její deník Daily Newsgiver změnil majitele a k nelibosti její i jejích přátel zásoboval své čtenáře články všeho druhu. Našli jste v něm pánskou i dámskou módu, ženské zdravotní potíže, dětské soutěže a opět zase ženské strastiplné dopisy; opravdové novinky však byly přímo mistrně umístěny všude jinde, jen ne na první stránce, a to obvykle do zvlášť nenápadného sloupce, kde člověku zaručeně ušly. Slečna Marplová byla však staromódní. Měla ráda noviny, které opravdu novinami byly a pokaždé něco nového přinesly.

Odpoledne po obědě se uvelebila do křesla k malému schrupnutí. Bylo to křeslo se svislou podpěrou, zvlášť zakoupené pro její revmatická záda. Rozevřela Times, které si člověk mohl dosud kdykoliv přečíst. Ne ovšem, že by Times byly dnes to, co bývaly kdysi. Naopak, přímo k zuřivosti vás přiváděly tím, že jste tam podruhé nemohli nic najít. Místo toho, abyste si je mohli postupně od první stránky prolistovat a dozvěděli se, kde co je, a pak lehce našli články, které vás právě zajímají, jste stále nepatřičně vyrušováni programy dnešní doby. Zničehonic tam najdete dvě stránky plné ilustrací cesty na Capri. A také sportovním událostem se dává mnohem více přednosti,

než tomu bylo za starých časů. Jen novinky ode dvora a osobní zprávy jsou věrnější starým zvyklostem. Narození, sňatky a úmrtí, díky svému přednostnímu umístění, poutaly kdysi pozornost slečny Marplové na prvním místě. Přestěhovaly se však do zcela jiné části Times, a dokonce v poslední době zůstávaly téměř trvale na poslední stránce.

Slečna Marplová věnovala tedy nejprve pozornost hlavním zprávám na první stránce. Obvykle se jimi příliš dlouho nezabývala, protože tam nenašla nic jiného, než co už četla ráno, nanejvýš snad v poněkud jiném podání. Pak nahlédla do obsahu. Články, komentáře, sport, věda; nato začala postupovat obvyklým způsobem a obrátila celé noviny. Rychle přejela pohledem narození, sňatky a úmrtí, po kterých měla v úmyslu vrátit se na stránku věnovanou dopisům, kde téměř vždy našla něco zábavného, aby pak přešla na zprávy ze soudní síně. V dnešních novinách na stejné straně byly i zprávy z aukční síně. Často tam našla i krátký článek o vědeckých objevech, ale ten obvykle nečetla. Nic jí to neříkalo.

Při pohledu na stránku narození, sňatků a úmrtí, napadlo slečnu Marplovou jako kolikrát předtím:

„Je to opravdu smutné, ale člověk se dnes nezajímá už o nic jiného, než jen o tu smrt!“

Lidem se sice rodily děti, ale nebylo pravděpodobné, že by z nich slečna Marplová někoho podle jména znala. Kdyby tam byl tak sloupec vnuků se jmény prarodičů, mohla doufat v milé poznání. Třeba by si řekla:

„No ne, Mary Predergastová má už třetí vnučku!“

Ačkoli — ani to by nebyla zrovna novinka.

Zběžně pročetla sňatky aniž jim věnovala zvláštní pozornost, protože většina dcer nebo synů jejích dávných přátel se ženila nebo vdávala už před hezkou řádkou let. A tak se opět vrátila ke sloupci s úmrtími a začala mu věnovat pečlivou pozornost. Četla ho dokonce tak pozorně, aby si byla jista, že jí neuniklo žádné jméno. Alloway, Angopastro, Arden, Barton, Bedshaw, Burgoweisser — (proboha, to je ale německé jméno — zřejmě to byl asi někdo z Leedsu), Carpenter, Camperdown, Cleggová. Cleggová? Nebyla to jedna z těch, které znala? Podle všeho ne. Janet Cleggová. Odněkud z Yorkshiru…

McDonald, McKenzie, Nicholson. Nicholson? Ne. Zase ne Nicholson, kterého znala. Quantrilová? Proboha, to je jistě Elizabeth Quantrilová. Osmdesát pět. Namouvěru! Myslela, že Elizabeth Quantrilová zemřela už před několika lety. Neuvěřitelné, že žila tak dlouho! Vždy byla tak křehká. Nikdo nepočítal s tím, že by se dožila vysokého věku. Race, Radley, Rafíel. Rafiel? Něco se v ní pohnulo. To jméno je jí nějak povědomé. Rafiel, Belford Park, Maidstone. Belford Park, Maidstone. Ne, nic jí ta adresa nepřipomíná. Květinové dary prosím neposílat. Jason Rafiel. Inu, neobvyklé jméno. Podle všeho je asi někde slyšela. Ross-Perkins. Ale to by snad byl — ne, nebyl. Rylandová? Emily Rylandová. Ne, nikdy žádnou Emily Rylandovou neznala. Vřele milovaná manželem a dětmi. Nu, velmi hezké nebo velmi smutné. Podle toho, jak to kdo bere.

Slečna Marplová odložila noviny a bez zájmu hleděla na křížovku, zatímco usilovně pátrala v paměti, proč jí připadá jméno Rafiel tak důvěrně známé.

„Dojde mi to," utěšovala se, protože s pamětí starých osob měla už nějaké zkušenosti.

„Určitě mi to dojde, tím jsem si jistá."

Zahleděla se oknem ven na zahradu, ale brzy odvrátila pohled a snažila se na zahradu vůbec nemyslet. Pro slečnu Marplovou bývala totiž zahrada po řadu a řadu let nejen velkým zdrojem zábavy, ale také pořádné práce. A teď díky bláznivým doktorům měla na ní zakázáno pracovat. Jednou se sice pokusila tento zákaz porušit, ale sama došla k názoru, že bude lépe se podřídit. A tak si umístila křeslo do takové polohy, aby jen tak snadno do zahrady neviděla, pokud by se tam ovšem na něco zvláštního nechtěla podívat. Povzdechla si, vzala košíček s pletením a vytáhla z něho malý dětský kabátek, který byl téměř hotov. Zadní a přední část už dokončila a zbývalo dodělat rukávy. Rukávy ji nikdy nebavily. Dva rukávy — jeden jako druhý. Ach ano, pěkná otrava. Ačkoliv je to taková hezká růžová vlna. Růžová vlna. Tak počkat, co jí to připomíná? Ano — ano — nějak to souvisí s tím jménem, které právě četla v novinách. Modré moře. Karibské moře. Písečná pláž. Zářící slunce. Ona se svým pletením a - nu samozřejmě, pan Rafiel. Její zájezd ke Karibskému moři. Ostrov

St. Honoré. To potěšení jí poskytl synovec Raymond. A hned si také vzpomněla na jeho ženu Joan.

„Nezapleť se zas do nějaké vraždy, teto Jane," napomínala ji. „To už není pro tebe."

Nu, neměla ani to nejmenší přání zaplést se do nějaké vraždy, ale stalo se tak. A to bylo vše. Zcela prostě a jednoduše jen proto, že stárnoucí major se skleněným okem se jí vnucoval s vyprávěním dlouhých, nudných příběhů. Chudák major — jak se vlastně jmenoval? Už to ani dnes neví. Pan Rafiel se svou sekretářkou paní — paní Waltersovou, ano, Esther Waltersovou. A další jeho doprovod — masér Jackson. Všechno se jí vybavuje. Ano — ano. Ubohý pan Rafiel. Tak pan Rafiel zemřel. Počítal s tím, že brzy zemře. Vlastně jí to řekl. Zřejmě to trvalo déle, než lékaři mysleli. Byla to silná osobnost, tvrdohlavý muž — velmi bohatý muž.

Slečna Marplová vzpomínala a pletací jehlice se jen kmitaly. Její myšlenky však byly od pletení na hony vzdálené. V duchu se zabývala panem Rafielem a snažila se vybavit si o něm vše, na co si jen trochu pamatovala. Ne, na toho člověka se nedalo jen tak zapomenout, to je nesporné. Dovedla si ho teď v duchu už docela dobře vybavit. Ano, byl to velmi umíněný a svéhlavý muž, popudlivý a někdy úžasně hrubý. Přesto však jako by ta jeho hrubost nikomu nevadila. To si také pamatovala. Nikomu nevadilo, že je hrubý, protože byl tak bohatý. Ano, ten byl zatraceně bohatý. Vozil s sebou po světě sekretářku, komorníka a kvalifikovaného maséra. Nebyl schopen se bez pomoci postavit na nohy.

Ten ošetřovatel byl poněkud pochybný charakter, napadlo slečnu Marplovou. Pan Rafiel k němu také někdy býval velmi hrubý. Jemu to však zřejmě nikdy nevadilo. A zase jen proto, že pan Rafiel byl tak bohatý.

„Nikdo by mu nezaplatil ani polovinu toho co já," říkával pan Rafiel, „toho si je vědom. Musí se uznat, že své práci rozumí."

Slečna Marplová uvažovala, zda Jackson? — Johnson? — zůstal dál u pana Rafiela. Jak dlouho tam ještě mohl zůstat — další rok? Rok a tři nebo čtyři měsíce. Napadlo ji, že pravděpodobně u něho nezůstal. Pan Rafiel byl jedním z těch, kteří měli rádi změnu. Lidé ho

časem začali nudit. Způsoby jejich chování, jejich tváře a hlasy mu začaly jít postupně na nervy.

Tomuhle slečna Marplová dobře rozuměla. Měla někdy stejné pocity. Zrovna s tou svou společnicí, milou pozornou ženou, která ji svým vrkajícím hlasem uváděla přímo v zuřivost.

„Ach ano," přiznávala si slečna Marplová, „je to mnohem lepší od té doby co —" Tak — a teď už zapomněla její jméno. Slečna Bishopová? Ne — ne slečna Bishopová, určitě ne. Proč ji vůbec jméno Bishopová napadlo? Ach bože, jak je to všechno spletité.

V myšlenkách se vrátila k panu Rafielovi a k tomu — ne, nebyl to Johnson, byl to Jackson, Arthur Jackson.

„Ach Bože," vzdychla si opět slečna Marplová, „já vždy všechna jména popletu. Jasné — měla jsem na mysli slečnu Knightovou. Vůbec ne slečnu Bishopovou. Proč jsem však na ni myslela jako na slečnu Bishopovou?" Vzápětí ji napadlo i vysvětlení. Šachy — samozřejmě. Šachové figurky. Kůň — střelec.*)

*) v angličtině názvy šachových figurek bishop — střelec, knight — kůň

„Příště budu na ni vzpomínat jako na slečnu Castleovou nebo Rookovou. Ačkoliv ta opravdu nepatří zrovna k těm, kteří by byli schopni někoho podvést. Ne — to jistě ne. A jak se vlastně jmenovala ta hezká sekretářka pana Rafiela? Ach ano. Esther Waltersová. Tak je to. Zajímalo by mne, co se stalo s Esther Waltersovou? Zdědila peníze? Teď pravděpodobně zdědí peníze.

Vzpomněla si, že pan Rafiel jí něco o tom říkal, nebo snad ona sama? Ach bože, jak se to člověku všechno plete, když se snaží něco si vybavit. Esther Waltersová. Tou událostí u Karibského moře dostala pořádnou ránu, ale určitě se už z ní vzpamatovala. Byla přece vdovou, že? Slečna Marplová doufala, že Esther Waltersová se opět provdala za nějakého milého, laskavého a spolehlivého muže. Přece jí to však nepřipadalo příliš pravděpodobné. Napadlo ji, že Esther Waltersová měla spíše sklony oblíbit si darebáka.

Slečna Marplová se vrátila v myšlenkách k panu Rafielovi. Tak tedy žádné květinové dary. Nenapadlo by jí ani ve snu panu Rafielovi nějaké květiny posílat. Kdyby byl chtěl, mohl vykoupit všechna zahradnictví v celé Anglii. A pak stejně jejich vztahy nebyly tak blízké. Nebyli — přátelé, ani k sobě nechovali jiné city. Byli prostě

— jak by to jen řekla? — Spojenci. Ano. Byli na krátký čas spojenci. Ach, jak to bylo vzrušující! On byl opravdu spojencem, který stál za to. Věděla to. Věděla to, když běžela tmavou tropickou nocí u Karibského moře přímo k němu. Ano, vzpomněla si, že měla na sobě tu růžovou vlnu — jak tomu říkali za jejího mládí? — Pléd. Byla to taková šála na způsob pláštěnky z hezké růžové vlny, kterou si přehodila přes hlavu. Když ji uviděl, začal se smát. A když pak ještě řekla to slovo — a tu se nad tou vzpomínkou sama usmála — smál se ještě víc. Ale nakonec se nesmál. Ne. Udělal vše, oč ho požádala, a proto — „Ach!“ povzdychla si slečna Marplová a musela připustit, že to bylo všechno velmi vzrušující. Nikdy o tom nevyprávěla svému synovci nebo jeho milé Joaně, protože to bylo koneckonců zrovna to, před čím ji varovali. Je to tak? Slečna Marplová přikyvovala. Po chvíli něžně zašeptala:

„Chudák pan Rafiel, snad — snad příliš netrpěl.“

Pravděpodobně ne… Pravděpodobně ho draze placení lékaři drželi stále pod nějakými sedativy, aby měl lehčí konec. Hodně trpěl bolestmi tehdy v té době u Karibského moře. Nikdy vlastně nebyl bez bolestí. Inu, statečný člověk.

Ano — statečný muž. Mrzelo ji, že zemřel. Byla přesvědčena, že svět jeho odchodem něco ztratil, i když byl starý a nemocný. Neměla ani ponětí, jaký byl v obchodních záležitostech. Nemilosrdný — napadlo ji. Drsný, panovačný a agresivní… Znamenitý útočník. Ale — ale dobrý přítel, pomyslela si. A také někde v jeho nitru vězela hluboká laskavost, kterou pečlivě tajil. Byl opravdu mužem, kterého si vážila a obdivovala. Nu, truchlila nad jeho smrtí a doufala jen, že jemu na ní nezáleželo, a měl lehký odchod na onen svět. Bezpochyby bude teď spálen a jeho pozůstatky uloženy do velké, krásné mramorové hrobky. Dokonce ani nevěděla, jestli byl ženatý. Nikdy se o ženě nebo dětech nezmínil. Že by žil osamělým životem? Nebo byl jeho život naopak tak bohatý, že se nemusel cítit osamělý? Jak ráda by to věděla.

Onoho odpoledne tam seděla dost dlouho a přemýšlela o panu Rafielovi. Nikdy nepočítala s tím, že by ho ještě jednou po návratu do Anglie uviděla, a také se tak nestalo. A přece nějakým nevysvětlitelným způsobem měla stále pocit, že ji s ním něco spojuje. Kéž by s

ní byl aspoň nějakým způsobem opravdu navázal spojení a navrhl opětné setkání! Snad právě pro ten pocit vzájemného pouta společně zachráněného života — nebo pro něco jiného … Pouta —

„Určitě přece," — slečnu Marplovou polekala myšlenka, která ji napadla, „tím poutem mezi námi nebyla nemilosrdnost?" Byla snad ona — Jane Marplová — dovedla by vůbec kdy být nemilosrdná? „A víte, že ano?" řekla nahlas slečna Marplová jako by s někým rozmlouvala. „Jak zvláštní, že mne to nikdy dřív nenapadlo. Rozumíte — jsem přesvědčena, že bych dovedla být nemilosrdná…"

Otevřely se dveře a dovnitř nahlédla tmavá, kučeravá hlava. Byla to Cherry — příjemná nástupkyně slečny Bishopové-Knightové.

„Říkala jste něco?" zajímala se Cherry.

„Mluvila jsem sama k sobě," odpověděla slečna Marplová. „Právě jsem uvažovala, jestli bych dovedla někdy být nemilosrdná?"

„Cože — vy?" vyhrkla překvapeně Cherry. „Nikdy! Jste laskavost sama."

„A přece jsem přesvědčená," odporovala slečna Marplová, „že bych dovedla být nemilosrdná, kdybych měla určitou příčinu."

„Jakou byste k tomu musela mít příčinu?"

„Kdyby se jednalo o bezpráví."

„Hm, to už jste jednou předvedla s malým Garym Hopkinsem, to musím uznat," souhlasila Cherry. „Jak jste ho tehdy přistihla, když týral kočku. Neměla jsem tušení, že byste se dovedla do někoho takhle pustit. Byl z vás strachy celý bez sebe. Určitě na to dodnes nezapomněl."

„Aspoň doufám, že kočky víckrát netýral."

„Asi by se pořádně rozhlédl, jestli se někde neobjevíte za rohem, kdyby se mu i zachtělo," usoudila Cherry. „Mám stejně dojem, že z vás dostali vítr i ostatní kluci. Když vás člověk tak vidí s tou vaší vlnou, jak pořád něco hezkého pletete, musí si myslet, že jste mírná jako ovečka. Ale někdy, když se dostanete do varu, dovedete řádit jako lev."

Slečna Marplová na ni rozpačitě hleděla. Nedovedla si dost dobře představit sebe samu v roli, kterou jí Cherry přisoudila. Byla kdy — zarazila se v duchu, když se jí vybavily určité okamžiky — slečna Bishopová či Knightová ji dovedla přímo rozzuřit. (Opravdu

— takhle si nesmí pořád plést jména.) Svůj vztek však dávala najevo nanejvýš ironickými poznámkami. Lev si ovšem na ironii příliš nepotrpí. Skočí — zařve — zatne drápy. A pak se asi pořádně do kořisti zakousne.

„Opravdu si myslím," říkala si slečna Marplová, „že takhle jsem se nikdy nechovala."

Když se toho dne večer jako obvykle se stále větším rozmrzením procházela po zahradě, začala o tom znovu přemýšlet. Pravděpodobně jí to připomněl pohled na květ hledíku. Jako by starému Georgeovi stokrát neříkala, že chce hledíky jen sírově žluté barvy. Ten purpurový odstín je přímo ohavný, ale zahradníci si v něm zřejmě libují. „Sírově žlutá barva," řekla slečna Marplová hlasitě.

Někdo na druhé straně živého plotu, který odděloval zahradu od cesty, se otočil a zeptal se:

„Promiňte, říkala jste něco?"

„Myslím, že jsem mluvila sama k sobě," řekla provinile slečna Marplová a obrátila se k plotu, aby viděla s kým mluví.

Byl to však někdo docela cizí, vždyť přece znala většinu lidí ze St. Mary Meadu. A když ne blíže, tak aspoň od vidění. Za plotem stála statná žena v obnošené silné tvídové sukni a pořádných venkovských botách. Měla na sobě ještě pulovr smaragdově zelené barvy a vlněnou pletenou šálu.

„Obávám se, že se to lidem v mém věku už stává," omlouvala se slečna Marplová.

„Máte velmi hezkou zahradu," řekla neznámá žena.

„Teď už není tak pěkná jak bývala," povzdychla slečna Marplová. „Kdybych se tak o ni mohla starat sama…"

„Ach, to znám. Dovedu si představit, jak vám je. A teď jste sem asi získala jednoho z těch — říkám jim všelijak, a ne zrovna zdvořile — starších chlapíků, kteří jsou přesvědčeni, že se vyznají v zahradničení. Někdy o zahradě něco vědí, ale většinou vůbec nic. A tak přijdou, popíjejí jeden šálek čaje za druhým a s plením už to dopadá hůř. Bývají velmi příjemní, aspoň někteří, ale stejně jdou člověku na nervy." A pak dodala: „Já sama jsem vášnivá zahradnice."

„Vy tady bydlíte?" zajímala se slečna Marplová.

„Ano, bydlím u paní Hastingsové. Myslím, že jsem od ní o vás slyšela. Vy jste slečna Marplová, že?“

„Ano, jsem.“

„Přišla jsem jí pomáhat na zahradě. Musím se představit. Jmenuji se Bartlettová. Slečna Bartlettová. Ale u ní toho není příliš na práci. Zajímá se jen o jednoletky. Nemá tam prostě nic, do čeho by se člověk mohl pořádně zakousnout.“ Při těchto slovech otevřela ústa a vycenila zuby. „Pomáhám jí ovšem i jinak. Nákupy — rozumíte, a podobné věci. Kdybyste potřebovala udělat něco na zahradě, mohla bych vám nějakou hodinu občas věnovat. Možná, že bych se vám osvědčila víc než kterýkoliv z těch chlapíků, které jste sem dostala.“

„To byste mohla,“ souhlasila slečna Marplová. „Mám nejraději květiny. O zeleninu moc nestojím.“

„U paní Hastingsové pěstuji i zeleninu. Je to sice nudné, ale užitečné. Nu, musím už jít.“ Přejela slečnu Marplovou pohledem od hlavy až k patě, jako by si ji chtěla vepsat do paměti. Nato jí vesele zamávala a odešla.

Paní Hastingsová? Slečna Marplová si nemohla na jméno nějaké paní Hastingsové vzpomenout. Určitě to nebyla její dobrá známá. Určitě se s ní neseznámila ani mezi zahrádkáři. Ach ano, s největší pravděpodobností bydlela v těch nově postavených domech na konci Gibraltarské ulice. Minulý rok se tam přistěhovalo několik rodin. Slečna Marplová povzdechla a opět mrzutě pohlédla na purpurové květy hledíku. Zahlédla nějaké býlí, které zatoužila vyplet, a pak několik šlahounů, které by s radostí napadla svou motyčkou. Nakonec však statečně odolala pokušení a oklikou kolem živého plotu se vracela do domu. V duchu se opět začala zabývat panem Rafielem. On a ona byli — jak se jen jmenovala ta kniha, kterou v jejím mládí každý četl? *Lodi v noci plující*. Opravdu, když tak na to myslí, je to dobré přirovnání. Bylo to také v noci, když k němu přišla a žádala — ne, poručila mu — aby pomohl. Souhlasil a hned se do toho dal! Nechovala se snad ona při této příležitosti opravdu jako lev? Ne. Ne, to by byl opravdu omyl. Neměla pocit zuřivého hněvu. Byla to však naléhavost něčeho, co samo bezvýhradně přikazovalo vložit se do toho. On to pochopil.

Chudák pan Rafiel. On byl lodí, která plula v noci kolem ní. Byla to zajímavá loď. A nebyl snad docela příjemný člověk, když jste si zvykli na jeho hrubosti? Ne! Zavrtěla hlavou. Pan Rafiel nikdy nemohl být příjemný člověk. Inu, musí pustit pana Rafiela z hlavy.

„Lodi v noci plující hovoří spolu, když jedna druhou míjí;
je to jen zvuk signálu a z temnot vzdálený hlas.“

Pravděpodobně si už na něho nevzpomene. Měla by snad dát ještě pozor, aby jí neušel jeho nekrolog v Times. Pravděpodobně však tam nebude, nebyl zas tak příliš známou osobností. Pomyslela si, že to nebyl proslulý člověk, ale určitě byl náramně bohatý. Pochopitelně mnoho lidí mělo nekrolog v novinách právě jen pro své bohatství; napadlo ji však, že bohatství pana Rafiela bylo patrně jiného druhu. Nebyl předákem nějakého průmyslového koncernu, nebyl finančním géniem ani úspěšným bankéřem. On jen prostě vydělával celý svůj život ohromné sumy peněz…

Šifra Nemesis *2*

Bylo to asi tak týden po smrti pana Rafiela, když slečna Marplová dostala na podnose se snídaní dopis. Chvíli si jej prohlížela, než se rozhodla jej otevřít. Další dva dopisy došlé také ranní poštou byly účty nebo snad jen složenky k proplacení. Tak či onak zajímavé rozhodně nebyly. Tento dopis však mohl být zajímavý.

Londýnské poštovní razítko, adresa psaná strojem, podlouhlá obálka z kvalitního papíru. Slečna Marplová ji pečlivě rozřízla nožíkem, který měla vždy na podnose po ruce. Dopis měl hlavičku „Pánové Broadribb a Schuster, právní poradci a notáři“ s adresou někde v Bloomsbury. Bylo to pozvání v patřičné zdvořilé právnické formě k návštěvě některý den v příštím týdnu v jejich kancelářích za účelem vzájemné domluvy týkající se pro ni výhodné nabídky. Navrhovali čtvrtek dvacátého čtvrtého. Kdyby jí snad toto datum nevyhovovalo, aby jim oznámila, kterého dne v nejbližší době bude pravděpodobně v Londýně. Nakonec uvedli, že jsou právními poradci zemřelého pana Rafiela, s kterým se velmi dobře znala, jak už byli vyrozuměni.

Slečna Marplová se v němém údivu zamračila. Vstala mnohem pomaleji než bývalo jejím zvykem, zabraná v myšlenkách právě došlým dopisem. Cherry ji doprovodila po schodech dolů. Už hodnou chvíli úzkostlivě přešlapovala v hale, aby měla jistotu, že se slečna Marplová sama nepustí dolů po schodišti, které bylo staromódního stylu a v polovině se stáčelo v ostrém úhlu. Snadno by tak mohla přijít k úrazu.

„Dobře se o mne staráte, Cherry,“ libovala si slečna Marplová.

„Musím,“ odpověděla Cherry jako obvykle. „Dobří lidé jsou dnes vzácní.“

„Nu, děkuji vám za poklonu,“ řekla slečna Marplová stojící už pevně oběma nohama na podlaze haly.

„Nestalo se něco?“ zeptala se Cherry. „Víte, vypadáte trochu vylekaně.

„Ne, nic se nestalo,“ ujišťovala slečna Marplová. „Dostala jsem jen od Jisté právnické firmy poněkud neobvyklý dopis.“

„Někdo vás snad pro něco žaluje?“ vyzvídala Cherry, která s dopisy od právníků měla bezvýhradně spojenou představu nepříjemností.

„Ale ne, buďte klidná,“ chlácholila ji slečna Marplová. „Nic takového. Jen mne zvou na příští týden do Londýna.“

„Možná, že jste zdědila jmění,“ vyhrkla nadějně Cherry.

„To myslím je opravdu velmi nepravděpodobné,“ usoudila slečna Marplová.

„Nu, nikdy nemůžete vědět,“ stála na svém Cherry.

Slečna Marplová se pohodlně usadila v křesle a z vyšívané kabelky vytáhla pletení. V duchu se začala zabývat možností, že by jí pan Rafiel odkázal jmění. Připadalo jí to však ještě nepravděpodobnější než ve chvíli, kdy to napadlo Cherry. Pomyslela si, že něco takového nepatřilo ke způsobům pana Rafiela.

Nemohla však jet do Londýna ten den, který právníci navrhovali. Měla schůzi v Ženském spolku, kde bylo na programu jednání o zvýšení nákladů na přístavbu dvou místností. Ale napsala jim a určila den v dalším týdnu. Obratem dostala odpověď, že se stanoveným datem souhlasí. Přemýšlela, jací asi jsou pánové Broadribb a Schuster. Dopis byl podepsán J. R. Broadribbem, zřejmě starším společníkem. Slečnu Marplovou napadlo, že na ni mohl snad pan Rafiel ve své vůli vzpomenout nějakou maličkostí na památku. Třeba nějakou knihou o vzácných květinách, kterou měl ve své knihovně, a domníval se, že by mohla potěšit starou paní milující zahradu. Nebo to snad byla brož s kamejemi po některé z jeho pratetiček. Bavila se těmito nápady. Byly to jen takové představy. Napadlo ji však, že v takovém případě by šlo jen o vykonání závěti — a jestli tito právníci byli opravdu vykonavateli závěti, doručili by jí takový předmět poštou a nežádali by přece o rozhovor.

„Ach ano,“ vzdychla slečna Marplová. „Příští úterý se to dozvím.“

„Jsem na ni opravdu zvědav,“ řekl pan Broadribb panu Schusterovi s pohledem na hodiny.

„Měla by tu být během čtvrthodiny,“ přikývl pan Schuster. „Myslíte, že přijde přesně?“

„Řekl bych, že ano. Pokud vím, je to starší paní a takové si mnohem více potrpí na slušné způsoby než ta dnešní ztřeštěná generace.“

„Přemýšlím, jestli je tlustá nebo hubená,“ řekl pan Schuster.

Pan Broadribb potřásl hlavou.

„Copak vám ji Rafiel ani nepopsal?“ divil se pan Schuster.

„Byl mimořádně opatrný ve všem, co o ní řekl.“

„Celá ta záležitost mně připadá poněkud podivná,“ usoudil pan Schuster. „Kdybychom věděli jen o trochu víc, co to všechno znamená…“

„Snad by to mohlo mít,“ přerušil ho zamyšleně pan Broadribb „nějakou souvislost s Michaelem.“

„Cože? Po všech těch letech? To není možné. Jak vás to mohlo vůbec napadnout. Zmínil se —“

„Ne, nezmínil se o ničem. Nedal mi klíč k rozluštění záhady, která mu ležela v hlavě. Omezil se pouze na pokyny.“

„Myslím, že v poslední době byl už ve všem poněkud výstřední — jak už to bývá před smrtí.“

„Ale kdepak. Duševně byl čilý jako vždy. Jeho špatný zdravotní stav každopádně nikdy neměl vliv na jeho mozek. V posledních dvou měsících života vydělal navíc dalších dvě stě tisíc liber. Ano, právě tolik.“

„Vyznal se v tom,“ poznamenal pan Schuster s patřičným obdivem.

„Určitě, na tyhle věci měl vždy čich.“

„Ano — a také mozek finančníka,“ dodal pan Broadribb tónem vyjadřujícím mimořádnou úctu. „Mnozí ho rádi neměli, tím větší škoda…“

Na stole zazvonil telefon. Pan Schuster zvedl sluchátko.

„Slečna Jane Marplová přišla podle dohody na návštěvu k panu Broadribbovi,“ oznamoval ženský hlas.

Pan Schuster pohlédl na svého partnera a s významně pozdviženým obočím očekával další pokyn. Pan Broadribb přikývl.

„Uveďte ji nahoru,“ řekl pan Schuster do sluchátka a dodal: „Teď uvidíme.“

Slečna Marplová vstoupila do místnosti. Muž středního věku, drobné, hubené postavy, s podlouhlou, poněkud melancholickou tváří se zvedl, aby ji pozdravil. Byl to zřejmě pan Broadribb, i když jeho vzezření neodpovídalo jeho jménu. Spolu s ním tam byl další muž středního věku, zřejmě sice o něco mladší, ale rozhodně objemnějších rozměrů. Měl černé vlasy, malá pichlavá očka a počínající podbradek.

„Můj společník, pan Schuster," představoval ho pan Broadribb. „Doufám, že vás schody příliš neunavily," řekl pan Schuster. „Může jí být přes sedmdesát," pomyslel si v duchu, „spíš blíže k osmdesáti."

„Při chůzi do schodů se vždy trochu zadýchám."

„Je to už stará budova," omlouval se pan Broadribb. „Bez výtahu. Nu, jsme už dávno založená firma a nepotrpíme si na moderní vymoženosti, jak by snad od nás naši klienti čekali."

„Tahle místnost je velmi hezká," pochválila ze zdvořilosti slečna Marplová.

Posadila se na nabídnutou židli, kterou jí pan Broadribb přisunul. Pan Schuster zatím nenápadným způsobem opustil místnost.

„Doufám, že se vám sedí pohodlně," staral se pan Broadribb. „Mohl bych trochu zatáhnout záclony? Svítí vám příliš do očí slunce."

„Děkuji vám," řekla vděčně slečna Marplová.

Seděla vzpřímeně jak bylo jejím zvykem. Měla na sobě světlé tvídové šaty, šňůru perel a malý sametový klobouček. „Venkovská dáma. Dobrý typ," říkal si v duchu pan Broadribb. „Upejpavá stará panna. Snad už i trochu popletená — snad ještě ne. Má docela bystré oči. Zajímalo by mne, kde k ní starý Rafiel přišel. Snad teta od příbuzného z venkova?" A zatímco mu tyto myšlenky probíhaly hlavou, rozhovořil se úvodem o počasí, co všechno natropily opožděné mrazy v tomto roce, a o všem možném, co pokládal za vhodné.

Slečna Marplová odpovídala s přiměřenou zdvořilostí a klidně čekala až uvede důvod setkání.

„Budete tím vším udivena," usmál se pan Broadribb. „Bezpochyby jste slyšela o smrti pana Rafiela, nebo o ní aspoň četla v novinách."

„Dozvěděla jsem se o ní z novin," přikývla slečna Marplová.

„Byl — jak jsem vyrozuměl — vaším přítelem.“

„Něco málo před rokem jsem ho teprve poznala,“ odpověděla slečna Marplová. „V Západní Indii,“ dodala.

„Ach ano — vzpomínám si. Myslím, že tam tehdy jel jen kvůli zdraví. Snad mu to i trochu pomohlo, ale byl to už stejně těžce nemocný člověk, rozumíte — úplný invalida.“

„Ano — vím,“ souhlasila slečna Marplová.

„Znala jste ho dobře?“

„Ne,“ přiznala slečna Marplová. „Ani bych neřekla. Jen jsme oba byli ve stejné době hosty jednoho hotelu. Občas jsme spolu hovořili. Po návratu do Anglie jsem ho však nikdy víc nespatřila. Jak jistě víte, já sama žiji docela klidným životem na venkově a myslím si, že byl plně zaujat jen svými obchodními záležitostmi.“

„Ano, zabýval se stále jen obchodními transakcemi — nu, mohl bych vlastně říci, že až do dne své smrti,“ souhlasil pan Broadribb. „Měl znamenitý, finančně myslící mozek.“

„O tom nepochybuji,“ přikývla slečna Marplová. „Brzy jsem poznala jeho — nu, velmi pozoruhodnou povahu.“

„Nevím, jestli něco tušíte — nebo jestli vám v té době pan Rafiel něco naznačil. Mám na mysli to, čeho se týká tato nabídka, s kterou vás musím podle jeho pokynu seznámit.“

„Nedovedu si vůbec představit, co mi chtěl pan Rafiel navrhnout,“ přiznala slečna Marplová. „Připadá mi to vše nějak neskutečné.“

„Měl o vás vysoké mínění.“

„To je mu sice dosti podobné — ale poněkud ovšem přehnané,“ řekla slečna Marplová. „Já jsem velmi prostá osoba.“

„Jak sama bezpochyby víte, zemřel jako velmi bohatý člověk. Ustanovení jeho poslední vůle bylo docela jednoduché. Uspořádal si své majetkové záležitosti už nějakou dobu před smrtí. Trusty a jiné dobročinné spolky, rozumíte.“

„Myslím, že dnes je to zcela běžný postup,“ přikývla slečna Marplová, „ačkoliv já sama se v obchodních záležitostech vůbec nevyznám.“

„A teď k účelu naší schůzky,“ pokračoval pan Broadribb. „Dostal jsem pokyn, abych vám sdělil, že část peněz byla odložena stra-

nou, aby se do konce roku stala výhradně vaším vlastnictvím. Má to ovšem podmínku, jestli totiž přijmete určitý návrh, s kterým vás mám seznámit.“

Vzal se stolu dlouhou obálku a podal ji slečně Marplové.

„Myslím, že bude lépe, když se s obsahem seznámíte sama. Není třeba spěchat. Dopřejte si času.“

Slečna Marplová nespěchala. Vzala si od pana Broadribba malý nožík, rozřízla obálku, vytáhla její obsah — jeden list psaný strojem — a přečetla ho. Pak ještě jednou list rozložila, znovu ho přečetla a podívala se na pana Broadribba.

„To je něco velmi neurčitého. Nemáte k tomu bližší vysvětlení?“

„Pokud mne se týče — ne. Měl jsem vám to předat a sdělit výši sumy dědictví. Jedná se o částku dvaceti tisíc liber zproštěnou dědické daně.“

Slečna Marplová seděla a hleděla na něho. Překvapení ji zbavilo slov. Pan Broadribb také mlčel, jen si ji pozorně prohlížel. Bezpochyby byla překvapena. Zřejmě to bylo to poslední, co čekala. Nemohl se ubránit zvědavosti, jaká budou její první slova. Dívala se na něho zpříma a s takovou přísností, jak to snad dělávala jedna z jeho tet. Když promluvila, znělo to skoro jako obvinění.

„Je to velká suma peněz,“ prohlásila.

„Dnes už ne tak velká jako kdysi,“ řekl pan Broadribb (a stěží zadržel slova „Na dnešní časy jsou to jen kuřecí droby“).

„Musím se přiznat,“ pokračovala slečna Marplová, „že jsem překvapena. Opravdu velmi překvapena.“

Pak znovu vzala dopis a opět si jej pečlivě přečetla.

„Domnívám se, že znáte jeho obsah?“ zeptala se.

„Ano. Dopis mně pan Rafiel osobně nadiktoval.“

„Dal vám k němu nějaké vysvětlení?“

„Ne — žádné.“

„Předpokládám, že jste mu navrhl, aby to udělal,“ řekla slečna Marplová trochu roztrpčeným hlasem.

„Máte pravdu. Udělal jsem to. Řekl jsem mu, že to asi bude pro vás obtížné — nu, abyste z toho pochopila právě to, co má na mysli.“

„Velmi pozoruhodné,“ poznamenala slečna Marplová.

„Samozřejmě není nutné," pokračoval pan Broadribb, „abyste se hned rozhodla."

„Jistě," přikývla slečna Marplová, „budu si to muset všechno dobře promyslet."

„Jak jste se sama vyjádřila, jedná se o nemalou částku peněz."

„Jsem však stará," přiznala slečna Marplová. „Dnes se takovým sice říká ‚starší', ale slovo ‚stará' je rozhodně výstižnější. Ano — jsem stará. Copak není možné a vlastně i pravděpodobné, že třeba se už nedožiju roku, abych si ty peníze vydělala, stejně jako možná si je ani nebudu schopna v tomto pochybném případě vydělat?"

„Penězi se nepohrdá v žádném věku," poznamenal pan Broadribb.

„Mohla bych ovšem prospět několika dobročinným spolkům," zaváhala slečna Marplová, „a pak jsou tu vždy ještě jiní… Lidé, pro které by člověk chtěl aspoň něco málo udělat, ale z vlastních prostředků to nejde. Také jistě nemohu popřít, že bych nevěděla o příjemných věcech a neměla toužebná přání — prostě něco, co si člověk nemůže dopřát a dovolit. Pan Rafiel podle všeho dobře věděl, když zcela nečekaně je najednou ledacos z toho možné, že to staré ženské způsobí hodně radosti."

„Ano, právě tak," souhlasil pan Broadribb. „Což takhle rekreační výlet po moři? Je plno nádherných zájezdů, které se v dnešní době pořádají. Nebo třeba divadla, koncerty — možnost doplnit si zásoby vína."

„Moje chutě jsou poněkud umírněnější," odvětila slečna Marplová.

„Koroptve," řekla zamyšleně. „Dnes je velmi těžké nějaké sehnat, a také jsou pořádně drahé. Měla bych radost z koroptve — z celé koroptve jen pro sebe — ano, to bych měla radost. Nebo taková celá krabice marrons glacés je pro mne také drahá záliba, kterou si příliš nemohu dopřávat. A snad i návštěva opery. Mám ovšem na mysli pronájem vozu do Covent Garden a zpět i s náklady za noc v hotelu. Ale dost už zbytečných řečí," řekla náhle. „Vezmu si to domů a budu nad tím uvažovat. Stejně nechápu, co proboha přimělo pana Rafiela k tomu, že mi mohl udělat takovou zvláštní nabídku. Opravdu nemáte ani ponětí? Proč si myslel, že já bych mu mohla být nějak

prospěšná? Přece si musel uvědomit, že je to přes rok — téměř dva roky, co jsme se neviděli. Mohla bych být už mnohem sešlejší a neschopnější uplatnit tu trochu rozumu, kterou mám. Riskoval. K tomu jsou přece jiní lidé, určitě mnohem kvalifikovanější než já, aby se pustili do šetření tohoto druhu.“

„Jistě by tak uvažoval každý,“ souhlasil pan Broadribb, „ale on si zvolil vás, slečno Marplová. Promiňte mi snad mou zbytečnou zvědavost, ale neměla jste snad — nu, jak bych to řekl — nebyla jste v nějakém spojení se zločinem nebo s vyšetřováním zločinu?“

„Popravdě řečeno, myslím že ne,“ zavrtěla hlavou slečna Marplová. „Abych totiž byla upřímná — nic profesionálního. Nikdy jsem nebyla vyšetřovatelem, ani neseděla na soudcovském křesle, dokonce ani nepracovala pro detektivní kancelář. Měla bych vám však něco vysvětlit, pane Broadribbe. Myslím, že to bude správné, a měl už to udělat pan Rafiel. Mohu vám tedy na vysvětlenou říci, že během našeho pobytu v Západní Indii jsme my oba — pan Rafiel a já — přišli do určitého styku se zločinem, ke kterému tam došlo. Byla to zdánlivě nepravděpodobná a poněkud záhadná vražda.“

„A vy jste ji s panem Rafielem rozluštili?“

„Zrovna takhle bych to neřekla,“ odpověděla slečna Marplová. „Společně se nám však podařilo zabránit další vraždě právě v okamžiku, kdy k ní mělo dojít. On to dokázal silou své osobnosti, a já si povšimla několika zvláštností, které jsem si spojila dohromady. Sama jsem to dokázat nemohla, na to jsem zdaleka neměla tolik síly. Pan Rafiel by to také nemohl dokázat sám, protože byl invalida. A tak jsme jednali jako spojenci.“

„Ještě jednu otázku bych vám rád položil, slečno Marplová. Říká vám něco slovo Nemesis?“

„Nemesis,“ řekla slečna Marplová. Nebyla to otázka.

Pozvolna se její tvář rozzářila zcela nečekaným úsměvem. „Ano,“ přikývla, „to opravdu pro mne něco znamená. Znamenalo to něco i pro pana Rafiela. To jsem mu řekla já, a znamenitě se bavil, když jsem tímto jménem nazvala sama sebe.“

Ať už pan Broadribb čekal cokoliv, tohle přece jen nečekal. Díval se na slečnu Marplovou se stejně překvapeným údivem, jaký teh-

dy pocítil pan Rafiel ve své ložnici u Karibského moře. Milá a velmi inteligentní stará dáma. Ale opravdu — Nemesis!

„Jsem přesvědčena, že vaše pocity jsou stejné," poznamenala slečna Marplová.

Zvedla se k odchodu.

„Kdybyste objevil nebo obdržel nějaké další pokyny v této záležitosti, jistě mne snad vyrozumíte, pane Broadribbe. Připadá mi podivné, že by někde něco takového druhu nebylo. Vzhledem k tomu, co si pan Rafiel přeje, abych udělala nebo se aspoň pokusila udělat, jsem takto opravdu ponechána v naprostých temnotách."

„Vy neznáte jeho rodinu, přátele, jeho —"

„To už jsem vám přece řekla. Byl mým náhodným spolucestujícím na zájezdu na jiný konec světa. Vznikly mezi námi určité vzájemné vztahy jako mezi spojenci za velmi záhadných okolností. To je vše." Mířila už ke dveřím, když se náhle ohlédla a řekla: „Měl sekretářku, paní Esther Waltersovou. Nedopustím se společenského přestupku, když se zeptám, zda jí pan Rafiel odkázal padesát tisíc liber?"

„Jeho odkazy se objeví v denním tisku," odpověděl pan Broadribb. „Na vaši otázku však mohu odpovědět kladně. Mimochodem paní Waltersová se teď jmenuje paní Andersonová. Znovu se provdala."

„To jsem ráda. Byla vdovou a měla jedinou dceru. Podle všeho mu jako sekretářka opravdu vyhovovala. Velmi dobře panu Rafielovi rozuměla. Milá žena. Těší mne, že z toho měla užitek."

Toho večera seděla slečna Marplová pohodlně ve svém křesle s nohama nataženýma směrem ke krbu, kde plápolal malý oheň vzhledem ke studenému počasí, které jako obvykle může v Anglii nastat kdykoliv se mu zachce. Z podlouhlé obálky znovu vytáhla doklad, který jí byl toho dne ráno předán. Stále ještě jaksi nedůvěřivě si jej pročítala a občas pro sebe zamumlala nějaká slova, jako by si je chtěla vštípit do paměti.

Slečně Jane Marplové, bydlištěm v obci St. Mary Mead.

Tento dopis vám bude doručen po mé smrti prostřednictvím mého právního zástupce Jamese Broadribba. Zaměstnávám ho pro právní jednání týkající se mého soukromého života, nikoliv obchodních záležitostí. Je velmi obratným a spolehlivým právníkem. Jako většina lidského plemene má sklon k hříšné zvědavosti. Tu jsem však neuspokojil. Z jistého hlediska tato záležitost zůstane jen mezi námi dvěma. Naše společná šifra, má drahá, je Nemesis. Předpokládám, že jste nezapomněla, kde a za jakých okolností jste mi poprvé tohle slovo řekla. Během své činnosti v obchodním světě, což už je hezká řádka let, jsem se naučil člověka, kterého jsem hodlal zaměstnat, hodnotit v určitém směru. Musel mít dobrý čich. Dobrý čich právě pro tu práci, kterou jsem po něm chtěl. Nemyslím tím ani znalosti, ani zkušenosti. Jediný výraz, který to snad vystihuje, je instinkt. Prostě přirozený talent pro určitý druh činnosti.

A Vy, má drahá, smím-li vás tak oslovovat, máte právě vrozený instinkt pro spravedlnost, a tím i vrozený instinkt pro zločin. Chci tedy, abyste určitý zločin vypátrala. Nařídil jsem uložit určitou částku peněz, které připadnou výhradně Vám v případě, že tuto nabídku přijmete a výsledkem Vašeho pátrání bude řádné objasnění zločinu. Stanovil jsem vám pro splnění tohoto poslání rok. Nejste už mladá, ale smím-li se tak vyjádřit, jste neústupná. Doufám, že mohu věřit ve spravedlnost osudu a zůstanete ještě nejméně rok naživu.

Domnívám se, že práce s tím spojená Vám nebude nepříjemná. Podle mého názoru máte pro pátrání tohoto druhu od přírody obrovský talent. Nutné prostředky, které bych nazval spíše provozním kapitálem k uskutečnění takového podnikání, budou Vám poskytnuty podle Vašich požadavků během stanoveného období. To vše Vám nabízím jako druhou možnost Vašeho dosavadního způsobu života.

Představuji si Vás usazenou v příjemném a pohodlném křesle vhodném pro jakýkoliv druh revmatismu, kterým nepochybně trpíte. Podle mého názoru všichni Vašeho věku trpí nějakým druhem této nemoci. Jestli máte postižena kolena nebo záda, nejste jistě příliš pohyblivá a většinou trávíte čas pletením. Vidím Vás tak, jak už jsem Vás viděl jednou v noci, kdy jste mne tak neodbytně vyrušila ze spánku v záplavě růžové vlny.

Představuji si Vás při pletení kazajek, šálů a řady jiných věcí, které neumím ani pojmenovat. Jestli nadále dáte přednost dalšímu pletení, záleží jen na Vašem rozhodnutí. Jestli ovšem dáte přednost tomu, abyste posloužila a učinila zadost spravedlnosti, pak věřím, že to pro Vás bude přinejmenším zajímavé.

Nechť pravda pronikne jak proudy vod
nechť spravedlnost je věčný vodopád…

Ámos

Slečna Marplová jde do toho 3

Slečna Marplová si tento dopis třikrát přečetla, než jej opět odložila. Zamračeně seděla v křesle a hlavou se jí honily myšlenky na jeho důsledky.

Nejprve ji napadlo, že byla překvapivě ponechána bez určitých informací. Poskytne jí snad další pan Broadribb? Věděla však skoro jistě, že k ničemu takovému nedojde. To určitě nezapadalo do plánu pana Rafiela. A přece jak u všech všudy mohl pan Rafiel čekat, že ona něco udělá, že začne pracovat na případě, o kterém nemá ani ponětí. To byla zlomyslnost. Po několika minutách dalších úvah došla k přesvědčení, že pan Rafiel chtěl být zlomyslný. Vrátila se v myšlenkách k jeho osobě, jak ji za ten krátký čas poznala. Vybavila si jeho tělesnou neschopnost, jeho špatné nálady, a zase oslnivý důvtip a příležitostně skvělý humor. Uvědomila si, že s potěšením dráždil lidi. Měla pocit, že se z toho přímo radoval, a tento dopis byl toho nejlepším důkazem. Dovedl pořádně vyburcovat přirozenou zvědavost pana Broadribba.

Nebyl v něm ani nejmenší náznak, čeho se celá ta záležitost týká.

V tomto směru jí k ničemu nebyl. Napadlo ji, že také pan Rafiel určitě neměl v úmyslu, aby jí k něčemu byl. Musel mít — jak by to jen řekla? — jiný záměr. Ale stejně, nemohla by se přece zčistajasna pustit do něčeho, o čem zhola nic neví. Připadalo jí to jako křížovka s tajenkou bez udání návodu. A někde tam přece návod musí být! Ona se musí dozvědět, co chce, aby dělala, kam chce, aby se vydala, nebo zda má řešit nějaký problém ve svém křesle, a jen pro lepší soustředění odložit pletací jehlice. Myslel si snad pan Rafiel, že poletí nebo popluje do Západní Indie nebo Jižní Ameriky či na jiné určené místo? Buď tedy sama musí přijít na to, co se od ní žádá, nebo bude muset dostat určité pokyny. Nebo se snad domníval, že je dost chytrá, aby ledacos uhodla, věděla, na co se kde vyptávat, a sama se dovtípila kudy kam? Ne, tak tomuhle opravdu nemohla uvěřit.

„A jestli tak skutečně uvažoval," řekla si nahlas slečna Marplová, „pak je blázen. Totiž — byl blázen, než zemřel." Ve skutečnosti si však nemyslela, že by byl pan Rafiel blázen. „Dostanu pokyny,"

pronesla nahlas. „Ale jaké a kdy?“ Vtom ji napadlo, že aniž si to uvědomila, přijala mandát s definitivní platností. Nato opět začala mluvit nahlas jakoby k někomu do vzduchu. „Věřím v život věčný,“ řekla slečna Marplová. „Nevím přesně, kde jste, pane Rafieli, ale nepochybuji o tom, že někde jste — a já se budu snažit ze všech sil, abych vaše přání splnila.“

2

O tři dny později napsala slečna Marplová panu Broadribbovi. Byl to velmi krátký dopis, ve kterém se držela přísně věci.

Vážený pane Broadribbe,

uvážila jsem Váš návrh a sděluji Vám, že jsem se rozhodla nabídku, učiněnou zemřelým panem Rafielem, přijmout. Udělám, co bude v mých silách, abych vyhověla jeho přání, ačkoliv si nejsem úspěchem příliš jista. Není mi opravdu příliš jasné, jak bych mohla uspět. V dopise jsem nedostala přímé pokyny a nezískala jsem je ani jiným způsobem. Mám současně na mysli dobu platnosti úmluvy. Máte-li pro mne vy sám další sdělení, které by obsahovalo určitý návod, byla bych ráda, kdybyste mi je napsal. Napadá mne však, že tomu asi tak není, když jste to už neudělal. Doufám, že mohu předpokládat, že pan Rafiel před svou smrtí myslel a jednal normálně. Myslím, že mám právo se zeptat, jestli v jeho dřívějším životě nedošlo k nějaké kriminální události, do které by byl zapleten.

Mohlo k ní dojít jak v jeho obchodních záležitostech, tak v jeho osobním životě. Neprojevil někdy před vámi svůj hněv nebo rozhořčení nad nějakým pozoruhodným justičním omylem, který by se ho nějak dotkl? Myslím, že žádám zcela oprávněně, kdyby tomu tak bylo, abyste mi to sdělil. Nestal se někdo z jeho příbuzných nebo blízkých obětí nějakého násilného činu, neutrpěl snad v minulosti nějaké bezpráví nebo něco podobného?

Jsem přesvědčena, že pochopíte, proč se na tyto věci ptám. Snad pan Rafiel sám předpokládal, že to udělám.

Vaše Jane Marplová.

Pan Broadribb ukázal dopis panu Schusterovi, který se zaklonil na židli a hvízdl.

„Tak ona se opravdu chce do toho pustit, viďte? Odvážná babka," řekl a dodal: „Domnívám se, že snad něco o tom všem ví, ne?"

„Zřejmě ne," odpověděl pan Broadribb.

„Byl bych rád, kdybychom aspoň my o tom něco věděli," povzdychl pan Schuster. „Byl to zatracený podivín."

„Zvláštní člověk," přikývl pan Broadribb.

„Neměl jsem o něčem takovém ani tušení," pokračoval pan Schuster, „vy snad ano?"

„Ne — neměl," přiznával pan Broadribb. „Podle všeho ani nechtěl, abych měl," dodal.

„Nu, celou tu záležitost tím ještě více zkomplikoval. Vůbec nedoufám, že by stará panna z venkova mohla uhodnout myšlenky mrtvého a poznat, jaké představy ho sužovaly. Nemyslíte, že ji úmyslně zavedl do slepé uličky? Nevodí ji za nos? Prostě si z ní vystřelil, rozumíte. Měl asi plné zuby jejího vychloubání s řešením vesnických zápletek a chtěl jí dát pořádně za vyučenou —"

„Ne," odporoval pan Broadribb, „to si tedy vůbec nemyslím, Rafiel nebyl člověk takového druhu."

„Nu, někdy dovedl být přímo ďábelsky zlomyslný," trval na svém pan Schuster.

„Ano, ale ne teď — domnívám se, že v tomto případě to myslel vážně. Něco ho trápilo. Jsem teď opravdu přesvědčený, že ho něco sužovalo."

„Ale neřekl vám, co to je, ani vám něco aspoň nenaznačil?"

„Ne — vůbec nic."

„Pak jak k čertu může čekat —" vybuchl pan Schuster.

„Opravdu nemohl čekat, že to k něčemu povede," souhlasil pan Broadribb. „Uvažuji jen, jakým způsobem se hodlá do toho pustit?"

„Podle mého názoru nejde o nic jiného než o žert."

„Dvacet tisíc liber je hodně peněz."

„Jistě, ale třeba počítal s tím, že to nedokáže."

„Ne," odporoval pan Broadribb. „Tak nesportovně by se nechoval. Určitě si myslel, že má možnost něco v tom udělat nebo na něco přijít. Může to být cokoliv."

A co budeme dělat my?“

Čekat,“ řekl pan Broadribb. „Cekat a sledovat, co bude dál. Musí se to konečně nějak rozvinout.“

„Máte někde jeho zapečetěné příkazy, viďte?“

„Milý Schustere,“ ozval se důrazně pan Broadribb, „pan Rafiel měl neomezenou důvěru v mou diskrétnost a v mé přísné právnické zásady. Ty zapečetěné pokyny mohou být otevřeny jedině za určitých okolností, z kterých dosud ani jedna nenastala.“

„A nikdy nenastane,“ poznamenal pan Schuster.

Tím jejich rozmluva na toto téma skončila.

3

Pan Broadribb a pan Schuster měli opravdu štěstí, že je práce v kanceláři tolik zaneprazdňovala. Slečna Marplová naproti tomu zase takové štěstí neměla. Pletla a přemýšlela, a také chodívala na procházky, proti kterým občas Cherry protestovala.

„Víte, co vám řekl doktor. Nesmíte se příliš namáhat.“

„Chodím velmi pomalu,“ namítla slečna Marplová, „a nic nedělám. Neokopávám ani nepleju, rozumíte. Já jen — nu, prostě kladu jednu nohu před druhou a přemýšlím o různých věcech.“

„O jakých?“ zajímala se Cherry.

„To bych sama ráda věděla,“ odpověděla slečna Marplová a požádala Cherry, aby jí přinesla ještě jednu šálu, protože vál mrazivý vítr.

„Chtěla bych vědět, z čeho je tak nervózní,“ řekla Cherry manželovi, když před něho kladla talíř čínské rýže s ledvinkami. „Čínský oběd,“ poznamenala.

Její manžel pochvalně pokyvoval hlavou.

„Den ze dne je z tebe lepší kuchařka,“ řekl.

„Mám o ni starost,“ pokračovala Cherry. „Mám o ni starost, protože ona sama má nějaké starosti. Dostala dopis a je z něho celá pryč.“

„Nepotřebuje nic jiného než klid,“ usoudil Cherryin manžel. „Má hezky sedět v klidu, nic si nebrat k srdci, půjčovat si z knihovny nové knihy a sem tam si pozvat nějakou tu známou na návštěvu.“

„Stále nad něčím uvažuje,“ vysvětlovala Cherry. „Má nějaké plány. Rozhodně se chystá něco podniknout, tak to aspoň vidím já.“

V tomto bodě přerušila rozhovor, vzala podnos s kávou a zanesla ho slečně Marplové do pokoje.

„Neznáte nějakou paní, která bydlí někde zde v novostavbě a jmenuje se Hastingsová?“ ptala se stará dáma. „A nějakou slečnu Bartlettovou, tak se myslím jmenuje, která s ní bydlí?“

„Ach ano — myslíte ten dům na konci vesnice, který byl celý přestavěn a nově omítnut? Ty tam nebydlí dlouho. Nevím ani, jak se jmenují. Proč to chcete vědět? Není na nich nic zajímavého. Aspoň nic podle mého názoru.“

.Jsou příbuzné?“ vyzvídala slečna Marplová.

.,Ne. Myslím, že jsou jen přítelkyně.“

„Přemýšlím proč —“ začala slečna Marplová a zmlkla.

„O čem přemýšlíte?“

„O ničem,“ odpověděla jí. „Buďte však tak hodná a utřete mi psací stůl. A také mi podejte pero a dopisní papír. Chtěla bych napsat dopis.“

„Komu?“ zeptala se se svou přirozenou zvědavostí Cherry.

„Sestře jednoho duchovního,“ usmála se slečna Marplová. „Jmenuje se Prescott a je kanovníkem.“

„To je ten, s kterým jste se seznámila v cizině — v Západní Indii, že ano? Ukazovala jste mi jeho fotografii v albu.“

„Ano.“

„A není vám špatně, viďte? Myslím jako — když chcete psát pro kněze — a tak…“

„Cítím se mimořádně dobře,“ ujistila ji slečna Marplová, „a také přímo hořím nedočkavostí se do něčeho pustit. Je docela možné, že by mi slečna Prescottová mohla pomoci.“

Milá slečno Prescottová,

doufám, že jste na mne ještě nezapomněla. Setkali jsme se spolu a s Vaším panem bratrem v Západní Indii v St. Honoré, jak si jistě vzpomínáte. Také doufám, že milý pan kanovník je zdráv a že ho v chladném počasí poslední zimy netrápilo příliš astma.

Píši Vám, abych Vás požádala o laskavé zaslání adresy paní Waltersové — Esther Waltersové. Jistě si na ni pamatujete z pobytu u Karibského moře. Byla sekretářkou pana Rafiela. Dala mně tehdy svou adresu, ale bohužel jsem ji někam založila. Ráda bych jí sdělila jisté informace týkající se zahrádkářství, které jsem nyní získala. Žádala je po mně, ale tehdy jsem jí je nebyla schopna poskytnout. Nedávno jsem od někoho slyšela, že se znovu provdala, ale podle všeho to dotyčný sám jistě nevěděl. Snad Vy o ní budete vědět více.

Doufám, že Vás to nebude příliš obtěžovat. Srdečně Vás i Vašeho bratra zdraví s přáním všeho nejlepšího

Vaše oddaná

Jane Marplová.

Hned bylo slečně Marplové lépe, když odeslala tento list.

„Aspoň," řekla si, „jsem konečně s něčím začala. Ne že bych od toho příliš mnoho čekala, ale snad by to mohlo něčím přispět."

Slečna Prescottová odpověděla na dopis téměř obratem. Byla to opravdu velmi pohotová žena. Odepsala milým dopisem a uvedla požadovanou adresu.

O Esther Waltersové nemám přímých zpráv, psala mezi jiným, *ale stejně jako Vy jsem slyšela od jedné přítelkyně, že někdo četl oznámení jejího nového sňatku. Myslím, že se teď jmenuje Aldersonová nebo Andersonová. Bydlí ve Winslow Lodge u Altonu v Hampshiru. Mám vyřídit upřímný pozdrav od bratra. Škoda, že bydlíme tak daleko od sebe. My na severu Anglie a vy na jih od Londýna. Doufám, že se snad v budoucnosti při nějaké příležitosti setkáme. Zdraví Vás srdečně Vaše*

Joan Prescottová.

Winslow Lodge Alton" diktovala si slečna Marplová do zápisníku. To opravdu není daleko odtud. Ne — není to daleko. Mohla bych — nevím, co by bylo nejlepší udělat — snad si vzít taxi od Inche. Je to sice trochu luxusní, ale kdyby z toho něco bylo, dalo by se to vyúčtovat ve výlohách. A co dál? Mám jí předem napsat, nebo

to ponechat náhodě? Myslím, že to raději ponechám náhodě. Chudák Esther, sotva bude na mne v dobrém vzpomínat.“

Slečna Marplová se nechala unášet proudem myšlenek, které vyvolal její nápad. Bylo docela dobře možné, že svým zásahem u Karibského moře zachránila Esther Waltersovou před zavražděním, které by na sebe nedalo dlouho čekat. Každopádně byla o tom slečna Marplová přesvědčena, ale Esther Waltersová zřejmě něčemu takovému nevěřila. „Milá žena,“ řekla nahlas něžným tónem, „velmi milá žena. Jedna z těch, které snadno naletí lumpovi. Ženy jejího druhu se opravdu dovedou provdat klidně třeba za vraha, jen když se jim k tomu naskytne trochu příležitosti. A stejně jsem přesvědčena,“ pokračovala v úvahách slečna Marplová, „že jsem jí s největší pravděpodobností zachránila život. Vlastně o tom vůbec nepochybuji, ale myslím, že ona by s tímto názorem nesouhlasila. Zřejmě mne nenávidí. Tím těžší bude použít ji jako zdroj informací. Nu, zkusit se to může. Je to lepší, než sedět zde a čekat, čekat, čekat.“

Dělal si z ní snad pan Rafiel legraci, když jí psal tento dopis? Nebyl to ani v nejmenším laskavý člověk — dovedl být hezky bezohledný k lidským citům.

„Každopádně,“ usoudila slečna Marplová s pohledem na hodinky a rozhodnutím jít dnes brzy do postele, „když člověk přemýšlí před spaním, často ho něco napadne. Možná, že to dnes vyjde.“

„Vyspala jste se dobře?“ zeptala se Cherry, když přinesla ranní čaj a položila podnos na stolek slečně Marplové.

„Měla jsem podivný sen,“ odpověděla stará dáma.

„Tlačila vás noční můra?“

„Ne, ne, nic takového. Mluvila jsem s někým. Nebyl to nikdo, koho dobře znám. Když jsem se pak najednou na něho podívala, viděla jsem, že je to někdo docela jiný, než s kým jsem mluvila. Podivné, ne?“

„Trochu se vám to popletlo,“ řekla Cherry s porozuměním.

„Něco mi to však připomnělo,“ pokračovala slečna Marplová, „nebo spíše někoho, koho jsem kdysi znala. Buďte tak laskavá a objednejte mi od Inche taxík. Ať sem přijede po půl dvanácté.“

Inch patřil k minulosti slečny Marplové. Původní majitel taxíku pan Finch už zemřel a byl vystřídán synem ‚Inchem mladším' v té

době už čtyřiačtyřicetiletým. Ten rozšířil rodinný podnik o garáže a získal další dva ojeté vozy. Po jeho smrti přešlo taxikářství do rukou nového majitele. Ačkoliv od té doby přibyly v městečku další firmy stejného druhu — Pipova, Jamesova a Arthurova — pro staré obyvatele platilo jméno Inch.

„Snad nechcete jet do Londýna?“

„Ne, nechci do Londýna. Poobědvám však v Haslemeru.“

„Co máte vlastně za lubem?“ dorážela na ni Cherry s podezřívavým pohledem.

„Vynasnažím se s někým setkat a působit dojmem čiré náhody,“ vysvětlovala slečna Marplová. „Nebude to zrovna lehké, ale doufám, že se to snad podaří.“

O půl dvanácté přijelo taxi.

„Vytočte mi laskavě tohle číslo, Cherry,“ požádala ji slečna Marplová, „a zeptejte se, jestli je doma paní Andersonová. Jestli se paní Andersonová ozve sama, nebo bude-li zavolána k telefonu, řekněte, že si s ní přeje mluvit pan Broadribb. Vy se představíte,“ pokračovala slečna Marplová, „jako sekretářka pana Broadribba. Jestli není doma, zjistěte, kdy bude doma.“

„A jestli je doma a přijde k telefonu?“

„Pak se zeptáte, který den by si to mohla zařídit a setkat se s panem Broadribbem příští týden v jeho londýnské kanceláři. Když vám to řekne, zapište si to a ukončete hovor.“'

„Co vy si všechno nedovedete vymyslet! A k čemu to všechno? Proč chcete, abych to udělala já?“

„Paměť je vlastnost velmi zajímavá,“ vysvětlila jí slečna Marplová. „Člověk si někdy dovede zapamatovat něčí hlas, i když ho třeba už přes rok neslyšel.“

„Dobře tedy, ale ta paní — jak se jmenuje — nebude mít příležitost slyšet někdy můj hlas, že ne?“

„Ne,“ ujistila ji slečna Marplová. „Proto také musíte volat vy.“

Cherry udělala, jak jí řekla. Zjistila, že paní Andersonová je na nákupech, ale přijde k obědu a bude doma celé odpoledne.

„Nu, tím lépe,“ usoudila slečna Marplová. „Inch je už zde? Ach ano. Dobré ráno, Edwarde,“ pozdravila nynějšího řidiče od Arthurovy firmy, jehož pravé jméno bylo George. „Ráda bych, abyste mne

někam zavezl. Myslím, že by to nemělo trvat déle než půl druhé hodiny.“

A tak vyjeli.

Esther Waltersová *4*

Esther Andersonová vyšla z obchodního domu a zamířila k místu, kde zaparkovala vůz. Napadlo ji, že parkování je den ze dne obtížnější. Vtom do někoho vrazila. Byla to starší žena napadající na nohu, která šla proti ní. Začala se omlouvat, ale ta druhá zvolala:

„Ach, to snad není možné — vy jste určitě — paní Waltersová, viďte? Esther Waltersová? Myslím, že už si na mne nepamatujete. Jsem Jane Marplová. Setkali jsme se v hotelu v St. Honoré, nu — už je to dost dlouho. Víc než půl druhého roku."

„Slečna Marplová? Jste to vy, samozřejmě! To je neuvěřitelné, že se setkáváme."

„Jsem velmi ráda, že vás zase vidím. Obědvám zde nedaleko s přáteli, ale pak se musím vracet přes Alton. Budete dnes odpoledne doma? Tak ráda bych si s vámi na chvíli popovídala. Člověku je milé, když se setká s někým známým."

„Ano, ovšem. Přijďte kdykoliv po třetí hodině."

A setkání bylo dojednáno.

„Stará Jane Marplová," říkala si s úsměvem Esther Andersonová. „Neuvěřitelné, že se opět objevila. Myslela jsem, že už dávno zemřela."

Slečna Marplová zazvonila na zvonek u Winslow Lodge přesně ve tři hodiny dvacet minut, Esther Andersonová jí přišla sama otevřít a uvedla ji dovnitř.

Stará dáma se posadila poněkud rozechvěle a neklidně na nabídnutou židli. Občas se jí to stávalo, když byla trochu rozčilená, nebo když chtěla rozčileně vypadat. V tomto případě to bylo zdání zcela klamné, protože všechno vycházelo tak, jak podle svého očekávání doufala.

„Jsem tak ráda, že vás vidím," ujišťovala Esther, „mám opravdu velkou radost, že jsme se zase setkaly. Víte, já si myslím, že na světě se někdy dějí podivné věci. Člověk vždy doufá, že^se s některými lidmi opět setká — dokonce o tom vůbec nepochybuje. Čas však pak uběhne jako voda, a když k setkání opravdu dojde, úplně vás to překvapí."

„A pak,“ dodala Esther, „si řekneme, že ten svět není tak veliký.“

„Ano, myslím, že na tom opravdu něco je. Víte, svět vypadá velký a Západní Indie je od Anglie hezky daleko. Nu, chci tím jen říci, že jsme se mohly setkat kdekoliv. Třeba v Londýně nebo Harrodsu, zrovna tak jako na nádraží nebo v autobusu. Je přece tolik jiných možností.“

„Ano, spousta možností,“ souhlasila Esther. „Nenadálá bych se, že vás potkám právě zde. Vy přece nejste zdejší, viďte?“

..Ne — nejsem. Přece však nežijeme tak daleko od sebe. Bydlím v St. Mary Meadu. Myslím, že je to opravdu jen dvacet pět mil. Ovšem to víte, dvacet pět mil na venkově, když člověk nemá vlastní vůz — a samozřejmě bych si ho nemohla ani dovolit, a upřímně řečeno, nedovedla ho ani řídit — a tak by mi zase k ničemu nebyl, ale pak je člověk odkázán jen na jízdu autobusem nebo najatým taxíkem, když chce vidět občas své přátele.“

„Vypadáte mimořádně dobře,“ usmála se Esther.

„Právě jsem totéž chtěla říci já vám, má drahá. Neměla jsem ani ponětí, že v tomto kraji bydlíte.“

„Odstěhovala jsem se sem teprve nedávno. Vlastně teprve po sňatku.“

„Ach, to jsem nevěděla. Zajímavé. Zřejmě jsem to v novinách přehlédla. A to si vždy sňatky pročítám,“ divila se slečna Marplová.

„Jsem vdaná čtyři — vlastně už pět měsíců,“ řekla Esther. „Jmenuji se teď Andersonová.“

„Paní Andersonová,“ opakovala slečna Marplová. „Ano, pokusím se si to zapamatovat. A co váš manžel?“

Napadlo ji, že by nevypadalo přirozeně, kdyby se nezeptala na manžela. Na tohle byly přece staré panny obvykle zvědavé.

„Je inženýr,“ odpověděla Esther. „Pracuje u firmy Time and Motion Branch. On je —“ zaváhala, „o něco mladší než já.“

„To je mnohem lepší,“ ujistila ji pohotově slečna Marplová. „Ach, opravdu mnohem lepší, má drahá. V dnešní době muži stárnou přece rychleji než ženy. Vím, že by se to nemělo tak říkat, ale je to svatá pravda. Více si toho na sebe berou. Podle všeho mají hodně práce a starostí. A pak z toho dostanou vysoký tlak nebo zas nízký

tlak, a také nějaké srdeční potíže. Mnohem častě ji mají i žaludeční vředy. Myslím si, že my ženy si moc starostí nepřipouštíme, rozumíte. Podle všeho jsme odolnější pohlaví.“

„To je možné,“ přikývla Esther.

Teď už se na slečnu Marplovou dokonce usmívala a stará dáma nabyla odvahy. Při posledním setkání se na ni Esther dívala s nenávistí, a pravděpodobně ji také tehdy nenáviděla. Ale teď, nu, teď by k ní mohla pociťovat i trochu vděčnosti. Třeba si už uvědomila, že místo patrně šťastného života s panem Andersonem, mohla ležet pod kamennou deskou na úctyhodném hřbitově.

„Vypadáte nejen velmi dobře,“ řekla jí, „ale také velmi spokojeně.“

„Vy také, slečno Marplová.“

„Nu, já už jsem trochu stará, a to má člověk plno nemocí. Samozřejmě nic zas tak hrozného, stačí však revmatismus. To vás hned bolí tuhle, hned zas píchá tamhle. Nohy mi už neslouží tak, jak by měly, a když mne nebolí záda, tak mne bolí ruce. Ale nechme takových věcí, má drahá. Máte moc hezký dům.“

„Ano, nejsme zde dlouho. Nastěhovali jsme se sem teprve před čtyřmi měsíci.“

Slečna Marplová se rozhlédla, ale spíše uvažovala o jádru věci. Hned jí byla nápadná úroveň zařízení. Drahý, pohodlný nábytek, pohodlný a luxusní. Kvalitní záclony, kvalitní koberce bez zvláštního uměleckého vkusu, který ani nečekala. Myslila si, že zná příčinu tohoto přepychového dojmu. Byla to výše odkazu zemřelého'pana Rafiela. Těšila ji myšlenka, že pan Rafiel vůči Esther své úmysly nezměnil.

„Předpokládám, že jste četla úmrtní oznámení pana Rafiela,“ poznamenala Esther, jako kdyby uhodla myšlenky slečny Marplové.

„Ano. Ano — jistě. Je tomu asi už měsíc, viďte? Zarmoutilo mne to. Dokonce mne to i rozrušilo, ačkoliv — nu, myslím, že se to dalo čekat — vlastně už s tím sám počítal, že? Několikrát se mi zmínil, že jeho dny jsou sečteny. Zřejmě to všechno velmi statečně snášel, viďte?“

„Ano, byl to velmi statečný muž, a také opravdu laskavý člověk,“ řekla uznale Esther. „Víte, když jsem u něho začala pracovat,

řekl mně, že dostanu velmi dobrý plat, ale že si z něho budu muset ušetřit, protože nesmím od něho nic víc čekat. Nu, opravdu jsem od něho už nic víc nečekala. Byl to člověk, který vždy splnil to, co řekl, rozumíte. Ale zřejmě změnil své rozhodnutí."

„Ano," souhlasila slečna Marplová. „Ano, a jsem tomu ráda. Obávala jsem se, že snad — pochopitelně se mnou o tom nemluvil — ale byla jsem na to zvědavá."

„Odkázal mi velké dědictví," přiznávala Esther. „Neočekávaně velkou částku peněz. Bylo to pro mne nesmírné překvapení. Stěží jsem tomu mohla uvěřit."

„Myslím, že chtěl, aby to bylo pro vás překvapení. On už takový byl," řekla slečna Marplová. „Nevíte, jestli odkázal také něco — ach, jak se ten člověk jmenoval — tomu svému průvodci, tomu ošetřovateli?" zajímala se ještě.

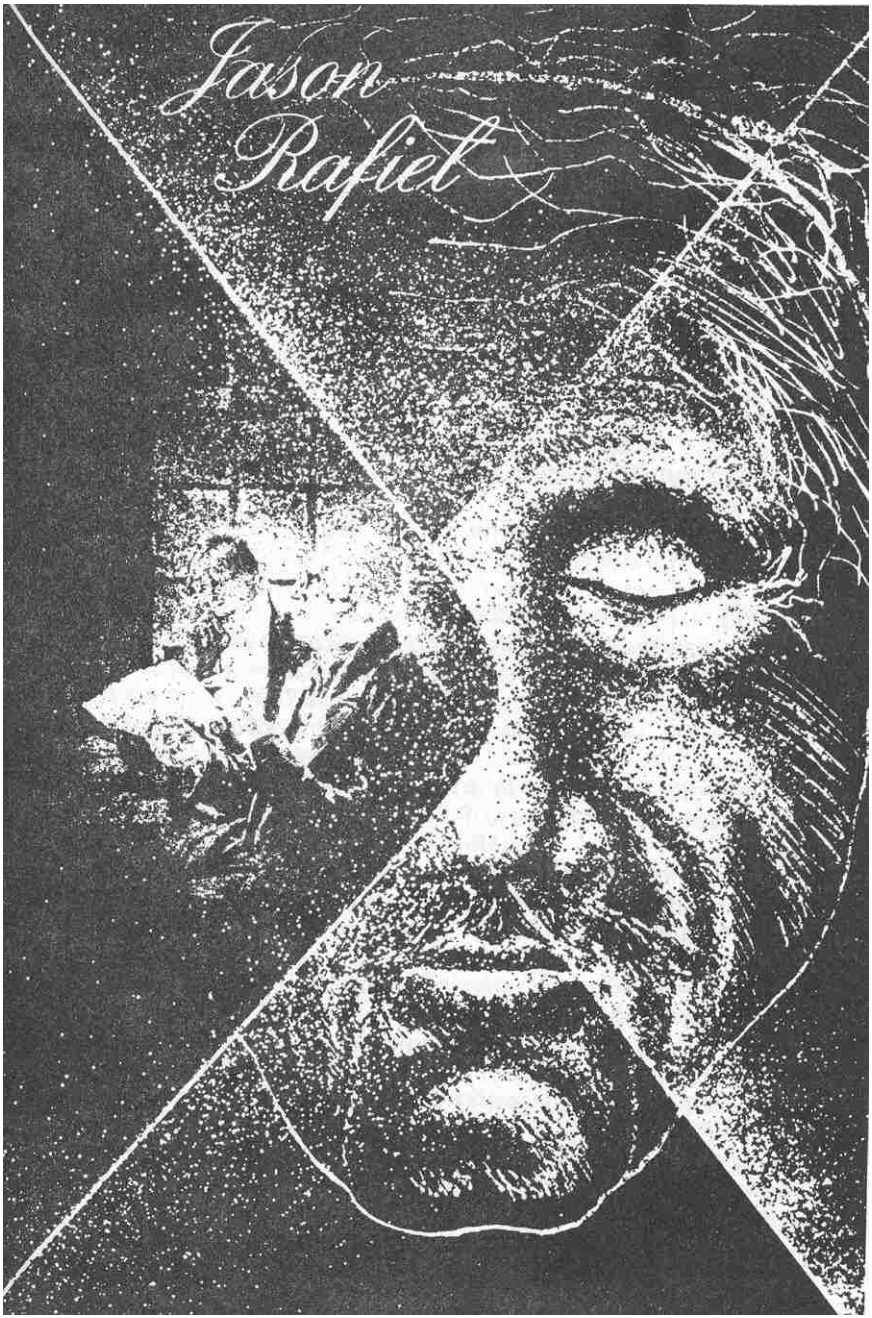
„Ach, máte na mysli Jacksona? Ne. Jacksonovi neodkázal nic, ale jsem přesvědčena, že mu minulý rok dal několik hodnotných darů."

„Setkala jste se ještě někdy s Jacksonem?"

„Ne. Ne, myslím, že jsem se s ním už ani jednou od té doby, co jsme byli na ostrovech, nesetkala. Po návratu do Anglie už u pana Rafiela nezůstal. Mám dojem, že vstoupil do služeb nějakého lorda, který žije v Jersey nebo Guernsey."

„Tak ráda bych se byla ještě jednou s panem Rafielem setkala," vzdychla slečna Marplová. „Zní to sice trochu divně po tom všem, do čeho jsme se dostali… On, vy a já — a několik dalších. Ale později, až když jsem byla doma, asi tak po šesti měsících — uvědomila jsem si, jak v té době plné napětí jsme si byli blízcí, a jak jsem ve skutečnosti pana Rafiela opravdu málo znala. Znovu mne to napadlo, když jsem se z novin dozvěděla, že zemřel. Přála jsem si o něm vědět něco víc… Kde se třeba narodil, něco o jeho rodičích a jací byli, rozumíte. Zda měl také nějaké děti — synovce či neteře — nebo vůbec nějakou rodinu. Tak ráda bych to věděla."

Esther Andersonová se mírně usmála. Podívala se na slečnu Marplovou s výrazem, kterým jako by říkala: „Ano, nepochybuji, že vy chcete vždy vedet takové věci o každém, s kým se setkáte." Nahlas však řekla:

Jason
Rafiel

„Nu o něm každý věděl jen jedno.“

„Že byl nesmírně bohatý,“ doplnila ji pohotově slečna Marplová. „To Jste chtěla říci, viďte? Když o někom víte, že je tak bohatý, nu, prostě už se na nic víc neptáte. Myslím jako — že nepotřebujete nic víc vědět.

Řeknete pak o něm: ‚Je nesmírně bohatý,‘ nebo také ‚On je úžasně bohatý‘ a ztlumíte při tom trochu hlas, protože to právě dělá na lidi dojem, viďte, když člověk někoho zná, kdo je opravdu úžasně bohatý.“

Esther se jen pousmála.

„Nebyl ženatý, že?“ vyzvídala dál slečna Marplová. „Nikdy se o manželce nezmínil.“

„Žena mu zemřela už před mnoha lety. Snad jen několik let po svatbě. Myslím, že byla mnohem mladší než on — a podle všeho zemřela na rakovinu. Inu, smutné.“

„Měl děti?“

„Ach ano, dvě dcery a jediného syna. Jedna dcera se provdala a žije někde v Americe. Druhá, jak jsem slyšela, zemřela ještě velmi mladá. Ale s tou z Ameriky jsem se setkala. Vůbec se otci nepodobala. Byla to taková tichá, trochu rozmrzele vypadající mladá žena.“ Chvíli se odmlčela a dodala: „O synovi pan Rafiel nikdy nemluvil. Domnívám se, že s ním měl asi nějaké potíže. Něco s ním bylo. Nějaký skandál či něco takového. Myslím, že už také před lety zemřel. Ať je to jakkoliv — jeho otec se o něm nikdy nezmínil.“

„Ach má milá, to je všechno smutné.“

„Zřejmě k tomu došlo opravdu už před mnoha lety. Domnívám se, že odešel někam do ciziny, a nikdy se už nevrátil — tam pak také někde zemřel.“

„Hodně to pana Rafiela mrzelo?“

„Člověk se v něm nevyznal,“ přiznávala Esther. „Patřil k tomu druhu lidí, kteří dovedou oželet ztrátu. Jestli se jeho syn nevyvedl a dělal mu ostudu, místo aby z něho měl radost, jistě se ho neváhal zbavit. Snad udělal to nejnutnější, co musel, jako třeba, že mu poslal peníze, ale rozhodně na něho nikdy víc nevzpomněl.“

„To je divné,“ řekla slečna Marplová. „Opravdu už o něm nemluvil nebo vám něco víc neřekl?“

„Pokud si pamatujete, byl to člověk, který o osobních pocitech nebo o vlastním životě nikdy nemluvil," odpověděla Esther.

„Máte pravdu — nemluvil. Myslela jsem jen, že vy, když jste byla — nu, tak dlouho jeho sekretářkou, že se vám snad mohl s nějakými starostmi svěřit."

„Nebyl mužem, který by se někomu svěřoval se svými starostmi, i kdyby nějaké měl. O tom silně pochybuji," řekla Esther. „Mohu jen říci, že byl zcela oddán svému obchodnímu podnikání. K svým obchodním záležitostem měl přímo otcovské vztahy a ony byly pro něho jako jeho děti, na kterých mu jedině záleželo. Jen z nich se radoval — z investice peněz, z dalších výdělků. Ano, finanční triky…"

„Dokud člověk nezemře, nemůže být nazván šťastným —" přerušila ji tichým hlasem slečna Marplová. A znovu ta slova opakovala, jako kdyby se stala heslem dne. Snad tomu tak i v dnešní době bylo, aspoň ona o tom byla přesvědčena.

„Takže ho před smrtí opravdu nic zvlášť netrápilo, viďte?"

„Ne. Proč myslíte?" zeptala se Esther poněkud překvapeně. „Nu, já si to doopravdy nemyslím," ujišťovala slečna Marplová. „Jen mne tak napadlo, že lidi ledacos víc trápí, když jsou — nechci říci staří — protože on opravdu v tomto smyslu starý byl, ale myslím si, že člověka všechno více trápí, když už je upoután jen na lůžko a nemůže dělat to, co byl zvyklý, a nezbývá mu nic jiného, než se se vším smířit. Může se mu pak ledacos v myšlenkách vybavit a dovede ho to pořádně potrápit."

„Ano, rozumím vám," přisvědčila Esther. „Ale stejně jsem přesvědčena, že pan Rafiel byl jiný než druzí lidé. A každopádně," dodala, „už nějakou dobu před jeho smrtí jsem nebyla jeho sekretářkou. Snad dva nebo tři měsíce po tom, co jsem se seznámila s Edmundem."

„Ach ano. S vaším manželem. Pan Rafiel byl jistě velmi rozmrzelý, že vás ztrácí."

„Ani ne," řekla lehkomyslně Esther. „Nepatřil k těm, které by něco takového dovedlo vyvést z míry. Okamžitě by si našel jinou sekretářku — a to také udělal. Kdyby pak mu nevyhovovala, s laskavým a vřelým potřesením ruky by se jí lehce zbavil a opatřil si další.

To by pak dělal tak dlouho, až by našel někoho, kdo by mu vyhovoval. Byl to nesmírně rozumný člověk.“

„Ano. Ano — to vím. Ačkoliv zas na druhé straně se dovedl velmi snadno rozčílit.“

„Ach, to on se velmi rád rozčiloval,“ řekla Esther. „Měl asi pocit, že hraje divadlo — prostě drama.“

„Drama,“ opakovala zamyšleně slečna Marplová. „Myslíte — často jsem o tom uvažovala — myslíte, že se pan Rafiel nějak zvlášť zajímal o zločinnost? Chci říci — o studium zločinnosti? On — nu, nevím…“

„Myslíte proto, co se stalo u Karibského moře?“ ztvrdl najednou Estheřin hlas.

Slečna Marplová upadla do rozpaků, má-li pokračovat, a přece to nějakým způsobem zkusit musí. Tolik by se chtěla dozvědět něco, co by jí pomohlo.

„Nu ne — ne právě proto, ale možná teprve potom uvažoval o psychologii těchto případů. Nebo se začal zajímat o případy, kde spravedlnost nějak selhala — ach, nu…“

Její rozpačitost každou chvíli vzrůstala.

„Proč by se měl vůbec o něco takového zajímat? A nemluvme o té příšerné události v St Honoré,“ přerušila ji Esther.

„Ach ne — máte pravdu. Velmi mne to mrzí, promiňte. Vzpomněla jsem si však na různé věci, které pan Rafiel řekl. Na jeho zvláštní výrazy, a tak jsem začala uvažovat, jestli měl nějakou teorii, rozumíte… o příčinách zločinu?“

„Jeho zájmy byly jedině finančního rázu,“ řekla úsečně Esther. „Opravdu chytře provedený podvod překračující meze zákona by ho snad mohl zajímat, nic jiného —“

Esther se stále chladným pohledem dívala na slečnu Marplovou.

„Promiňte,“ omlouvala se slečna Marplová. „Já — neměla jsem mluvit o těch nešťastných událostech, které jsou naštěstí za námi. A musím už také jít.“ dodala. „Musím stihnout vlak a mám nejvyšší čas. Ach má drahá, kampak jsem si dala kabelku — ach ano, už ji mám.“

Vzala si kabelku, deštník a pár svých věcí se zbytečným hlukem, dokud napětí trochu nepovolilo. Když už kráčela ke dveřím, začala na ni Esther ještě naléhat, aby se zdržela na čaj.

Ne, děkuji, má milá mám málo času. Jsem opravdu ráda, že jsem vás zase viděla. Přeji vám to nejlepší a hodně štěstí v životě. Myslím, že už do dalšího zaměstnání nepůjdete, viďte?“

„Nu, většina žen to dělá. Říkají, že je to baví. Nudí se, když nemají co dělat. Já si však raději užiji bezstarostného života. A také si aspoň užiji dědictví, které mně pan Rafiel zanechal. Bylo to od něho velmi laskavé a jsem přesvědčena, že si přál, abych — nu, abych si ho použila po svém, i kdybych ho měla utratit za něco, co pokládal za ženskou hloupost. Drahé šaty, nové účesy a všechno to, co s tím souvisí. Něco takového pokládal vždy za nesmysl.“ A pak náhle dodala: „Měla jsem ho ráda, rozumíte. Ano, měla jsem ho velmi ráda. Myslím proto, že byl pro mne určitou vzpruhou. Nebylo lehké s ním vyjít a měla jsem radost, když jsem to zvládla.“

„I jeho jste zvládla?“

„Nu, ne zrovna, že bych ho zvládla docela, ale snad přece o něco víc, než si uvědomoval.“

Slečna Marplová cupitala po cestě dolů. Ještě se jednou ohlédla a zamávala rukou. Esther Andersonová dosud stála ve dveřích a vesele jí zamávala na rozloučenou.

„Myslela jsem si, že to snad má s ní něco společného, nebo že o tom něco ví,“ říkala si slečna Marplová. „Asi jsem se zmýlila. Ne. Ať už se jedná o cokoliv, zřejmě se jí to netýká. Ach Bože, mám pocit, že mne pan Rafiel pokládal za mnohem chytřejší, než jsem. Podle všeho čekal ode mne, že si to dám nějak dohromady — ale co vlastně? A co teď udělám dále? To tedy nevím,“ potřásla hlavou.

Musí si znovu všechno pořádně promyslet. Jak to vypadá, celá záležitost byla ponechána na ní. Jen na ní záleží, zda vše odmítne nebo přijme, či dokonce pochopí, oč se jedná. Nebo nepochopí vůbec nic a pustí se do toho s nadějí, že nějaký návod snad dostane? Bezděčně zavřela oči a snažila se představit si tvář pana Rafiela. Vybavila si ho v jeho tropickém obleku, jak sedí v zahradě před hotelem v Západní Indii. Viděla jeho rozmrzelou, vrásčitou tvář se záblesky občasného humoru. Chtěla se ve skutečnosti dozvědět, co si myslel,

když vypracoval tento plán, když se rozhodl s ním vyrukovat a navnadit ji, aby ho přijala, přesvědčit ji, aby ho přijala — nu, upřímně řečeno, donutit ji, aby ho přijala. Znala Pana Rafiela, a to poslední bylo to nejpravděpodobnější. A přece, když se to tak vezme, měl zájem, aby se něco udělalo a zvolil si k tomu ji, rozhodly aby to udělala ona. Proč? Protože si najednou na ni vzpomněl? Ale proč by si měl zrovna na ni vzpomenout?

Usilovně myslela na pana Rafiela a na všechno, co se seběhlo v St Honoré. Možná, že nějaká záhadná událost, o které před smrtí uvažoval, ho v myšlenkách přivedla do Západní Indie? Bylo to snad v nějaké souvislosti s někým, kdo tam byl, kdo se toho zúčastnil přímo nebo jen jako divák, a tím si vzpomněl na slečnu Marplovou? Nebyl právě tam nějaký chybějící článek v řetězu nebo třeba jiná spojitost? A jestli nebyla, tak proč si najednou vzpomněl na ni? Co v ní bylo, že mu mohla být zrovna ona v něčem užitečná? Byla stará, trochu už popletená, docela obyčejná osoba, fyzicky ne příliš zdatná a duševně ne už tak čilá, jak kdysi bývala. Jakou měla tedy zvláštní kvalifikaci, jestli vůbec jakou měla? Nic jí nenapadalo. A nebyl to snad přece jen od pana Rafiela nějaký podivný žert? I když už měl smrt na jazyku, možná se mu zachtělo trochu si zažertovat… A to by opravdu odpovídalo jeho zvláštnímu smyslu pro humor.

Nemohla popřít, že by pan Rafiel byl docela dobře schopen si tímto způsobem zažertovat i na smrtelné posteli. Třeba jeho kousavý humor mohl být takhle uspokojen.

„Určitě mám," řekla si rozhodně slečna Marplová, „určitě musím mít nějaké schopnosti. Konečně pan Rafiel se nemohl ze svého žertu těšit, protože už nebyl na světě, a toho si byl tehdy vědom. Jaké tedy mám schopnosti? Jaké mám kvality, které by mohly být někomu nějak v něčem prospěšné?" zkoumala se slečna Marplová.

Uvažovala o sobě s patřičnou skromností. Byla zvědavá, kladla lidem otázky, byla však v takovém věku a patřila k tomu druhu lidí, od kterých se to čekalo. To byl jeden bod, a to docela pravděpodobný. Mohli byste sice někam poslat soukromého detektiva nebo psychologa, aby se něco dozvěděli. Je však pravda, že mnohem lepší způsob je poslat někam starou ženskou, která má ve zvyku do všeho

strkat nos, vyptávat se, je upovídaná a všechno o všem chce vědět. Ano, to by vypadalo dokonce přirozeně.

„Stará panna," vzdychla slečna Marplová. „Ano, vidím, že jsem dokonce uznávaná stará panna. A samozřejmě — ano — jsem docela obyčejná stará panna. Obyčejná, stará, popletená ženská. To je jistě výborná kamufláž. Ach Bože, ráda bych věděla, jestli uvažuji správně. Já však opravdu někdy rozeznám, jací lidé jsou. Poznám to proto, protože mně zas připomínají určité jiné lidi, které jsem kdysi znala. A tak odhadnu i některé jejich chyby a přednosti. Prostě poznám, co jsou zač, a to je právě ono."

Opět se vrátila v myšlenkách do St. Honoré a k hotelu Zlatá palma. Pokusila se ještě jednou uvážit, zda neobjevila spojovací článek při své návštěvě u Esther Waltersové. Slečna Marplová však rozhodně usoudila, že jí k ničemu nebyla. Odtamtud zřejmě žádné stopy nikam nevedly. Nebylo tam také vůbec nic, co by nějak souviselo s jeho žádostí, aby slečna Marplová něco podnikla v záležitosti, o které dosud neměla ani ponětí.

„Ach Bože," povzdechla si slečna Marplová. „Vy jste protivný člověk, pane Rafieli!" Řekla to hlasitě a v jejím tónu určitě zazněla výčitka.

Později ovšem, když si vlezla do postele a přiložila svou příjemnou ohřívací láhev na nejbolestivější část svých revmatických zad, začala opět mluvit — ale to už znělo skoro jako omluva. Udělala jsem všechno, co bylo v mých silách."

Mluvila nahlas, jako by k někomu, kdo je právě v pokoji. Podle jejího názoru mohl být sice kdekoliv, ale i v tom případě nepochybovala, že jistě existuje nějaké telepatické spojení, a tu pak tedy byla odhodlána promluvit rozhodně a k věci.

Udělala jsem vše, co se dalo. Udělala jsem to nejlepší podle svých omezených možností. Ted' už to musím nechat jen na vás."

Po těchto slovech se ještě pohodlněji uložila v posteli, natáhla ruku, zhasla elektrickou lampičku — a usnula.

Pokyny ze záhrobí *5*

Za tři nebo čtyři dny dostala odpolední poštou další sdělení. Slečna Marplová vzala dopis a udělala to, co mívala ve zvyku s dopisy dělat. Nejprve jej obrátila, podívala se na razítka, podívala se na písmo, usoudila, že nejde o účet, a otevřela jej. Byl psaný na stroji.

Drahá slečno Marplová,

v době, kdy budete číst tento dopis, budu už mrtev, a také pochován. Jsem rád, když pomyslím, že nebudu spálen. Vždy mně připadalo divné, že by někdo dovedl vstát z pěkné bronzové nádoby plné popelu a šel někoho strašit, kdyby se mu zachtělo. S ohledem na daný stav věcí je myšlenka na vstávání z hrobu a strašení docela přijatelná. Bude se mi však do toho chtít? Kdo to může vědět. Snad si budu chtít pohovořit s vámi.

V současné době už jistě s Vámi za mne navázali spojení moji právní zástupci a předložili Vám určitý návrh. Doufám, že jste jej přijala. Jestli jste jej nepřijala, nedělejte si prosím ani nejmenší výčitky. Ponechal jsem to jedině na Vaší vůli.

Tento dopis obdržíte, jestli moji právní zástupci splnili to, co jsem jim řekl, a jestli také poštovní úřad splnil svou povinnost k jedenáctému tohoto měsíce. Ode dneška do dvou dnů dostanete zprávu z cestovní kanceláře v Londýně a doufám, že Vám jejich program nebude proti mysli. Víc Vám říkat nemusím. Přeji si, abyste si zachovala čistou mysl. Buďte také na sebe opatrná. Myslím, že s tím si dovedete poradit. Jste velmi bystrá osoba. Přeji Vám hodně štěstí a nechť anděl strážný stojí při Vás a dá na Vás pozor. Asi ho budete potřebovat.

Váš oddaný přítel

J.B.Rafiel.

„Dva dny!“ zvolala slečna Marplová.

Nemohla se dočkat, až uběhnou. Nejen poštovní úřad splnil svou povinnost, ale také cestovní kancelář „Slavné domy a zahrady Velké Británie“.

Vážená slečno Marplová,

podle pokynů zemřelého pana Rafiela posíláme Vám podrobné informace o zájezdu číslo 37 „Slavné domy a zahrady Velké Británie“, který odjíždí z Londýna příští čtvrtek — 17. t. m.

Kdyby Vám bylo možné dostavit se do naší kanceláře v Londýně, průvodkyně zájezdu paní Sandbournová Vám ráda poskytne veškeré podrobné informace a zodpoví Vaše dotazy.

Naše zájezdy trvají dva až tři týdny. Pan Rafiel se domnívá, že právě tento zájezd Vám bude mimořádně vyhovovat, protože s ním navštívíte část Anglie, kde jste dosud, pokud je mu známo, nebyla. Zahrnuje ve svém programu návštěvu kouzelných scenérií a zahrad. Zařídil pro Vás to nejlepší ubytování s veškerým přepychem, který jsme schopni poskytnout.

Oznamte nám laskavě, který den by Vám vyhovoval k návštěvě naší kanceláře na Berkeley Street.

Slečna Marplová složila dopis, vložila jej do kabelky a zapsala si telefonní číslo. Vzpomněla si na několik známých a dva telefonicky zavolala. Jeden z nich se zájezdu Slavné domy a zahrady zúčastnil a vysoce jej hodnotil. Druhý se sice osobně zájezdu nezúčastnil, ale měl známé, kteří právě s touto kanceláří cestovali a tvrdili, že je všechno výborně zorganizováno. Je to sice prý dost nákladné, ale i pro starší lidi pohodlné a únosné. Nato vytočila stará dáma telefonní číslo Berkeley Street a řekla, že je navštíví příští úterý.

Dalšího dne došlo k rozhovoru na toto téma s Cherry.

„Pravděpodobně odjedu, Cherry,“ oznámila jí. „Na zájezd.“

„Na zájezd?“ podivila se Cherry. „Na turistický zájezd? Na turistický zájezd do ciziny?“

„Ne do ciziny. Koná se u nás,“ odpověděla slečna Marplová. „Bude to převážně návštěva historických budov a zahrad.“

„A vy si myslíte, že je to ve vašem věku správné? To bude jistě pořádná námaha, rozumíte. Člověk při tom musí někdy ujít míle pěšky.“

„Cítím se úplně zdravá,“ ujišťovala ji slečna Marplová, „a všude jsem slyšela, že na těchto zájezdech je rozumně pamatováno na odpočinek právě pro lidi, kteří už nejsou tak zdatní.“

„Nu, buďte na sebe opatrná, to je vše,“ napomínala ji Cherry. „Nechceme, abyste někde padla v srdečním záchvatu, i když byste viděla ten nejpřepychovější vodotrysk nebo něco takového. Jste už trochu stará — rozumíte — abyste něco takového podnikala. Promiňte, že vám takové věci říkám, vypadá to nezdvořile, ale nelíbí se mi představa, že byste nám odešla snad jenom proto, že jste si toho na sebe přespříliš naložila.“

„Dovedu dát na sebe pozor sama,“ prohlásila důstojně slečna Marplová.

„Tak dobrá, jen buďte na sebe opravdu opatrná,“ starala se Cherry.

Slečna Marplová si tedy zabalila nezbytné zavazadlo, jela do Londýna a najala si pokoj ve skromném hotelu — („Ach, kde je Bertramův hotel,“ řekla si v duchu, „jak úžasný to byl hotel! Ach Bože, na tohle všechno musím zapomenout, vždyť u St. George je to také docela příjemné.“) Ve smluvenou dobu se dostavila do Berkeley Street, kde byla uvedena do kanceláře. Přivítala ji příjemná, asi pětatřicetiletá žena. Představila se jako paní Sandbournová, která bude mít zájezd osobně na starosti.

„Ráda bych věděla,“ řekla slečna Marplová, „zda tento zájezd v mém případě —“ zaváhala.

Paní Sandbournová ji s mírnými rozpaky přerušila:

„Ach ano, snad jsem Vám to měla vysvětlit už v dopise, který jste od nás dostala. Pan Rafiel zaplatil všechny výlohy.“

„Vy tedy víte, že je mrtev?“ zeptala se slečna Marplová.

„Ano vím, ale tohle zařídil ještě před smrtí. Zmínil se, že je na tom zdravotně velmi špatně, ale že chce udělat radost jedné velmi dobré přítelkyni, která neměla příležitost tolik cestovat, jak by si byla přála.“

2

O dva dny později s příruční kabelou přes ruku a v doprovodu nosiče s novým elegantním kufrem, nastupovala slečna Marplová do

nejpohodlnějšího a nejluxusnějšího autokaru, který vyjížděl z Londýna směrem na severozápad. Prohlížela si seznam cestujících připojený k hezké propagační brožurce, která podávala podrobné informace o každodenním programu cesty autokarem, včetně informací o hotelech, jídlech a místech, která mají navštívit. Byly v ní také uvedeny různé alternativy denního programu, které — ačkoliv to nebylo přímo tak napsáno — dávaly na srozuměnou, že se jedna jeho část týká mladých a zdatných, a druhá je zvlášť vhodná pro starší, které už bolí nohy a mají revmatické klouby. Takoví zřejmě dávají přednost nějakému příjemnému posezení, místo aby lezli po kopcích. Bylo to všechno opravdu nanejvýš taktně a dobře zařízeno.

Slečna Marplová pročítala seznam a odhadovala spolucestující. Nebylo na tom nic mimořádného, protože spolucestující dělali totéž. Mezi jinými si prohlíželi i ji, ale nikdo jí nevěnoval zvláštní pozornost, aspoň pokud si mohla slečna Marplová povšimnout.

Paní Riseley-Porterová
Slečna Joanna Crawfordová
Plukovník Walker s chotí
Pán a paní H. T. Hitlerovi
Slečna Elizabeth Templeová
Profesor Wanstead
Pan Richard Jameson
Slečna Lumleyová
Slečna Benthamová
Pan Caspar
Slečna Cookeová
Slečna Bartošová
Pan Emlyn Price
Slečna Jane Marplová

V zájezdu byly čtyři starší dámy. Ty vzala slečna Marplová na vědomí jako první, protože je vlastně měla v úmyslu co nejdříve vyřadit ze svých pozorování. Dvě cestovaly společně a slečna Marplová jim hádala kolem sedmdesáti let. Mohly být přibližně pokládány za její vrstevnice. Jedna z nich byla velmi obtížný typ. Patřila zřejmě k

těm, kteří, když nemají sedadlo v přední části autokaru, hned si stěžují, že je mají v zadní části autokaru. Jednou mohou sedět jedině na slunné straně, jindy výhradně ve stínu, nebo chtějí více čerstvého vzduchu či méně čerstvého vzduchu než ostatní cestující. Měly s sebou cestovní přikrývky, pletené šály a celou sbírku příručních průvodců. Obě byly už trochu shrbené zřejmě od častých bolestí nohou nebo zad či kolen, ale přesto patřily k těm, kterým věk a neduhy nedovedly zabránit v radosti ze života, dokud se životu těšily. Staré panny — určitě to však nebyly staré panny, které vysedávají doma. Slečna Marplová si udělala záznam do malého zápisníku, který si vezla s sebou.

Bez ní a paní Sandbournové je tu patnáct cestujících. Jistě je jeden z těchto patnácti cestujících přinejmenším svým způsobem důležitý, jinak by přece nebyla na tento zájezd poslána. Buď tedy byl důležitý jako zdroj informací nebo jako někdo, kdo měl určitou spojitost se soudem nebo trestním případem. Nebo to dokonce mohl být i vrah. Vrah, který už někoho zabil nebo se snad chystá k činu. Slečnu Marplovou napadlo, že u pana Rafiela je možné všechno! Každopádně si musí o všech udělat poznámky.

Na pravou stranu svého zápisníku si poznamená ty, kteří by zasluhovali pozornost z hlediska pana Rafiela, a na levou pak ty, kteří by jí mohli poskytnout užitečné informace. Může je potom vyškrtnout. Informace — to by mohlo být — třeba si ani neuvědomují, že nějaké mají. Pravděpodobně, i když je mají, nejsou si vědomi, že by mohly být snad užitečné pro ni nebo pana Rafiela, pro soud či ve smyslu spravedlnosti s velkým S. Do zadní části zápisníku by si mohla dnes večer udělat pár poznámek, zda jí někdo nepřipomíná některé osoby známé z dřívějška v St Mary Meadu nebo z jiných míst. Jakákoliv podobnost může být cenným ukazatelem; už se jí to v mnoha případech osvědčilo.

Další dvě starší dámy byly zřejmě na sobě nezávislé cestovatelky. Oběma bylo kolem šedesáti let. Zvláště jedna z nich byla nápadně dobře upravená, velmi elegantně oblečená a zřejmě zaujímala ve společnosti významné postavení nejen podle vlastního mínění, ale i podle názoru jiných. Mluvila hlasitě a autoritativně. Podle všeho měla na starosti neteř, dívku kolem osmnácti až devatenácti let, která ji

oslovovala teto Geraldino. Slečně Marplové neušlo, že neteř se zřejmě velmi dobře vyrovnávala s panovačností své tety. Byla to dívka nejen bystrá, ale také velmi půvabná.

Vedle slečny Marplové přes uličku seděl vysoký člověk s hranatými rameny a neohrabaně vyhlížejícím tělem. Vypadal jako by ho snaživé dítě neuměle sestavilo z dřevěných kostek. Jeho obličej příroda měla v úmyslu zřejmě zakulatit, ale ten na znamení protestu se rozhodl působit hranatým dojmem a vytvořil si mohutnou dolní čelist. Měl hustou kštici prošedivělých vlasů, nápadně huňaté obočí, které se pohybovalo nahoru a dolů podle důrazu na to, co říkal. Jeho hlasité poznámky se podobaly řadě štěknutí, jako kdyby byl mluvícím ovčáckým psem. Na sedadle vedle něho sebou neklidně vrtěl vysoký, snědý cizinec, který stále živě gestikuloval. Mluvil podivnou angličtinou a příležitostně dělal poznámky i ve francouzštině nebo němčině. Hromotlukovi zřejmě nevadily výroky pronášené v cizím jazyce a zdvořile reagoval jak na francouzštinu, tak na němčinu. Slečna Marplová si je ještě jednou pořádně prohlédla a usoudila, že majitelem huňatého obočí je jistě profesor Wanstead a popudlivým cizincem pan Caspar.

Byla by ráda věděla, o čem spolu s takovým zápalem hovoří, ale nestačila sledovat rychlý spád slov pana Caspara.

Sedadlo před nimi bylo obsazeno další ženou kolem šedesáti let. Měla vysokou postavu a mohlo jí být už i přes šedesát. Tato žena určitě vynikala ve společnosti kamkoliv přišla. Byla dosud opravdu velmi hezká. Vysoko vyčesané, tmavě šedivé vlasy dávaly vyniknout jejímu krásnému čelu. Měla hluboký, jemný a velmi působivý hlas. Osobnost — pomyslela si slečna Marplová. To je někdo! Ano, zcela určitě to někdo je. „Připomíná mi," říkala si v duchu „madam Emily Waldronovou." Madam Emily Waldronová byla rektorkou oxfordské univerzity a uznávanou vědeckou pracovnicí s nejvyšším stupněm akademické hodnosti. Slečna Marplová ji poznala ve společnosti svého synovce a nikdy na ni nemohla docela zapomenout.

Znovu si tedy začala rekapitulovat přehled cestujících. Byly mezi nimi dva manželské páry. Jeden z nich byli Američané středního věku — příjemná, upovídaná paní s roztomile přitakávajícím manželem. Oba zřejmě zběhlí cestovatelé a turisté. Dále tam byl také ang-

lický manželský pár středního věku, o kterém si slečna Marplová bez váhání zaznamenala — muž od armády na odpočinku s manželkou. V seznamu si zatrhla jméno plukovníka Walkera s chotí.

Sedadlo za ní patřilo vysokému štíhlému muži kolem třiceti let. Jeho řeč přímo hýřila technickými výrazy. Patrně asi architekt. Od ní kousek dál byly opět dvě ženy středního věku, které zřejmě cestovaly společně. Jedna z nich byla hubená tmavovláska, druhá pak baculatá blondýnka. Ta druhá připadala slečně Marplové nějak známá. Uvažovala, kde ji mohla dříve vidět nebo se s ní seznámit. Nedovedla si však v paměti takovou příležitost vybavit. Možná ji viděla někde ve společnosti nebo s ní jela vlakem. Stejně jí nic zvláštního v souvislosti s ní v paměti neutkvělo.

K hodnocení ji vyzýval ještě jeden cestující, a tím byl mladý muž kolem devatenácti nebo dvaceti let. Měl na sobě šaty přiměřené svému věku a pohlaví; upnuté černé džíny a sportovní rudý svetr s výstřihem do véčka. Hlavu mu zdobila bohatá hříva neposedných kučer. Se zájmem si prohlížel neteř panovačné dámy a stejně tak, což neušlo slečně Marplové, neteř s opětovaným zájmem si prohlížela mladíka. Přes převahu starých panen a žen středního věku byli přece jen dva mladí lidé mezi cestujícími zájezdu.

Zastavili se na oběd v roztomilém hotelu na břehu řeky a odpolední prohlídka byla věnována Blenheimu. Slečna Marplová navštívila Blenheim už dvakrát před tím, a tak si šetřila nohy. Omezila rozsáhlou vnitřní prohlídku a velmi brzy si dopřála potěšení z posezení v zahradě s krásnou vyhlídkou.

Během doby, než přijeli do hotelu, kde měli přenocovat, se cestující začali vzájemně seznamovat. Pohotová paní Sandbournová, stále čilá a neúnavná v pořádání prohlídek, plnila své povinnosti znamenitě; když někdo zůstával stranou, hned ho připojila k druhým v malou skupinu třeba slovy. „Musíte donutit plukovníka Walkera, aby vám vylíčil svoji zahradu. Má obdivuhodnou sbírku fuksií.“ Takové a podobné větičky stačily k tomu, aby se lidé seznámili.

Slečna Marplová už znala jména všech cestujících. Jak se správně domnívala z huňatého obočí se vyklubal profesor Wanstead a z cizince pan Caspar. Panovačná ženská byla paní Riseley-Porterová a její neteř Joanna Crawfordová. Vlasatý mladík se jmenoval Emlyn

Price a zřejmě s Joannou Crawfordovou oba svorně přišli na to, že mají v životě mnoho společného. Bylo to stejné mínění a názory na ekonomiku, umění, politiku, stejné pocity nelibosti a jiné podobné otázky.

Ty dvě staré panny připadaly slečně Marplové čím dál tím bližší. Šťastně žvatlaly o kloubech, revmatismu, o dietě, nových doktorech a lécích, o patentech, a vzpomínaly, kde jaké léčení nějaké staré ženské pomohlo, když už všechno ostatní selhalo. Povídaly si také, která místa v Evropě na svých zájezdech navštívily, o hotelích i cestovních kancelářích, a nakonec o hrabství Somerset, kde jak slečna Lumleyová tak slečna Benthamová bydlely, a kde bylo těžké získat dobrého zahradníka.

Ony dvě dámy středního věku, které cestovaly společně, byly slečna Cookeová se slečnou Barrowovou. Slečna Marplová se dosud nemohla zbavit pocitu, že jedna z nich, plavá slečna Cookeová, je jí přece jen nějak povědomá. Dosud si však nevybavila, kde ji mohla předtím vidět, a pravděpodobně to byla také jen vlastní utkvělá představa. I když to však byla jen vlastní utkvělá představa, přece jen měla takový pocit, že se jí obě vyhýbají. Zřejmě přímo úzkostlivě dbaly na to, aby se ihned vzdálily, jakmile se někde objevila. Ovšem, mohla to být opravdu jen domněnka.

Patnáct lidí — a přinejmenším jeden z nich je nějakým způsobem důležitý. Toho večera při běžné rozmluvě vyslovila jméno pana Rafiela tak aby jí neušla něčí reakce. Ale nic takového se nestalo.

Ta hezká žena se jmenovala Elizabeth Templeová a byla bývalou ředitelkou proslulé dívčí školy. Nikdo z nich nepřipadal slečně Marplové jako pravděpodobný vrah, až snad s výjimkou pana Caspara, ale to zřejmě způsobilo její zaujetí proti cizincům. Nu, a ten štíhlý vysoký muž byl opravdu architekt Richard Jameson.

„Snad zítra budu úspěšnější," povzdychla si slečna Marplová..

3

Toho večera uléhala do postele bezesporu unavená. Takové cestování bylo sice příjemné, ale přece jen vyčerpávající; když pak se člověk ještě snaží navíc prostudovat patnáct nebo šestnáct lidí najednou a musí uvažovat, který z nich by mohl mít něco společného s

vraždou, je to přímo úmorné. Bylo na tom něco neskutečného a slečna Marplová měla také pocit, že to ani nemůže brát vážně. Všichni přece vypadali jako velmi milí lidé. Byli to lidé zvyklí cestovat, pěstovat turistiku a všechno, co s tím souvisí. Přesto však ještě jednou rychle přejela pohledem seznam cestujících a začala si dělat poznámky do zápisníku.

Paní Riseley-Porterová? Není ve spojení se zločinem. Příliš společenská a sebevědomá.

Neteř, Joanna Crawfordová? Totéž? Velmi však podnikavá.

Přesto však by paní Riseley-Porterová mohla poskytnout nějaké informace, které by slečně Marplové byly pro celou záležitost přínosem. Musí nutně udržovat s paní Riseley-Porterovou přátelské styky.

Slečna Elizabeth Templeová? Osobnost — a to velmi zajímavá. Slečně Marplové však nepřipomínala nikoho z vrahů, které kdy poznala. „Opravdu“, přiznávala si slečna Marplová, „ona přímo září poctivostí. Kdyby ta spáchala vraždu, netajila by se tím. Možná, že by to udělala z nějakého vznešeného důvodu, nebo by si jen myslela, že ten důvod je vznešený? Všechno to byl jen samý nesmysl. Uvědomila si, že slečna Templeová by vždy věděla, co dělá a proč to dělá, a neměla by pitomé představy o vznešenosti tam, kde není nic jiného než nejhorší zlo. Ale stejně“, zarazila se slečna Marplová, „ona je někdo a mohla — prostě by mohla právě ona být tou osobou, s kterou mne chtěl pan Rafiel z nějakého důvodu seznámit“. Tento nápad si poznamenala na pravou stranu svého zápisníku.

Začala uvažovat z jiného konce. Přemýšlela dosud o možném vrahovi — což se tak zamyslet nad možnou obětí? Kdo by jako oběť mohl přicházet v úvahu? Pravděpodobně nikdo. Snad jedině paní Riseley-Porterová by mohla při této kvalifikaci obstát… Bohatá — celkem nepříjemná. Chytrá neteř by mohla dědit. Ona a ten anarchista Emlyn Price by se mohli spojit ve finančních zájmech. Nebyla to myšlenka příliš věrohodná, ale jiná možnost vraždění se jí zde nenabízela.

Profesor Wanstead? Zajímavý člověk — o tom nepochybovala.

A také velmi laskavý. Byl nějakým vědcem nebo lékařem? Dosud to nevěděla, ale zařadila ho mezi vědce. Sama sice neměla o vědě ani ponětí, ale připadalo jí to nějak pravděpodobné.

Manželé Butlerovi? Ty rovnou vyškrtla. Milí Američané. Nejsou ve spojení s nikým v Západní Indii, ani s nikým, koho znala. Ne — nemyslí si, že by Butlerovi mohli být důležití.

Richard Jameson? To byl ten hubený architekt. Slečna Marplová si nedovedla představit, co by s tím měla architektura společného, ačkoliv současně ji napadlo, že by konečně i mohla. Co takhle mnišská kobka? V jednom z těch sídel, kam se mají podívat, by mohla být taková kobka s kostrou. A pak Jameson, jako architekt by zase mohl poznat, kde taková kobka může být. Mohl jí být nápomocný v jejím odhalení, nebo ona mohla být nápomocná jemu v jejím odhalení, a pak by tam společně našli mrtvolu… „Neuvěřitelné," kárala se v duchu slečna Marplová, „jaké mne napadají nesmysly."

Slečna Cookeoyá a slečna Barrowová? Docela obyčejná dvojice, A přece jednu z nich už určitě někde viděla. Přinejmenším slečnu Cookeovou. Byla přesvědčena, že i na to si časem vzpomene.

Plukovník Walker s chotí. Milí lidé. Vojenský vysloužilec. Převážně sloužil v cizině a hezky se s ním povídalo. Myslela si však, že sotva by byl pro ni přínosem.

Slečna Benthamová a slečna Lumleyová? Staré panny. Není pravděpodobné, že by spáchaly zločin. Takové staré panny by však mohly znát hodně klepů nebo mít nějaké informace. Zcela náhodně mohly prohodit nějakou tu poznámku, která by vnesla trochu světla do celé záležitosti, třeba při povídání o revmatismu, kloubech či patentech na léky.

Pan Caspar? Možná nebezpečný charakter. Velmi vznětlivý. Zatím si ho ponechá na seznamu.

Emlyn Price? Pravděpodobně student. Studenti bývají násilníci. Poslal ji sem však pan Rafiel proto, aby stopovala studenta? Nu, patrně by záleželo na tom, co ten student provedl nebo chtěl či měl v úmyslu provést. Třeba je to prohnaný anarchista.

„Ach Bože," povzdychla si slečna Marplová náhle zcela vyčerpaná.

„Musím jít spát."

Bolely ji nohy a záda, a také si uvědomovala, že jí to nemyslí jako obvykle. Usnula hned. Ve spánku ji však pronásledovaly různé sny.

V jednom z nich odpadlo profesorovi Wansteadovi huňaté obočí, protože to nebylo pravé obočí, ale falešné. Když se probudila — jak už to při takových živých snech bývá — uvěřila, že sen vše vyřešil. „Samozřejmě," říkala si, „samozřejmě! Má falešné obočí, a případ je vyřešen! Je to zločinec."

Vzápětí si však uvědomila, že nic není vyřešeno. I kdyby opravdu profesorovi Wansteadovi odpadlo obočí, k ničemu by jí to nebylo.

Bohužel spánek byl ten tam. Posadila se v posteli a k něčemu se rozhodla.

Povzdechla si, oblékla župan a přestěhovala se z postele do pohodlného křesla. Z kufru si vytáhla svůj objemnější notes a pustila se do práce.

„Úkol, který jsem vzala na sebe," psala slečna Marplová, „je bezesporu „spojen s jistým zločinem. Pan Rafiel to potvrdil zcela jasně ve svém dopise. Vyjádřil se o mně, že mám šestý smysl pro spravedlnost, což nutně zahrnuje i šestý smysl pro zločin. Jde tedy o zločin, a zřejmě to není špionáž, defraudace nebo krádež, protože s něčím podobným jsem se nikdy v životě nesetkala, nic o tom nevím a nemám s tím nějaké zkušenosti. Pan Rafiel o mně věděl jedině to, co sám poznal během našeho společného pobytu v St. Honoré. Tam jsme byli ve spojení s vraždou. Vraždy uváděné v novinách mne nikdy nezajímaly. Také jsem nikdy nečetla knihy o kriminologii nebo o něčem podobném. Pravdou je jen to, že jsem se ocitla v blízkosti vraždy častěji, než by někomu mohlo připadat normální. Moje pozornost se zaměřila na vraždy, které se týkaly mých přátel nebo známých. Podivné náhody pojící se k určitým událostem se zřejmě některým lidem v životě stávají. Vzpomínám si, že s jednou z mých tet pětkrát ztroskotala loď, a jedné z mých přítelkyň se otevřeně říkalo volavka neštěstí. Vím také, že její přítelkyně odmítaly se s ní svézt i v taxíku. Přežila totiž čtyři havárie taxíku, tři havárie osobního vozu a dvě železniční neštěstí. Takové věci se zřejmě některým lidem z neznámých důvodů stávají. Nepíši to ráda, ale podle všeho opravdu velmi často dochází k vraždám, bohu díky ne na mně, ale zřejmě v mé blízkosti."

Slečna Marplová přestala psát a zavrtěla se v křesle. Vstrčila si za záda podušku a znovu se pustila do psaní.

„Musím se pokusit o logický rozbor plánu, který jsem přijala. Pokyny, které jsem dostala, či „příkaz k plavbě“, jak by to nazvali námořníci, byly naprosto, nedostačující. Prakticky žádné. A tak si musím položit přímou otázku. Čeho se to vše týká? A odpověď? Nevím… Podivné a zajímavé. Podivný způsob jednání od takového člověka, jakým byl pan Rafiel, zvlášť když to byl tak úspěšný podnikatel a finančník. Přeje si ode mne, abych hádala, využívala svého instinktu, abych pozorovala a řídila se takovými pokyny, které mi budou dány nebo jen naznačeny.

A tak tedy: Bod 1. Dostanu pokyn. Pokyn mrtvého muže. Bod 2. Klíčový význam v mém problému zaujímá otázka spravedlnosti. Buď tedy vyvrátit, že nešlo o nespravedlnost, nebo mám chytit ďábla a přivést před soud. To je hlavní smysl slova Nemesis, které mně přiřkl pan Rafiel.

Po vysvětlení hlavních zásad, jsem obdržela první skutečný pokyn. Pan Rafiel před smrtí zařídil, abych jela na zájezd č. 37 Slavné domy a zahrady. Proč? Na to se musím tázat sama sebe. Jsou v tom geografické či územní důvody? Nějaká spojitost nebo klíč? Spojitost s nějakým proslulým domem? Zahradou? Nebo jen krajem? To mně nepřipadá pravděpodobné. Myslím, že mnohem pravděpodobnější vysvětlení najdu v lidech nebo v jednom z lidí ve společnosti z autokaru. Nikoho z nich osobně neznám, ale aspoň jeden z nich má spojitost s problémem, který mám rozluštit. Někdo v naší skupině má nějaký vztah nebo něco společného s vraždou. Někdo má nějakou informaci nebo přímo návaznost na oběť zločinu, nebo někdo je sám vrahem, ať je to on nebo ona. A vrah stojí dosud mimo podezření.“

Zde slečna Marplová přestala najednou psát. Chvíli pokyvovala hlavou. Pokud to vůbec šlo, byla se svým rozborem spokojena.

A teď spát!

Do zápisníku slečna Marplová ještě připsala:

„Tím končím první den.“

Láska *6*

Příštího dne dopoledne navštívili malý sídelní dům královny Anny. Cesta k němu netrvalo dlouho, ani je neunavila. Byl to roztomilý zámeček se stejně zajímavou historií jako nádhernou, neobvyklým způsobem založenou zahradou.

Architekt Richard Jameson se nestačil obdivovat jeho stavební kráse, a protože tento mladý muž se velmi rád slyšel, zastavoval se téměř v každé místnosti, kterou procházeli, aby je s příslušným historickým výkladem upozornil na nějakou zdobenou zeď nebo krb. Někteří ze skupiny jeho snahu nejprve velmi oceňovali, ale pak je pomalu začala nudit, zvláště když jeho monotónní přednes nebral konce. A tak se mnozí začali pomalu ze skupiny vytrácet. Místní průvodce, který prováděl výpravu zámkem, neměl příliš velkou radost, že se mu jeden z návštěvníků stále plete do řemesla. Několikrát vyvinul úsilí ujmout se opět vedení, ale pan Jameson byl nepřekonatelný. A tak milý průvodce učinil poslední pokus.

„Dámy a pánové, v této místnosti zvané Bílá komnata, našli mrtvolu. Byl to mladý muž, probodený dýkou, ležící na rohožce před krbem… Vraťme se do osmnáctého století. Říkalo se, že lady Moffatová měla zde toho dne milence. Do domu vešel malými postranními dveřmi, a příkrým schodištěm, přes uvolněnou desku ve stěně vlevo od krbu, se dostal do této místnosti. Její manžel Sir Richard Moffat byl prý tehdy někde za mořem v Nizozemí. Vrátil se však domů a nečekaně vešel dovnitř, rozumíte. A tak je spolu nachytal.“

Pyšně se odmlčel. Měl radost z ohlasu svého publika, které se rádo zbavilo architektonického výkladu. Stejně už všem lezl krkem.

„Ach, to je úžasně romantické, viď Henry?“ zvolala paní Butlerova svým zvučným zaoceánským přízvukem. „V této místnosti je zvláštní atmosféra, rozumíš… Cítím ji. Určitě ji cítím.“

„Naše maminka je velmi citlivá na atmosféry,“ prohlásil pyšně její manžel ke kolemstojícím. „Víte, když jsme jednou byli v jednom starém domě v Louisianě…“

Vyprávění o maminčině zvláštní senzitivitě se dostalo do proudu a slečna Marplová s několika dalšími využili příležitosti, aby se tiše

vytratili z místnosti, a zamířili po překrásně zděném schodišti dolů do přízemí.

„Jedna moje přítelkyně," poznamenala slečna Marplová ke slečně Cookeové a Barrowové, které měla po ruce, „zažila před několika lety otřesnou příhodu. Jednoho dne našla v knihovně svého domu mrtvolu."

Někoho z rodiny?" zajímala se slečna Barrowová. „Nějaký epileptický záchvat?"

„Ach ne, byla to vražda. Šlo o cizí dívku ve večerních šatech. Byla blondýna. Měla však odbarvené vlasy. Ve skutečnosti byla brunety; a — och…" Slečna Marplová se zarazila a upřela zrak na žluté vlasy slečny Cookeové, které jí místy unikly zpod šátku.

Najednou jí to došlo. Už věděla, proč jí tvář slečny Cookeové připadala povědomá, a také si vzpomněla, kdy ji viděla. Když ji však tehdy viděla, její vlasy byly tmavé — skoro černé. A teď byly zářivě žluté.

Vtom se ozval rozhodný hlas paní Riseley-Porterové, která sestupovala po schodech, proklouzla kolem nich a zamířila rovnou do průjezdu domu.

„Už opravdu nejsem schopna chodit po těch schodech pořád sem a tam," prohlásila, „a to zastavování v každé místnosti je velmi únavné. I když nejsou zdejší zahrady zrovna velké, určitě jsou proslavené v odborných kruzích. Navrhuji, aby se tam šlo a neztrácel se už čas. Jak to vypadá, bude za chvíli zataženo. Myslím, že do oběda bude pršet."

Autorita, s kterou paní Riseley-Porterová dovedla pronášet své připomínky, neminula se ani teď účinkem. Všichni kolem ní, i ti, kteří byli v doslechu, poslušně zamířili francouzským oknem přímo z jídelny do zahrady. Zdejší zahrady opravdu po všech stránkách potvrdily výrok paní Riseley-Porterové, která se ihned zmocnila plukovníka Walkera a rychle se s ním vzdalovala. Někteří je následovali, jiní se vydali po cestičkách opačným směrem.

Slečna Marplová se rozhodla pro nejkratší cestu k zahradnímu křeslu, které svými rozměry vypadalo nejen pohodlné, ale mělo nesporně i umělecké přednosti. Klesla do něj s úlevou a oddechla si.

Jakoby ozvěnou zazněl hned nato stejný oddech slečny Elizabeth Templeové, která jí šla přímo v patách a sedla si vedle ní.

„Tohle chození po budovách je vždy stejně únavné," začala slečna Templeová. „Je to snad to nejnudnější na světě. A zvláště pak, když musíte ještě o každém pokoji vyslechnout vyčerpávající přednášku."

..Výklad byl ovšem velmi zajímavý," řekla poněkud rozpačitě slečna Marplová.

..Ach, opravdu si to myslíte?" zeptala se slečna Templeová. Při těch slovech lehce natočila hlavu a pohlédla slečně Marplové do očí. Oběma ženami něco projelo. Nějaká jiskra — jiskra porozumění a společného šibalství.

„A vy ne?" ujišťovala se slečna Marplová.

„Ne," odpověděla slečna Templeová.

Po tomto prohlášení bylo jejich spojenectví definitivně zpečetěno. Seděly tam svorně a mlčely. Slečna Elizabeth Templeová pak začala mluvit o zahradách, a zvláště o této zahradě. „Byla navržena Holmanem," řekla, „někdy kolem roku 1800 nebo 1798. Zemřel mladý. Škoda. Byl to velký talent."

„Je to smutné, když někdo zemře mladý," poznamenala slečna Marplová.

„Nevím," zavrtěla hlavou Elizabeth Templeová.

Řekla to takovým zvláštním, zadumaným hlasem.

„Takoví mladí lidé o hodně přijdou," odporovala slečna Marplová. „O hodně věcí v životě."

„Nebo jim také uniknou," řekla Elizabeth Templeová.

„Když už je někdo tak starý, jako jsem já," vysvětlovala slečna Marplová, „nemůže se dost dobře zbavit pocitu, že předčasnou smrtí člověk o hodně přijde."

„A já zase," navázala Elizabeth Templeová, „která jsem strávila skoro celý život mezi mládím, pokládám každou délku života za něco samo o sobě úplného. Vždyť i T. S. Eliot prohlásil: ‚Život růže a život tisu trvají stejně dlouho'."

Slečna Marplová přikyvovala. „Vím, co myslíte… Život jakkoliv dlouhý je kompletní zážitek. Ale —" zaváhala, „neměla jste přece

jen někdy pocit, že by život mohl být neúplný, kdyby ho někdo násilně přeťal?“

„Ano, to ano.“

Slečna Marplová se zadívala na záhon květin před sebou.

„Jak krásné jsou to pivoňky,“ řekla. „Takový velký záhon — vypadají pyšně, a přece jsou tak úžasně křehké.“

Elizabeth Templeová k ní otočila hlavu.

„A vy jste na tomto zájezdě proto, abyste si prohlédla domy nebo květiny?“ zajímala se.

„Myslím, že opravdu spíše domy,“ odpověděla slečna Marplová. „Mám sice velmi ráda zahrady, ale takové domy — to bude pro mne zcela nový zážitek. Jejich rozmanitost a jejich historie — krásný starý nábytek a obrazy.“ Po chvíli dodala: „Jeden milý přítel mně tento zájezd dal darem. Jsem mu za to velmi vděčná. Až dosud jsem neviděla mnoho velkých a slavných sídel.“

„Milá pozornost,“ poznamenala slečna Templeová.

„Často jezdíte na zájezdy po památkách?“ zeptala se slečna Marplová.

„Ne. Není to pro mne zájezd v pravém slova smyslu.“

Slečna Marplová se na ni se zájmem podívala. Napolo otevřela ústa, aby něco řekla, ale neřekla nic. Slečna Templeová se na ni usmála.

„Divíte se, proč jsem zde, jaký mám motiv, co mne k tomu vede. Nu, proč nehádáte?“

„Och, to bych si netroufala,“ přiznala slečna Marplová.

Ale ano, jen to zkuste,“ naléhala Elizabeth Templeová. „Zajímalo by mne to. Ano, opravdu by mne to zajímalo. Tak hádejte!“

Slečna Marplová seděla chvíli zcela tiše. Upřeně pozorovala Elizabeth Templeovou a zamyšleně ji hodnotila. A pak řekla:

Nemá to nic společného s tím, co mi o vás bylo řečeno. Vím, že jste velmi známá osobnost, a že vaše škola je také velmi proslavená. Já jen usuzuji z toho, jaký budíte dojem. Já bych — já bych si vás poznamenala jako poutnici. Vypadáte jako někdo, kdo se vydal na nějakou pouť.“

Chvíli bylo ticho.

To jste velmi dobře vystihla," řekla Elizabeth Templeová. „Ano, vydala jsem se na pouť."

Slečna Marplová na okamžik zaváhala, než opět promluvila.

„Přítel, který mne poslal na tento výlet a zaplatil všechny výlohy, je už mrtev. Byl to pan Rafiel — velmi bohatý člověk. Neznala jste ho náhodou?"

„Jasona Rafiela? Ovšem — jen podle jména. Osobně jsem ho neznala, a ani se s ním nikdy nesetkala. Věnoval kdysi velkou částku peněz na výchovné účely, o které jsem měla zájem. Byla jsem mu velmi vděčná. Máte pravdu — byl to velmi bohatý člověk. Četla jsem před několika týdny v novinách jeho úmrtní oznámení. Tak on to byl váš dobrý přítel?"

„Nebyl," přiznala slečna Marplová. „Seznámila jsem se s ním teprve více než před rokem v cizině… V Západní Indii. Nikdy jsem však toho mnoho o něm nevěděla… Nevěděla jsem nic o jeho životě, rodině nebo osobních přátelích. Byl velkým finančníkem, ale jinak — aspoň to tak o něm lidé říkají — to byl člověk velmi uzavřený."

Elizabeth chvíli mlčela. Pak řekla:

„Znala jsem jednu dívku… Dívku, která byla žákyní mé školy ve Fallowfieldu. Nebyla vlastně příbuznou pana Rafiela, ale jednu dobu byla zasnoubena se synem pana Rafiela."

„Neprovdala se za něho?" ptala se slečna Marplová.

„Ne."

„„A proč ne?"

„Někdo by snad řekl —" odpověděla váhavě slečna Templeová, „nebo by rád řekl — protože měla naštěstí dost rozumu. Nebyl typem mladého muže, který by byl pro kohokoliv žádoucí jako ženich. Ona byla velmi milá a okouzlující dívka. Nevím, proč si ho nevzala. Nikdo mi to nikdy neřekl." Vzdychla a dodala: „A stejně zemřela…"

..Co způsobilo její smrt?" vyhrkla slečna Marplová.

Elizabeth Templeová se na chvíli zahleděla na pivoňky. Když promluva, řekla jen jedno slovo. Zaznělo však jako hluboký zvon — tak opravdu působivě, že to bylo až zarážející.

..Láska!"

..Láska?" opakovala po ní příkře slečna Marplová.

„Je to jedno z nejděsivějších slov na světě,“ prohlásila Elizabeth Templeová.

Její hlas zněl opět trpce a tragicky.

„Láska…“

Pozvání *7*

Slečna Marplová se rozhodla, že na odpolední vyjížďku nepojede. Připouštěla, že se cítí přece jen poněkud unavená, a že by si snad mohla odpustit prohlídku starého kostela s okny ze čtrnáctého století. Chvíli si odpočine, a pak se k nim připojí v kavárně na hlavní třídě, kterou jí ukázali. Paní Sandbournová souhlasila, protože to chápala.

Usadila se tedy na pohodlnou lavici před jídelnou, aby přemýšlela o svém dalším plánu, a zda bude vůbec rozumné ho provést či ne.

Když se ostatní vrátili do kavárny na svačinu, bylo celkem snadné se nenápadně připojit ke slečně Cookeové a slečně Barrowové, a sednout si s nimi ke stolu pro čtyři. Čtvrtá židle byla obsazena panem Casparem, o kterém se slečna Marplová domnívala, že není natolik schopen se dohovořit anglicky, aby jí překážel.

Nahnula se přes stůl, aby si vzala kousek švýcarské rolády, a pohlédla na slečnu Cookeovou.

„Jsem si zcela jista, že my dvě jsme se už někde dříve setkaly, rozumíte. Stále jsem o tom přemýšlela a přemýšlela — nepamatuji si už dnes obličeje tak dobře jako kdysi — ale jsem si naprosto jista, že jsme se už někde viděly.“

Slečna Cookeová se na ni sice laskavě, ale přece jen rozpačitě podívala. Zabloudila pohledem ke své přítelkyni slečně Barrowové, a právě totéž učinila slečna Marplová. Slečna Barrowová však vůbec nedala najevo, že by byla ochotna pomoci vyřešit tuto záhadu.

„Nevím, jestli jste někdy nebydlela v mých končinách,“ pokračovala slečna Marplová, „bydlím v St. Mary Meadu. Je to docela malá obec, rozumíte. Vlastně dnes už ani tak malá není, nastavěli tam plno nových domů. Není to daleko od Much Benhamu a jen dvanáct mil od pobřeží v Loomouthu.“

‚Ach, počkejte,“ vyhrkla slečna Cookeová. „Nu, Loomouth znám velmi dobře a snad —“

Vtom slečna Marplová radostně vykřikla:

„Ach ovšem — samozřejmě! Bylo to jednou v mé zahradě v St. Mary Meadu. Sama jste mne oslovila, když jste šla po cestě kolem

plotu. Řekla jste, že bydlíte někde tam dole, vzpomínám si — u jedné přítelkyně …“

„Samozřejmě,“ přiznávala slečna Cookeová. „Jak jsem hloupá. Už si také vzpomínám. Mluvily jsme spolu o tom, jak je dnes těžké najít někoho, kdo by se staral o zahradu — myslím — kdo by na ní opravdu něco udělal.“

„Ano. Vy tam však nebydlíte, vy jste tam jen u někoho byla, že?“

„Ano, byla jsem u… u…“ zaváhala slečna Cookeová s výrazem člověka, který si špatně vybavuje jména.

„U slečny Sutherlandové, ne?“ pomáhala jí slečna Marplová.

„Ne, ne, byla to… hm… paní —“

„Hastingsová,“ doplnila ji rázně slečna Barrowová a vzala si čokoládový zákusek.

Už vím, bydlí v těch nových domech,“ řekla slečna Marplová.

„Hastings,“ vpadl do řeči nečekaně pan Caspar a jeho tvář se rozzářila úsměvem. „Já byl v Hastings — a byl také v Eastbourne.“ Opět se rozzářil. „To velmi krásné tam místo — u moře.“

„To je náhoda,“ pokračovala nerušené slečna Marplová, „že se zas tak brzy vidíme — jak je ten svět malý, viďte?“

„Nu, všichni máme zahrady velmi rádi,“ řekla slečna Cookeová, jako by myslela na něco jiného.

„Květiny být krásné,“ přisvědčil pan Caspar. „Já je milovat —“ A znovu se oslnivě usmál.

„Je tu tolik krásných a vzácných keřů,“ řekla slečna Cookeová.

Slečna Marplová horlivě navázala na odborný rozhovor o květinách — a slečna Cookeová nezůstávala pozadu. Její přítelkyně se jen občas přidala nějakou poznámkou.

Pan Caspar mlčel a jen se usmíval.

Když pak slečna Marplová o něco později jako obvykle chvíli před večeří odpočívala, probírala v duchu dnešní poznatky. Slečna Cookeová tedy přiznala, že byla v St. Mary Meadu. Připustila, že šla kolem domu slečny Marplové. Souhlasila s tím, že to byla náhoda. Náhoda? uvažovala slečna Marplová a převalovala to slovo na jazyku jako dítě, které ochutnává cukrátko. Byla to opravdu náhoda? Nebo tam z nějakého důvodu šla? Nebo ji tam snad někdo poslal? Po-

slal ji — ale proč? A nebylo vůbec směšné něčeho takového se domýšlet?

„Každá náhoda," usoudila slečna Marplová, „zasluhuje vždy pozornost. Pominout něco může člověk až později, jestli opravdu šlo jen o náhodu."

Slečna Cookeová se slečnou Barrowovou vypadaly jako docela normální přátelská dvojice na jednom ze zájezdů, které zřejmě každoročně podnikaly. Minulý rok byly v Řecku, předloni na zájezdu za holandskými tulipány, a ještě předtím v Severním Irsku. Působily dojmem docela milých a obyčejných lidí. Neušlo jí však, že slečna Cookeová v první chvíli vypadala, jako by chtěla popřít svou návštěvu v St. Mary Meadu. Při tom se podívala na svou přítelkyni, jako kdyby čekala pokyn, co má udělat. Slečna Barrowová byla zřejmě starší partnerkou —.

.,Samozřejmě, že to všechno může být jen moje obrazotvornost," napadlo slečnu Marplovou, „ty dvě třeba vůbec nemají význam."

Zcela náhle ji napadlo slovo — nebezpečí. Pan Rafiel ho použil ve svém prvním dopise — a v druhém se zmínil, že bude potřebovat anděla strážného. Čekalo ji snad nějaké nebezpečí v této záležitosti? — a proč? Od koho?

Určitě ne od slečny Cookeové a Barrowové. Vždyť je to taková obyčejně vyhlížející dvojice.

Každopádně slečna Cookeová si obarvila vlasy a úplně změnila účes.

Vlastně tím docela změnila své vzezření, jak jen mohla — to je pravda, A to přinejmenším bylo velmi podivné! Znovu pak začala uvažovat o všech spolucestujících.

Teď si i dovedla snadněji představit, že by pan Caspar mohl být nebezpečný. A nerozuměl víc anglicky než předstíral? Začala o panu Casparovi uvažovat.

Slečně Marplové se nikdy nepodařilo zcela se oprostit od svého viktoriánského zaujetí vůči cizincům. Člověk si totiž s cizinci nikdy nebyl jistý, Takové názory jsou ovšem nesmyslné, protože sama přece měla ledaskde v cizině přátele. Ale stejně…? Slečna Cookeová, slečna Barrowová, pan Caspar, ten mladík s bujnou hřívou — nějaký

Emlyn — může to být revolucionář — nebo snad cvičený anarchista? Pán a paní Butlerovi — takový milý americký pár — ale možná — až příliš milí, aby to bylo opravdové?

„Takhle to dál nejde," usoudila slečna Marplová, „musím se trochu vzpamatovat."

Obrátila raději svou pozornost k programu zájezdu. Hned ji napadlo, že zítra bude poněkud krušný den. Na zájezd se vyjíždí brzy ráno a odpoledne čeká účastníky dlouhá túra po mořském pobřeží, vhodná spíše pro sportovní typy. Určitě tam bude zajímavá přímořská květena, ale bude to namáhavé. Taktně byl připojen návrh na druhou alternativu. Kdo si chce odpočinout, může zůstat v příjemné zahradě hotelu Zlatý kanec a odpoledne podniknout malý, asi hodinový výlet do krásného místa v okolí. Rozhodla se tomu druhému dát přednost.

Její plány však byly náhle změněny, ačkoliv to v té chvíli nevěděla.

Příštího dne, když se slečna Marplová vracela ze svého pokoje u Zlatého kance, kam si zašla před obědem umýt ruce, vykročila jí vstříc žena v tvídovém kostýmu a poněkud nervózně ji oslovila:

„Promiňte, slečno Marplová — jste slečna Jane Marplová?"

„Ano, jmenuji se tak," přikývla trochu překvapeně slečna Marplová.

„Jmenuji se Glynnová. Lavinie Glynnová. Bydlím se sestrami nedaleko odsud — nu, dozvěděly jsme se o vašem příjezdu, rozumíte —"

„Vy jste se dozvěděli o mém příjezdu?" podivila se s ještě větším překvapením slečna Marplová.

„Ano. Napsal nám jeden starý dobrý přítel — och, už před nějakou dobou, nejméně tak před třemi týdny — a požádal nás, abychom si poznamenaly dnešní datum, kdy sem přijede zájezd Slavné domy a zahrady. Sdělil nám, že jeho velká přítelkyně — nebo příbuzná, nevím to teď přesně — bude na tomto zájezdu."

Slečna Marplová nevycházela z údivu.

„Mluvím o panu Rafielovi," řekla paní Glynnová.

„Ach! Pan Rafiel," zvolala slečna Marplová — „vy — vy víte, že —"

„Že zemřel? Ano. Je to smutné. Právě brzy nato, co jsme dostaly dopis. Tím spíš se však cítíme zavázány splnit jeho přání. Domníval se, že snad ráda přijmete naše pozvání, a třeba se u nás i na pár dní zdržíte. Tato část zájezdu je dost namáhavá. Myslím, že je vhodná spíše pro mladší lidi, ale pro starší je velmi náročná. Hodně mil se musí ujít pěšky, to ještě po strmých kamenitých cestách na špatně dostupná místa. Sestry budou mít velkou radost, když přijdete a zdržíte se u nás. Je to jen deset minut chůze od hotelu a určitě vám také můžeme ukázat i mnoho místních zajímavostí.“

Slečna Marplová chvíli uvažovala. Paní Glynnová se jí líbila. Baculatá, dobrosrdečná, přátelská a trochu ostýchavá. A pak — to jsou určitě další pokyny pana Rafiela — je to snad další krok, který má podniknout? Ano, nepochybně.

Sama se divila, proč je tak nervózní. Snad proto, že nyní měla pocit domova s lidmi na zájezdu — byla částí skupiny, i když je všechny znala pouhé tři dny.

Obrátila se přímo k paní Glynnové a dychtivě se na ni dívala.

„Děkuji vám — je to od vás velice laskavé. Přijdu velmi ráda.“

Tři sestry 8

Slečna Marplová stála u okna a dívala se ven. Za ní na posteli ležel její kufr. Dívala se do zahrady, ale nevnímala ji. Nestávalo se příliš často, aby nevnímala zahradu, na kterou se dívala, ať už s obdivem nebo kriticky. V tomto případě by to byl pohled pravděpodobně kritický. Taková zanedbaná zahrada. Zahrada, na kterou už řadu let nikdo neobětoval peníze, a také v ní málo pracoval. Stejně tak byl zanedbán dům, ač měl pěknou architekturu. Jistě kdysi byl i nábytek krásný, ale podle matného lesku bylo zřejmé, že mu v posledních letech také nikdo nevěnoval příliš pozornosti. Pomyslela si, že to není dům, který má někdo rád — aspoň ne rozhodně v poslední době. Vypadal podle svého jména — Old Manor House.*) (*Staré sídlo)

A přece byl postavený s určitým vkusem a elegancí — kdysi jistě žil a byl milován. Dcery a synové se asi však povdávaly, poženili a odešli. Teď v něm bydlela paní Glynnová, která — jak poznamenala k slečně Marplové, když ji vedla do určeného pokoje — zdědila dům společně se sestrami po strýci, a také se sem k nim po smrti svého manžela přistěhovala. Všechny zestárly, příjmy se jim ztenčily, a se získáváním lidí na práci to bylo den ze dne horší.

Další dvě sestry zůstaly zřejmě svobodné, jedna byla starší a druhá mladší než paní Glynnová, dvě slečny Bradbury-Scottové.

V domě nebylo nic, co by patřilo dítěti. Nebyl tu odložený míč, nebo starý kočárek, ani malá židlička se stolečkem. Byl to jen dům tří sester.

..Zní to hodně rusky," řekla si šeptem slečna Marplová. Myslela tím Tři sestry, že ano? Kdo je napsal? Čechov? Nebo Dostojevskij? Opravdu si nemohla vzpomenout. Tyhle však určitě nepatřily k těm třem sestrám, které toužily jet do Moskvy. Tyto tři sestry byly pravděpodobně spokojené — téměř si tím byla jista — že zůstaly tam, kde jsou. Představily se jí i další dvě. Jedna vyšla z kuchyně a druhá sestupovala po schodech, aby ji uvítaly. Všechny měly vybrané a půvabné způsoby. V mládí slečny Marplové se takovým říkalo „dámy," což už dnes zní trochu pochybeně, a jednou je slečna Marplová slyšela pojmenovat ‚padlé dámy.' Tehdy jí otec řekl: „Kdepak, Jane, nejsou padlé. Jsou to urozené dámy v tísni."

V dnešní době urozené dámy už nebyly vystaveny finančním nesnázím. Dnes je podporovala vláda, společnost nebo bohatí příbuzní. Nebo snad — snad i někdo jako pan Rafiel. Když koneckonců on byl ten hlavní bod — hlavní důvod, proč zde byla ona, nebo ne? Pan Rafiel to všechno zařídil a slečnu Marplovou napadlo, že mu to jistě dalo hodně práce. Pravděpodobně několik týdnů před smrtí věděl, kdy asi nastane konec. Možná počítal o něco dříve než později, protože lékaři bývají v tomto směru spíše optimističtí. Vědí ze zkušenosti, že pacienti, u kterých se počítá, že během určité doby zemřou, najednou jako by udělali se životem další dohodu, zcela nečekaně se drží. Jsou sice odsouzeni k smrti, ale umíněně odmítají udělat poslední krok z tohoto světa. Na druhé straně zase sestry v nemocnici, které takové pacienty ošetřují, vždy čekají, že pacient příštího dne zemře, a jsou pak velmi překvapené, když se tak ještě nestane. Tohle slečna Marplová znala dobře ze své zkušenosti. Obvykle sdělují své chmurné vyhlídky lékaři, který nakonec ve dveřích prohlásí: „Vůbec bych se nedivil, kdyby ještě několik týdnů vydržel.“ Sestry si pak pomyslí něco o jeho krásném optimismu, ale nepochybném omylu. Velmi často se však lékař nemýlí. Každý z nich už poznal hodně lidí, kteří třeba v bolestech, zmrzačení a nešťastní přece lpěli na životě a chtěli žít. Nevezmou si víc než jednu pilulku na noc, aby usnuli, a ani je nenapadne, vzít si víc, než je nutné. A to jen proto, aby ještě nepřekročili práh a nevstoupili dřív na onen svět, o kterém dosud nikdo nic neví!

Pan Rafiel. Na něho slečna Marplová právě myslela, když se nevidoucíma očima dívala do zahrady. Pan Rafiel? Měla pocit, že trochu začíná rozumět úkolu, který jí uložil, i plánu, který udělal. A pan Rafiel byl člověk, který dovedl plánovat. Tento plán sestavil stejným způsobem jako nějakou finanční transakci. Jak by řekla její hospodyně Cherry — on opravdu měl nějaký problém. Když Cherry měla nějaký problém, přišla se poradit se slečnou Marplovou.

Tento problém však zcela určitě nemohl pan Rafiel vyřešit sám, a to ho jistě hodně mrzelo. Slečna Marplová si to aspoň myslela, protože se obvykle dovedl vyrovnat s každým problémem sám a vyžadoval to také od jiných. Byl však upoután na lůžko a umíral.

Mohl vyřídit své finanční záležitosti, mohl se spojit s právníky, se zaměstnanci, s přáteli a příbuznými, ale byl tu někdo nebo něco, co nevyřídil. Nějaký nevyřešený problém — problém, který stále měl v úmyslu vyřešit, plán — který stále chtěl provést. Zřejmě to bylo něco, co se nedalo vyřídit ani penězi, ani obchodním jednáním nebo pomocí právníků.

„A tak si vzpomněl na mne," usoudila slečna Marplová.

Stále ji to ještě nesmírně udivovalo. Opravdu — velmi udivovalo. Ačkoliv — když tak na to myslela — z jeho dopisu to zřetelně vyplývalo. Myslel si, že právě ona má v jistém směru určité schopnosti a mohla by něco udělat.

Znovu ji napadlo, že to zcela jasně musí mít něco společného se zločinem. Nevěděl o ní nic víc, než že má také ještě ráda zahradu. Nu, v tomto případě sotva šlo o nějaký problém se zahradou, který by měla vyřešit. Asi tedy na ni opravdu pomyslel ve spojitosti se zločinem. Se zločinem v Západní Indii a se zločiny v sousedství jejího domova.

Tedy zločin — ale kde?

Pan Rafiel udělal jistá opatření. Začínalo u jeho právníků, kteří svou úlohu splnili a ve stanoveném termínu jí doručili jeho dopis. Napadlo ji, že to byl dopis dobře promyšlený a uvážený. Bylo by jistě jednodušší, kdyby jí přímo přesně řekl, co po ní chce a proč to chce. Svým způsobem ji udivovalo, proč pro ni kategoricky neposlal před smrtí. Určitě by těžil z toho, že leží na smrtelné posteli. Mohl pak na ni tvrdě naléhat tak dlouho, až by souhlasila udělat to, co po ní žádal. Hned ji však napadlo, že tímto způsobem by pan Rafiel nikdy nejednal. Dovedl lidi ke všemu donutit, to bylo nesporné, tento případ se však vynutit nedal, a také si to ani nepřál. Tím si byla jista. Nechtěl jí ani rozkazovat, ani prosit, aby mu prokázala laskavost. Nenaléhal na ni, aby se pustila do boje se zlem. Ne. To opět nebyl způsob pana Rafiela. Pomyslela si, že chtěl, tak jak byl celý život zvyklý, zaplatit si za to, co žádal. Chtěl zaplatit i jí, a proto se snažil podnítit její zájem natolik, aby se do něčeho ráda pustila. Neměla tím na mysli, že by si řekl: „Nabídni jí hromadu peněz a skočí po tom jak pes po kosti," protože natolik ji poznal, aby věděl, že peníze sice pro ni znamenaly hodně příjemných věcí, ale zas tak nutně je nepotřebo-

vala. Měla svého milého a oddaného synovce Raymonda, který se vždy o vše postaral, když bylo třeba nutné opravit dům nebo navštívit nějakého specialistu a podstoupit patřičné léčení. Přesto však částka, kterou jí nabídl, byla vzrušující. Byla vzrušující takovým způsobem, jako například vstupenka na irské dostihy. Popravdě řečeno, byla to hezká hromádka peněz, kterou můžete získat jedině, když se na vás usměje štěstí.

Slečna Marplová si uvědomovala, že stejně k tomu bude třeba nejen trochu štěstí, ale předně tvrdé práce. Bude muset hodně přemýšlet a uvazovat, a snad také veškerá její činnost může být spojena s určitým nebezpečím. Na všechno bude muset sama přijít, nehodlal jí nic sdělit. Nebylo to i proto, že ji nechtěl nějak ovlivňovat? Je těžké někomu o něčem něco říkat a neprozradit vlastní názor na věc. Pan Rafiel si možná myslel, že jeho názor je v tomto směru špatný. Nebylo to sice u něho pravděpodobné, ale vyloučit se to nedalo. Mohl se domnívat, že vlivem nemoci nemá už takový úsudek, jaký míval. A tak si ona, slečna Marplová, měla jako jeho zástupce — vlastně jeho zaměstnanec — udělat úsudek sama a vyvodit z něj vlastní závěry. Nu, je na čase, aby teď už k nějakým závěrům dospěla. Jinými slovy, musí se vrátit zpět k původní otázce — o co tu vlastně jde?

Nejprve si musí uvědomit, že je řízena. Řízena mužem, který je mrtvý Byla odvolána ze St. Mary Meadu. Z toho plyne, že ať už se jednalo o jakýkoliv úkol, nemohl být odtamtud splněn. Nebyl to problém z jejího sousedství nebo problém, který by člověk mohl vyřešit sbíráním novinových ústřižků a vyptáváním, pokud by se vůbec nedozvěděl, na co se má ptát. Ano — byla vedena, a to nejprve do kanceláře právníků, aby si přečetla dopis — dva dopisy ještě doma. A pak byla poslána na příjemný a dobře organizovaný zájezd po slavných domech a zahradách Velké Británie. Odtud se dostala na další schod — do domu, ve kterém teď právě je. Do Old Manor House v Jocelyn St. Mary, kde si žijí slečna Klotylda Bradbury-Scottová, paní Glynnová a slečna Anthea Bradbury-Scottová. To zařídil pan Rafiel, a zařídil to předem. Několik týdnů před smrtí. Pravděpodobně to zařídil hned po tom, když dal pokyny svým právníkům a zajistil místo v zájezdu na její jméno. Nebyla proto v tomto domě bezdůvodně.

Mohlo to být na dva dny, mohlo to být na déle. Mohlo být zařízeno také ještě něco jiného, co by ji přimělo déle se zdržet, nebo mohla být požádána, aby se ještě zdržela. A tak ji myšlenky opět přivedly do současné situace.

Paní Glynnová a její dvě sestry. Určitě s tím musely mít něco společného, ať to bylo cokoliv, jistě se jich to týkalo. Mnoho času neměla, a to byla zatím jediná svízel. Slečna Marplová ani na okamžik nepochybovala, že je schopna přijít na ledacos… Patří přece k těm upovídaným a roztřeseným starým ženským, o kterých druzí předpokládají, že rády povídají a vyptávají se, aby měly zas o čem — upřímně řečeno — drbat. Začne mluvit o svém dětství a přiměje tak aspoň jednu ze sester, aby se rozhovořila o jejich dětství. Pak se rozpovídá o tom, co jídávaly, o služebnictvu, o dcerách v domě a příbuzných, o cestování, o sňatcích a narození a — ano — o úmrtích. V jejích očích se nesmí objevit ani záblesk zájmu, když uslyší o něčí smrti. To vůbec ne! Uvědomuje si, že na něco takového může jen říci: „Ach, má milá, to je mi líto!“ Bude se muset dozvědět něco o příbuzných, o různých událostech a životních příbězích, bude muset poznat, jestli se náhle v některém neobjeví něco, co by stálo za řeč. Třeba to bude i nějaká událost ze sousedství, která by se těch tří žen netýkala… Něco co mohly znát a mluvit o tom, a to informované mluvit. Ať tak či onak, něco zde bude — nějaký klíč, nějaký ukazatel. Ode dneška za dva dny se připojí opět k zájezdu, pokud ovšem během té doby nedostane nějaký pokyn, aby to nedělala. V duchu se opět vrátila z tohoto domu k autokaru a spolucestujícím. Možná že to, co hledá, je tam, a bude to tam opět, až se k nim připojí. Jedna osoba — několik osob — některé nevinné (jiné už méně) — nějaká dávno zapomenutá historie… Trochu se zamračila a snažila se na něco vzpomenout. Na něco, co jí blesklo hlavou, takže si pomyslela: „Opravdu — to vím jistě…“ Co však věděla jistě?

Znovu se v myšlenkách vrátila k třem sestrám. Nesmí se zde tak dlouho zdržovat. Musí si rozbalit pár věcí, aby se mohla na dnešní večer do něčeho převléknout, také noční košili, toaletní soupravu, a pak jít dolů za svými hostitelkami a pěkně si popovídat. V jednom bodě však musela mít teď jasno. Byly tyto tři sestry jejími spojenci

nebo nepřáteli? Mohly patřit stejně do jedné jako do druhé kategorie. To si musí pečlivě uvážit.

Ozvalo se zaklepání na dveře a vstoupila paní Glynnová.

„Doufám, že zde budete spokojená. Mohu vám pomoci s rozbalováním? Máme milou paní na posluhu, ale dochází sem jen dopoledne. Ta vám udělá, co budete potřebovat."

„Ach ne, děkuji vám," odmítala slečna Marplová. „Vybalím si jen několik maličkostí."

„Myslela jsem, že vám ještě jednou ukážu, jak půjdete dolů. Jistě jste si všimla, že je tu plno chodeb. Také je tu dvoje schodiště, a to poplete každého. Lidé nám tu často bloudí."

„To je od vás velmi laskavé," řekla uznale slečna Marplová.

„Doufám, že přijdete dolů a dáte si s námi před večeří skleničku sherry."

Slečna Marplová pozvání vděčně přijala a za chvíli následovala svou průvodkyni dolů po schodech. Usoudila, že paní Glynnová je mnohem mladší než ona. Mohlo jí být kolem padesátky. Určitě jí o moc víc nebylo. Slečna Marplová opatrně scházela se schodů, protože levé koleno měla přece jen nejisté, ale na levé straně schodiště bylo naštěstí zábradlí. Bylo to opravdu velmi krásné schodiště a nezapomněla to nahlas poznamenat.

„To je vůbec kouzelný dům," pokračovala. „Odhaduji jeho stavbu tak na osmnácté století… Je to tak, viďte?"

„Sedmnáct set osmdesát," odpověděla paní Glynnová.

Obdiv slečny Marplové ji zřejmě velmi potěšil. Uvedla ji do obývacího pokoje, velké, vznešeně působící místnosti, s několika kusy překrásného nábytku. Všimla si psacího stolu královny Anny a sekretáře z doby Williama a Mary, i několika těžkých, viktoriánských křesel a skříněk. Kašmírové záclony byly vybledlé a opotřebované. O koberci usoudila slečna Marplová, že je irského původu. Patrně ve stylu Limerick Arbusson. Stejně tak sametový potah mohutné pohovky byl značně odřený a vyrudlý.

Další dvě sestry už seděly v pokoji. Když slečna Marplová vstoupila, obě se zvedly, aby ji přivítaly. Jedna jí podávala skleničku sherry a druhá jí přisunula židli.

..Nevím, jestli máte ráda vyšší židle. Někdo si na nich libuje."

..Já také,“ ujišťovala slečna Marplová. „Sedí se mi tak lépe. Rozumíte — moje záda.“

Podle všeho s potížemi v zádech měly už sestry nějaké zkušenosti. Nestarší z nich byla vysoká, hezká žena, s uzlem černých vlasů na hlavě. Druhá, mnohem mladší, byla hubená a prošedivělá. Kdysi plavé vlasy jí nyní neupraveně splývaly až k ramenům. Vypadala, jako by měla podlomené zdraví. Slečnu Marplovou napadlo, že by mohla úspěšně představovat přezrálou Ofélii. Klotylda určitě nebyla typem Ofélie, uvažovala dál slečna Marplová — spíše by mohla s radostí probodnout manžela při koupeli. Protože však nikdy žádného manžela neměla, nemohl tento posudek obstát. Slečna Marplová si ji nedovedla představit v roli vražednice někoho jiného než právě manžela. V tomto domě však nikdy žádný Agamemnón nebyl.

Klotylda Bradbury-Scottová, Anthea Bradbury-Scottová, Lavinia Glynnová. Klotylda byla hezká, Lavinie prostá, ale milá — a Anthee každou chvíli zacukalo jedno víčko. Měla velké, šedé oči, které nějak podivně těkaly. Jako by se stále kolem sebe rozhlížela zprava doleva, a pak najednou zvláštním způsobem dozadu za své rameno. Vypadalo to, jako kdyby měla pocit, že ji stále odněkud někdo pozoruje. Podivné — pomyslela si slečna Marplová. Anthea ji poněkud vyváděla z míry. Usedly a pustily se do hovoru. Jen paní Glynnová po chvíli odešla — zřejmě do kuchyně. Podle všeho se z nich zabývala domácností nejvíc. Rozhovor nabral obvyklý směr. Klotylda Bradbury-Scottová vyprávěla historii domu, který náležel jejímu prastrýci, pak strýci, a když ten zemřel, zdědila ho se sestrami, které se tam k ní nastěhovaly.

„Víte, on měl jen jednoho syna,“ vyprávěla dál slečna Bradbury-Scottová, „který mu padl ve válce. My jsme opravdu poslední z rodiny, až ovšem na několik vzdálených bratranců a sestřenic.“

„Dům má krásnou architekturu,“ pochválila slečna Marplová. „Vaše sestra mi prozradila, že byl postaven v roce sedmnáct set osmdesát.“

„Ano — tak nějak. Pochopitelně bychom si přály, aby nebyl tak moc velký a rozlehlý, rozumíte?“

„Jistě — s udržováním je to dnes velmi těžké,“ přikývla slečna Marplová.

„Ach ano — velmi,“ povzdechla Klotylda. „Mnohdy musíme ledacos ponechat svému osudu. Je to smutné, ale je to tak. Například hospodářské budovy, zahradní skleník… A měly jsme překrásný velký skleník.“

„S muškátovou vinnou révou,“ doplnila ji Anthea. „A uvnitř podél stěn se dařilo otočníku. Ano, toho je mi nejvíc líto. Za války jsme pochopitelně nesehnaly ani zahradníka. Jednoho mladého jsme nějaký čas měly, musel však narukovat. Samozřejmě nic proti tomu — ale stejně už bylo nemožné cokoliv dát opravit — a tak se skleník celý rozpadl.“

„A stejně tak to dopadlo i s tím malým u domu,“ dodala Klotylda.

Obě sestry povzdechly. Byl to povzdech těch, kteří si uvědomují, že čas ubíhá, časy se mění — nic lepšího však nepřichází.

Zde v tomto domě panuje nějaká melancholie, napadlo slečnu Marplovou. Jako by byl přímo prosáknut smutkem — smutkem, který se nedal ani rozptýlit, ani zahnat, protože pronikl příliš hluboko. Pronikl do… Najednou se zachvěla.

Jídlo nebylo nijak zvláštní. Kousek skopového, smažené brambůrky, ovocný koláč s čepičkou smetany a nějaké pečivo. Stěny jídelny zdobilo několik obrazů, o kterých slečna Marplová předpokládala, že jsou to rodinné portréty z viktoriánské doby, bez zvláštní umělecké ceny. Dále ji upoutal masivní mohutný bufet ze švestkově zabarveného mahagonu. Opravdu krásný kus nábytku. Damaškové záclony byly tmavě karmínové barvy a u velkého mahagonového stolu mohlo klidně sedět deset lidí.

Slečna Marplová se rozpovídala o svých dosavadních zážitcích ze zájezdu, ale protože na něm zatím byla jen tři dny, neměla o něm mnoho co říci.

„Pan Rafiel byl zřejmě váš dávný přítel?“ zajímala se nejstarší slečna Bradbury-Scottová.

„Ani vlastně ne,“ řekla slečna Marplová. „Setkala jsem se s ním na zájezdu v Západní Indii poprvé. Myslím, že jej podnikl jen kvůli zdraví.“

„Ano, byl už ochrnutý několik let,“ přikývla Anthea.

„Smutný osud,“ povzdechla slečna Marplová, „opravdu smutný. Vždy jsem obdivovala jeho statečnost. Zřejmě zvládl hodně práce. I tam každý den něco diktoval své sekretářce a stále rozesílal telegramy. Nepoddával se jen tak lehce své nemoci.“

„Ach ne — to tedy ne,“ souhlasila Anthea.

„V posledních letech jsme ho opravdu málo viděly,“ řekla paní Glynnová. „Měl samozřejmě stále hodně práce. Vždy si však na nás velmi štědře vzpomněl o vánocích.“

„Bydlíte v Londýně, slečno Marplová?“ vyzvídala Anthea.

„Ach ne,“ řekla slečna Marplová. „Žiji na venkově v malé obci mezi Loomouthem a Market Basingem. Je to asi dvacet pět mil od Londýna. Kdysi to bývalo pěkné starobylé městečko, ale samozřejmě jako dnes všude ani jemu se tak řečený rozvoj nevyhnul.“ A nato dodala: „Myslím, že pan Rafiel bydlel v Londýně. Náhodou jsem si

všimla jeho adresy v hotelu v St Honoré. Mám dojem, že někde na Eaton Square nebo Belgrave Square?“

‚Měl dům na venkově v Kentu,“ řekla Klotylda. „Myslím, že se tam občas zdržoval. Obvykle s obchodními přáteli nebo přáteli z ciziny. Tam jsme ho nikdy nenavštívily. Když jsme se s ním příležitostně setkaly, vždy nás přijímal v londýnském bytě.“

..Bylo od něho velmi hezké,“ přiznávala slečna Marplová, „že vám navrhl, abyste mne sem během zájezdu pozvaly. Opravdu velmi pozorné. Člověk by nečekal takovou starostlivost od muže tak zaneprázdněného jak byl on.“

„My jsme sem pokaždé zvaly jeho přátele, kteří byli na těchto zájezdech. Vcelku jsou velmi promyšleně připraveny, ale není možné, aby vyhovovaly každému. Mladí chodí rádi na dlouhé výlety, rádi se šplhají po kopcích, aby měli hezký rozhled, ale starší si už mnohdy na to netroufají a zůstávají raději v hotelu. Ve zdejším kraji však hotely nejsou zrovna dobře vybaveny. Jsem také přesvědčena, že by vás dnešní výlet a zítřejší cesta do St. Bonaventure příliš vyčerpal. Mám dojem, že zítra je dokonce na pořadu i výlet na ostrov. Jízda lodí může být někdy pořádně nepříjemná.“

„Vždyť i to chození po budovách bývá únavné,“ přidala se paní Glynnová.

„Ach to znám,“ souhlasila slečna Marplová. „Pořád se jen chodí a zase stojí. Člověk pak už ani nohy necítí. Myslím, že jsem se opravdu neměla na tento zájezd vydávat. Neodolala jsem však pokušení vidět tak krásné domy, komnaty, nábytek — a to všechno. A samozřejmě také obrazy.“

„A zahrady,“ dodala Anthea. „Vy přece milujete zahrady, viďte?“

„Ach ano,“ přikývla slečna Marplová, „ty mám zvlášť ráda. Podle popisu prospektu se moc těším, že uvidím některé z těch nádherně udržovaných zahrad historických budov, které máme ještě navštívit.“ A se zářivým úsměvem se rozhlédla kolem sebe.

Bylo tu všechno velmi milé a přirozené. Divila se, proč se nemůže zbavit pocitu napětí — pocitu, že zde je něco nepřirozeného. Co však pokládala za nepřirozené? Konverzace byla zcela běžná a

konvenční. Ona sama se omezovala na běžné hovorové fráze stejně jako tři sestry.

Tři sestry — znovu se nad tím názvem zamyslela. Proč se jí s představou tří vnucovala i představa něčeho zlověstného? Tři sestry. Tři čarodějnice z Macbetha. Nu, sotva by mohla tyto tři sestry srovnávat s čarodějnicemi. Ačkoliv v hloubi duše si vždy slečna Marplová myslela, že divadelní režiséři se dopustili omylu v představě tří čarodějnic. V jednom provedení, které viděla, jí připadaly přímo absurdní. Čarodějnice y něm vypadaly se svými třepotavými křídly a špičatými klobouky spíše jako postavy v pantomimě. Tančily a křepčily pořád kolem dokola. Vzpomněla si, jak tehdy řekla svému synovci, který ji na tuto Shakespearovu hru doprovázel. „Víš, Raymonde, kdybych já režírovala tuto skvělou hru, předvedla bych ty tři čarodějnice úplně jinak. Udělala bych z nich tři obyčejné, normální staré ženské. Třeba staré Skotky. Ty by mi netančily ani nemetaly kozelce. Ty by se jen poťouchle jedna na druhou dívaly, a každý by pak vyciťoval něco hrozivého právě už v jejich obyčejnosti."

Slečna Marplová dojídala poslední sousto ovocného koláče a dívala se přes stůl na Antheu. Obyčejná, nepořádná, velmi nevyhraněná a trochu popletená osoba. Proč měla pocit, že je v ní něco zlověstného?

„Mám bujné představy," řekla si, „s tím musím přestat."

Po obědě jí nabídly procházku zahradou a Anthea ji měla doprovázet Slečna Marplová si smutně pomyslela, že to s nimi šlo s kopce. Zde byla kdysi hezky upravená a udržovaná zahrada, i když ne nějak vynikající a pozoruhodná. Měla prvky obvyklé zahrady viktoriánského stylu.

Ozdobné keře, cesty lemované rhododendrony, a nepochybně tam kdysi byly i pěkné trávníky a pěšinky. Zeleninová zahrada, zřejmě příliš velká pro tři sestry, které zde teď žily, zaujímala jeden a půl akru. Velkou část z ní nikdo neobdělával a zarostla plevelem. Černý bez zabíral většinu květinových záhonů a ruce slečny Marplové se nemohly udržet, aby aspoň sem tam neutrhly zatoulané svlačce, které příliš zdůrazňovaly svou nadřazenost.

Lavinie
Glynová
slečna
Marplová

Dlouhé vlasy slečny Anthey vlály ve větru a každou chvíli zanechaly na cestičce nebo v trávě zbloudilou vlásničku. Když promluvila, zněla její slova poněkud křečovitě.

„Myslím, že vy máte jistě velmi hezkou zahradu," obrátila se na slečnu Marplovou.

„Nu, není moc velká," odpověděla stará dáma.

Po trávou zarostlé cestě přišly k nějaké vyvýšenině, která jako by na konci byla podepřena zdí.

„Náš zahradní skleník," řekla smutně Anthea.

„Ach ano, kde jste měly tu nádhernou vinnou révu."

„Dokonce tři druhy," vysvětlovala Anthea. „Černé hamburské hrozny, a pak takové malé bílé, ale velmi sladké, znáte je? Třetí druh bylo muškátové víno."

„A také otočník — jak jste říkala."

„Ano — peruánský."

„Ach ovšem, peruánský. Ten krásně voní… A to jste zde měly nějaké bombardování v okolí? Nezasáhlo — ech — nezasáhlo něco váš skleník?"

„Ale ne — toho jsme zde byli ušetřeni. Nikde v sousedství nespadla ani jedna bomba. Myslím si, že léty zchátral tak, až se časem rozpadl. Nebydlely jsme zde dlouho a neměly jsme peníze na opravy nebo na postavení nového. Opravdu to nestálo za to. I kdybychom to udělaly, nemohly bychom jej dnes udržovat. Bohužel jsme byly nuceny nechat jej svému osudu. Nic jiného se s ním nedalo dělat. A teď, jak vidíte, už celý zarostl."

„Ach ano — a celý zakryla — jak se jmenuje ta kvetoucí, popínavá rostlina?"

„Nu — to není nic zvláštního," řekla Anthea. „Začíná na P… Jak se jen jmenuje …" vzpomínala rozpačitě. „Něco jako Poly — tak nějak."

„Ach ano — myslím, že ten název znám. Polygonum Baldschuanicum. Velmi rychle roste. Je to ona, viďte? Je prý velmi užitečná, když chce člověk zakrýt nějakou zříceninu nebo něco podobného."

Pahorek před nimi byl nesporně hustě zarostlý vše pokrývající zelení s bílými květy. Slečna Marplová dobře věděla, že tato rostlina

byla hrozbou všemu ostatnímu, co také chtělo růst. Polygonům přerostlo vše, a to v pozoruhodně krátké době.

„Skleník musel být opravdu velký," řekla uznale.

„Ano — a měly jsme v něm také broskve — a mandloně." Anthea vypadala zoufale.

„Vždyť teď je to také docela hezké," uklidňovala ji slečna Marplová. Ta bílá kvítka jsou velmi roztomilá, že?"

„ Vlevo po této cestě máme krásnou magnólii," řekla rychle Anthea. Myslím, že tu všude byla výborná půda — přímo pěstitelská. Nedá se však udržovat. Je to těžké — všechno je velmi těžké. Nic není tak, jak bývalo — všechno se zkazilo — všude."

Vedla ji rychle pryč po cestě točící se do pravého úhlu, která vedla dál podle nějaké zdi. Zrychlila značně krok, takže jí slečna Marplová sotva stačila. Starou dámu napadlo, že je úmyslně svou hostitelkou odváděna od záplavy Polygona. Připadalo jí, jako by ji rychle chtěla vyvést z nějakého odporného a ošklivého místa. Styděla se snad, že slavná minulost už dávno pominula? To Polygonum určitě rostlo bez jakékoliv péče. Nikdo je ani nepřistřihoval, aby se drželo v přiměřených mezích. A tak z této části zahrady vytvořilo kvetoucí divočinu.

„Vypadá to, jako by odsud přímo prchala," napadlo slečnu Marplovou, když spěchala za hostitelkou. Vtom její pozornost upoutal zborcený prasečí chlívek, kolem kterého se pnulo několik růžových výhonků.

„Můj prastrýc chovával i prasata," vysvětlovala Anthea. „Dnes by nikoho nenapadlo něco takového chovat. Příliš páchnou, viďte? U domu však máme krásné, voňavé růže. Myslím, že vůně růží je to nejlepší, když má člověk starosti."

„Také si myslím," přisvědčila slečna Marplová.

A zmínila se o několika názvech dobře známých růží. Uvědomila si však, že všechny tyto názvy jsou pro Antheu cizí.

„Často jezdíváte na takové zájezdy?"

Otázka přišla zcela nečekaně.

„Myslíte zájezdy po domech a zahradách?"

„Ano, někteří je podnikají každý rok."

„Ach, to bych si nemohla dovolit. Je to trochu drahé, rozumíte. Jeden můj přítel byl tak laskavý a dal mi tento zájezd darem na oslavu mých příštích narozenin. Bylo to velmi milé.“

„Inu — divila jsem se. Divila jsem se, proč jste sem jezdila. Myslím tím — že je to dost únavné, viďte? Ačkoliv — jestli jezdíváte na taková místa jako je Západní Indie …“

„Ach, za Západní Indii vděčím také laskavosti — ovšem svého synovce. Milý hoch. Je velmi starostlivý o svou starou tetu.“

„Ach tak — ano. Rozumím.“

„Nevím, co by si člověk počal bez mladší generace,“ pochvalovala si slečna Marplová. „Jsou k nám tak milí, viďte?“

„Ano — myslím, že ano. Já vlastně nevím. Já — my nemáme — mladé příuzné.“

„A vaše sestra paní Glynnová nějaké děti nemá? O žádných se nezmínila. Člověk se na takové věci nerad vyptává.“

„Ne. Ona ani její manžel nikdy děti neměli. A snad je to tak dobře.“

„Jak to myslíte?“ podivila se slečna Marplová, když se vracely k domu.

Ach, jak krásné a šťastné, jsou ty časy zašlé… *10*

O půl deváté příštího dne ráno se ozvalo lehké zaklepání na dveře slečny Marplové. Na její „Pojďte dál!“ vstoupila do místnosti starší žena. Nesla podnos s čajovou konvicí, koflíkem smetany a chleba s máslem.

„Ranní čaj, madam,“ řekla zvesela. „Dnes je venku hezky, viďte? Vidím, že jste právě rozhrnula záclony. To jste jistě dobře spala?“

„Ano — opravdu dobře,“ přisvědčila slečna Marplová a odložila malou modlitební knížku, ve které si četla.

„Dnes je nádherný den, že? Aspoň budou mít pěkné počasí na cestu do bonaventurských skal. To je dobře, že nejedete s nimi. Je to pořádná zátěž pro nohy, to mi věřte.“

„Jsem opravdu ráda, že jsem zde,“ ujišťovala slečna Marplová. „Nu, bylo to velmi milé od slečen Bradbury-Scottových a paní Glynnové, že mne sem pozvaly.“

„Ano — ale jim je to také milé. Trochu je vždy rozveselí, když dostanou nějakou návštěvu. Bývá tu teď smutno, to mi věřte.“

Upravila na okně záclony, odsunula židli a nalila do čínského džbánu horkou vodu.

„Koupelna je v hořejším patře,“ řekla, „my si však myslíme, že pro starší lidi je lepší mít vždy teplou vodu po ruce, aby nemuseli chodit po schodech.“

„Jste opravdu velmi laskavá — děkuji vám. Znáte dobře tento dům?“

„Znala jsem ho ještě jako děvče — sloužila jsem tu. Měli tři sloužící — kuchařku, služku, panskou — a jednu dobu také pomocnici v kuchyni. To bylo za časů starého plukovníka. Choval také koně a držel si pacholka. Ach, to byly časy! Jak je to skličující, že všechno tak dopadlo. Manželka mu zemřela ještě mladá — myslím plukovníkovi, rozumíte. Syn mu padl ve válce a jediná dcera odešla na druhý konec světa. Provdala se za Novozélanďana. Zemřela i s dítětem při porodu. Stal se pak z něho smutný samotář — o dům se

moc nestaral — neudržoval ho, jak by bylo třeba. Po smrti jej odkázal své neteři slečně Klotyldě a jejím dvěma sestrám. Ona se sem se slečnou Antheou hned nastěhovala — teprve později, po smrti svého manžela, se k nim připojila i slečna Lavinie —“ vzdychla a potřásla hlavou. „Nikdy pro dům mnoho neudělaly — nemohly si to dovolit — a stejně tak to dopadlo i se zahradou —

A všechny jsou takové milé, viďte — i když slečna Anthea je taková popleta. Slečna Klotylda má však vysokou školu a je velmi vzdělaná — mluví dokonce třemi jazyky. Nu — a paní Glynnová je opravdu roztomilá. Myslela jsem si, že když se k nim přistěhuje, bude hned všechno lepší. Člověk však nikdy neví, co bude, že? Někdy mám takový pocit, jako by na tomto domě spočívala kletba.“

Slečna Marplová se na ni tázavě podívala.

„Šlo tu jedno za druhým — jako zrovna to hrozné letecké neštěstí. Stálo se to ve Španělsku — a všichni tam zahynuli. Nenávidím letadla — nikdy bych tím neletěla. Zahynuli tam přátelé slečny Klotyldy — byli to manželé — dcera byla naštěstí ještě ve škole, a tak tomu unikla. Slečna Clotylda si ji pak sem přivedla, aby u ní zůstala. Udělala pro ni vše, co mohla. Brávala ji na zájezdy do ciziny — byly v Itálii, ve Francii — prostě s ní jednala jako s vlastní dcerou. Také to byla taková šťastná dívenka — měla velice milou povahu. Nikdy by člověka nenapadlo, že se může stát něco tak hrozného.“

„Hrozného? Co to bylo? Stalo se to zde?“

„Ne — zde ne — díky bohu. Ačkoliv v jistém smyslu by člověk mohl říci, že se to stalo zrovna zde. Zde se s ním totiž setkala. Bydlel v sousedství — a dámy znaly jeho otce, který byl velmi bohatý. Občas sem jezdíval na návštěvu — a tím to všechno začalo —“

„Zamilovali se do sebe?“

„Ona se do něho zamilovala přímo šíleně. Byl to také velmi hezký hoch. Dovedl krásně mluvit a byl výborný společník. Nikdy by vás nenapadlo — nikdy by vás to ani na okamžik nenapadlo —“ zmlkla.

„Došlo mezi nimi k milostnému vztahu? A snad špatně dopadl? Spáchalo to děvče sebevraždu?“

„Sebevraždu?“ opakovala stará žena a dívala se udiveně na slečnu Marplovou.

„Kdo vám tohle řekl? Byla to vražda — sprostá vražda. Byla zardoušena a hlavu měla rozbitou napadrť. Slečna Klotylda musela jet k identifikaci — od té doby se načisto změnila. Tělo našli dobrých třicet mil odsud — v zarostlém starém lomu. Říkalo se, že to nebyla jeho první vražda. Těch děvčat bylo víc. Šest měsíců o něm nikdo nevěděl. Policie ho hledala široko daleko. Ach! To byl ďábel — zřejmě lotr od narození. Dnes o takových řeknou, že si nemohou pomoci a nevědí, co činí — prý to nemají v hlavě v pořádku a nejsou za své činy zodpovědní. Ani slovo tomu nevěřím! Vrah je vrah! A dnes ho za to ani nepověsí. Vím, že někdy ve starých rodinách se vyskytuje šílenství — jako třeba u Derwentů v Brasingtonu — z každé druhé generace někdo zemřel v blázinci — a pak jsme zde měli starou paní Paulettovou; chodila po ulicích s briliantovou čelenkou a prohlašovala, že je Marie Antoinetta, tak dlouho, dokud ji nezavřeli. Opravdu však nic zlého nedělala — jen hlouposti. Ale tenhle hoch — ano, to byl učiněný ďábel.“

„Co s ním udělali?“

„Rozsudek smrti byl zrušen — asi byl příliš mladý. Už si na to přesně nepamatuji. Uznali ho však vinným. Poslali ho někam do Bostolu nebo Broadsandu — do jednoho z těch míst — začíná to na B.“

„Jak se ten hoch jmenoval?“

„Michael — nemohu si vzpomenout na příjmení. Stalo se to už před deseti léty — člověk zapomíná. Takové italské jméno měl — jako na obrazech. Jako jeden malíř obrazů — Raffle, tak nějak —“

„Michael Rafiel?“

„Ano — správně! Povídalo se, že jeho bohatý tatínek ho dostal z vězení. Byl prý to útěk po vzoru bankovních lupičů. Myslím však, že to byly jen klepy…“

Tak to nebyla sebevražda. Byla to vražda. „Láska!“ Tímto slovem označila Elizabeth Templeová příčinu dívčiny smrti. Svým způsobem měla pravdu. Mladé děvče se zamilovalo do vraha — a pro lásku k němu zahynulo nečekaně ošklivou smrtí.

Slečna Marplová se zachvěla. Včera, když šla po ulici, zahlédla velký nápis v novinách: Vražda v Epson Downsu. Další objevení těla mrtvé dívky. Mládež vyzvána na pomoc policií…

A tak se historie opakovala znovu. Opět stará šablona — hnusná šablona. Nemohla se v duchu ubránit slovům zapomenutých veršů:

Vášeň mládí je jak růže bledé květ
a zpívající vodopád v slzavém údolí,
toť pohádkový princ dnů, v nichž je šeď.
Ach, nikdy v životě nic tolik nebolí,
jak půvab a křehkost mladých let…

Kdo ochrání mladé lidi před bolestí a smrtí? Mládí — které nemohlo a nebylo schopno chránit samo sebe? Znali toho mladí tak málo? Nebo to bylo právě proto, že znali hodně? A proto si mysleli, že znají vše?

Toho rána, když slečna Marplová přišla dolů o něco dříve, než byla očekávána, nikde své hostitelky nenašla. Vyšla tedy hlavními dveřmi ven a znovu se procházela po zahradě. Ne proto, že by se jí tato zahrada nějak zvlášť líbila. Měla však neurčitý pocit, že tam je něco, čeho si mohla všimnout, něco — co by jí vnuklo nějakou myšlenku, nebo co už jí vnuklo nějakou myšlenku, jenže ona — nu, upřímně řečeno, nebyla natolik bystrá, aby poznala, v čem to vězí. Bylo to něco, čeho si měla všimnout, něco — co bylo podstatné.

V té chvíli byla ráda, že žádnou ze tří sester nevidí. Chtěla si řadu věcí v klidu promyslet. Právě ta nová fakta, která se dozvěděla od Janety, při šálku ranního čaje.

Postranní dvířka zahrady byla otevřena, a tak vyšla ven do ulice městečka. Šla podél řady menších obchodů, až došla k malé zvonici s vraty, upozorňující kolemjdoucí, že je zde kostel se hřbitovem. Strčila do dveří a pomalu kráčela mezi hroby. Některé byly hodně staré, ty u zdi z doby o něco pozdější, a tam naproti bylo zřejmě několik nových přírůstků. Na starých hrobech nebylo nic zajímavého. Určitá jména se jako na každém venkově opakovala. Bylo zde pohřbeno plno Princeů místního původu. Jasper Prince, draze milovaný — Margery Princeová — Edgar a Walter Prince — Melanie Princeová, 4 roky. Rodinný rekord. Hiram Broad — Ellen Jane Broadová a Eliza Broadová, 91 let.

Když se u tohoto hrobu obrátila, povšimla si staršího muže, který se pomalu loudal cestičkou mezi hroby a sem tam něco na nich upravil.

„Dobré ráno,“ pozdravil.

„Dobré ráno,“ odpověděla slečna Marplová. „To je dnes krásný den.“

„Brzy bude pršet,“ řekl stařec.

Prohlásil to s neoblomnou jistotou.

„Jména Prince a Broad se tu zřejmě dost často vyskytují,“ začala slečna Marplová.

„Ach ano, Princeovi jsou tu velmi dávno. Kdysi jim tu patřil pořádný kus půdy. A Broadovi jsou tu také dlouho.“

„Všimla jsem si, že je tam pochováno i dítě. Je to smutné, když člověk vidí dětský hrob.“

„Ach ano — malá Melanie. Říkalo se jí Melly. Ano, to byla smutná smrt. Vyběhla na ulici, aby si v cukrárně koupila bonbóny. Takových neštěstí máte všude plno. Vždyť ta auta jezdí dnes jako blázni.“

„Smutné pomyšlení,“ přikývla slečna Marplová, „že všude umírá tolik lidí. Člověk si to ani neuvědomuje, dokud se nepodívá na nápisy na hřbitově. Nemoci, stáří, přejeté děti — někdy ještě něco horšího. Zabité mladé dívky. Chci říci — zavražděné.“

„No jo — toho je dnes také plno. Podle mého názoru jsou to hloupé holky. Mámy na ně dnes nedávají dobrý pozor. Je to tím, že jsou dnes skoro všechny zaměstnané.“

Slečna Marplová sice s jeho kritikou souhlasila, ale nemínila mařit čas přikyvováním k neblahým důsledkům dnešních časů.

„Bydlíte v Old Manor House, viďte?“ zajímal se stařec. „Jak jsem viděl, přijela jste autokarem. Myslím však, že je to pro vás příliš namáhavé. Někteří turisti to pak často nemohou zvládnout.“

„I mně připadá ten zájezd dost vyčerpávající,“ uznala slečna Marplová. „Jeden můj dobrý přítel — pan Rafiel — napsal svým zdejším známým, aby mne na pár dní pozvali.“

Zřejmě však jméno Rafiel starému zahradníkovi nic neříkalo.

„Paní Glynnová a její sestry byly velmi laskavé,“ pokračovala slečna Marplová. „Už tu podle všeho bydlí hodně dlouho?“

„Ne zas tak dlouho. Snad dvacet let. Dům patřil starému plukovníkovi Bradbury-Scottovi. Ano — to byl pán v Old Manor House. Bylo mu skoro sedmdesát, když zemřel.“

„Měl nějaké děti?“

..Syna — ale ten mu padl ve válce. Proto dům odkázal neteřím. Nikoho jiného neměl.“

Znovu se pustil do práce mezi hroby.

Slečna Marplová vešla do kostela, který nesl pečeť viktoriánského restaurátora a měl v oknech pestrá skla. Několik mosazných a pamětních desek na zdi bylo vše, co zbylo z minulosti.

Usedla do nepohodlné lavice a začala přemýšlet.

Teď byla na správné stopě. V něčem se ukazovala určitá spojitost — byla to však spojitost velmi nejasná.

Byla zavražděna dívka — vlastně několik dívek — a podezřelé mladíky sebrala policie, aby je měla při výslechu po ruce. Obvyklý způsob. Ale ten její případ byl jiný — starý deset i více let. Co se dnes dalo v něm objevit — co se mělo vyřešit? Tragédii dovršilo její zakončení.

Co mohla udělat? Co asi mohl pan Rafiel na ní chtít, aby udělala?

Elizabeth Templeová… Musí se spojit s Elizabeth Templeovou, aby jí řekla více. Elizabeth mluvila o dívce, která byla zasnoubena a měla se provdat za Michaela Rafiela. Ale bylo to opravdu tak? Podle všeho o tom obyvatelky Old Manor House nevěděly.

Slečnu Marplovou napadla pravděpodobnější verze tohoto příběhu — měla zkušenosti ze svého okolí. Začínalo to vždy stejně… Hoch se seznámí s dívkou — Známost se pak jako obvykle rozvíjí —

„A pak dívka pozná, že čeká dítě,“ řekla si slečna Marplová, „oznámí to mládenci a chce, aby si ji vzal. On si ji však vzít nechce — nikdy ho ani třeba nenapadlo, že by se s ní oženil. Každopádně s tím však má starosti. Jeho otec asi o tom nechce ani slyšet. Její příbuzní zato naléhají, aby splnil svou povinnost. A v té době má už děvčete plné zuby — možná, že už má i jinou. A tak najde rychlé a brutální východisko — uškrtí ji a hlavu rozbije napadrť, aby ji nikdo nepoznal. K jeho rejstříku přibude hnusný, odporný zločin — upadne však nevyřešený v zapomnění.“

Rozhlédla se po kostele. Vypadal tak mírumilovně. Stěží se zde dalo uvěřit v existenci zla. Instinkt pro zlo — to jí přisoudil pan Rafiel. Vstala a odcházela z kostela. Zastavila se ještě mezi hroby a rozhlížela se kolem. Zde, mezi náhrobními kameny a jejich vybledlými nápisy, se v ní však žádný instinkt pro zlo neozval.

Byla to opravdu přítomnost něčeho zlého, co pociťovala včera v Old Manor House? Tu hlubokou depresi a beznaděj — bezútěšnost a zoufalý zármutek. Anthea Bradbury-Scottová — její oči — chvílemi se ustrašeně ohlížející přes rameno, jako by se bála, že tam někdo stojí — jako by tam stále stál — tam za ní…

Ty tři sestry něco věděly. Co však bylo to, co věděly?

Opět si vzpomněla na Elizabeth Templeovou, jak ve společnosti ostatních z autokaru v této chvíli chodí po kopcích, slézá příkré stezky a dívá se přes útesy na moře.

Zítra, až se opět připojí k zájezdu, musí Elizabeth Templeovou přimět, aby jí řekla více.

Slečna Marplová se vracela k Old Manor House. Šla pomalu a cítila se unavená. Měla pocit, že dnešní dopoledne nestrávila zrovna užitečně. Až dosud jí Old Manor House nic neposkytl, žádnou určitou představu — až snad na tragický příběh z minulosti, který jí vypravovala Janeta. Takové události byly však vždy velmi dobře zakotveny v paměti domácího služebnictva stejně jako šťastné příběhy, okázalé svatby a velké slavnosti nebo operace a nemoci, z kterých se lidé skoro zázrakem zotavili.

Když se přiblížila k bráně domu, viděla tam stát dvě ženské postavy Jedna z nich vykročila a šla jí naproti. Byla to paní Glynnová.

„Ach, tady vás máme," volala. „Nevěděly jsme, kde jste. Myslela jsem si, že jste určitě šla někam na procházku. Jen jsem se obávala, abyste se příliš neunavila. Kdybych byla věděla, že jste šla ven, byla bych šla s vámi a ukázala vám vše, co je zde k vidění. Mnoho toho ovšem není."

„Nu, nešla jsem daleko," řekla slečna Marplová. „Jen na hřbitov a do kostela. Kostely mne vždy zajímají. Někdy tam člověk najde pozoruhodné epitafy. Mám už jich celou sbírku. Zdejší kostel byl zřejmě restaurován ve viktoriánské době, viďte?"

„Ano, myslím, že tehdy tam dali ty nehezké lavice. Jsou sice pevné a z kvalitního dřeva, ale nic uměleckého, rozumíte.“

„Doufám, že při tom neodstranili něco zvlášť cenného.“

„To asi ne. Ten kostel není vlastně příliš starý.“

„Zřejmě ne… Neviděla jsem tam mnoho mosazných a pamětních desek nebo jiné zvláštnosti,“ souhlasila slečna Marplová.

„Vy máte takový zájem o církevní slohy?“

„Ach ne — aspoň ne odborný — nic takového. Ovšem tam, kde bydlím — v St. Mary Meadu — se všechno odehrává u kostela. Myslím, že tak to je všude. I v mém mládí to tak bylo. Ovšem — dnes je to přece trochu jiné. Vy jste strávila své dětství zde někde v okolí?“

„Nu — ani ne. Nebydleli jsme však daleko, asi tak třicet mil odsud v Little Herdsley. Otec byl bývalý důstojník — major u dělostřelectva. Sem jsme příležitostně jezdívali ke strýci na návštěvy — vlastně ještě k prastrýci. Ne — nejsem zdejší. Dokonce jsem zde v posledních letech skoro nebyla. Sestry se sem nastěhovaly brzy po strýcově smrti, ale já byla v té době s manželem ještě v cizině. Zemřel teprve před čtyřmi — vlastně už pěti lety.“

„Ach tak…“

„Sestry stály velmi o to, abych se k nim přistěhovala. Opravdu — zřejmě to bylo to nejlepší. Žila jsem v Indii řadu let. Manžel tam byl ještě ve službě, když zemřel. Člověk se dnes těžko rozhoduje, kde má — jak bych to řekla — prostě zakotvit.“

„Ano — rozumím vám. Vy jste si pochopitelně uvědomovala, že patříte sem, protože zde tak dlouho žila vaše rodina.“

„Ano — máte pravdu. Měla jsem takový pocit. Vždy jsem samozřejmě se sestrami udržovala styky a navštěvovala je. Ale ono je pak všechno jiné, než si člověk myslí. Koupila jsem si také blízko Londýna malý domek — u Hampton Court, kde trávím dost času a příležitostně pracuji pro nějakou tu dobročinnou společnost v Londýně.“

..Takže vy jste velmi zaneprázdněná žena? To je od vás rozumné.“

..Poslední dobou jsem si však říkala, že bych snad měla trávit víc času zde. Mám totiž o sestry starost.“

„O jejich zdraví?“ zeptala se slečna Marplová. „Nu, není divu v dnešní době. Zvláště když dnes nedostanete do domu nikoho spolehlivého, aby na vás trochu dohlédl, když už vám ubývá sil a začínáte mít různé neduhy. Nemocné klouby a revma má kdekdo. Člověk aby měl strach, že spadne v koupelně nebo se schodů. Může se stát tolik věcí.“

„Klotylda byla vždy velmi zdatná,“ řekla paní Glynnová. „Taková odolná — abych se správně vyjádřila, rozumíte? Ale Anthea mně dělá někdy starosti. Víte, je pomatená — opravdu hodně pomatená. Někdy chodívá po venku — a zřejmě vůbec neví, kde je.“

„Je to smutné, že se tak trápí. Nu, na světě je hodně trápení.“

„Nechci říci, že by Antheu opravdu něco trápilo.“

„Možná, že ji trápí její finanční situace — peníze…“ napovídala slečna Marplová.

„Ne — ne, to ani ne. Ale — ach, ona se trápí kvůli zahradě. Pamatuje si tu zahradu za starých časů, a chtěla by — rozumíte — nu — aby se do ní investovaly peníze, a byla zase jako bývala. Klotylda jí musela vysvětlit, že si to opravdu dnes nemůžeme dovolit. Ona však ustavičně mluví o broskvích, hroznech vína, a o všem, co se ve skleníku pěstovalo.“

„A také o otočníku peruánském, viďte?“ připomněla slečna Marplová.

„Obdivuji vaši paměť. Ano — ano, na ten si i já vzpomínám. Měl nádhernou vůni a točil se za sluncem. Jak výstižné jméno — otočník. A pak ještě to víno — malé, ale velmi sladké hrozny. Nu, člověk nesmí příliš vzpomínat na to, co bylo.“

„Ani na ty záhony květin,“ neodpustila si slečna Marplová.

„Ano — máte pravdu. A Anthea právě touží po pěstěné zahradě. To je opravdu nemožné. Člověk je rád, když sežene někoho z místních lidí, aby jednou za čtrnáct dní posekal trávu — a to každý rok musíte hledat někoho jiného. Ovšem Anthea by ráda, aby tu zas byl pěstěný trávník… A karafiáty — ty bílé, znáte je? Záhony by ráda měla lemované kamennými obrubníky a k tomu ještě fíkovník, který kdysi rostl před skleníkem. Ona si to všechno tak pamatuje a stále o tom mluví.“

„To musí být pro vás trápení.“

„Ano — je," přiznala. „Žádné argumenty před ní neobstojí. Samozřejmě Klotylda s ní příliš okolků nenadělá. Rovnou jí to zamítne a ještě prohlásí, že už o tom nechce slyšet ani slovo."

„Je těžké říct, jak by se měl člověk zachovat," vzdychla slečna Marplová. „Opravdu nevím, zda člověk má v takovém případě zůstat tvrdý a autoritativní — chci říci — neoblomný, rozumíte, nebo zda by se měl snažit pochopit… Aspoň vyslechnout a snad — i dát naději — třeba nesplnitelnou. Ano — to je těžké."

„Nu, pro mne to je celkem jednoduché. Často odjíždím a zase se vracím, abych s nimi nějakou dobu pobyla. Pro mne je snadné ji utěšovat, že se brzy vše zlepší a něco s tím uděláme. Ve skutečnosti však, když jsem onehdy přijela, dozvěděla jsem se, že se Anthea pokusila najmout tu nejdražší zahradnickou firmu v kraji, aby renovovala zahradu a postavila opět skleník. To je ovšem úplný nesmysl, protože i kdyby se tam nasadilo víno, trvalo by nejméně další dva tři roky než by začalo plodit. Klotylda o tom nic nevěděla a byla strašně rozzlobená, když našla u Anthey na psacím stole přibližný rozpočet objednávaných prací. Byla tehdy na ni opravdu hrubá."

„To jsou těžké věci," přikývla slečna Marplová.

Byla to velmi užitečná fráze, kterou často používala.

„Měla bych zítra už brzy ráno odejít," pokračovala. „Informovala jsem se u Zlatého kance a podle všeho se mají všichni cestující zájezdu ráno sejít. Vyjíždí se dost brzy — asi v devět hodin."

„Ach, má milá, snad vás to příliš neunaví?"

„Nu, myslím, že ne. Předpokládám, že pojedeme — počkejte — jak se to jmenuje? — Stirling St. Mary — tak nějak. Není to daleko odsud. Po cestě máme prohlídku velmi zajímavého kostela a zámku. Odpoledne je na programu nějaká hezká zahrada — ne příliš velká — ale s vzácnými květinami. Nepochybuji, že po milém odpočinku, který jste mi nabídly, budu úplně v pořádku. Uznávám, že bych se opravdu unavila, kdybych tyto dva dny musela někde šplhat po útesech a všechno absolvovat."

„Nu, musíte si dnes odpoledne ještě odpočinout, abyste byla zítra svěží," prohlásila paní Glynnová, když vcházely do domu. „Slečna Marplová se byla podívat v kostele," oznamovala Klotyldě.

„Obávám se, že tam toho mnoho neviděla,“ řekla Klotylda. „Podle mého názoru nanejvýš ten nejhorší druh viktoriánského skla. Nešetřilo se však. Myslím, že na tom částečně nese vinu náš strýc. Měl vždy rád nevkusné červené a modré barvy.“

„Je opravdu nevkusné — skoro vulgární,“ přidala se Lavinie.

Po obědě si slečna Marplová lehla, aby se pořádně vyspala a s hostitelkami se setkala až před večeří. Po ní se povídalo až do pozdních hodin. Stará dáma udala směr hovoru vzpomínkami — vzpomínkami na mládí, na cesty a zájezdy, které podnikla — as kým se kde náhodně seznámila.

Uléhala do postele s pocitem nezdaru. Nic víc se nedozvěděla, protože snad opravdu nebylo co víc se dozvědět. Připadala si jako na rybářské výpravě, kde se ryby ani neobjevily — možná proto, že tam žádné nebyly. Nebo možná také proto, že neznala správnou návnadu?

Příštího dne dostala slečna Marplová svůj ranní čaj už v půl osmé, takže měla dost času, aby se klidně oblékla a zabalila si svých pár věcí. Právě zavírala kufr, když se ozvalo netrpělivé zaklepání na dveře a dovnitř vešla rozčilená Klotylda. „Ach — milá slečno Marplová, přišel za vámi nějaký člověk. Jmenuje se Emlyn Price — je také z vašeho zájezdu. Poslali ho pro vás.“

„Samozřejmě — vždyť ho znám. Je to ten mladý, viďte?“

„Ano — ano… Inu, moderní mladík — dlouhé vlasy a tak — ale on opravdu přišel, aby — nu, má špatné zprávy… Stalo se — mrzí mne, že vám to musím říkat já — stalo se neštěstí.“

„Neštěstí?“ vyhrkla slečna Marplová. „Chcete říci, že — s autokarem? Nějaká havárie? Byl někdo zraněn?“

„Ne — nic takového. Autokar je v pořádku. Stalo se to na včerejším odpoledním výletě — vzpomínáte si — včera byl pořádný vítr, ačkoliv ten s tím asi neměl nic společného. Zřejmě si každý šel, jak mu napadlo. Je tam sice značená cesta, ale můžete jít kamenitou zkratkou přímo nahoru. Všechny cesty vedou k památníku na vrcholu Bonaventure, kam měli všichni namířeno. Lidé neumějí chodit opatrně a svah nad tamější strží je poněkud příkrý, a tak se utrhlo několik kamenů a zřítilo se dolů. Zasáhlo to někoho na dolní části cesty.“

„Ach Bože,“ zvolala polekaná slečna Marplová, „to mne mrzí! To mne strašně mrzí… Kdo byl zraněn?“

„Nějaká slečna Templeová nebo Tendertonová — tak nějak.“

„Elizabeth Templeová?“ vydechla slečna Marplová. „Ach Bože, to mne mrzí!“ zanaříkala. „S tou jsem často hovořila — seděla v autokaru blízko mne. Je to bývalá ředitelka školy… Velmi známá osobnost.“

‚Ach samozřejmě — také ji dobře znám,“ zvolala Klotylda. „Byla ředitelkou Fallowfieldu — opravdu velmi proslulé školy. Neměla jsem ani ponětí, že je také na tomto zájezdu. Asi před rokem nebo už dvěma odcházela jako ředitelka do důchodu. Na její místo nastoupila mladší… Myslím, že nová ředitelka zastává velmi pokrokové názory. Slečna Templeová však opravdu ještě není tak stará. Nebude jí víc

než něco kolem šedesáti let. Je dosud hodně činorodá. Ráda cestuje, pěstuje turistiku a má podobné záliby. Je to opravdu neštěstí! Doufám, že není těžce zraněná. Nic však podrobnějšího nevím.“

„Tak už mám sbaleno,“ prohlásila slečna Marplová. „Hned půjdu dolů za panem Pricem.“

Klotylda se chopila jejího kufru.

„Ukažte, odnesu vám ho — není těžký. Pojďte se mnou a dávejte pozor na schodech.“

Dole čekal na slečnu Marplovou Emlyn Price. Vlasy měl ještě bujnější než kdy jindy. Od hlavy až k patě byl nápadně oblečen do koženého krátkého kabátu se smaragdově zelenými kalhotami, které doplňoval luxusní pár bot.

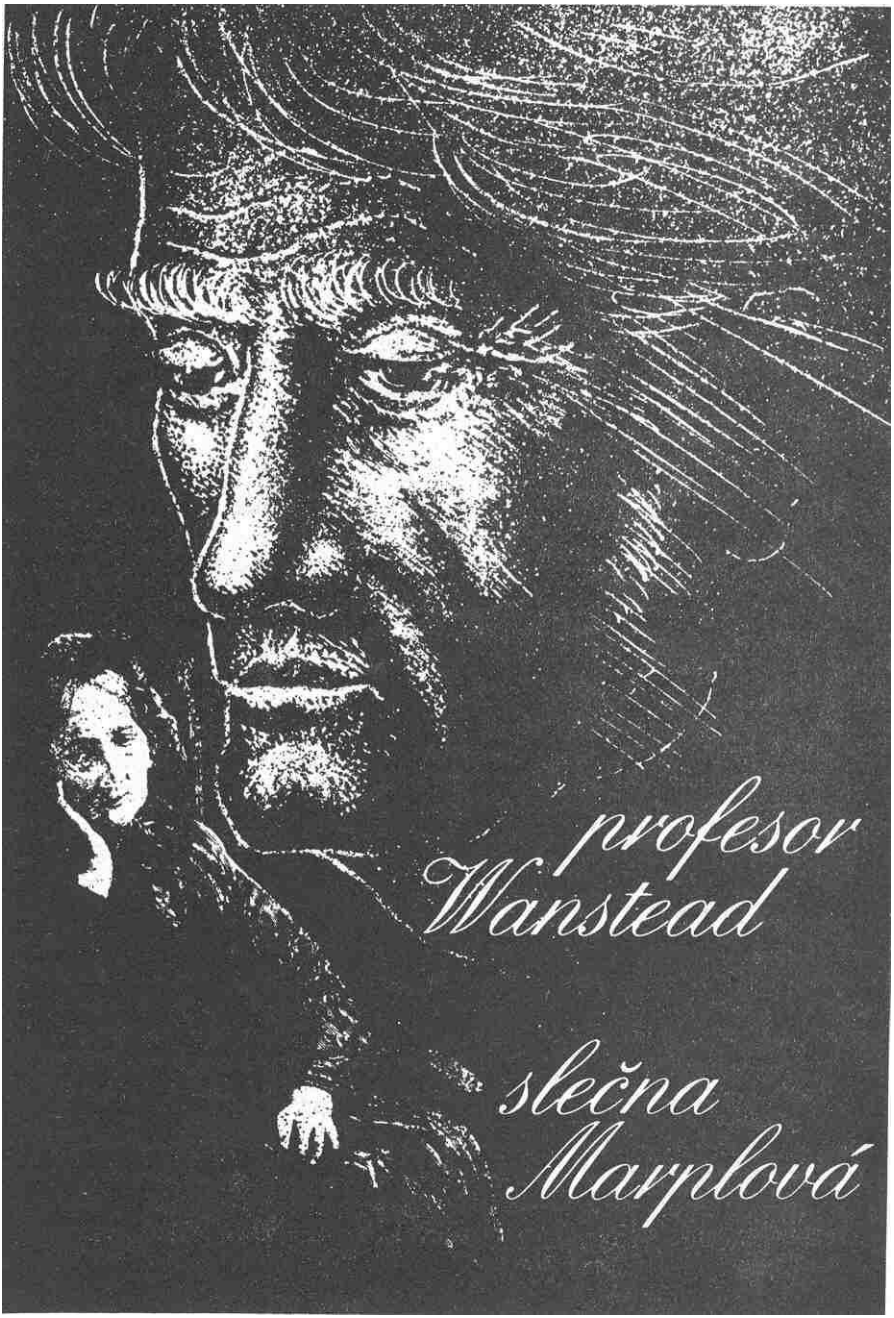
„Taková nešťastná událost,“ řekl a uchopil slečnu Marplovou za ruku. „Myslel jsem, že bude lépe, když přijdu za vámi a povím vám to sám. Pravděpodobně už jste něco slyšela od slečny Bradbury-Scottové. Víte — jde o slečnu Templeovou. Je to ta ředitelka školy. Nevím, co dělala, a jak k tomu došlo, ale nějaké kameny nebo dokonce balvany se zřítily shora. Je tam velmi strmý svah, a tak ji to zasáhlo. Včera večer ji odvezli do nemocnice — prý s otřesem mozku. Myslím, že je to s ní špatné. Každopádně dnešní program je odvolán a zůstáváme zde.“

„Ach můj milý,“ naříkala slečna Marplová, „to je neštěstí — to je neštěstí!“

„Pro dnešek se rozhodli v zájezdu nepokračovat, protože se musí vyčkat na zprávu z nemocnice. Předpokládáme, že se budeme muset zdržet další noc u Zlatého kance a trochu změnit program. Pravděpodobně upustíme od výletu do Grangmeringu, který měl být zítra. Není nijak zvlášť zajímavý, a tak o nic nepřijdeme. Paní Sandbournová odjela do nemocnice už časně ráno, aby se dozvěděla, jak to s ní dnes vypadá. Máme se s ní opět sejít kolem jedenácté hodiny v kavárně u Zlatého kance. Myslel jsem, že byste snad ráda šla se mnou a dozvěděla se poslední zprávy.“

Určitě se vrátím s vámi,“ prohlásila slečna Marplová. „Samozřejmě hned.“

Obrátila se, aby se rozloučila s Klotyldou a paní Glynnovou, která se k ní zatím připojila.

profesor
Wanstead
slečna
Marplová

„Za vše vám srdečně děkuji," řekla. „Byly jste velmi laskavé a jsem ráda, že jsem zde mohla strávit dva dny. Opravdu jsem si odpočinula. Je to neštěstí, že k něčemu takovému došlo."

„Kdybyste se chtěla ještě zdržet další den," zaváhala paní Glynnová, „pak určitě —" Pohlédla na Klotyldu.

Slečně Marplové, která kradmo dovedla pozorovat rychleji, než by koho napadlo, neušlo, že v Klotyldiných očích se objevil zřejmý nesouhlas. Téměř zavrtěla hlavou, ačkoliv to byl pohyb tak nepatrný, že by si ho sotva kdo povšiml. Pomyslela si, že rychle umlčela návrh paní Glynnové.

„…ačkoliv samozřejmě to jistě bude pro vás hezčí, když budete s ostatními a —"

‚Ach ano, myslím, že to bude lepší," řekla rozhodně slečna Marplová. „Aspoň se dozvím, jaký bude další program, a co se s tím dá dělat. Snad bych mohla i nějak pomoci. Člověk nikdy neví. Tak ještě jednou za vše srdečně děkuji. Doufám, že nebudou potíže s ubytováním u Zlatého kance." Při těchto slovech pohlédla tázavě na Emlyna Price, který ji ihned uklidnil.

„S tím si nedělejte starosti. Dnes se uvolnilo několik pokojů. Stejně nemají obsazeno. Myslím, že paní Sandbournová už najala pro všechny cestující na dnešek pokoje a zítra uvidíme — nu, uvidíme, jak to bude dál."

A tak se znovu loučily a děkovaly si. Emlyn Price vzal věci slečny Marplové a pomalu se spolu vydali na cestu.

„Je to opravdu vlastně jen za roh, a pak první ulice vlevo," ujistil ji.

„Ano, myslím, že jsem tudy včera šla. Chudák slečna Templeová. Snad to s ní nebude tak vážné."

„Spíše asi bude," vzdychl Emlyn Price. „Víte přece, jak mluví lékaři a sestry v nemocnicích. Inu, pokaždé stejně: ‚Uvidíme — musíme čekat —.' Zde není nemocnice. Odvezli ji do Carristownu asi osm mil odsud. Paní Sandbournová bude každopádně zpět v hotelu s dalšími zprávami ještě dřív, než vás ubytujeme."

Když tam přišli, byli už všichni shromážděni v kavárně, kde se podávala káva s hrozinkovými bochánky a jiným pečivem. Manželé Butlerovi měli právě hlavní slovo.

„Nu, ta událost je příliš tragická — opravdu," říkala paní Butlerová, „přímo otřesná, viďte? A to zrovna, když jsme byli tak spokojeni a všechno se nám líbilo. Chudák slečna Templeová! Vždy jsem ji obdivovala, jak je jistá v chůzi. Ono však, rozumíte, člověk nikdy neví, že, Henry?"

„Ne, máš pravdu," souhlasil Henry. „Člověk nikdy neví. Právě o tom přemýšlím. Nemáme mnoho času — a tak uvažuji, zda by nebylo lepší zájezd přerušit — právě zde… Vůbec už v něm nepokračovat. Mám dojem, že asi budou potíže s rekapitulací toho všeho tak, abychom měli jasno. Kdyby to — nu — myslím, kdyby to snad bylo příliš vážné, že by to vedlo k tragickému konci, pak by mohlo — chci říci, že by mohlo dojít k vyšetřování nebo něčemu takovému."

„Ach, Henry, o takových hrozných věcech ani nemluv!"

„Podle mého názoru," vložila se do řeči slečna Cookeová, „jste v tomto směru příliš pesimistický, pane Butlere. Jsem přesvědčena, že to určitě nebude tak zlé."

Pan Caspar se přidal lámanou angličtinou.

„Ale ano — to být vážný. Já slyšel včera, když mluvit paní Sandbournová s tím doktor po telefonu. Je to velmi — velmi vážný. Oni říkat, že její otřes mozku špatný — velmi špatný. Přijet sem doktor specialist na ní se podívat, jestli on může nebo nemůže operovat. Ano — je to všechno moc zlé."

„Ach má milá," vzdychla slečna Lumleyová na adresu své přítelkyně. „Jestli jsou o tom nějaké pochybnosti, měly bychom raději jet domů, Mildred. Musím se podívat, jak jedou vlaky." Nato se obrátila k paní Butlerové. „Domluvila jsem se se sousedkou, aby se mi postarala o kočky, rozumíte. Kdybych se opozdila jen o den nebo dva, každý by z toho mohl mít velké nepříjemnosti."

„Nu, nemá cenu se tím příliš vzrušovat," prohlásila paní Riseley-Porterová svým hlubokým, panovačným hlasem. „Joanno, zahoď tu buchtu laskavě do koše. Opravdu není k jídlu. A džem je přímo odporný. Nechci to však nechat na talíři. Mohlo by to vzbudit špatný dojem."

Joanna zahodila buchtu a zeptala se:

„Neměla bys nic proti tomu, kdybychom si s Emlynem vyšli na procházku? Prohlédli bychom si trochu městečko. Takhle zde sedět a

chmurně uvažovat není k ničemu, nemyslíš? Teď nemůžeme vůbec nic dělat.“

„Podle mého názoru to bude jedině rozumné,“ řekla slečna Cookeová.

„Ale ovšem, jen se jděte projít,“ přidala se slečna Barrowová dřív, než mohla paní Riseley-Porterová promluvit.

Slečna Cookeová se slečnou Barrowovou se podívaly na sebe a obě s povzdechem potřásly hlavou.

„Tráva byla velmi kluzká,“ usoudila slečna Barrowová. „Sama jsem několikrát uklouzla, rozumíte. Je tam velmi nízký drn.“

„A pak ty kameny,“ doplňovala slečna Cookeová. „Na mne se snesl přímo déšť drobných kamínků právě, když jsem byla v zatáčce cesty. Ano, jeden z nich mne dost prudce uhodil do ramene.“

Přesnídávku všichni odbyli velmi rychle. Každý byl nějak zabrán sám do sebe a nikdo se necítil dobře. Došlo k neštěstí a nebylo snadné se rozhodnout, jak se s ním správně vyrovnat. Každý vyslovoval svůj vlastní názor a netajil se překvapením ani rozčilením. Všichni teď čekali na další zprávy a současně i pociťovali naléhavou touhu se někam podívat, o něco se zajímat, aby dopoledne rychle uběhlo. Oběd se měl podávat až v jednu hodinu. Uvědomovali si, že nečinně sedět a opakovat stále jedno a totéž není příliš povzbuzující.

Slečna Cookeová se slečnou Barrowovou se zvedly obě najednou a prohlásily, že si jdou něco koupit. Potřebovaly pár drobností a chtěly také jít na poštu pro známky.

„Ráda bych poslala několik pohledů,“ vysvětlovala slečna Barrowová, „musím se zeptat, kolik se platí za známku na dopis do Číny.“

„A já si potřebuji přikoupit vlnu,“ řekla slečna Cookeová. „Také si chci prohlédnout tu zajímavou budovu na druhém konci náměstí.“

„Myslím, že by všem udělalo dobře, kdyby se trochu prošli,“ poznamenala slečna Barrowová.

Plukovník Walker s paní se také zvedli a navrhli manželům Butlerovým, aby se s nimi šli někam podívat. Paní Butlerová zatoužila po obchodě se starožitnostmi.

„Nemám na mysli opravdový obchod se starožitnostmi," vysvětlovala. „Spíše něco, co byste nazvali vetešnictvím. Někdy však tam člověk objeví docela zajímavé věci."

Všichni se hrnuli ke dveřím. Emlyn Price už tam postával a vyklouzl ven hned za Joannou, aniž by se namáhal vysvětlováním svého odchodu. Paní Riseley-Porterová, po opožděném pokusu zavolat neteř zpět, usoudila konečně, že nejpříjemnější bude sednout si do haly. K ní se připojila slečna Lumleyová a pan Caspar obě dámy doprovodil s úslužným gestem cizince.

Slečna Marplová osaměla s profesorem Wansteadem.

„Myslím, že bude docela příjemné posezení před hotelem," obrátil se k ní profesor Wanstead. „Je tam malá terasa s výhledem do ulice. Mohl bych vás doprovodit?"

Slečna Marplová vděčně přijala pozvání a zvedla se. S profesorem Wansteadem dosud skoro nepromluvila. Měl s sebou několik velmi učeně vypadajících knih, a zvlášť v jedné z nich si stále listoval. Dokonce se snažil číst i během jízdy v autokaru.

„Možná však, že chcete jít také nakupovat?" otázal se. „Já osobně bych dal přednost někde si v klidu sednout a počkat, až se vrátí paní Sandbournová. Myslím, že je důležité, abychom se dozvěděli, jak na tom vlastně jsme."

„V tom s vámi souhlasím," přikývla slečna Marplová. „Městečko jsem včera prošla a nepotřebuji to dnes opakovat. Raději počkám zde pro případ, že bych mohla něčím pomoci. Myslím ovšem, že nebude čím, ale člověk nikdy neví."

Vyšli společně ven hotelovými dveřmi a zamířili za roh do malé zahrady s vyvýšenou kamennou podezdívkou hned u zdi hotelu, na které bylo několik různých druhů proutěných křesel. Nikdo tam v tom okamžiku nebyl, a tak se posadili. Slečna Marplová si zamyšleně prohlížela svůj protějšek. Viděla rozbrázděnou, vráskitou tvář, huňaté obočí a bohatou kštici šedivých vlasů. Při chůzi se mírně hrbil. Usoudila, že má velmi zajímavou tvář. Mluvil suchým, věcným hlasem a napadlo ji, že je určitě ve své profesi odborník.

„Doufám, že se nemýlím," začal profesor Wanstead. „Jste slečna Jane Marplová, viďte?"

„Ano, jsem Jane Marplová."

Trochu ji to překvapilo, ačkoliv k tomu neměla zvláštní důvod. Nebyli však společně ještě tak dlouho, aby jeden cestující znal druhého podle jména. Poslední dva dny také nebyla s ostatní společností. Nu, snad to bylo přirozené.

„Myslel jsem si to," řekl profesor Wanstead. „Podle popisu, který jsem o vás dostal."

„Podle mého popisu?" divila se překvapeně slečna Marplová.

„Ano, měl jsem váš popis —" na chvíli se odmlčel. Nemluvil tlumeným hlasem, jen ne tak zvučně, jako obvykle, přesto ho mohla bez námahy poslouchat. „ — od pana Rafiela."

‚Ach," vydechla slečna Marplová, trochu vyvedená z míry. „Tak od pana Rafiela."

„Vás to překvapuje?"

„Nu, ano — dost."

„To mne nenapadlo."

„Nečekala jsem —" začala slečna Marplová — a pak zmlkla.

Profesor Wanstead nemluvil. Jen seděl a upřeně se na ni díval. Slečna Marplová měla pocit, že se jí každým okamžikem zeptá: ‚Co vás trápí, milá paní? Špatně se vám polyká? Nemůžete dobře spát? Máte zažívací potíže?' Najednou si byla téměř jista, že je to lékař.

„Kdy vám dal můj popis? Jistě už…"

„Chtěla jste říci — už dříve — před několika týdny. Před svou smrtí — tak je to. Řekl mně, že na tomto zájezdu budete."

„A věděl, že vy na něm také budete — že se na něj chystáte?"

„Můžete si to tak vysvětlovat," neodporoval profesor Wanstead. „Řekl mně, že s tímto zájezdem pojedete — že to vlastně sám zařídil."

„Bylo to od něho velmi laskavé," přikývla slečna Marplová. „Opravdu velmi laskavé. Také jsem byla nesmírně překvapena, když jsem se dozvěděla, že mne do něho přihlásil. Taková pozornost. Sama bych si to dovolit nemohla."

„Ano," přikývl profesor Wanstead, „dobře jste to řekla." Tvářil se jako někdo, kdo tleská výkonu svého žáka.

„Škoda, že se to tak zkazilo," vzdychla slečna Marplová. „Je to opravdu smutné. Nepochybuji, že se nám všem zájezd velmi líbil."

„Ano,“ souhlasil profesor Wanstead. „Ano, je to smutné… A nečekané — nebo ne tak nečekané, co myslíte?“

„Co tím chcete říci, pane profesore?“

Jeho rty se zkřivily mírným úsměškem, když na něm spočinul její ostražitý pohled.

„Pan Rafiel mně o vás velmi podrobně vyprávěl, slečno Marplová. Navrhl mi také, abych jel stejným zájezdem s vámi. Měl jsem se s vámi postupně seznámit, protože členové zájezdu se nezbytně mezi sebou seznamují, ačkoliv to někdy několik dní trvá, než se seskupí — jak už to bývá — podle společných zájmů a zálib. Dále mně také navrhl, abych — nu, upřímně řečeno — dával na vás pozor.“

„Dával pozor na mě?“ opakovala slečna Marplová se zřejmým pocitem nelibosti. „Ale z jakého důvodu?“

„Myslím, že z bezpečnostních důvodů. Chtěl mít jistotu, že se vám nic nestane.“

„— nic nestane? Co by se mně mělo stát? Ráda bych to věděla.“

„Možná, že právě to, co se stalo slečně Elizabeth Templeové,“ odpověděl profesor Wanstead.

Joanna Crawfordová se objevila na rohu hotelu. Nesla nákupní košík, a když šla kolem nich, s mírnou zvědavostí na ně pohlédla, malinko kývla hlavou, a pak zamířila dále ulicí. Profesor Wanstead nepromluvil, dokud jim nezmizela z očí.

„Milá dívka,“ poznamenal, „aspoň podle mého názoru. Zatím je spokojena, že dělá soumara své diktátorské tetě, ale nepochybuji ani na okamžik, že brzy dosáhne věku, kdy se vzbouří.“

„Něco jste před tím řekl. Jak jste to myslel?“ vyzvídala slečna Marplová, kterou v této chvíli možná Joannina vzpoura ani trochu nezajímala.

„To je něco, o čem si snad — vzhledem k tomu, co se stalo — budeme muset pohovořit.“

„Máte na mysli to neštěstí?“

„Ano — jestli to bylo neštěstí.“

„Myslím si jen, že možná nebylo. To je vše.“

„Nu, o tom všem nic nevím,“ řekla váhavě slečna Marplová.

„Ne, nebyla jste u toho. Měla jste — mohu se tak vyjádřit — měla jste snad službu někde jinde?“

Slečna Marplová chvíli mlčela. Několikrát se jen podívala na profesora Wansteada, a pak řekla:

„Nevím, co tím vlastně myslíte.“

„Jste opatrná. To je správné, že jste opatrná.“

„Navykla jsem si to,“ řekla slečna Marplová.

„Být opatrná?“

„Nu, tak bych to zrovna neřekla. Došla jsem však k názoru, že člověk má být stejně připravený nevěřit jako věřit tomu, co se mu řekne.“

„Ano — a máte také plnou pravdu. Nic o mně nevíte. Znáte mé jméno jen ze seznamu cestujících velmi příjemného zájezdu po hradech a zámcích, slavných historických budovách a skvostných zahradách. Vás snad nejvíce zajímají zahrady, viďte?“

„Snad.“

„Některé z ostatních také nejvíce zajímají zahrady.“

„Nebo to předstírají, že je zajímají.“

„Ach, tedy jste si toho všimla,“ řekl profesor Wanstead uznale. „Nu, moje úloha spočívala pro začátek v tom, abych pozoroval, co děláte,“ pokračoval po chvíli, „abych byl ve vaší blízkosti pro případ, že by bylo nutno — můžeme se vyjádřit docela drsně — vykonat nějakou špinavou práci, rozumíte. Okolnosti se však nyní trochu změnily. Vy se musíte rozhodnout, jestli jsem váš spojenec nebo nepřítel.“

„Asi máte pravdu,“ přikývla slečna Marplová. „Vyjádřil jste se velmi jasně, ale neposkytl jste mi o sobě jakoukoliv informaci, z které bych si mohla udělat úsudek. Předpokládám, že jste byl přítelem zemřelého pana Rafiela?“

„Ne,“ řekl profesor Wanstead, „nebyl jsem přítelem pana Rafiela. Párkrát jsem se s ním setkal. Jednou na nějaké schůzi nemocnice, a pak při jiné veřejné příležitosti. Věděl jsem však o něm a on zřejmě věděl o mně. Když vám řeknu, slečno Marplová, že jsem ve svém oboru věhlasný člověk, můžete si myslet, že se vytahuji.“

„To si nemyslím“ odporovala slečna Marplová. „Spíše se domnívám, když to o sobě vy říkáte, že pravděpodobně mluvíte pravdu. Podle všeho jste lékař.“

„Ach — jak jste vnímavá, slečno Marplová. Ano — opravdu velmi vnímavá. Jsem graduovaný lékař, ale mám navíc další specializaci. Jsem patolog a psycholog. Nenosím doklady s sebou a budete muset do jisté míry věřit mému slovu, ačkoliv vám mohu ukázat dopisy adresované mně, a snad i jiné úřední doklady, které by vás měly přesvědčit. Věnuji se převážně specializované práci ve spojitosti se soudním lékařstvím. Abych vám to vysvětlil srozumitelněji, zajímám se o různé typy zločineckého mozku. Touto prací se zabývám už mnoho let. Napsal jsem také na toto téma řadu knih, které se staly předmětem vášnivých diskusí a některé z nich mi získaly přívržence. Dnes už tak obtížně nepracuji. Většinu času trávím zpracováváním svého námětu a zkoumám určité problémy, které se objevují. Občas přijdu na něco velmi zajímavého, co musím ještě podrobněji prostudovat. Obávám se, že vám to jistě připadá nudné."

„Ale vůbec ne," ujistila ho slečna Marplová. „Podle všeho, co jste mi řekl, teď konečně doufám, že mi snad budete moci objasnit něco, co pan Rafiel nebyl schopen udělat. Požádal mne, abych se ujala určitého úkolu, ale neposkytl mi potřebné informace, čeho se týká. Přiměl mne, abych se do něčeho pustila a — popravdě řečeno — udělala krok do tmy. Připadalo mně to od něho nesmírně pošetilé takhle to všechno zařídit."

Ale přijala jste jeho nabídku?"

„Přijala. Budu k vám naprosto upřímná. Měla jsem finanční pohnutku."

„Byla pro vás rozhodující?"

Slečna Marplová chvíli neodpovídala a pak váhavě řekla:

„Asi tomu nebudete věřit, ale moje odpověď zní ‚Ani moc ne'."

„Nepřekvapuje mne to. Ale podnítila váš zájem. To — se mně právě snažíte vysvětlit."

„Ano. Podnítila můj zájem. Neznala jsem dobře pana Rafiela. Seznámila jsem se s ním náhodně v určité době — vlastně jen na několik týdnů — v Západní Indii. Zřejmě o tom něco víte."

„Vím, že se tam s vámi pan Rafiel seznámil, a že vy dva jste se - abych tak řekl — stali spojenci."

Slečna Marplová se na něho trochu rozpačitě podívala.

„Ach, opravdu to takhle řekl?" divila se a potřásla hlavou.

„Ano — přesně tak," přisvědčil profesor Wanstead. „Řekl mi také, že máte pozoruhodně vyvinutý čich pro záležitosti, které se týkají zločinu."

„A to myslím vám připadá velmi nepravděpodobné," řekla. „Překvapuje vás to."

„Málokdy se nechávám překvapit tím, co se děje," odpověděl profesor Wanstead. „Pan Rafiel byl velmi bystrý a obezřetný člověk — dobrý znalec lidí. O vás si myslel, že jste také dobrý znalec lidí."

„Já bych se tak nehodnotila," odporovala slečna Marplová. „Jen bych řekla, že určití lidé mně připomínají jiné lidi, které jsem znala, a proto mohu předpokládat i určitou podobnost ve způsobu jejich jednání. Jestli si myslíte, že vím něco o tom, co zde mám dělat, pak jste na omylu."

„Bylo to spíše náhodné než záměrné, že jsme se posadili na zvlášť příhodné místo pro rozmluvu o těchto věcech," usoudil profesor Wanstead. „Zde si nás nikdo nevšimne, a také nás nemůže slyšet. Nejsme v blízkosti ani okna, ani dveří a nad námi také není balkón nebo okno. A tak si vlastně můžeme spolu pohovořit."

„To si cením nejvíce," přikývla slečna Marplová. „Znovu zdůrazňuji ten fakt, že tápu v naprosté temnotě o tom, co zde dělám, nebo co se ode mne čeká, že udělám. Opravdu nevím, proč to pan Rafiel zařídil tímto způsobem."

„Myslím, že to mohu uhodnout. Chtěl asi, abyste se sama přiblížila řadě určitých faktů a událostí a předem nebyla zatížena něčím, co by vám kdo řekl."

„Takže vy také nemáte v úmyslu mi něco říci," vyhrkla roztrpčené slečna Marplová. „Opravdu!" rozzlobila se, „všechno má své meze."

„Ano — souhlasím s vámi," usmál se profesor Wanstead. „Musíme se však dostat za tyto meze. Chci vám sdělit určitá fakta, která vám jisté věci hodně objasní. A zase vy mi můžete říci ledacos na oplátku."

„O tom spíše pochybuji," přiznala slečna Marplová. „Snad pár zvláštních náznaků by tu bylo, ale to nejsou fakta."

„A právě proto —“ začal profesor Wanstead a odmlčel se. „Proboha,“ vyhrkla netrpělivě slečna Marplová. „Tak už mi něco řeknĕte!“

Porada 12

„Nemám rád dlouhé řeči. Vysvětlím vám zcela prostě, jak jsem se dostal k této záležitosti. Pracuji občas jako důvěrný poradce ministerstva vnitra a jsem také ve styku s jistými institucemi. Existují taková zařízení, která poskytují stravu a ubytování pro určité typy zločinců obviněných z trestných činů. Tam pak zůstanou z milosti Jejího Veličenstva — tak se to říká — po stanovenou dobu podle svého věku. Jestli nedosahují příslušného věku, musí být internováni na zvlášť určeném místě. Bezpochyby mi rozumíte."

„Ano, vím velmi dobře, co myslíte."

„Obvykle jsem opravdu brzy konzultován, ať už došlo k jakémukoliv zločinu, abych posoudil způsob zacházení, různé možnosti případu, příznivou nebo nepříznivou další prognózu a mnoho jiného. Nic významného to není, a nebudu se tím teď zabývat. Někdy však bývám ze zvláštních důvodů volán na poradu přímo ředitelem takového ústavu. Právě v tomto případě jsem dostal zprávu z jednoho oddělení, předanou ministerstvem vnitra. Obrátil jsem se tedy na vedení toho ústavu — vlastně na ředitele zodpovědného za vězně či pacienty, ať už je nazveme jakkoliv. Mimochodem to byl můj přítel. Ovšem přítel z dlouhodobého úředního styku — ne že bych ho nějak důvěrně znal. Navštívil jsem zmíněný ústav a ředitel se mi svěřil se svými starostmi. Týkaly, se případu jednoho vězně, který ho nějak neuspokojoval. Měl o něm určité pochybnosti. Šlo o mladého muže nebo někoho, kdo byl mladým mužem — skoro ještě hochem, když se tam dostal. Nynějšího ředitele, který tam nastoupil až o několik let později, začal právě jeho případ sužovat. Nebylo to z důvodu, že by byl v tomto směru zvláštní odborník, ale spíše proto, že měl velké zkušenosti se zločinnými pacienty či vězni. Prostě a jasně řečeno, tohle byl opravdu hoch, který se už od dětství vyvíjel velmi neuspokojivě. Můžete to nazvat jak vám libo. Byl to mladý delikvent, výtržník a rváč, prostě nezodpovědná osobnost. Na to máme plno výrazů. Některé z nich jsou výstižné, některé méně, a jiné uvádějí člověka pouze do rozpaků. On však byl opravdu kriminální typ. O tom nebylo pochyb. Dostal se do nějaké party; dovedl ztlouci lidi a stal se i zlodějem. Kradl, zpronevěřoval peníze, podváděl a byl iniciátorem

několika lumpáren. Upřímně řečeno — byl synem, který by byl pro každého otce neštěstím.“

‚Ach — už jsem pochopila,“ přerušila ho stará dáma.

„Co jste pochopila, slečno Marplová?“

„Pochopila jsem, že mluvíte o synovi pana Rafiela.“

„Správně — mluvím o synovi pana Rafiela. Co vy o něm víte?“

„Nic,“ odpověděla slečna Marplová. „Jen jsem slyšela — a to bylo až včera — že pan Rafiel měl delikventního syna, mírněji tedy řečeno — nevydařeného syna. Syna s rejstříkem trestních činů — vím však o tom velmi málo. Byl to jediný syn pana Rafiela?“

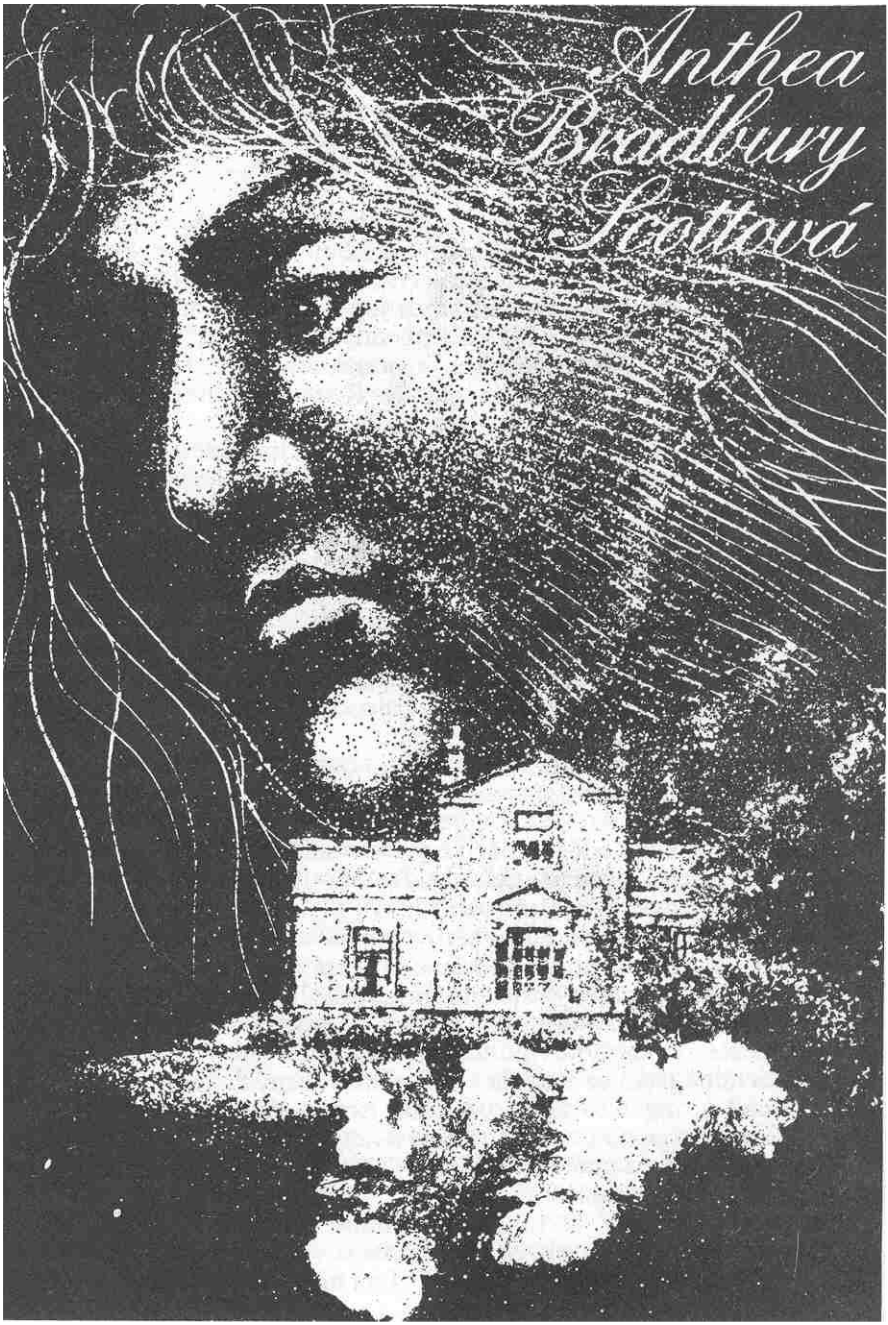
„Ano, byl jediným synem pana Rafiela. Ale pan Rafiel měl také dvě dcery. Jedna z nich zemřela ve čtrnácti letech a druhá se docela dobře provdala, neměla však děti.“

„To muselo být pro něho smutné.“

„Snad ano,“ přikývl profesor Wanstead. „Člověk však nikdy neví. Manželka mu brzy zemřela. Myslím, že pro ni opravdu truchlil, ačkoliv to nikdy nechtěl dát najevo. Jak dalece stál o svého syna a o své dcery — nevím. Pečoval o ně, udělal pro ně to nejlepší, co mohl. Udělal co mohl i pro svého syna — ale jaké byly jeho city, to vám říci nedovedu. Nebyl člověkem, v kterém byste se mohla snadno vyznat. Myslím, že celý svůj životní zájem soustředil na svou profesi — vydělávat peníze. Nešlo mu o peníze jako takové, kterými by se chtěl zajistit. Mohlo by se spíše říci, že peníze mu sloužily jen jako prostředek k vydělávání dalších peněz, a to stále zajímavějším, neobvyklejším a nejneočekávanějším způsobem. Finance mu prostě působily radost a miloval je. Zřídkakdy myslel na něco jiného.

Myslím, že svého syna už ve škole tahal z kdejaké bryndy. Později si vždy vzal ty nejlepší advokáty, aby ho pokud bylo možné osvobodili od soudního řízení. Přišel však poslední úder, který po předchozích událostech ani nepřekvapoval. Zatkli ho, protože se dopustil násilného činu na mladé dívce. Šlo nejen o přepadení, ale i znásilnění, a tak musel na nějakou dobu do vězení. Trest mu zmírnili, protože byl mladistvý. Začas však byla proti němu vznesena další, opravdu vážná obžaloba.“

„Zabil jednu dívku,“ doplnila ho slečna Marplová. „Je to tak? To je to, co jsem slyšela.“

Anthea
Bradbury
Scottová

„Vylákal ji z domova. Nějakou dobu trvalo, než našli její tělo. Byla uškrcena, a pak její tvář nějakým těžkým kamenem zohavena. Zřejmě proto, aby se zabránilo identifikaci.“

„Velmi odporná záležitost,“ poznamenala slečna Marplová typickým tónem staré dámy.

Profesor Wanstead ji chvíli pozoroval.

„To je na to váš názor?“

„Ano, tak se mi to jeví,“ přikývla slečna Marplová. „Něco takového je mně a vždy bylo odporné. Jestli ode mne čekáte, že pocítím sympatii a lítost, že budu zdůrazňovat jeho nešťastné dětství, jestli opravdu čekáte, že budu plakat nad tím vaším mladým vrahem, nemám k tomu nejmenší chuti. Nenávidím zlé lidi, kteří páchají zlé činy.“

„Jsem rád, že to od vás slyším,“ řekl profesor Wanstead. „Co já si vytrpím při svém povolání od plačících, zuby skřípajících lidí, kteří svalují vinu na vše, co se stalo v jejich minulosti, tomu byste sotva uvěřila. Kdyby tito lidé věděli, jak špatné prostředí mělo plno jiných lidí, kolik zloby a potíží ve svém životě překonali, a přesto vyšli ze všeho neposkvrněni, domnívám se, že by nabyli opačného názoru. Vadní lidé od narození jsou k politování, ano, jsou k politování — abych tak řekl — pro své geny, které si přinesli na svět, a s kterými si nemohou poradit. Stejně tak lituji lidi stižené epilepsií. Víte, co jsou geny —“

„Tak trochu ano,“ přikývla slečna Marplová. „Dnes o tom každý něco ví, ačkoliv pochopitelně nemám přesnější znalosti.“

„Ředitel ústavu, velmi zkušený člověk, mi jasně zdůvodnil, proč by tak rád znal můj úsudek. Vzhledem k svým zkušenostem se nemohl právě u tohoto vězně zbavit narůstajícího pocitu, že není vrahem. Přesněji řečeno, že není typem vraha — že se nepodobá žádnému z vrahů, které kdy znal. Podle jeho mínění mladík sice byl kriminální typ, který — ať už se mu dostane jakéhokoliv vychování — nikdy asi rovnou cestou nepůjde, a tak se také nikdy nenapraví. V tomto smyslu se pro něho nemůže nic udělat.

Současně však stále nabýval většího přesvědčení, že rozsudek nad ním byl mylný. Nevěřil, že ten mládenec dívku zabil; že ji nejprve uškrtil, pak hodil mrtvolu do rokle a ještě zohavil její obličej.

Nemohl se přimět, aby tomu věřil. Prohlédl si fakta případu, která zřejmě byla průkazná. Tento hoch měl s dívkou známost a byl s ní před zločinem častěji při různých příležitostech vídán. Podle všeho to byli milenci, a také se tam uváděly jiné okolnosti. Jeho vůz byl spatřen v sousedství, a on sám byl stoprocentně poznán. Dokonale jasný případ. Můj přítel mi však řekl, že právě z toho je nešťastný. Byl člověkem se silně vyvinutým smyslem pro spravedlnost. Chtěl slyšet jiný názor. Popravdě nechtěl posudek z hlediska policie, který znal. Chtěl odborný posudek lékaře. Řekl mi, že to je můj obor, ve kterém se vyznám. Chtěl, abych toho mladého muže poznal, navštívil ho a pohovořil si s ním. Měl jsem si o něm udělat odborný úsudek a sdělit mu svůj názor.“

„Velmi zajímavé,“ pronesla slečna Marplová. „Ano — tomu říkám zajímavý případ. Konečně váš přítel — myslím toho ředitele ústavu — byl jistě muž zkušený — muž, který usiloval o spravedlnost. Navíc byl člověkem, kterého jste byl ochoten vyslechnout. Předpokládám, že jste ho také vyslechl.“

„Ano,“ řekl profesor Wanstead. „Měl jsem o to sám velký zájem. Poznal jsem subjekt, jak ho budu nazývat. Přiblížil jsem se k němu z různých hledisek. Mluvil jsem s ním a probíral různé zvraty, ke kterým může dojít u soudního přelíčení. Řekl jsem mu také, že by snad bylo možné získat právníka od nejvyššího soudu, aby se odborně vyjádřil, které okolnosti mohou být uvedeny v jeho prospěch a podobně. Přiblížil jsem se k němu jako přítel i jako nepřítel, abych viděl, jak na tyto různé situace reaguje. Provedl jsem s ním také několik testů, které dnes běžně děláme. S tím vás však nechci unavovat, protože to jsou ryze odborné záležitosti.“

.A k čemu jste nakonec dospěl?“

..Dospěl jsem k tomu,“ odpověděl zamyšleně profesor Wanstead, „dospěl jsem k závěru, že můj přítel má asi pravdu. Domníval jsem se, že Michael Rafiel není vrah.“

.,A co ten dřívější případ, o kterém jste hovořil?“

„Ten ovšem mluvil proti němu, to je samozřejmé. Ne snad u porotců, Protože ti o něm slyšeli až poté, co soudce vše zrekapituloval, ale u soudce samotného. Ten případ mluvil nesporně proti němu, já se však sám tak trochu o této záležitosti informoval. Přepadl dívku.

Pravděpodobně ji znásilnil, ale nepokusil se ji uškrtit. Podle mého názoru — a viděl jsem mnoho podobných případů, které se dostaly k soudu — se mi zdálo dost nepravděpodobné, že by to bylo znásilnění v pravém slova smyslu. Nesmíte zapomínat, že dnešní dívky jsou mnohem častěji ochotny se nechat znásilnit, než tomu bývalo dříve. Jejich matky na ně často naléhají, aby to označily za znásilnění. Dívka, o kterou v našem případě šlo, měla mezi mládenci hodně přátel, s kterými překročila meze přátelství. Myslím si, že svědectví proti němu tu nehrálo žádnou roli. Tam však šlo o skutečný případ vraždy — ano, nepochybně to vražda byla — ale i ve mně se postupně po všech fyzických, psychiatrických a psychologických testech vzmáhalo přesvědčení, že žádný výsledek nesvědčí pro osobnost zločince.“

„Co jste pak udělal?“

„Spojil jsem se s panem Rafielem. Řekl jsem mu, že bych s ním rád pohovořil v určité záležitosti, týkající se jeho syna. Šel jsem k němu. Netajil jsem se s tím, co si myslím, a co si také myslí ředitel ústavu. Řekl jsem mu, že v současné době nemáme podklady k odvolání, ale že jsme oba nabyli přesvědčení, že byl spáchán justiční omyl. Upozornil jsem ho na možnost zahájení nějakého pátrání, které by však asi bylo velmi nákladnou záležitostí. Mohla by však vyjít najevo určitá fakta, která by bylo možno předložit ministerstvu vnitra. Snad by to bylo, ale také nemuselo být úspěšné. Snad by se na něco přišlo — na nějaký důkaz, který by se hledal. Znovu jsem řekl, že takové pátrání by bylo velmi nákladné, ale že jsem předpokládal, že by u muže v jeho postavení na tom nezáleželo. Tehdy jsem poznal, že je už velmi nemocný — těžce nemocný člověk. Řekl mi to sám. Také mi řekl, že brzy zemře. Už před dvěma léty mu naznačili, že pravděpodobně nepřežije rok. Později však lékaři uznali, že vydrží déle vzhledem k neobyčejně silnému organismu. Zeptal jsem se ho, jaký má vztah ke svému synovi.“

„A jaký měl k němu citový vztah?“ zajímala se slečna Marplová.

„Ach, to chcete vědět? I já jsem to chtěl vědět. Myslím, že byl ke mně naprosto upřímný, i když —“.

„— i když byl dost nemilosrdný?“ doplnila slečna Marplová.

„Ano — použila jste správný výraz. Byl to nemilosrdný člověk, ale byl to jen muž, a to čestný muž. Řekl mi tehdy: ‚Věděl jsem celou řadu let, jaký je můj syn. Nepokoušel jsem se ho změnit, protože jsem nevěřil, že by ho někdo mohl změnit. Je už takový… Křivák — lotr. Měl vždy nějaké nepříjemnosti. Je nečestný. Nikdo a nic ho nepřivede na správnou cestu. Jsem o tom naprosto přesvědčen. Umyl jsem si nad ním v určitém smyslu ruce. Nikoliv v právním nebo hmotném; kdykoliv potřeboval peníze, dostal je. Pomáhal jsem mu ze všech sil pokaždé, kdy se dostal do nesnází. Udělal jsem vždy vše, co se dalo. Nu, uvažme to tak: Kdybych měl syna, který by byl nemocný, ochrnutý nebo měl epilepsii, udělal bych pro něho jistě vše, co bych mohl. Když však máte syna, který je morálně nemocný, a který se nedá nijak léčit, uděláte také vše, co můžete. O nic více ani méně. Co mohu pro něho udělat teď?' Řekl jsem mu, že záleží na tom, co udělat chce. ‚S tím si nedělejte starosti,‘ odpověděl. Jsem sice chromý a bezmocný, ale vím zcela jasně, co chci udělat. Chci, aby byl ospravedlněn. Chci, aby byl propuštěn na svobodu. Chci, aby jako svobodný člověk vedl svůj vlastní život tak dobře, jak ho vést může. Jestli ho povede k další hanbě, pak ho jinak vést nemůže. Zaopatřím ho tak, aby pro něho bylo učiněno vše, co je vůbec možné. Nechci, aby trpěl ve vězení a byl vyřazen ze života pro nešťastný a osudný omyl. Jestli někdo jiný, nějaký jiný člověk zabil tu dívku, chci aby byl usvědčen a pravda vyšla najevo. Chci spravedlnost pro Michaela. Jsem mrzák. Jsem těžce nemocný člověk. Můj život se už neměří na roky, ani na měsíce, ale na týdny.‘

Najdeme právníky — navrhoval jsem, — znám jednu firmu — Krátce mne přerušil. ‚Vaši právníci jsou k ničemu. Musím zařídit to, co v krátké době zařídit mohu.‘ Pak mi nabídl značnou odměnu, když vypátrám pravdu a podniknu vše, co bude možné bez ohledu na výlohy. ‚Sám už nemohu udělat nic. Smrt mne může kdykoliv překvapit. Zplnomocňuji vás jako svého zástupce a pokusím se najít určitou osobu, aby vám pomohla moji žádost splnit.‘ Na kousek papíru mi napsal jméno. Slečna Jane Marplová. ‚Nechci vám dát její adresu,‘ řekl mi. ‚Přeji si, abyste se s ní setkal v prostředí, které zvolím sám.‘ A pak mi pověděl o tomto zájezdu — o této kouzelné, neškodné a nevinné cestě po historických domech, zámcích a zahradách. Slíbil,

že pro mne rezervuje místo na určitý termín. ‚Slečna Jane Marplová,‘ řekl, ‚bude na tom zájezdu také. Tam ji poznáte, příležitostně se s ní seznámíte, a tak to bude vypadat jako zcela nahodilé setkání.‘

Zůstalo tedy na mně, abych si zvolil, kdy uznám za vhodné se s Vámi seznámit — nebo se také vůbec nedat poznat, kdybych došel k názoru, že to tak bude lepší. Jistě vás zajímá, zda jsme se svým přítelem — ředitelem ústavu — neměli důvod podezřívat nějakou jinou osobu, nebo zda vůbec někoho takového neznáme, kdo by mohl mít tu vraždu na svědomí. Můj přítel určitě takové podezření neměl, a právě už v té věci i jednal s policejním úředníkem, který měl tehdy ten případ na starosti. Je to velmi spolehlivý člověk — vrchní policejní inspektor, který má v podobných záležitostech velké zkušenosti.“

„Nikdo jiný nepřipadal v úvahu? Neměla ta dívka ještě jiného přítele? Nebo dřívějšího přítele, který mohl mít pocit, že ho někdo vyhodil ze sedla?“

„Nic takového se nezjistilo. Požádal jsem ho, aby mi o vás trochu vyprávěl. Mnoho chuti k tomu ovšem neměl. Řekl mi, že jste už starší. A také mi o vás řekl, že jste člověk, který se vyzná v lidech… A pak ještě něco jiného.“ Nato se odmlčel.

„Copak to bylo?“ pobídla ho slečna Marplová. „Nedivte se, že jsem zvědavá. Ať sebevíce přemýšlím, nemohu přijít na to, co na mně viděl. Jsem trochu nahluchlá. Nevidím už tak dobře, jako dřív. Myslím si, že opravdu nemám žádné přednosti. Jedině ho snad k tomu vedl — ovšem podle mého názoru — ten fakt, že vypadám jako obyčejná, prostoduchá a trochu popletená ženská… Kdysi se takovým říkávalo stará panna. Ano — jsem stará panna. Tohle vám o mně řekl?“

„Ne,“ odpověděl profesor Wanstead. „Řekl mně, že máte na zločiny velmi dobrý čich.“

„Och,“ vydechla slečna Marplová, protože ji to vyvedlo z míry.

Profesor Wandstead ji pozoroval.

„Myslíte si, že je to pravda?“

Slečna Marplová chvíli mlčela, a pak řekla:

„Snad ano. Ano — možná. Měla jsem několikrát v různých obdobích svého života takové tušení — poznala jsem zlo v blízkém okolí, poznala jsem, když původce zla se octl v mém prostředí.“

Podívala se na něho a náhle se usmála.

„Víte, je to tak, jako když se někdo narodí s dobrým čichem,“ řekla. „Takový člověk je pak schopen ucítit plyn třeba štěrbinou, i když jiní nic ucítit nemohou. Velmi lehce také rozezná jeden parfém od druhého. Měla jsem jednu tetu,“ pokračovala slečna Marplová, „která tvrdila, že pozná, když lidé lžou — podle určitého pachu. Říkala, že se jim vždy zachvěje nos, a pak prý přijde ten pach. Nevím, jestli je to pravda nebo ne, ona sama se však při několika příležitostech tím přímo pozoruhodně osvědčila. Jednou například řekla strýci: Jacku, toho mladíka, s kterým jsi dopoledne mluvil, nezaměstnávej. Celou dobu ti lhal, jak když tiskne.‘ Nu, ukázalo se, že měla naprostou pravdu.“

„Něco jako ďábelský čich,“ usmál se profesor Wanstead. „Nu, jestli opravdu ucítíte zlo — řekněte mi to. Rád bych to věděl. Myslím, že já sám čich pro zlo nemám. Pro nemoc — to ano, ale ne pro zlo — to tu není.“ Při posledních slovech si poklepal na čelo.

„Měla bych vám aspoň ještě stručně vypovědět, jak jsem se k tomu vůbec dostala,“ pokračovala slečna Marplová. „Jak víte, pan Rafiel zemřel. Jeho právníci mne požádali, abych je navštívila a informovali mne o jeho nabídce. Předali mi také jeho dopis, který toho však mnoho neříkal. Pak jsem se ještě po nějakou dobu nic dalšího nedozvěděla. Nato jsem dostala dopis od cestovní kanceláře tohoto zájezdu, která mi sdělila, že pan Rafiel mi v něm než zemřel objednal místo, protože věděl, že se mi něco takového bude velmi líbit a chtěl mi udělat tímto dárkem radost k narozeninám. Byla jsem velmi překvapena, ale pochopitelně jsem to přijala, protože v tom jsem viděla první pokyn. Jela jsem tedy na zájezd za předpokladu, že během jeho trvání dostanu další pokyn. To se už stalo. Včera — ne předevčírem jsem byla přijata třemi starými dámami, které žijí zde v Old Manor House. Byly tak laskavé, že mne k sobě pozvaly. Řekly, že jim pan Rafiel nějakou dobu před smrtí napsal, že jedna jeho velmi dobrá přítelkyně bude na tomto zájezdu, a aby se prý o ni na pár dní laskavě postaraly. Domníval se snad, že nebudu schopna jednoho výletu s

obtížným stoupáním na mys s památníkem, který byl hlavním cílem včerejšího výletu.“

„A to jste také vzala jako pokyn k další akci, viďte?“

„Samozřejmě,“ přikývla slečna Marplová. „Přece pro to nemohl být jiný důvod. On nebyl člověkem, který by pro nic za nic zaplavoval někoho laskavostmi, a to zvláště ze soucitu k staré ženské, která už nemůže dost dobře chodit po kopcích. Ne. On opravdu chtěl, abych tam šla.“

„A vy jste tam tedy šla. Nu, a bylo z toho něco?“

„Nic,“ odpověděla slečna Marplová. „Tři sestry.“

„Tři tajemné sestry.“

„Měly by být,“ řekla slečna Marplová, „ale myslím si, že nejsou. Aspoň na to každopádně nevypadají. Vlastně ještě nevím. Není vyloučeno, že snad byly — chci říci, možná i jsou… Vypadají však dost obyčejně. Nepatří k tomu domu. Ten patřil kdysi jejich strýci a ony se sem před několika lety přistěhovaly. Žijí ve skromných poměrech, všechny jsou milé, nijak zvlášť zajímavé. Každá je poněkud jiný typ. Zřejmě nějak příliš dobré známé pana Rafiela nebyly. Rozhovor, který jsem s nimi vedla, nebyl k ničemu.“

„Takže jste se tam nic během svého pobytu nedozvěděla?“

„Dozvěděla jsem se fakta případu, o kterém jste mi vyprávěl. Ne však od nich, ale od staré služky. Začala vzpomínat na dobu za života jejich strýce. Znala pana Rafiela jen podle jména, ale když přišla řeč na vraždu, byla velmi výmluvná. Všechno to prý zde začalo návštěvou syna pana Rafiela, který byl darebák, a ta dívka se do něho zamilovala a on ji pak uškrtil. Vylíčila, jak to bylo smutné, tragické a hrozné, takže byste nakonec řekl ‚Až zazněl zvonec a všemu byl konec‘,“ použila slečna Marplová říkánky svých dětských let. „I když hodně nadsazovala, přesto to byl ošklivý příběh, a zřejmě se věřilo, že podle názoru policie to nebyla jeho jediná vražda.“

„Nenapadá vás nějaká spojitost s třemi tajemnými sestrami?“

„Ne — byly jen opatrovnicemi té dívky a velmi ji milovaly. Nic víc v tom není.“

„Nemohly by něco vědět — něco o jiném muži?“

„Ano — to je to, co potřebujeme, viďte? Druhého muže — brutálního chlapa, který by neváhal ještě rozbít hlavu dívce, kterou zabil.

Mužského, který by mohl být dohnán ze žárlivosti k šílenství. Jsou takoví.“

„Jinak se nic podivného v Old Manor House nestalo?“

„Opravdu ne. Jedna ze sester, mám na mysli tu nejmladší, soustavně mluví o zahradě. Působí dojmem vášnivé zahrádkářky, ale není to pravda, protože nezná ani polovinu názvů zahradní květeny. Nastražila jsem jí past. Schválně jsem se zmínila o několika vzácných keřích a ptala se jí, jestli je zná? A ona nato, že ano, jak prý jsou to nádherné květiny. Řekla jsem jí, že však dlouho nevydrží, a ona s tím souhlasila. Opravdu o květinách nic neví… A to mně připomíná —“

„Koho vám to připomíná?“

„Nu, třeba si myslíte, že toho také mnoho o květinách a zahradě nevím, ale měla jsem na mysli, že člověk má o všem aspoň běžné znalosti. Vím například něco o ptácích a stejně vím i něco o zahradách.“

„Jak vidím, nedělají vám však starosti ptáci, ale zahrady.“

„Ano. Nevšiml jste si v našem zájezdu dvou žen středního věku? A to slečny Barrowové a slečny Cookeové?“

„Ano. Všiml jsem si jich. Dvě staré panny středního věku, které spolu cestují.“

„Správně — to jsou ony. Přišla jsem na něco podivného u slečny Cookeové. Jde o její jméno, rozumíte. Mám na mysli jméno, které udala pro zájezd.“

„Proč — ona se jmenuje jinak?“

„Myslím, že ano. Je to stejná osoba, která mne navštívila — vlastně o návštěvě nelze mluvit, ale byla za plotem mé zahrady v St Mary Meadu — to je tam, kde bydlím. Moje zahrada se jí velmi líbila a začala mluvit o zahradničení. Řekla, že bydlí u někoho, kdo se tam nově přistěhoval a prý mu pomáhá s prací na zahradě. Spíše si však myslím,“ zaváhala slečna Marplová, „ano — spíše si myslím, že to byla samá lež.

O zahradničení totiž také vůbec nic nevěděla. Předstírala sice, že se v něm vyzná, ale není to pravda.“

„Proč si myslíte, že tam přišla?“

„V té době jsem neměla o ničem ani ponětí. Představila se jako Bartlettová — a jméno ženy, u které bydlela; začínalo písmenem H — opravdu si teď na jméno nevzpomenu. Tehdy měla nejen jiný účes, ale jinou barvu vlasů, a také oblečena byla v jiném stylu. Nejprve jsem ji na zájezdu nepoznala, jen jsem se divila, proč mně její tvář připadá tak známá. A pak jsem si najednou vzpomněla. Způsobily to ty obarvené vlasy. Hned jsem jí řekla, kdy jsem ji viděla. Připustila, že tam byla — předstírala však, že mne nepoznala. Samá lež."

„Co si o tom myslíte?"

„Nu, jedno je jisté — slečna Cookeová — budeme jí říkat nynějším jménem — přišla do St Mary Meadu, jen aby se na mne podívala, rozumíte… Aby mne s naprostou jistotou poznala, až se znovu setkáme —"

„A proč by to považovala za nutné?"

„Nevím. Jsou tu dvě možnosti. Myslím, že jedna z nich se mi příliš nezamlouvá."

„Myslím, že by se nezamlouvala ani mně," řekl profesor Wandstead.

Chvíli oba tiše seděli.

„Nějak se mi nelíbí ani to, co se stalo Elizabeth Templeové," začal opět profesor Wanstead. „Mluvila jste s ní během zájezdu?"

„Ano — mluvila. Ráda bych s ní promluvila ještě jednou, až jí bude lépe. Mohla by mi říci — vlastně teď už nám — něco o té zavražděné dívce. Mluvila se mnou o ní — byla žákyní její školy. Zasnoubila se se synem pana Rafiela — ale nevzala si ho. Místo toho zemřela. Když jsem se jí zeptala na příčinu její smrti — odpověděla jedním slovem ‚Láska'. Vysvětlovala jsem si, že měla na mysli sebevraždu — byla to ovšem vražda. Vražda ze žárlivosti by tomu odpovídala. Nějaký jiný muž… Musíme najít jiného muže. Slečna Templeová by nám snad mohla říci, kdo to byl."

„Jinak jste už na nic zlověstného nenarazila?"

„Ne — opravdu si myslím, že potřebujeme zcela nahodilou informaci. Nemám důvod hledat náznak něčeho zlověstného u někoho z cestujících — nebo třeba u těch tří obyvatelek Old Manor House. Ačkoliv aspoň jedna ze sester by mohla něco vědět nebo si vzpome-

nout na něco, co ta dívka nebo Michael kdysi řekli. Klotylda s ní jezdívala do ciziny, a proto by si mohla vzpomenout, zda se na takovém zájezdu něco nepřihodilo. Něco — o čem ta dívka tehdy mluvila — nebo se jen zmínila nebo tam dělala. S kým se také seznámila — s mužem či ženou. Může to být něco, co se zdejším Old Manor House nemá nic společného. Není to snadné, protože jedině během hovoru, z nahodilé informace, můžete dostat nějaký klíč. Druhá sestra paní Glynnová se brzy provdala, a většinu života zřejmě strávila v Indii nebo Africe. Možná, že se něco dozvěděla od svého manžela nebo od jeho příbuzných nebo prostřednictvím úplně něčeho jiného, co zase nemá s Old Manor House nic společného, ačkoliv sem přece jen občas jezdívala. Pravděpodobně zavražděnou dívku znala, ale podle všeho mnohem méně než druhé dvě sestry. To však ovšem neznamená, že opravdu něco podstatného o tom děvčeti neví. Třetí sestra je trochu popletená a drží se hodně domova. Také se zřejmě o dívku tolik nezajímala, ale přesto by mohla mít nějaké informace o jejích nápadnících — o mladých mužích, s kterými se přátelila — nebo ji mohla vidět s neznámým mužem… Mimochodem, to je ona — jde zrovna kolem hotelu!“

Slečna Marplová totiž ani teď neupustila od svého celoživotního zvyku, i když byla plně zaujata tímto důvěrným rozhovorem. Život na ulici byl pro ni vždy předmětem pozorování. Automaticky si všímala všech chodců, ať už se loudali nebo spěchali.

„Anthea Bradbury-Scottová — ta s tím velkým balíkem… Zřejmě jde na poštu. Je to za rohem, viďte?“

„Připadá mi trochu jako blázen,“ usoudil profesor Wanstead. „Ty rozevláté vlasy — už také dost šedivé — něco jako Ofélie v padesátce.“

„Také jsem si vzpomněla na Ofélii, když jsem ji poprvé viděla. Ach, milý příteli, ráda bych věděla, co teď mám dělat. Mám zůstat ještě pár dní u Zlatého kance nebo pokračovat v cestě se zájezdem? Připadá mně to, jako když někdo opravdu hledá jehlu v kupce sena. Když si do ní hluboko strčíte ruku — můžete něco vytáhnout, i když si přitom pořádně popícháte prsty.“

Paní Sandbournová se vrátila právě když společnost seděla u oběda. Přinesla špatné zprávy. Paní Templeová se dosud neprohrála z bezvědomí. Určitě nejméně ještě několik dní nemůže být přemístěna.

Rozdala noviny a obrátila hovor k praktickým záležitostem. Pro ty, kteří se chtěli vrátit do Londýna, měla připravený přehled odjezdů vlaků a pro ty, kteří chtěli v zájezdu pokračovat, navrhla vhodný program pro další dva dny. Měla také seznam krátkých výletů do blízkého okolí pro dnešní odpoledne v najatých vozech po malých skupinách.

Když vyšli z jídelny, odvedl profesor Wanstead slečnu Marplovou stranou.

„Možná, že si budete chtít odpoledne odpočinout. Jestli však ne, stavím se za hodinu pro vás. Vím o velmi zajímavém kostele. Neměla byste zájem se do něho podívat?“

„To by od vás bylo moc milé,“ souhlasila slečna Marplová.

Slečna Marplová klidně čekala na vůz, který pro ni přijel. Profesor Wanstead se pro ni stavil přesně, jak řekl.

„Myslel jsem si, že se vám právě ten kostel bude líbit. A je tam také velmi hezká vesnice,“ vysvětloval. „Není důvodu, proč by si člověk neměl dopřát prohlídku místních zajímavostí, když k tomu má příležitost.“

„Je to od vás opravdu velmi laskavé,“ děkovala slečna Marplová.

Pohlédla na něho tím svým typicky rozechvělým pohledem.

„Velmi laskavé,“ opakovala. „Jen mně to připadá — nu, nechci říci zrovna bezohledné, ale nu — víte, co myslím.“

„Ach má milá, vždyť slečna Templeová nebyla vaší dobrou přítelkyní nebo příbuznou. Je smutné, že k neštěstí vůbec došlo.“

„Nu dobrá,“ přikývla slečna Marplová. „Stejně je to od vás milé.“

Profesor Wanstead otevřel dveře vozu a slečna Marplová nasedla. Usoudila, že je to najatý vůz. Je to od něho hezké, že ho napadlo vzít s sebou starou ženskou, aby se podívala po okolí. Mohl mít nějakou mladší, zajímavější a určitě lépe vypadající. Když projížděli

vesnicí, několikrát na něho zamyšleně pohlédla. Nedíval se na ni. Díval se oknem na cestu.

Když se octli za vesnicí na silnici druhé třídy a sjížděli po úbočí kopce, otočil k ní hlavu a prohodil:

„Bohužel nejedeme do kostela.“

„Ne,“ řekla slečna Marplová, „myslela jsem si to.“

„Ano, dovtípila jste se.“

„Mohu se zeptat, kam jedeme?“

„Jedeme do nemocnice v Carristownu.“

„Ach tak, to je tam, kam odvezli slečnu Templeovou?“

Byla to zcela zbytečná otázka.

„Ano,“ přikývl. „Paní Sandbournová ji viděla a přinesla mi od ředitelství nemocnice dopis. Právě jsem s nimi telefonicky mluvil.“

„Daří se jí lépe?“

„Ne. Nedaří se jí dobře.“

„Chápu. Vlastně — doufám, že nechápu.“

„Její uzdravení je problematické, nedá se však nic dělat. Možná, že se už neprobere ani k vědomí. Na druhé straně není vyloučeno, že ještě dojde k několika jasným chvilkám.“

„A vy tam vezete mne? Proč? Jak víte, nejsem její přítelkyně. Setkala jsem se s ní na tomto zájezdu poprvé.“

„Ano — to vím. Beru vás však tam proto, protože v té krátké chvíli, ve které nabyla vědomí, se po vás ptala.“

„Ach tak!“ podivila se slečna Marplová. „Zajímalo by mne, proč se ptala po mně… Proč si myslela, že já — zrovna já bych jí měla být nějak prospěšná nebo mohla pro ni něco udělat.

Je to velmi chytrá žena a ve svém oboru něco znamená. Jako ředitelka Fallowfieldu zastávala ve školství přední místo.“

„Tam je zřejmě nejlepší dívčí škola, že?“

„Ano — byla to velká osobnost. Sama měla četné vědecké hodnosti. Jejím oborem byla matematika, řekla bych však, že byla všestranným pedagogem. Zajímala se o vzdělání dívek, pro jaké se která hodí, jak je zaujmout a povzbudit. Ach, dělala toho hodně. Bude smutné a kruté, když zemře,“ zanaříkala slečna Marplová. „Bude mně to připadat jako předčasně zmařený život. I když už jako ředitelka školy byla na odpočinku, stále ještě byla všestranně činná…

Ano — toto neštěstí —“ zarazila se. „Vy nechcete, abychom o tom hovořili jako o neštěstí?“

„Myslím, že bude lépe, když ne. Velký balvan se zřítil s ostrého srázu. Bylo známé, že se to tam občas stává, ale vždy za velmi dlouhou dobu. Přesto však za mnou někdo přišel a něco mi pověděl,“ řekl profesor Wanstead.

„Někdo za vámi přišel promluvit si o neštěstí? Kdo to byl?“

„Dva mladí lidé. Joanna Crawfordová a Emlyn Price.“

„Co vám řekli?“

„Joanna měla dojem, že je někdo na úbočí, a to hodně vysoko. Ona s Emlynem se šplhali přímo z nižší hlavní cesty a drželi se neznačené zkratky, která vedla přímo k ohbí pahorku. Jakmile se za ně dostali, viděla určitě postavu muže či ženy, která se snažila odvalit velký kámen. Balvan se nejprve jen kymácel — a pak se dal do pohybu. Nejprve pomalu a postupně nabýval na prudkém srázu na rychlosti. Slečna Templeová šla po hlavní cestě pod nimi a octla se zrovna v místě, kde ji balvan zasáhl. Kdyby to někdo udělal úmyslně, nemuselo se mu to pochopitelně podařit; mohl ji lehce minout — ale podařilo se. Jestli to byl svévolný pokus zaútočit na ženu na dolní cestě, vyšel nadmíru dobře.“

„Viděli tedy muže nebo ženu?“ zeptala se slečna Marplová.

„Bohužel tím si není Joanna Crawfordová jistá. Ať už to byl kdokoliv, měl na sobě kalhoty a sportovní pulovr s červenými a černými kostkami. Postava se obrátila a téměř okamžitě zmizela z dohledu. Ona si myslí, že to byl spíše muž, ale určitě to neví.“

„Joanna se domnívá, nebo vy se domníváte, že to byl opravdu úmyslný útok na život slečny Templeové?“

„Čím víc o tom to děvče přemýšlí, tím nabývá většího přesvědčení, že je to právě tak. Ten mládenec je téhož názoru.“

„A vy nemáte ponětí, kdo by to mohl být?“

„Vůbec ne. Ani oni ho nemají. Mohl to být jeden z našich spolucestujících, kdo si toho odpoledne vyšel na procházku. Mohl to však být také někdo úplně neznámý, kdo věděl, že zde má autokar zastávku, a zvolil si toto místo k útoku na jednoho z turistů. Asi nějaký mladík milující násilí pro násilí. Nebo to mohl také být nepřítel.“

„Když někdo řekne ‚tajný nepřítel', zní to velmi dramaticky," poznamenala slečna Marplová.

„Ano — máte pravdu. Kdo by toužil zabít váženou ředitelku školy na odpočinku? Na tuto otázku chceme odpověď. Je tu možnost, možnost však velmi malá, že by nám to mohla říci sama slečna Templeová. Jedině ona mohla poznat postavu nad sebou nebo by mohla spíše vědět o někom, kdo ji z nějakého důvodu nenáviděl."

„To stále nevypadá dost pravděpodobně."

„Souhlasím s vámi," přikývl profesor Wanstead. „Připadá mi tou nejnepravděpodobnější osobou, která by se měla stát obětí útoku. Přesto však nutno uvážit, že ředitelka školy zná hodně lidí. Hodně lidí — dá-li se to tak říci — prošlo jejíma rukama."

„Myslíte tím hodně dívek, že?"

„Ano — ano, to jsem měl na mysli. Dívky a jejich rodiny. Ředitelka musela o nich hodně vědět. Například o milostných příbězích, které dívky měly za zády svých rodičů. To se stává, rozumíte. A stává se to velmi často. Zvláště tak v posledních deseti nebo už dvaceti letech. Dívky prý dříve dospívají. Po stránce fyzické je to sice pravda, ale v hlubším slova smyslu dospívají mnohem později. Zůstávají naopak dlouho dětské. Dětské ve způsobu oblékání, dětské v rozevlátých vlasech. Dokonce i jejich minisukně jsou výrazem uctívání dětství. Noční košile mají jak šaty na panenky, stejně tak i sportovní úbory, krátké kalhoty — všechno je dětská móda. Nepřejí si stát se dospělými — nechtějí přijmout určitý druh zodpovědnosti. A přece — jako všechny děti — chtějí být pokládány za dospělé, chtějí mít svobodu, aby dělaly to, co myslí, že dospělí dělají. Někdy to vede k tragédii, někdy přetrvávají její následky."

„Myslíte na nějaký určitý případ?"

„Ne. Ne, opravdu ne. Jen přemýšlím — nu, dejme tomu, že zvažuji všechny možnosti. Nemohu uvěřit, že Elizabeth Templeová měla osobního nepřítele. Nepřítele tak krutého, že by dovedl využít příležitosti a zabil ji. Co by však mohlo být —" podíval se na slečnu Marplovou, „nechtěla byste se vy k tomu vyjádřit?"

„K nějaké další možnosti? Nu, myslím, že vím, co vás napadlo. Napadlo vás, že slečna Templeová věděla nebo znala určitý fakt či

něco jiného, co se někomu nehodilo, nebo bylo pro něho dokonce nebezpečné, kdyby to vešlo ve známost.“

„Ano — mám přesně takový pocit.“

„V tom případě,“ řekla slečna Marplová, „to podle všeho znamená, že v našem autokarovém zájezdu je někdo, kdo slečnu Templeovou poznal, nebo věděl, kdo je, ale na koho si slečna Templeová po řadě let nepamatovala nebo ho ani nepoznala. Zřejmě se tím dostáváme zase mezi naše spolucestující, viďte?“ Na chvíli se odmlčela. „Ten pulovr, o kterém jste se zmínil — říkal jste, že měl červené a černé kostky?“

„Ach ano. Pulovr —“ podíval se na ni zvědavě. „Co vás při tom napadlo?“

„Něco pozoruhodného,“ řekla slečna Marplová. „Vyvodila jsem si to z vašich slov. Bylo to velmi nápadné, tak nápadné, že se o tom to děvče Joanna zvlášť zmínilo.“

„A na co z toho usuzujete?“

„Na vyvěšení vlajek,“ řekla zamyšleně slečna Marplová. „Na něco, co má být dobře vidět, co nemůže ujít pozornosti, co se pamatuje a bezpečně pozná.“

„Ano,“ souhlasil profesor Wanstead a povzbudivě na ni pohlédl.

„Když popisujete osobu, kterou jste viděl nikoliv zblízka, ale z určité vzdálenosti, to první, co popíšete, jsou šaty. Nepopíšete tvář, chůzi, ruce nebo nohy. Popíšete však vínovou čepici, purpurový kabát, přepychové kožené sako, pulovr zářivě červené barvy s černou. Prostě něco poznatelného a nápadného. Po splnění účelu se taková osoba oděvu zbaví. Třeba ho pošle poštou v balíku na nějakou adresu, řekněme sto mil odsud, nebo ho hodí do koše na odpadky ve velkém městě; může ho také spálit, roztrhat a zničit. On však nebo ona zůstane dále člověkem skromně oblékaným v nenápadných barvách, kterého si nikdo nevšimne, a ani nikoho nenapadne, aby ho podezříval. Ten pulovr červenočerně kostkovaný byl někým oblečen úmyslně. Úmyslem také bylo, aby byl opět poznán, ačkoliv ve skutečnosti už nikdy ho dotyčná osoba nebude mít na sobě.“

„Správná úvaha,“ řekl profesor Wanstead. „Jak jsem vám už řekl, Fallowfield není odsud daleko. Myslím, že asi šestnáct mil. Je to

místo, kde Elizabeth Templeová žije, dobře je zná a stejně asi dobře zná i tamější lidi.“

„Ano — a rozšiřuje to i okruh možností,“ zamyslela se slečna Marplová. „Souhlasím s vámi, že útočníkem byl spíše muž než žena — je to pravděpodobnější. Jestli to opravdu bylo uděláno záměrně, pak ten balvan byl velmi přesně namířen. Přesnost je spíše mužskou vlastností než ženskou.“

„Naproti tomu není vyloučeno, že snad v autokaru nebo v jeho okolí byl někdo, kdo viděl slečnu Templeovou na ulici, třeba její dřívější žákyně. Někdo, koho ona sama s odstupem času už nepoznala, ale ta dívka — vlastně už žena ji poznala. Ředitel nebo ředitelka školy kolem padesátky se totiž příliš neliší od ředitele nebo ředitelky kolem šedesátky. Docela dobře je poznáte. Možná, že nějaká žena poznala svou dřívější profesorku a uvědomila si, že o ní ví něco, co by jí mohlo uškodit. Uvědomila si, že by jí mohla být nebezpečnou.“ Slečna Marplová si povzdechla. „Já tenhle kraj vůbec neznám. Vy jej znáte dobře?“

„Ne,“ zavrtěl hlavou profesor Wanstead. „Nemohu říci, že bych se v těchto končinách nějak vyznal. Něco o nich přesto vím z různých událostí, které se tu odehrály, a také převážně z toho, co jste mi řekla. Kdybych se s vámi neseznámil a nic se od vás nedozvěděl, tápal bych v nejistotě ještě víc než teď.

Co vy zde ve skutečnosti děláte? Nevíte. A přece jste sem byla poslána. Pan Rafiel to tak úmyslně zařídil, abyste sem přijela, abyste podnikla ten autokarový zájezd a my dva se setkali. Byla přece ještě jiná místa, v kterých jsme zastavovali nebo jimi projížděli, ale zvlášť bylo zařízeno, že jste měla zůstat několik dní právě zde. Zdržely vás zde jeho někdejší přítelkyně nebo známé, které by mu asi žádnou prosbu neodmítly. Mělo to opravdu nějaký důvod?“

„Jedině snad ten, abych se mohla dozvědět určitá fakta, která musím znát,“ řekla slečna Marplová.

„O sérii vražd, které se staly před řadou let?“ zeptal se pochybovačně profesor Wanstead. „Na tom přece není nic neobvyklého. S tím se můžete setkat na mnohých místech Anglie a Walesu. Tyto případy se zřejmě vyskytují vždy v určitých sériích. Nejprve se najde přepadená a zavražděná dívka. A pak někde poblíž další dívka. Nato

se stane něco podobného třeba ve vzdálenosti dvaceti mil. Je to však stále stejná šablona vraždy.“

„Jen z Jocelyn St. Mary byly hlášený dvě pohřešované dívky. Jedna z nich byla ta, o které jsme mluvili. Její tělo bylo nalezeno o šest měsíců později hodně mil odsud, a naposledy ji viděli ve společnosti Michaela Rafiela.“

‚A ta druhá?“

„Druhá dívka se jmenovala Nora Broadová. Nebyla to takzvaně .slušná dívka‘. Asi se stýkala nejen s jedním, ale s mnoha muži. Její tělo se nikdy nenašlo. Ale najde se — jednou. Byly takové případy, že uběhlo až dvacet let,“ řekl profesor Wanstead a zpomalil jízdu. „Tak jsme na místě. To je Carristown a zde je nemocnice.“

V doprovodu profesora Wansteada vstoupila slečna Marplová do budovy. Profesor byl zřejmě očekáván. Oba byli uvedeni do malé místnosti, kde se zvedla žena od psacího stolu.

„Ach ano,“ řekla. „Profesor Wanstead. A — ehm — to je —“ byla trochu na rozpacích.

„Slečna Jane Marplová,“ představil ji profesor Wanstead. „Mluvil jsem telefonicky se sestrou Barkerovou.“

„Ano — vím. Sestra Barkerová mi řekla, že vás doprovodí.“

„Jak se slečně Templeové daří?“

„Myslím, že je to stejné. Bohužel o zlepšení nelze hovořit.“ Zvedla se. „Zavedu vás k sestře Barkerové.“

Sestra Barkerová byla vysoká, hubená žena. Měla hluboký rozhodný hlas a tmavošedé oči, kterými se dovedla na člověka pronikavě podívat a téměř okamžitě zamířit pohled zas jinam. V každém však zanechala Pocit, že byl v neuvěřitelně krátkém čase prohlédnut a vynesen nad ním rozsudek.

„Nevím, jak jste to měli v úmyslu zařídit,“ řekl profesor Wanstead.

„Nu, bude nejlépe, když řeknu slečně Marplové, jak jsme to připravili. Nejprve vám musím říci rovnou, že pacientka slečna Templeová je dosud v bezvědomí a jen velmi zřídka ho na chvíli nabude. Jen nepravidelně si uvědomuje své okolí a je schopna říci několik slov. Nemůžeme však ničím tento stav navodit. Je nutno mít vrchlnou trpělivost. Předpokládám, že profesor Wanstead vám už řekl, že

v jednom takovém světlém okamžiku zcela jasně vyslovila: ‚Slečna Jane Marplová' a pak zase: ‚Chci s ní mluvit. Slečna Jane Marplová'. Nato upadla opět do bezvědomí a pan doktor si myslel, že je vhodné navázat spojení s ostatními cestujícími v autokaru. Profesor Wanstead nás navštívil a ledacos vysvětlil. Slíbil, že vás přivede. Bohužel vás můžeme jedině požádat, abyste si sedla přímo do pokoje slečny Templeové a snad se připravila udělat si nějakou poznámku, kdyby něco řekla. Ovšem — nabude-li opět vědomí, protože se obávám, že prognóza není dobrá. Myslím, že bude lepší, když vám rovnou řeknu pravdu. Nejste blízká příbuzná a není pravděpodobné, že byste se touto informací příliš rozrušila. Lékař si myslí, že to s ní spěje rychle ke konci a může zemřít, aniž by nabyla vědomí. S jejím zraněním mozku se nedá nic víc dělat. Je však důležité, aby někdo slyšel, co říká. Lékař si myslí, že by nebylo dobré, kdyby kolem sebe viděla více lidí, až nabude vědomí. Snad nebude slečně Marplové nepříjemné, že tam bude sedět sama. Je tam ovšem sestra, ale není ji od postele vidět. Sedí totiž v rohu místnosti za zástěnou a nepohne se, dokud není vyzvána." A ještě dodala: „Vedle ní tam máme také policejního úředníka připraveného cokoliv zaznamenat. Podle názoru lékaře také není radno, aby ho slečna Templeová spatřila. Jen jedna osoba, a to asi ta, kterou čeká, ji nevyleká a nezpůsobí, že zapomene, co vám chce říci. Doufám, že náš požadavek vám nebude na obtíž?"

„Ne," řekla slečna Marplová, „nebude. Jsem naopak ochotna udělat vše, oč žádáte. Mám s sebou i malý zápisník s perem — Dovedu si však toho dost po určitou dobu přesně zapamatovat, takže bych si před ní nemusela dělat poznámky. Můžete se spolehnout na mou paměť. Hluchá nejsem — aspoň ne v pravém slova smyslu, i když můj sluch není už tak dobrý, jak býval. Když budu sedět u postele, uslyším vše, i kdyby mluvila šeptem. Jsem na nemocné lidi zvyklá. Přišla jsem s nimi hodně do styku."

V očích sestry Barkerové se objevil záblesk sympatie, když pohlédla na slečnu Marplovou. Svou spokojenost projevila mírným přikývnutím.

„To je od vás hezké," řekla. „Jsem přesvědčena, že se na vás můžeme spolehnout, máte-li ještě vůbec možnost pomoci. Profesor Wanstead by byl tak laskav a sedl si dole do přijímacího pokoje. Za-

volám ho okamžitě, bude-li to nutné. A teď, slečno Marplová, můžete jít se mnou.“

Slečna Marplová následovala vrchní sestru po chodbě do menšího, dobře vybaveného, samostatného pokoje. Tam na posteli, v zešeřelé místnosti, protože rolety byly staženy napůl, ležela Elizabeth Templeová. Ležela jako socha; nevzbuzovala dojem, že by jen spala. Dýchala slabě a nepravidelně. Vrchní sestra Barkerová se nad ní na chvíli sklonila, a pak posadila slečnu Marplovou na židli vedle postele. Nato zamířila opět ke dveřím. Z místa za zástěnou vyhlédl mladý muž se zápisníkem v ruce.

„Je to podle příkazu lékaře, pane Reckitte,“ dodala na vysvětlenou vrchní sestra.

Objevila se také ošetřovatelka. Seděla zase v opačné části místnosti.

„Zavolejte mne, bude-li třeba, sestro Edmondsová,“ nařídila jí vrchní sestra, „a poskytněte slečně Marplové vše, co bude potřebovat.“

Slečna Marplová si odložila kabát. V místnosti bylo teplo. Ošetřovatelka hned vstala a odnesla jí ho. Pak opět zaujala svou dřívější pozici a slečna Marplová se posadila zase na židli. Zamyšleně se dívala na Elizabeth Templeovou a obdivovala, jako už předtím v autokaru, její ušlechtile formovanou hlavu. Šedivé vlasy měla sčesány z čela a lemovaly jako dokonale padnoucí čepice její pravidelnou tvář. Opravdu hezká žena — žena, která něco znamená — osobnost. Ano, tisíckrát škoda, jestli svět ztratí Elizabeth Templeovou.

Slečna Marplová si ještě urovnala polštář za zády, trochu víc si přisunula židli a klidně se oddala čekání. Jestli zbytečnému nebo s nějakým výsledkem — nevěděla. Čas ubíhal. Deset minut, dvacet minut, třicet pět minut. A pak najednou, zcela neočekávaně, se ozval hlas. Hluboký, zřetelný, trochu však zastřený. Ta dřívější zvučnost mu chyběla. „Slečno Marplová.“

Oči Elizabeth Templeové byly teď otevřeny. Dívaly se na slečnu Marplovou. Jejich výraz byl vnímavý a uvědomělý. Prohlížela si tvář ženy u své postele bez známek vzrušení nebo překvapení. Člověk by řekl, že si ji prohlížela velmi pečlivě. Vědomě pečlivě. Pak opět promluvila.

„Slečna Marplová. Jste Jane Marplová.“

„Ano — to jsem já,“ přikývla slečna Marplová. „Jane Marplová.“

„Henry o vás často mluvil. Hodně mi o vás vyprávěl.“

Hlas zmlkl. S mírným údivem se slečna Marplová zeptala:

„Henry?“

„Henry Clithering, můj starý přítel — velmi dobrý přítel.“

„I můj dobrý přítel,“ řekla slečna Marplová. „Henry Clithering.“

Vrátila se v duchu k řadě let, po která ho znala — ano, sira Henry Clitheringa. Vzpomínala, co vše jí řekl, kolikrát se k ní obrátil se žádostí o pomoc, a kolikrát ho zase ona žádala o pomoc. Ano — byl to velmi dobrý přítel.

„Vzpomněla jsem si na vaše jméno podle seznamu cestujících. Nabyla jsem přesvědčení, že jste to vy. Mohla byste mi pomoci. Tak by to řekl on — Henry, ano — řekl by to, kdyby zde ještě byl. Vy byste byla schopna pomoci. Vy byste na to přišla. Je to důležité. Je to velmi důležité — ačkoliv je to už hodně let — teď — je — to — hodně — let…“

Její hlas se začal ztrácet, oči se přivíraly. Ošetřovatelka vstala a přistoupila k lůžku. Vzala malou sklenici a přidržela ji Elizabeth Templeové u úst. Nemocná polkla doušek a dala hlavou znamení, že nechce víc. Ošetřovatelka postavila sklenici a vrátila se na své místo.

„Jestli mohu pomoci — pomohu,“ ujišťovala ji slečna Marplová. Sama další otázku nepoložila.

„Dobře,“ řekla slečna Templeová a po chvíli opět opakovala „Dobře.“

Několik minut ležela se zavřenýma očima. Mohla spát — ale mohla být také v bezvědomí. Pak se její oči opět náhle otevřely.

„Která,“ řekla, „která z nich? To je nutné se dozvědět. Víte o čem mluvím?“

„Myslím, že vím. O dívce, která zemřela — o Noře Broadové?“ Čelo Elizabeth Templeové přeběhl lehký stín.

„Ne, ne, ne. Je to ta druhá dívka. Verity Huntová.“

Chvíli mlčela, a pak řekla:

„Jane Marplová, vy jste stará — starší než tehdy, když o vás mluvil. Jste sice starší, ale dosud dovedete na ledacos přijít, viďte?“

Její hlas se lehce zvýšil — zněl naléhavěji.

„Můžete, viďte, že můžete? Řekněte, že můžete. Nemám mnoho času. Vím to. Moc dobře to vím. Jedna z nich, ale která? Vypátrejte to. Henry by řekl, že můžete. Snad to pro vás bude i nebezpečné — ale vy na to přijdete, viďte?“

„S pomocí boží, přijdu,“ řekla slečna Marplová. Znělo to jako slavnostní závazek.

„Ach.“

Zavřela oči — po chvíli je opět otevřela. Něco jako úsměv se objevil na jejích rtech.

„Ten velký kámen shora — kámen smrti.“

„Kdo ho shodil?“

„Nevím. Na tom nezáleží — jen — na Verity. Vypátrejte vše o Verity. Vypátrejte pravdu. Jiný název pro pravdu je — Verity.“

Slečna Marplová si všimla, že tělo na posteli se trochu uvolnilo. Zaslechla ještě jemný šepot: „Sbohem… Udělejte vše — co — můžete …“

Její tělo se ještě více uvolnilo a oči se zavřely. Opět k ní přistoupila ošetřovatelka. Změřila puls a pokynula slečně Marplové, která se poslušně zvedla a následovala ji ven z pokoje.

„Byla to pro ni velká námaha,“ řekla ošetřovatelka. „Opět dost dlouhou dobu nenabude vědomí. Snad už vůbec ne. Doufám, že jste se něco dozvěděla.“

„Myslím, že ne,“ odpověděla slečna Marplová, „ale člověk nikdy neví, viďte?“

„Dostala jste z ní něco?“ položil jí profesor Wanstead podobnou otázku, když vyšli ven a zamířili k vozu.

„Jméno,“ odpověděla slečna Marplová. „Verity. Jmenovala se tak ta dívka?“

„Ano. Verity Huntová.“

Elizabeth Templeová zemřela o hodinu a půl později. Vědomí už nenabyla.

Pan Broadribb se diví *14*

„Četl jste dnešní Times?“ zeptal se pan Broadribb svého společníka pana Schustera.

Pan Schuster odpověděl, že by si Times nemohl dovolit a odbírá Telegraph.

„Tam by to také mělo být,“ řekl pan Broadribb. „V úmrtích. Slečna Elizabeth Templeová, DrSc.“

Pan Schuster se na něho poněkud udiveně podíval.

„Ředitelka Fallowfieldu. Přece jste slyšel o Fallowfieldu, nebo ne?“

„Jakpak by ne — dívčí škola. Běží už asi padesát let. Prvotřídní a fantasticky drahá. Tak ona tam byla ředitelkou, že? Domnívám se, že už však odešla před nějakou dobou do důchodu. Nejméně už před šesti měsíci. Určitě jsem to četl v novinách. Nová ředitelka je prý pěkné číslo. Je vdaná — mladší — něco mezi třiceti pěti až čtyřiceti lety. Má moderní názory. Dává dívkám lekce z kosmetiky a nechává je nosit kalhoty. Prostě něco takového.“

„Hm-hm,“ zabručel pan Broadribb, což míval jako právník ve zvyku, když právě uslyšel něco, co zasluhovalo kritiku vycházející z jeho dlouholeté zkušenosti. „Nemyslete si, že škola bude mít takový zvuk, jaký mívala za Elizabeth Templeové. Ona byla osobnost. Také tam vydržela hezky dlouho.“

Školy totiž obvykle nepatřily k zvláštním zájmům obou pánů. Jejich vlastní potomci byli už víceméně mimo školní věk. Dva synové pana Broadribba byli zaopatřeni jeden ve státní službě, druhý u nějaké naftové společnosti. O něco mladší potomci pana Schustera studovali každý na jiné univerzitě a oba, jak mohli, dělali starosti svým nadřízeným.

„Co se jí stalo?“

„Byla na autokarovém zájezdu,“ odpověděl pan Broadribb.

„Tyhle autokary,“ vpadl mu do řeči pan Schuster. „Nikomu z rodiny bych tím nedovolil jet. Jeden se v minulém týdnu zřítil do propasti a před dvěma měsíci jiný zase havaroval a dvacet se jich zabilo. Člověk se nestačí divit, koho dnes pustí za volant.“

„Byl to jeden z těch zájezdů po venkovských sídlech, zahradách a zajímavostech Británie — tak nějak se to jmenuje," vysvětloval pan Broadribb. „Přesný název je jiný, ale víte, co myslím."

„Ano, ovšem, vím. Ach tam — ehm — ano, na ten jsme poslali slečnu — jak se jmenuje? Zařizoval jí to starý Rafiel."

„Ano, byla tam také slečna Jane Marplová."

„Ona se však nezabila, že ne?" zeptal se pan Schuster.

„Pokud vím, ne," řekl pan Broadribb. „Stejně však mi to připadá nějak Podivné."

„„Bylo to silniční neštěstí?"

„Ne. Došlo k němu na jednom z těch výletních míst. Stoupali po pěšině k vrcholku. Byla to dost těžká túra. Je to strmý vršek a samý balvan — znáte to. Jeden z balvanů se uvolnil a řítil se po svahu. Zasáhl slečnu Templeovou a odvezli ji s otřesem mozku do nemocnice. Tam zemřela —"

„Smůla," poznamenal pan Schuster a čekal, co bude následovat.

„Přemýšlel jsem o tom," pokračoval pan Broadribb, „protože jsem si náhodou vzpomněl, že — nu, Fallowfield byla škola, do které chodila ta dívka."

„Která dívka? Opravdu nevím, o čem mluvíte, Broadribbe."

„Ta dívka, kterou oddělal Michael Rafiel. A tak jsem si vzpomněl na něco, co podle všeho může mít nějakou spojitost s podivným úkolem Jane Marplové, do kterého byl starý Rafiel tak žhavý. Škoda, že nám sám víc neřekl."

„Jakou spojitost?" divil se dále pan Schuster.

Teď ho to začalo zajímat. Zbystřil pozornost, aby jako právník vyjádřil správný názor na cokoliv, do čeho ho pan Broadribb hodlal zasvětit.

„Nu — s tou dívkou. Nemohu si teď vzpomenout na její příjmení. Křestní jméno měla něco jako Naděje nebo Víra… Ne — Verity. Verity se jmenovala. Verity Hunterová — myslím, že tak nějak… Byla jednou z té série zavražděných dívek. Její tělo našli v nějaké díře asi třicet mil od místa, kde zmizela. Byla už mrtvá šest měsíců. Zřejmě uškrcena a její hlava i tvář byla rozbita napadrť aby se znemožnila identifikace. Tak si to mysleli, ale stejně ji poznali. Šaty,

kabelka, nějaký šperk vedle ní — a také znaménko nebo jizva. Ach ano, byla identifikována —“

„Celé přelíčení se vlastně týkalo jen jí, že?“

„Ano, měli sice podezření, že v minulém roce oddělal ještě tři jiné dívky — ten Michael, rozumíte. Ale důkazy proti němu v ostatních případech byly chabé. Policie se tedy soustředila jen na ten jeden případ Tam měli důkazů dost — a k tomu neměl čistý rejstřík. Dřívější případy přepadení a znásilnění. Nu, dnes všichni víme, jak to s tím znásilněním je. Matka řekne dceři, že musí žalovat mladého muže pro znásilnění, i když třeba mladý muž tohle riziko nepodstoupil, protože ho děvče stále svádělo, aby šel k nim domů, když je matka v práci nebo otec na dovolené. Pochopitelně mu pak nedá pokoj, dokud se s ní nevyspí. Nu, a pak matka navede dceru, aby to označila za znásilnění. Ovšem — o to zde nejde,“ řekl pan Broadribb. „Přemýšlel jsem však, zda to všechno nemůže nějak souviset, rozumíte. Napadlo mne, že třeba ta záležitost mezi Jane Marplovou a Rafielem by mohla mít něco společného s Michaelem.“

„Byl však uznán vinným, že? A dostal doživotí, ne?“

„Už si na to teď nevzpomínám — je tomu již hodně let. Vyvázl z toho tehdy nějak lehce pro takzvané snížení zodpovědnosti?“

„A Verity Hunterová nebo Huntová byla v té škole vychována, že? Ve škole slečny Templeové? Přesto však už nebyla její žákyní, viďte, když zemřela? Aspoň pokud si pamatuji.“

„Ovšem že ne. Bylo jí už osmnáct nebo devatenáct let. Žila u příbuzných nebo přátel svých rodičů. Žila v příjemném domě u laskavých lidí a byla to po všech stránkách velmi milá dívka. Patřila k tomu druhu, o kterých příbuzní říkávají: Je to velmi tiché, trochu ostýchavé děvče, s cizími lidmi se nestýká a nechodí ani s mládenci. Příbuzní však většinou nevědí, s kým se děvče přátelí. Na to si děvčata dávají dobrý pozor. O mladém Rafielovi se říkalo, že na ženy odjakživa působil nesmírně přitažlivě.“

„Nebyla nějaká pochybnost o tom, že to udělal?“ zeptal se pan Schuster.

„Ani za mák. Na svědecké lavici napovídal plno lží. Jeho právní zástupce by býval udělal lépe, kdyby ho vůbec nepřipustil ke slovu.

Plno přátel mu poskytlo alibi, které neobstálo, jestli mi dobře rozumíte. Podle všeho všichni lhali jak když tiskne.“

„A vy sám, jaký máte na to názor, Broadribbe?“

„Já? Žádný,“ odpověděl pan Broadribb. „Jen uvažuji, jestli smrt té ženy s tím nemá něco společného.“

„Proč si to myslíte?“

„Nu — víte — protože balvany nepadají shora, aby přistály na něčí hlavě. Takhle se příroda obvykle nechová. Podle mé zkušenosti balvany zůstávají většinou tam, kde jsou.“

„Verity," řekla slečna Marplová.

Elizabeth Margareta Templeová zemřela minulý večer, měla klidnou smrt. Slečna Marplová opět seděla mezi vybledlým kašmírem obývacího pokoje v Old Manor House. Pletení růžového dětského kabátku zaměnila za háčkování fialové šály. Tento projev polosmutku odpovídal viktoriánské výchově slečny Marplové a byl při takové tragédii důkazem taktu.

Soudní vyšetřování se mělo konat následujícího dne. Navštívili místního vikáře, který souhlasil, že vykoná krátkou bohoslužbu v kostele, jakmile bude vše vyřízeno. Zaměstnanci pohřebního ústavu v tmavých šatech a s přiměřeně vážnými výrazy ve tvářích se ujali všech náležitostí za souhlasu policie.

K přelíčení tedy mělo dojít příštího dne v jedenáct hodin dopoledne. Cestující zájezdu s účastí souhlasili a někteří z nich se rozhodli, že přijdou i na bohoslužbu.

Paní Glynnová přišla ke Zlatému kanci a naléhala na slečnu Marplovou, aby se ještě vrátila do Old Manor House, dokud se s konečnou platností nebude v zájezdu pokračovat.

„Zbavíte se tak aspoň všech reportérů."

Slečna Marplová všem sestrám srdečně poděkovala a pozvání přijala.

Zájezd měl pokračovat v cestě po zádušní mši. Jelo by se nejprve do South Bedestone, vzdáleném asi třicet pět mil, kde byl prvotřídní hotel, ve kterém měli tyto dny už nocovat. Dál by pak pokračovali podle původního programu.

Jak slečna Marplová s největší pravděpodobností předpokládala, někteří cestující se rozhodli zájezd přerušit a vrátit se domů nebo jet jinam. Se zájezdem však už nikam nechtěli. Pro každé rozhodnutí mluvilo něco pro i proti. Buď se tedy vzdát zájezdu, který by se stejně stal záležitostí bolestných vzpomínek, nebo pokračovat v prohlídkách slavných sídel, protože si to člověk zaplatil, a také protože k takovému narušení nepříjemným neštěstím může konečně dojít na každém takovém zájezdu. Slečnu Marplovou napadlo, že hodně bude záležet na tom, jak dopadne přelíčení.

Verity
Huntová

Když si slečna Marplová se svými třemi hostitelkami vyměnila několik zdvořilých poznámek k oné události, věnovala se fialové vlně a uvažovala o příštím směru svého pátrání. A tak se stalo, že zatímco se její prsty hbitě kmitaly, pronesla jedno slovo „Verity“. Vyhodila je, jako když se hodí oblázek do proudu, aby sama pozorovala výsledek — jestli ovšem nějaký bude. Znamená to slovo něco pro její hostitelky? Možná ano — možná ne. Až se dnes večer připojí k ostatním členům zájezdu v hotelu, jak bylo dohodnuto, vyzkouší účinek i tam. Napadlo ji, že to bylo poslední slovo, které Elizabeth Templeová vyslovila. A proto je opakovala i ona, zatímco se její prsty čile zabývaly háčkováním a nepotřebovala se na ně dívat; mohla číst knihu nebo se bavit, prsty pokračovaly správně v určených pohybech, i když už je trochu zkřivil revmatismus. Tak proto ono — ‚Verity‘.

Dopadne jako kámen na hladinu, udělají se kola, vystříkne voda, stane se něco? Nebo snad nic? Určitě přece nějaká reakce nastat musí. Ano — nemýlila se. Ačkoliv se její tvář ani nepohnula, bystré oči za brýlemi pozorovaly tři lidi současně. Naučila se tomu během řady let, když chtěla pozorovat své sousedy v kostele nebo na schůzích matice či jiných veřejných příležitostech v St. Mary Meadu, protože byla na stopě nějakým zajímavým novinkám nebo klepům.

Paní Glynnová upustila knihu, kterou četla a podívala se na slečnu Marplovou s mírným překvapením. Překvapení zřejmě vyvolal fakt, že to slovo vyšlo z úst právě slečny Marplové, samo o sobě ji však nepřekvapilo.

Úplně jinak reagovala Klotylda. Prudce trhla hlavou, trochu se nahnula dopředu, a pak, aniž se podívala na slečnu Marplovou, se zahleděla někam směrem k oknu. Slečna Marplová lehce sklonila hlavu, jako by se nedívala, ale neušlo jí, že se její oči zalily slzami. Klotylda bez pohnutí tiše seděla a slzy se jí řinuly po tváři. Ani se nepokusila vytáhnout kapesník, ani neřekla jediné slovo. Výraz hlubokého smutku učinil na slečnu Marplovou dojem.

Jinak reagovala Anthea — rychle, vzrušeně, téměř radostně.

„Verity? Verity jste řekla? Znala jste ji? To jsem netušila. Myslíte Verity Huntovou?“

„Měla jste na mysli křestní jméno?“ zeptala se Lavinie Glynnová.

„Nikdy jsem nikoho toho jména neznala,“ řekla slečna Marplová, „ale měla jsem na mysli křestní jméno. Ano. Myslím, že je poněkud neobvyklé… Verity,“ opakovala zamyšleně.

Klubko fialové vlny nechala spadnout na zem a rozhlédla se kolem s omlouvavým a rozpačitým pohledem. Vypadala jako někdo, kdo si uvědomil, že se dopustil vážného ‚faux pas,‘ ale neví proč.

„Já — já se omlouvám. Řekla jsem asi něco, co jsem neměla, že? Bylo to proto, že…“

„Ne, ovšemže ne,“ chlácholila ji paní Glynnová. „Bylo to jen proto, že — že je to jméno, které známe, jméno, na které — máme určité vzpomínky.“

„Hned mne to napadlo,“ řekla slečna Marplová stále ještě jako by se omlouvala, „protože víte, vyslovila ho chudinka slečna Templeová. Byla jsem ji navštívit, rozumíte — včera odpoledne. Profesor Wanstead mne tam vzal. Zřejmě si myslel, že bych snad byla schopna ji — ji — nevím, jak bych to řekla — nějak ji prostě probrat. Byla stále v bezvědomí. Oni si však mysleli — ačkoliv jsem nebyla její přítelkyně — jen během zájezdu jsme se bavily a často jsme spolu seděly, nu — a zase povídaly, a tak si mysleli, že bych snad mohla být nějak prospěšná. Obávám se, že jsem tedy nebyla. Vůbec ne. Jen jsem tam seděla a čekala… A pak řekla pár slov, ta však zřejmě nedávala smysl. Ale nakonec, právě když už jsem měla odcházet, otevřela oči a podívala se na mne. Nevím, jestli si mne s někým spletla — ale řekla to slovo — Verity! Pochopitelně mi nejde z hlavy, zvláště když včera večer zemřela. Musel to být někdo nebo něco, na co myslela. Ale samozřejmě, mohlo to mít i jiný smysl. ‚Verity‘ znamená také pravdu, viďte?“

Tázavě se podívala z jedné na druhou.

„Bylo to křestní jméno dívky, kterou jsme znaly,“ řekla Lavinie Glynnová. „Proto nás to udivilo.“

„A zvlášť proto, že tak hrozně zemřela,“ dodala Anthea.

„Antheo, snad bys nemusela zacházet do detailů,“ napomenula ji svým hlubokým hlasem Klotylda.

„Konečně, vždyť o tom každý dobře ví,“ ohradila se Anthea a podívala se na slečnu Marplovou. „Myslela jsem, že i vy o ní něco víte, když jste znala pana Rafiela. Nu, domnívám se — když nám o vás psal, že jste ho jistě dobře znala. A tak jsem usoudila — že — že — se vám o tom všem zmínil.“

„Promiňte,“ řekla slečna Marplová, „bohužel však vůbec nechápu, o čem mluvíte.“

„Její tělo našli v nějaké jámě,“ pokračovala Anthea.

Slečnu Marplovou napadlo, že není moci, která by zastavila Antheu, když se jednou dala na pochod. Současně ji však také napadlo, že hlučný Anthein způsob dovršil Klotyldino rozpoložení. Vytáhla si kapesník a setřela slzy. Seděla pak vzpřímeně jako socha s výrazem hlubokého smutku v očích.

„Verity,“ řekla, „byla dívka, kterou jsem měla velmi ráda. Žila zde nějakou dobu. Měla jsem k ní velkou náklonnost —“

„Však ona měla tebe také ráda,“ přidala se Lavinie.

„Její rodiče byli moji přátelé,“ vysvětlovala Klotylda. „Oba zahynuli při leteckém neštěstí.“

„Byla ve škole ve Fallowfieldu,“ dodala Lavinie. „Domnívám se, že proto si na ni slečna Templeová vzpomněla.“

„Ach chápu,“ řekla slečna Marplová. „To je tam, kde byla slečna Templeová ředitelkou, viďte? Samozřejmě o Fallowfieldu jsem hodně slyšela. Je to vynikající škola, že?“

„Ano,“ přikývla Klotylda. „Verity byla její žákyně. Po smrti svých rodičů bydlela nějakou dobu u nás. Měla se rozhodnout, jaké si zvolí povolání. Měla zájem o zdravotnickou školu a chtěla být ošetřovatelkou, ale byla velmi inteligentní, a tak slečna Templeová na ni naléhala, aby šla na vysokou školu. Studovala tedy a připravovala se u nás ke zkouškám, když — kdy se stala ta hrozná událost.“

Odvrátila tvář.

„Já — promiňte, ale už o tom nebudeme mluvit.“

„Ach samozřejmě,“ řekla slečna Marplová. „Mrzí mně, že jsem se dotkla takové tragédie. Nevěděla jsem… Já — já jsem nic neslyšela… Myslela jsem — nu, chci říci…“ Mluvila stále nesouvisleji.

Toho večera se však dozvěděla o něco víc. Paní Glynnová přišla do jejího pokoje, když se převlékala, aby se připojila k ostatním v hotelu.

„Myslela jsem si, že bych měla jít za vámi a podat vám nějaké vysvětlení," řekla paní Glynnová, „o — o té dívce — Verity" Huntové. Ovšem, že jste nemohla vědět, jak mimořádně ji Klotylda měla ráda, takže ta strašlivá smrt byla pro ni hrozný šok. Nikdy se o ní, pokud to jde, před ní nezmiňujeme — myslím však, že bude lépe, když vám řeknu úplně všechno, abyste to pochopila. Verity se zřejmě, aniž bychom měly tušení, seznámila s velmi nežádoucím mladým mužem — a víc než to — ukázal se být i nebezpečným mladým mužem, který už měl něco ve svém rejstříku. Přišel nás jednou navštívit, když jel kolem. Jeho otce jsme totiž znaly velmi dobře." Odmlčela se. „Řeknu vám plnou pravdu, kterou podle všeho vůbec neznáte. Byl to vlastně syn pana Rafiela, Michael —"

„Ach má milá," vyhrkla překvapeně slečna Marplová. „Ano — teď si vzpomínám, že měl syna — ale ne — nemohu si vzpomenout na jeho jméno. Pamatuji si jen, že — že se mu nějak nevyvedl."

„Víc než to," řekla paní Glynnová. „Vždy s ním měl starosti a několikrát se octl z různých důvodů před soudem. Jednou znásilnil nezletilou — a měl jiné takové přestupky. Podle mého názoru jsou soudy k těmto mládencům velmi shovívavé. Nechtějí ohrozit životní dráhu mladého muže na univerzitě. Kdyby takové hned posílali do vězení, přešla by je chuť na podobný způsob života. Ten mladík byl také zloděj. Padělal směnky, a také prý kradl. Byl to lump skrz naskrz. Jsme všechny bývalé přítelkyně jeho matky. Měla chudinka štěstí, že zemřela tak mladá a nedočkala se zklamání nad tím, co se stalo z jejího syna. Jsem přesvědčena, že pan Rafiel dělal, co mohl. Stále se snažil najít mu vhodné zaměstnání! platil za něho všechny poplatky, i to ostatní. Myslím, že to byla pro něho velká rána, ačkoliv předstíral celkem lhostejnost, a snažil se to brát jako jakoukoliv životní nepříjemnost, která se stává zběžně. Jak se pravděpodobně dozvíte od zdejších lidí, měli jsme tehdy v této oblasti přímo explozi vražd a násilností. A nejen zde. Vyskytovaly se v různých místech — někdy dvacet nebo i padesát mil odsud. Nějaký případ se stal dokonce až sto mil daleko, ale podle názoru policie bylo zřejmě centrum

někde zde. Ať už je to jakkoliv — Verity šla jednoho dne na návštěvu ke své přítelkyni — nu, a už se nevrátila. Obrátily jsme se na policii — policie hledala a prohledala celý kraj, ale nemohla najít ani stopu. Inzerovaly jsme, oni inzerovali, a pak vyslovili domněnku, že asi odešla s nějakým přítelem. Nato se začaly šířit řeči, že byla viděna ve společnosti Michaela Rafiela. To už měla policie Michaela na mušce jako možného pachatele určitých zločinů, ke kterým tehdy došlo, ale nemohli najít přímý důkaz. O Verity se tvrdilo, že byla spatřena — její popis včetně oděvu a ostatních věcí souhlasil — a to ve společnosti mladého muže Michaelova vzezření, a ve voze, který popisem odpovídal také jeho vozu. Nebylo však jiných důkazů, dokud její tělo nebylo nalezeno. Našli je až po šesti měsících, asi třicet mil odsud, ve velmi divoké části lesnaté krajiny. Ležela v hlubokém příkopu, zakrytá kameny a navršenou hlínou. Klotylda tam musela jet, aby ji identifikovala — byla to opravdu Verity. Zardoušená a s rozbitou hlavou. Klotylda se z toho šoku už nikdy nevzpamatovala. Podle určitých známek byla poznatelná. Mateřské znamínko, stará jizva — a ovšem — její šaty a obsah kabelky. Slečna Templeová měla Verity také velmi ráda. Určitě si na ni vzpomněla než zemřela.“

„To mne mrzí,“ řekla slečna Marplová. „Opravdu — opravdu se velmi omlouvám. Prosím vás, vyřiďte paní sestře, že jsem to nevěděla. Neměla jsem o tom ani ponětí.“

Přelíčení 16

Slečna Marplová šla zvolna ulicí městečka směrem k tržišti, kde se mělo konat přelíčení ve staré budově georgiánského slohu, která sloužila sto let jako zbrojnice. Podívala se na hodinky a zjistila, že jí zbývá ještě dobrých dvacet minut. Prohlížela si výkladní skříně a nakonec se zastavila před obchodem, kde prodávali vlnu a dětské kabátky. Chvíli tam stála a nahlížela dovnitř. V obchodě byla mladá prodavačka a právě zkoušela dvěma dětem vlněné kabátky. Za pultem ještě zahlédla starší ženu.

Vstoupila do obchodu, prošla kolem pultu a zamířila k sedadlu proti starší prodavačce. Nato vytáhla vzorek růžové vlny. Řekla, že si odskočila právě kvůli této vlně, protože by potřebovala dokončit malý kabátek. Hned se všechno rozběhlo; byly jí přineseny jiné, a další vzorky vlny, které se jí líbily, aby si je prohlédla. A to už rozhovor byl v plném proudu. Začala o tom, jak je smutné, že zde došlo k tomu neštěstí. Paní Merrypitová, tak se patrně jmenovala, jestli se její jméno shodovalo s tím na vývěsní tabuli, se rozhovořila s veškerou důležitostí o všeobecných potížích získat místní správu k tomu, aby něco udělala s těmi nebezpečnými cestami a učinila tak zadost právu veřejnosti.

„Víte, po dešti se spláchne všechna půda a balvany se uvolní. Pak pochopitelně padají. Pamatuji si, že jeden rok to tam spadlo celkem třikrát — ke třem neštěstím tam došlo. Jednoho mládence to skoro zabilo, a pak — o něco později — asi za šest měsíců, si tam jeden turista zlomil ruku. Potřetí to byla chudák stará paní Walkerová. Asi už dobře neviděla nebo neslyšela. Patrně neslyšela vůbec, jinak se tomu mohla vyhnout; říkali to tak. Sice ji viděli a křičeli na ni, ale byli příliš daleko, než aby ji doběhli a zadrželi. A tak ji to zabilo.“

„Ach to jsou smutné a tragické případy,“ povzdechla slečna Marplová. „Na takové člověk jen tak nezapomene, viďte?“

„Ne — máte pravdu. Myslím, že se o tom dnes koroner určitě zmíní.“

„Také si to myslím,“ souhlasila slečna Marplová. „Je to sice hrozné, ale zřejmě se už v přírodě takové příhody stávají, viďte? Ač-

koliv — někdy může dojít k neštěstí, když nad vámi někdo do něčeho strčí. Třeba jen do kamene a už se dá do pohybu, rozumíte. Prostě něco takového.“

„Ach ano, jsou tu kluci, kteří jsou všeho schopni. Myslím však, že tam — na té cestě jsem je neviděla nikdy při nějakých lumpárnách.“

Slečna Marplová obrátila svou pozornost k barevným pulovrům.

„Nechci to pro sebe, ale pro jednoho mého prasynovce. Přeje si pulovr s výstřihem a má rád hodně pestré barvy.“

„Ano — dnešní mládež má ráda pestré barvy, viďte?“ souhlasila paní Merrypitová. „Ne však džíny. Džíny musí mít černé nebo modré. Ale něco nápadně barevného mají rádi k tomu.“

Slečna Marplová jí popsala pulovr s velkými kostkami v křiklavých barvách. Měli zřejmě na skladě velký výběr pulovrů a vlněných svetrů, ale něco v červeném a černém zřejmě neměli. Dokonce ani nic podobného nebylo v poslední době na skladě. Slečna Marplová si prohlédla několik kousků a chystala se za vytrvalého tlachání k odchodu. Nezapomněla se zmínit ještě o vraždách, které se staly v tomto kraji.

„Nu, a nakonec toho chlapíka dostali,“ řekla paní Merrypitová. „Moc hezký chlapec to byl. Člověk by to do něho neřekl. Měl vybrané chování — rozumíte. Byl na vysoké škole a měl všechno. Otec prý byl velký boháč. Myslím, že to neměl v hlavě v pořádku. Ani ho neposlali do Broadwaye nebo na podobné místo, protože to byl cvok. Oddělal prý ještě šest jiných děvčat v okolí. Policie tehdy prošetřovala jednoho mladíka za druhým v celém okolí. Geoffreye Granta měli také na mušce. Dobře věděli, s kým mají začít. Byl vždy takový podivín a pletky s malými děvčaty měl už od školních let. Nabízel jim vždy bonbóny a nutil je, aby s ním šla do přírody na petrklíče nebo něco jiného. Ano, tehdy ho silně podezřívali. Nebyl to však on, byl tam také ještě někdo jiný. A to Bert Williams. Ten nebyl ve dvou případech daleko od místa činu, ale nakonec — měl alibi, a tak to nemohl být on. A pak přišli na tamtoho — jak se jen jmenoval — už si teď nevzpomínám. Myslím, že Luke nebo Mike — tak nějak. Jak říkám, byl však moc hezký, ale měl špatnou pověst. Ano, prý kradl, podváděl — a takové věci. Také v tom byly dva případy paternity —

nevím, jak se tomu přesně říká, ale rozumíte, co chci říci… Když jako dívka čeká dítě. U soudu pak rozhodnou, že mládenec musí platit. A tamten přivedl už předtím dvě dívky do jiného stavu.“

„A byla ta dívka v jiném stavu?“

„No jistě — byla. Když našli mrtvolu, mysleli jsme nejprve, že je to Nora Broadová — neteř paní Broadové z dolejšího mlýna. Ta se něco nachodila s mládenci — ta tedy ano. A jednoho dne odešla stejným způsobem z domu, a víc se nevrátila. Nikdo nevěděl, kde je. A tak, když se po šesti měsících objevila ta mrtvola, mysleli nejprve, že je to ona.“

„Ale nebyla?“

„Ne — byl to někdo jiný.“

„A její tělo se nikdy nenašlo?“

„Ne… Ale myslím, že se jednou snad najde. Nakonec však usoudili, že je asi někdo hodil do řeky. Nu, člověk nikdy neví, že? Člověk nikdy neví, co může vykopat na zoraném poli nebo někde jinde. Jednou mne vzali, abych se podívala na nalezený poklad. V Luten — Loo — jmenuje se to tak? Je to někde ve východním hrabství. Byl pod zoraným polem. Něco překrásného! Zlaté koráby a lodě Vikingů, zlatá deska a obrovské zlaté mísy. Nu, člověk opravdu nikdy neví… Můžete najít kdekoliv mrtvolu stejně jako zlatou mísu. Třeba stovky let starou, jako byla ta zlatá deska… Nebo mrtvolu, která tam leží tři až čtyři roky — zrovna jako Mary Lucasová, která byla čtyři roky nezvěstná. Pak ji našli někde u Reigatu. Ach ano, to jsou věci! Je ten život smutný. Ano, život je opravdu smutný a nikdy nevíte, co se stane.“

„Tady někde však bydlela ještě jiná dívka, která byla zabita, viďte?“ dotazovala se slečna Marplová.

„Myslíte tu mrtvolu, o které se původně věřilo, že je to Nora Broadová, ale nebyla to ona? Ano… Už jsem její jméno zapomněla. Byl to název nějaké ctnosti — takových jmen se hodně používalo ve viktoriánské době — dnes už však nejsou tak častá. Bydlela v Old Manor House — ano tam. Žila tam po smrti svých rodičů. Oba se zabili.“

„Zahynuli při nějakém leteckém neštěstí, viďte?“

„Máte pravdu — letěli do Španělska nebo do Itálie, ano — tam někam.“

„Říkala jste, že pak bydlela zde. Měla v Old Manor House příbuzné?“

„Nevím, jestli jsou Jo příbuzní, ale paní Glynnová byla asi velkou přítelkyní její matky. Žila však s manželem v cizině. Zato slečna Klotylda — ta nejstarší a taková tmavá — měla to děvče moc ráda. Brávala ji s sebou do ciziny — Francie, Itálie — všude, kam se dalo. Také ji učila psát na stroji, těsnopis a jiné věci. I umění ji nechala studovat. Ona je totiž slečna Klotylda sama velmi vzdělaná. Ach, ta tu dívku přímo zbožňovala. Když zmizela — zlomilo jí to srdce. Úplný rozdíl od slečny Anthei —“

„Slečna Anthea je nejmladší, viďte?“

„Ano. Říká se však, že není zdravá. Je trochu pomatená — rozumíte — v hlavě to nemá v pořádku. Často se prochází a mluví sama k sobě; při tom tak divně pohazuje hlavou. Děti se jí někdy bojí. Prý je podivná ve všem. Sama nevím. Vy se však v městečku všechno dozvíte, viďte? Jejich prastrýc, který tam dříve bydlel, byl snad také takový zvláštní člověk. Cvičil se na zahradě v ostrostřelbě. Nikdo nevěděl, z jakého důvodu — asi jen tak. Byl pyšný na své střelecké umění — aspoň to tvrdil. Já tomu nerozumím.“

„Slečna Klotylda však není také taková, že?“

„Ach, kdepak! Ta je opravdu chytrá. Myslím, že zná latinu i řečtinu. Měla jít na vysokou školu, ale nemohla, protože se musela léta starat o svou invalidní matku. Měla však ráda tu mladou slečnu. Měla ji tak ráda, že s ní jednala jako s vlastní dcerou. A pak se tu najednou objeví takový nějaký — jmenoval se myslím Michael — a ona si s ním jednoho dne odejde a nikomu neřekne ani slovo. Nevím, jestli slečna Klotylda věděla, že je těhotná.“

„Vy jste to však věděla,“ poznamenala slečna Marplová.

„Ach ano, v tom mám své zkušenosti. Poznám obvykle, když do toho nějaká dívka přijde. Má to napsáno v očích. Nezmění se jejich tvar — jak byste si mohla myslet — ale změní se výraz očí. Také jinak chodí a sedí. Ano — poznám to dobře. Jednou jsou hrozně veselé, a pak zase tak smutné, že vypadají až nemocně. Hned mne tehdy napadlo, že ona je další z nich… Slečna Klotylda musela jet tělo

identifikovat. Úplně se zhroutila a dlouho byla jako vyměněná. Opravdu tu dívku milovala.“

„A jak se chovala ta druhá — Anthea?“

„To bylo zajímavé, rozumíte, měla takový veselý pohled v očích, jako by měla radost — ano, přímo radost! To je pěkné, viďte? Taková byla dcera farmáře Plummera. Zvlášť ráda se chodila dívat na porážku vepřů. Z toho měla radost. Nu, divné věci se dějí v některých rodinách.“

Slečna Marplová se rozloučila, zjistila, že má ještě deset minut času a zamířila k poště. Pošta a hlavní obchodní dům byl v Jocelyn St Mary Právě na Market Square.

Slečna Marplová vešla do poštovního úřadu, koupila několik známek, Prohlédla pár pohledů, a pak zaměřila svou pozornost na řadu brožovaných knih. Za poštovní přepážkou seděla kysele se tvářící žena středního věku. Pomohla však slečně Marplové vyprostit jednu knihu z drátěné ohrádky, ve které byly srovnány.

„Některé jsou tam všelijak postrkány, viďte? Ti lidé je nedovedou dát zpět pěkně rovně hřbetem.“

Nikdo jiný v místnosti nebyl. Slečna Marplová se znechuceně podívala na obal knihy. Byla na něm obnažená dívka s krvavými skvrnami ve tváři a nad ní se skláněl zlověstně vypadající vrah s nožem potřísněným krví.

„Už opravdu nemám ty dnešní horory ráda,“ řekla.

„S těmi obrázky na obalech to začínají trochu přehánět, že?“ ozvala se paní ‚Octová‘. „Každý to rád nemá. V dnešní době se však prosazuje všude samé násilí.“

Slečna Marplová odložila další knihu s názvem ‚Co se stalo malé Janě‘. „Ach má milá,“ vzdychla, „žijeme dnes v smutném světě.“

„O tom nepochybujte. Zrovna včera jsem četla v novinách, že nějaká žena si nechala dítě před obchodním domem a někdo jí je odvezl i s kočárkem. A to všechno zcela bezdůvodně. Policie je naštěstí našla. Podle všeho pak všichni mluví stejně, ať už něco ukradnou v obchodním domě nebo odvezou dítě. Nikdo neví, co ho to napadlo.“

Slečna Marplová se rozhlédla. Poštovní úřad byl stále ještě prázdný, a tak přistoupila k přepážce.

„Jestli právě nemáte mnoho práce, mohla byste mi odpovědět na jednu otázku?“ zeptala se. „Provedla jsem totiž něco hodně hloupého. Poslední dobu už se velmi často pletu. Jde o balík adresovaný jednomu dobročinnému ústavu. Posílám jim šaty — pulovry a dětské vlněné věci. Zabalila jsem jej, napsala adresu a dala odeslat. Právě dnes ráno mně však napadlo, že jsem se zase zmýlila a napsala adresu špatně. Nepředpokládám, že byste měli seznam adres balíků — myslela jsem si však, že by si na to někdo mohl náhodou pamatovat. Chtěla jsem napsat adresu The Dockyard a Thames Side, Dobročinný spolek.“

Paní ‚Octová‘ se teď už na ni dívala málem laskavě. Zřejmá neschopnost slečny Marplové a její stařecká pomatenost ji přímo dojímaly.

„Odnesla jste si balík sama?“

„Ne — neodnesla — jsem ubytována v Old Manor House — a jedna z nich, myslím, že paní Glynnová — řekla, že ona nebo sestra jej donesou na poštu. Bylo od ní laskavé —“

„Počkejte, podívám se. To bylo úterý, že ano? Ale paní Glynnová ho nepřinesla. Byla tu s ním ta mladší, slečna Anthea.“

„Ano, ano, myslím, že to bylo ten den —“

„Pamatuji si to naprosto přesně. Bylo to ve větší krabici od šatů — moc těžká však nebyla. Nebyl to však — jak říkáte — ten Dobročinný spolek v Dockyardu — na nic takového si nevzpomínám. Balík byl na adresu Reverend Mathews — The East Ham, Sběr ženských a dětských šatů.“

„Ach ano!“ zatleskala slečna Marplová s radostnou úlevou. „Vy ale máte paměť — už vím, jak se mi to stalo. O vánocích jsem jim na jejich žádost o háčkované věci něco posílala, a tak jsem jistě teď opsala nesprávnou adresu. Mohla byste mi ji zopakovat?“ Nato si ji pečlivě zaznamenala do zápisníku.

„Bohužel balík už je pryč, ačkoliv —“

„Ach vím, ale mohu jim napsat a vysvětlit omyl. Požádám je, aby balík odeslali do Dockyardu. Nesmírně vám děkuji.“

Slečna Marplová vycupitala ven.

Paní ‚Octová‘ vytáhla známky pro dalšího zákazníka s poznámkou ke kolegovi — „Popleta jak zákon káže — chudák stará. Myslím, že tyhle zmatky dělá pořád.“

Slečna Marplová vyšla z poštovního úřadu a skoro vrazila do Emlyna Price a Joanny Crawfordové.

Všimla si, že Joana je velmi bledá a vypadá rozrušeně.

„Musím svědčit,“ vyhrkla. „Nevím — co se mne budou ptát. Mám takový strach. Mně — mně se to nelíbí. Řekla jsem to přece policejnímu seržantovi — řekla jsem mu, co jsem podle mého názoru viděla.“

„Netrap se, Joanno,“ těšil ji Emlyn Price. „To je jen výslech koronera, rozumíš? Je to docela příjemný člověk. Myslím, že je to doktor. Položí ti jen několik otázek a podle pravdy odpovíš, co jsi viděla.“

„Ty jsi to viděl také,“ řekla Joanna.

„Ano viděl,“ přikývl Emlyn. „Aspoň to, že tam nahoře někdo byl. Hned vedle balvanů. Tak už pojď, Joanno.“

„Byli u nás v hotelu a prohledali naše pokoje,“ stěžovala si Joanna. „Sice nás žádali o souhlas, ale stejně měli povolení k prohlídce. Hledali v našich pokojích a mezi věcmi v zavazadlech.“

„Myslím, že chtěli najít ten kostkovaný pulovr, který jsi popsala. Každopádně si s tím nemusíš dělat starosti. Kdybys sama měla černočervený kostkovaný pulovr, nebyla bys o tom mluvila, viď? Byl přece černočervený, že?

Já sám nevím,“ pokračoval Emlyn Price. „Opravdu u věcí nerozeznám dobře barvu. Myslím však, že to byla nějaká křiklavá barva. To je vše, co vím.“

„Nenašli ho však,“ řekla Joanna. „Konečně nikdo z nás nemá mnoho věd. Člověk si je na zájezd autokarem nebere. Nikdo nic takového mezi svými věcmi neměl. Nikdy jsem neviděla nikoho — myslím z naší skupiny — kdo by měl něco podobného na sobě. Ty snad ano?“

„Ne — já také ne, ale myslím — nu, nevím, jestli bych ho poznal, i kdybych ho viděl,“ přiznával Emlyn Price. „Nerozeznám bezpečně červenou od zelené.“

„To nerozeznáš, protože jsi trochu barvoslepý, že?“ řekla Joanna. „Tuhle jsem si toho všimla.“

„Jak sis toho mohla všimnout?“

„Moje červená šála mne upozornila. Ptala jsem se tě, jestli jsi ji neviděl. Řekl jsi mi, že jsi viděl někde zelenou a přinesl jsi mi červenou. Zapomněla jsem ji v jídelně. Ty jsi však opravdu nevěděl, že je červená.“

„Tak dobrá, ale nikomu neříkej, že jsem barvoslepý. Lidé se na to divně dívají.“

„Muži bývají častěji barvoslepí než ženy,“ poučovala ho Joanna. „Má to něco společného s dědičností pohlaví,“ dodala s učeným výrazem.

„Mluvíš o tom jako o spalničkách,“ řekl Emlyn Price. „Nu, už jsme tu.“

„Zřejmě ti to vůbec nevadí,“ povzdechla Joanna, když stoupali po schodech.

„Abych byl upřímný — ne. Nikdy jsem nebyl u výslechu. Všechno je vždy velmi zajímavé, když to děláš poprvé.“

Doktor Stokes byl muž středního věku s prošedivělými vlasy a brýlemi. Nejprve byla vyslechnuta zpráva policie, pak zpráva lékařská s podrobnostmi o zranění a příčinách, které vedly k smrti. Paní Sandbournová vypovídala podrobně o autokarovém zájezdu, jak byl pro ono osudné odpoledne výlet organizován a zvlášť podrobně o tom, jak k osudné události došlo. Slečna Templeová, i když už nebyla nejmladší, byla velmi rychlý chodec. Společnost šla po dobře známé stezce, která vedla kolem pahorku a pomalu stoupala k starému moorlandskému kostelu, původně postavenému v době královny Alžběty, později opravenému a zvýšenému. Na sousedním vrcholu byl památník nazývaný Bonaventure. Byl k němu velmi prudký výstup a lidé obvykle stoupali každý sám v určitém rozestupu. Ti mladší obyčejně běželi nebo šli rychle vpředu přímo nahoru a dosáhli cíle mnohem dříve než ostatní. Ti starší šli pomaleji. Ona sama se obvykle držela vzadu tak, aby mohla, kdyby bylo nutné, navrhnout těm, kteří už nemohli dál, možnost návratu. Řekla, že slečna Templeová se bavila s panem a paní Butlerovými. Slečna Templeová, ač už jí bylo přes šedesát, začala být poněkud netrpělivá kvůli tomu, že jdou

tak pomalu a oddělila se. Zahnula za ohbí svahu a postupovala rychleji kupředu, což dělala i předtím velmi často. Vždy ji čekání než dojdou ostatní rozčilovalo a dávala přednost samostatné chůzi. Všichni slyšeli vpředu výkřik a ona s ostatními se dali do běhu, aby se rychle dostali za ohbí stezky, kde našli slečnu Templeovou ležet na zemi. Bylo zřejmé, že na úbočí hory se uvolnil velký balvan, kterých tam bylo plno; zřítil se dolů a zasáhl slečnu Templeovou, právě když šla po dolní cestě. Je to velmi tragické neštěstí.

„Nenapadlo vás, že by to mohlo být něco jiného než neštěstí?“

„Ne — opravdu ne. Sotva bych dovedla pochopit, proč by to mělo být něco jiného než neštěstí.“

„Nikoho jste na úbočí nad vámi neviděla?“

„Ne. Tato cesta je hlavní a vede po úbočí kopce. Někteří jdou ovšem přímo přes vrchol. Toho odpoledne jsem však nikoho neviděla.“

Pak zavolali Joannu Crawfordovou. Po splnění příslušných formalit s věkem a jménem se doktor Stokes zeptal:

„Vy jste s ostatní společností nešla?“

„Ne, my jsme odbočili z cesty. Šli jsme po úbočí kopce o něco výše.“

„Šla jste s někým?“'

„Ano. S panem Emlynem Pricem.“

„Opravdu s vámi nikdo jiný nešel?“

„Ne. Povídali jsme si a občas jsme si prohlíželi nějaké květiny. Rostou tam zřejmě vzácnější druhy. Emlyn se zajímá o botaniku.“

„Byli jste v dohledu ostatní společnosti?“

„Celou dobu ne. Ostatní šli po hlavní cestě — to je o něco níž než jsme

byli.“

„Viděli jste slečnu Templeovou?“

„Ano, viděli. Šla vpředu před ostatními a viděla jsem ji i zacházet za ohbí cesty před nimi. Pak už jsme ji neviděli, protože ji kryl obrys kopce.“

„Viděla jste jít někoho nad vámi na úbočí?“

„Ano. Nahoře mezi nakupenými balvany. Na úbočí je velká plocha pokrytá balvany.“

„Ano,“ přikývl doktor Stokes. „Znám přesně to místo, které máte na mysli. Velké granitové balvany. Lidé jim říkají Berani nebo někdy Velcí berani.“

„Snad by z dálky mohly vypadat jako ovce, ale my jsme od nich nebyli příliš daleko.“

„A vy jste tam někoho viděla?“

„Ano. Někdo mezi balvany byl. Nahýbal se přes ně.“

„Myslíte, že do nich strkal?“

„Ano. Napadlo mne to a divila jsem se proč. Vypadalo to, že strká do jednoho z hromady na kraji srázu. Byly tak velké a těžké, že bych pokládala za nemožné s nimi pohnout. Ale ten nebo ta, který do nich strkal, se sám zřejmě kymácel jako rozhoupaný balvan.“

„Nejprve jste řekla on a teď říkáte on nebo ona, slečno Crawfordová. Kdo myslíte, že to byl?“

„Nu — myslela jsem — domnívám se — domnívám se, myslela jsem si, že je to muž, ale vlastně jsem v tom okamžiku o tom nepřemýšlela. Totiž — on nebo ona — měl na sobě kalhoty a pulovr, byl to druh pánského pulovru s výstřihem.“

„Jaké barvy byl ten pulovr?“

„Dost křiklavě černočerveně kostkovaný. Vzadu měl ten někdo dost dlouhé vlasy jako nějaký baret — vypadaly spíše jako ženské vlasy, ale stejně dobře to mohly být i mužské.“

„To určitě mohly,‘ řekl trochu suše doktor Stokes. „Identifikovat mužskou nebo ženskou postavu podle vlasů není v dnešní době snadné. — A co se stalo dál?“ pokračoval.

„Nu, kámen se dal do pohybu. Oddělil se a převalil přes ostrý okraj, a pak začal nabírat na rychlosti. Zvolala jsem na Emlyna: ‚Ach, řítí se Přímo dolů!‘ Slyšeli jsme rachot, jak padal. A myslím, že jsem zdola slyšela křik, ale možná, že jsem si to jen představovala.“

„A pak?“

„Kousek jsme popoběhli nahoru, a pak rychle za úbočí kopce, abychom viděli, co se s kamenem stalo.“

„A co jste viděli?“

„Viděli jsme balvan dole na cestě a hned u něho tělo — a pak lidi rychle se blížící z ohbí cesty.“

„Vykřikla slečna Templeová?“

„Myslím, že určitě ano. Mohl však to být také někdo z ostatních, kteří dobíhali z ohbí cesty. Ach! Bylo to — bylo to hrozné.“

„Ano — o tom nepochybuji. A co se stalo s postavou, kterou jste nad sebou viděla? S mužem nebo ženou v červenočerném pulovru? Byla stále ta postava mezi kameny?“

„Nevím. Už jsem se nahoru vůbec nepodívala. Já jsem — já jsem se dívala jen na to neštěstí a utíkala s kopce dolů, abych viděla, co se dá dělat. Myslím však, že jsem nahoru přece jen pohlédla, ale nikoho už neviděla. Jen kameny. Ovšem — mezi nimi snadno ztratíte někoho z dohledu.“

„Mohl to být někdo z vašich spolucestujících?“

„Ach ne. Jsem přesvědčena, že nikdo z nás to nebyl. To bych věděla, chci říci, že bych někoho z nich poznala podle oblečení. Určitě však nikdo neměl na sobě červenočerně kostkovaný pulovr.“

„Děkuji vám, slečno Crawfordová.“

Emlyna Price zavolali hned nato. Jeho výpověď byla prakticky stejná jako její. Byla o něco průkaznější, což ale mnoho neznamenalo.

Koroner přerušil přelíčení s tím, že není dostatečných důkazů, jak byla způsobena smrt Elizabeth Templeové, a odročil je o čtrnáct dnů.

Slečna Marplová jde na návštěvu *17*

Cestou z přelíčení ke Zlatému kanci skoro nikdo nepromluvil. Profesor Wanstead šel vedle slečny Marplové, a protože ona příliš rychlým chodcem nebyla, zůstával s ní vzadu za ostatními.

„Co se teď bude dít?“ zeptala se slečna Marplová.

„Myslíte po právní stránce nebo s námi?“

„Mám na mysli obojí,“ odpověděla slečna Marplová, „protože jedno bude určitě souviset s druhým.“

„Pravděpodobně to bude teď práce pro policii, která povede další vyšetřování na základě svědectví těch dvou mladých lidí.“

„Ano — jistě.“

„Bude nutné další vyšetřování. Přelíčení se muselo odročit. Těžko se dalo čekat, že by ho koroner uzavřel výrokem, že smrt byla způsobena nešťastnou náhodou.“

„Ne — to nemohl, to chápu.“ A pak se náhle zeptala: „Co si myslíte o jejich svědectví?“

Profesor Wanstead na ni vrhl zpod převislého obočí pátravý pohled.

„Napadlo vás něco snad v tomto směru, slečno Marplová?“ Jeho hlas zněl sugestivně. „Ovšem,“ ozval se po chvíli, „my jsme předem věděli, co budou vypovídat.“

„Ano — právě.“

„Vidím, že byste ráda věděla, co si o nich myslím já, a co si myslím o jejich názoru na to všechno.“

„Bylo to zajímavé, velmi zajímavé. Červenočerně kostkovaný pulovr. Je to asi velmi důležité, viďte? A také poněkud nápadné.“

„Ano, přesně tak.“

Opět na ni vrhl pohled zpod huňatého obočí.

„Co vám vlastně vrtá hlavou?“

„Myslím,“ zaváhala slečna Marplová, „myslím — že ten popis nám mohl dát cenný klíč.“

Došli ke Zlatému kanci. Bylo teprve půl jedné a paní Sandbournová navrhla malé občerstvení před obědem. A tak se podávalo sherry, tomatová šťáva a jiné nápoje. Paní Sandbournová využila této příležitosti, aby jim oznámila další novinky.

„Jednala jsem s koronerem a inspektorem Douglasem," začala úvodem. „Vzhledem k tomu, že lékařská zpráva byla v plném znění přijata, bude se zítra v jedenáct hodin dopoledne konat v kostele pohřební obřad. Půjdu teď vše dohodnout s místním vikářem panem Courtneyem. Myslím, že bude pak nejlepší, když pozítří budeme v zájezdu pokračovat. Program musíme poněkud změnit, protože jsme už ztratili tři dny. Myslím si však, že je ho možno zorganizovat jednodušším způsobem. Dozvěděla jsem se od několika členů zájezdu, že se raději vrátí do Londýna, a to pravděpodobně vlakem. Plně chápu důvod jejich rozhodnutí a nerada bych je nějakým způsobem ovlivňovala. Smrt — ke které zde došlo — je jistě velmi smutnou událostí. Přece se však nemohu zbavit přesvědčení, že smrt slečny Templeové byla opravdu způsobena nešťastnou náhodou. Něco podobného se právě na této cestě přihodilo už dříve, ačkoliv podle všeho to v tomto případě nelze svalovat na nepříznivé geologické nebo atmosférické podmínky. Domnívám se, že všechno bude podrobně vyšetřeno. Snad nějaký tramp na túře — nebo někdo takový — strčil zcela bez jakýchkoliv úmyslů do balvanu, a ať už to byl on nebo ona, neuvědomili si nebezpečí svého činu pro toho, kdo šel právě dole po cestě. Jestli tomu tak je, a ta osoba se objeví, bude rychle celá záležitost objasněna, ačkoliv souhlasím, že v současné době to nemůžeme pokládat za zcela zaručené. Připadá mně velmi nepravděpodobné, že by zemřelá slečna Templeová mohla mít nepřítele, který by jí chtěl nějakým způsobem ublížit. Navrhuji, abychom už více o neštěstí nehovořili. Vyšetřování povedou místní úřady, kterým to přísluší. Předpokládám, že se zítra všichni zúčastníme zádušní mše v kostele. Věřím také, že v další části zájezdu se nám podaří odvrátit myšlenky od otřesné události, kterou jsme zde zažili. Čekají nás ještě prohlídky velmi zajímavých a slavných domů a uvidíme překrásné přírodní scenérie."

Krátce nato se podával oběd a o celé záležitosti se už nehovořilo. Popravdě řečeno — nikoliv otevřeně. Když po obědě popíjeli v

hale kávu, rozdělili se už do menších skupin a hovořili o svém dalším programu.

„Budete pokračovat v zájezdu?“ zeptal se profesor Wanstead slečny Marplové.

„Ne,“ zavrtěla hlavou slečna Marplová. Byla velmi zamyšlená. „Ne, myslím — myslím, že po tom, co se zde stalo, se tu musím ještě zdržet.“

„Zůstanete u Zlatého kance nebo v Old Manor House?“

„To záleží na tom, jestli dostanu další pozvání, abych se vrátila do Old Manor House. Nerada bych to sama navrhla, protože moje původní pozvání bylo na dva dny, které zde měl zájezd v programu. Bude pro mne asi lepší, když zůstanu u Zlatého kance.“

„Nechtěla byste se vrátit do St Mary Meadu?“

„Ještě ne,“ řekla slečna Marplová. „Pár věcí bych tu mohla ještě zařídit. Jednu jsem právě udělala.“ Setkala se s jeho tázavým pohledem. „Jestli pojedete se zájezdem dál,“ pokračovala, „řeknu vám, co jsem provedla a navrhla bych vám, abyste mi něco po straně zjistil, co by mohlo být velmi užitečné. Další důvod, pro který zde chci ještě zůstat, vám řeknu později. Musím ještě něco zjistit — mohu to zjistit jedině zde — to mám také v úmyslu. Asi to však k ničemu nebude, a tak si myslím, že by bylo zbytečné o tom mluvit. A co vy?“

„Rád bych se vrátil do Londýna. Čeká mne tam plno práce… Pokud bych vám ovšem nemohl zde nějak prospět?“

„Ne,“ zavrtěla hlavou slečna Marplová, „myslím, že ne. Předpokládám, že i vy máte provést nějaké šetření, v kterém byste rád pokročil.“

„Zúčastnil jsem se však zájezdu proto, abych se poznal s vámi, slečno Marplová.“

‚A teď, když jste se se mnou poznal a víte to, co vím já — prakticky vlastně vše, co vím, musíte se pustit do vlastního pátrání. To je mi jasné. Než však ještě odjedete, myslím, že ještě něco zbývá — nu, mohlo by to být prospěšné — mohlo by to vést k nějakému výsledku.“

„Aha. Něco vás napadlo.“

„Připomínám si, co jste řekl.“

„Ucítila jste snad ve vzduchu zlo?“

„To je těžké poznat," přiznávala slečna Marplová, „co ten pocit něčeho zlého vlastně znamená."

„Ale vy opravdu máte pocit, že něco zlého visí ve vzduchu, že?"

‚Ano, neobyčejně silný pocit."

‚A zvláště od smrti slečny Templeové, která samozřejmě přes veškeré naděje paní Sandbournové nebyla nešťastnou náhodou."

„Ne," odporovala slečna Marplová. „Není to tím neštěstím. Asi jsem vám neřekla, s čím se mi jednou slečna Templeová svěřila. Prohlásila, že na tomto zájezdu je jako na pouti. Prý někam putuje jako poutnice."

„Zajímavé," poznamenal profesor Wanstead. „Velmi zajímavé. A neřekla vám, proč se vydala na pouť, kam nebo ke komu?"

„Ne," zavrtěla hlavou slečna Marplová, „kdyby žila jen o trochu déle, a nebyla tak slabá, mohla mi to říci. Naneštěstí smrt přišla příliš brzy."

„Takže v tomto směru nemáte tušení?"

„Ne — jen mám bezpečný pocit, že její pouť měla udělat čáru přes něčí rozpočet. Proto jí chtěl někdo v cestě zabránit, ať už šla kamkoliv nebo chtěla navštívit kohokoliv… Člověk může jen doufat, že náhoda nebo prozřetelnost to objasní."

„A proto zůstáváte zde?"

„Nejen proto," odpověděla slečna Marplová. „Chtěla bych se také něco více dozvědět o dívce jménem Nora Broadová."

„O Noře Broadové?" ptal se udiveně.

„To je přece ta druhá dívka, která zmizela přibližně ve stejnou dobu jako Verity Huntová. Nevzpomínáte si, že jste se mi o ní zmínil? Dívka, která měla plno hochů a jak jsem vyrozuměla byla také ochotná je mít. Inu, hloupá holka — ale zřejmě velmi přitažlivá pro mužské pohlaví. Domnívám se, že když se toho o ní více dozvím," vysvětlovala slečna Marplová, „pomůže mi to v pátrání."

„Dělejte, co uznáte za vhodné, detektivní inspektorko Marplová," řekl profesor Wanstead.

Bohoslužby se konaly příštího dne dopoledne a zúčastnili se jich všichni cestující zájezdu. Slečna Marplová se rozhlédla po kostele. Bylo tam několik místních lidí, a také paní Glynnová a její sestra

Klotylda. Nejmladší Anthea nepřišla. Všimla si, že tam přišlo také několik lidí z venkova. Pravděpodobně slečnu Templeovou neznali a vedla je k tomu spíše chorobná zvědavost, protože se o tom tolik mluvilo jako o velké hanebnosti. Všimla si také staršího duchovního v kamaších. Usoudila, že mu může být něco přes sedmdesát. Byl to širokoramenný starý muž se vznešenou hřívou šedivých vlasů. Lehce se hrbil a klečení stejně jako stání mu působilo potíže. Slečna Marplová si pomyslela, že má velmi ušlechtilou tvář a uvažovala, kdo by to mohl být. Snad to byl nějaký starý přítel Elizabeth Templeové, který přijel možná z dálky, aby se zúčastnil zádušní mše.

Po obřadu se slečna Marplová zdržela ještě chvíli před kostelem a s každým prohodila pár slov. Velmi brzy věděla, jaký má kdo další program. Butlerovi se vraceli do Londýna.

„Řekla jsem Henrymu, že už bych nemohla s nimi dál jet," svěřovala se paní Butlerová. „Víte — pokaždé, když bychom zahýbali za roh, nemohla bych se zbavit pocitu, že nás může někdo zastřelit nebo praštit kamenem. Jistě to chápete. Napadlo mne, jestli někdo nechce zničit cestovní kancelář Slavné domy Anglie."

„Ale maminko," chlácholil ji pan Butler. „Copak to máš pořád za nápady? Nebuď tak vystrašená!"

„Nu, v dnešní době člověk nikdy nemůže vědět. Všude je plno pašeráků, únosců dětí a darebáků všeho druhu, že opravdu už nikde nemám pocit bezpečí."

Stará slečna Lumleyová a slečna Benthamová byly odhodlány v cestě pokračovat. Obavy hodily za hlavu.

„Hodně jsme za tuto cestu zaplatily," řekly. „Bylo by škoda si nechat něco ujít jen proto, že se stalo tragické neštěstí. Telefonovaly jsme včera našim sousedům. Na kočky nám dohlídnou, a tak si nemusíme dělat žádné starosti. Pro slečnu Lumleyovou a slečnu Benthamovou to nebylo nic jiného než neštěstí. Usoudily, že toto vysvětlení je nejpohodlnější.

Paní Riseley-Porterová měla v úmyslu pokračovat v cestě. Plukovník Walker s chotí se rozhodli, že je nic neodvrátí od požitku shlédnout mimořádně vzácnou sbírku fuksií v jedné zahradě, kterou měli pozítří navštívit. Architekt Jameson také toužil prohlédnout si budovy, které ho zajímaly. Pan Caspar se však přesto rozhodl odjet

vlakem. Slečna Cookeová se slečnou Barrowovou zřejmě nebyly dosud rozhodnuty.

„Zde v okolí jsou také velmi hezké vycházky," řekla slečna Cookeová. „Asi se nějakou dobu zdržíme u Zlatého kance. Vy to máte také v úmyslu, viďte slečno Marplová?"

„Ano — mám," přiznala slečna Marplová. „Nemám dost sil k dalšímu cestování. Také si myslím, že pár dní odpočinku po tom všem, co se stalo, mně jedině prospěje."

Jakmile se malý hlouček rozptýlil, vydala se slečna Marplová nenápadně na vlastní pochůzku. Z kabelky vytáhla lístek vytržený z notesu, na kterém si poznamenala dvě adresy. První patřila paní Blackettové, která žila v hezkém malém domku se zahrádkou právě na konci cesty svažující se dolů do údolí. Dveře jí přišla otevřít menší, hezky upravená žena.

„Paní Blackettová?"

„Ano, paní, to jsem já."

„Jsem na rozpacích, jestli vás mohu pár minut obtěžovat. Byla jsem totiž právě v kostele a dostala jsem náhle závratě. Mohla bych se na chvíli posadit?"

„Ach jemine — jistě. To mne mrzí. Pojďte jen dál, paní. Jen pojďte. To bude v pořádku. Hezky si sedněte. A teď vám přinesu sklenici vody — nebo byste si raději dala šálek čaje?"

„Ne, děkuji vám," řekla slečna Marplová, „sklenice vody by mi udělala dobře."

Paní Blackettová se vrátila se sklenicí vody a těšila se na povídání o bolestech, závratích a podobných trampotách.

„Víte, mám jednoho synovce, který má totéž. Ještě by to však mít neměl — je mu teprve něco přes padesát, ale když ho občas chytí závrať, tak najednou ztratí vědomí a upadne — pokud si ovšem rychle nesedne. To vy asi neznáte, že? To je strašné — opravdu strašné. Doktoři si s tím zřejmě nevědí rady… Tak, tady je sklenice s vodou."

„Ach," oddechla si slečna Marplová, když upila trochu vody, „už je mi mnohem lépe."

„Byla jste na mši za tu ubohou paní, kterou někdo zabil, že? Říká se, že to nebylo neštěstí jako ty ostatní. Podle mne však to bylo neštěstí zas.

Ovšem — jakmile něco takového přijde k soudu, udělají z toho hned kriminální případ.“

„Máte pravdu,“ přikývla slečna Marplová. „Bylo mi až špatně, když jsem slyšela, co se tu kdysi všechno stalo. Hodně se povídalo o nějaké dívce. Nora se jmenovala. Ano — Nora Broadová.“

„Ano — Nora… Nu, byla to dcera mé sestřenice. Je to už tak dávno. Odešla jednou z domu a nikdy víc se nevrátila. Takové dívky nikdo neudrží. Často — velmi často jsem říkávala Nancy — to byla její matka — Celý den jsi v práci. Jestlipak víš, co dělá Nora? Víš, že je do kluků celá zblázněná. Nu, jednou uvidíš — uvidíš, jaké s ní budou starosti. A bezpochyby jsem měla pravdu.“

„Myslíte — ?“

„Ano — dopadlo to, jak se dalo čekat. Přišla do toho — rozumíte. Myslím, že sestřenice Nancy o tom nic nevěděla. Ovšem mně už je pětašedesát, a tak poznám, o co jde, a jak takové děvče vypadá. Myslím, že i vím, kdo to byl, ale nejsem si tím jista. Mohla jsem se mýlit, protože zde bydlel dál a byl opravdu úplně zničený, když Nora zmizela.“

„Ona utekla, že?“

„Nu — nechala se někým svézt v autě — někým cizím. To byla naposledy spatřena. Dnes už ani nevím značku vozu. Nějaký Audit — nebo tak nějak. Každopádně byla párkrát v tom voze viděna, a také v něm odjela. Říkalo se, že to byl tentýž vůz, v kterém jezdívala ta chudinka, co byla zavražděna. Myslím, že tohle se Noře však nestalo. Kdyby byla Nora zavražděna, už by dávno její tělo našli, nemyslíte?“

„Asi ano — to je pravděpodobné,“ přikývla slečna Marplová. „Učila se dobře ve škole?“ zeptala se. „Byla to pilná dívka?“

„Ach ne — nebyla. Byla lenivá a učení jí moc nešlo. To tedy ne. Od dvanácti let se nezajímala o nic jiného než o mládence. Myslím, že nakonec ať už s jedním nebo druhým odešla nadobro. Nikdy však nikomu nepodala ani zprávičku. Ani neposlala aspoň pohlednici. Možná, že utekla s někým, kdo jí bůhvíco nasliboval, rozumíte. Znala jsem jednu takovou dívku — to jsem byla ještě mladá — která odešla s jedním Afričanem. Napovídal jí, že jeho otec je šejk. Divné slovo, ale asi měla nakonec z toho šok. Každopádně to byl Afričan

— myslím z Alžíru — ano, z Alžíru. Někde odtud. Chtěla mít všechny nejkrásnější věci na světě. Tvrdila, že jeho otec má šest velbloudů a stáda koní, že prý bude žít v nádherném domě se stěnami ověšenými koberci. To je hloupé, viďte, věšet na stěny koberce… Zkrátka odjela. Vrátila se za tři roky. Říkala, že zažila hrozné časy — hrozné! Bydleli v ošklivém domku postaveném z hlíny. Ano — tak to bylo. A nejedli nic jiného než nějaký cos-cos. Připadalo jí to jako hlávkový salát, ale bylo to něco jiného, a k tomu odpornou kaši z hrubé pšeničné mouky. Prostě něco strašného. Nakonec jí však ještě řekl, že pro něho není dost dobrá a rozvedl se s ní. Prý tam stačí, aby muž třikrát po sobě zopakoval ‚Rozvádím se s tebou', což klidně udělal a odešel. Musela se obrátit na nějaký spolek, který se jí ujal a zaplatil cestu do Anglie. A bylo po všem. Ach, to už je třicet nebo čtyřicet let, co se to stalo. A Nora odešla asi před sedmi nebo osmi lety. Já si však stále myslím, že jednoho dne přijde zpět… Dostane za vyučenou a přijde sama na to, že ze sladkých slibů nic není."

„Má někoho ke komu by šla kromě — své matky — vaší sestřenice? Myslím někoho, kdo —"

„Nu — mnozí k ní byli velmi hodní. Zrovna ty dámy z Old Manor House. Paní Glynnová tam ještě nebyla, ale slečna Klotylda — ta se chovala vždy velmi laskavě k dívkám ze školy. Dala Noře plno hezkých šatů a jednou jí dala krásné šaty se šálou. Bylo to oblečení na léto, ale opravdu něco překrásného. Asi to bylo to nejjemnější hedvábí. Ano, slečna Klotylda je opravdu velmi hodná. Také se snažila, aby měla Nora větší zájem o vzdělání. Poučovala ji v mnoha věcech a zrazovala ji od způsobu života, který vedla. Nerada to říkám, rozumíte, protože je to dítě mé sestřenice. Snad je to tím, že moje sestřenice si vzala mého bratrance, co myslíte? Chci tím říci — mám totiž dojem, že hrozné bylo to, jakým způsobem se všemi hochy chodila. Kdo chtěl, s tím šla. To bylo smutné. Řekla bych, že nakonec skončí na ulici. Nevěřím, že by ji čekalo něco jiného. Nerada to říkám, ale je to tak. Snad je to však každopádně lepší, než se dát zavraždit jako slečna Huntová z Old Manor House. To bylo kruté. Mysleli si, že s někým odešla a policie dělala, co mohla. Všude pátrali a dotazovali se, obrátili se na všechny mladé muže, kteří se s ní znali, aby pomohli při pátrání. Byl tam Geoffrey Grant, Billy

Thompson a Harry z Langfordu. Všichni bez zaměstnání — příležitostí měli dost, pracovali však jen přechodně, když se jim chtělo. Za mých mladých let to chodilo na světě jinak. Děvčata se chovala slušně a hoši věděli, že musí pracovat, když to chtějí někam dotáhnout.“

Slečna Marplová si s ní ještě chvíli povídala, a pak prohlásila, že je jí už úplně dobře. Poděkovala paní Blackettové a vyšla ven.

Na další návštěvu se vydala k dívce, která zrovna sázela hlávkový salát.

„Nora Broadová? Ta už tu nebyla řadu let. S někým utekla. Byla moc na mužské. Vždy jsem byla zvědavá, jak skončí. Chtěla jste jí něco zvláštního?“ zajímala se mladá žena.

„Dostala jsem dopis od přítele z ciziny,“ lhala slečna Marplová. „Je to velmi milá rodina a chtějí zaměstnat nějakou slečnu Noru Broadovou. Zřejmě se octla v nesnázích. Provdala se za nějakého lumpa, který jí odešel za jinou. Chce si teď najít zaměstnání k hlídání dětí. Můj známý o ní nic neví, ale vyrozuměla jsem, že pochází odsud. Myslela jsem si, že zde najdu někoho, kdo by mi mohl o ní něco říci. Vy jste s ní podle řeči chodila do školy, že?“

„Ach ano, chodily jsme spolu do jedné třídy. Věřte mi však, že jsem nesouhlasila se způsobem života, jaký Nora vedla. Do mládenců byla celá blázen. Nu, já sama už jsem tehdy měla hezkého chlapce, s kterým jsem se chtěla zasnoubit. Říkala jsem jí, že škodí sama sobě, když jde s každým Tomem, Dickem a Harrym, kteří ji svezou autem nebo vezmou do hospody, kde jim pravděpodobně i nalhávala svoje léta. Byla velmi vyspělá a sebejistá a vypadala starší než jí ve skutečnosti bylo.“

„Měla světlé nebo tmavé vlasy?“

„Ach — měla tmavé vlasy — krásné tmavé vlasy. Nosila je stále rozpuštěné. Však víte, jak to děvčata mívají.“

„Dělalo to policii velké starosti, když zmizela?“

„Ano. Víte, nezanechala žádnou zprávu. Jednou v noci odešla a nevrátila se. Všimli si jí, jak nastupuje do auta a nikdo víckrát ten vůz neviděl, a ani neviděl ji. Právě v té době bylo hodně vražd, rozumíte. Ne právě zde — ale v okolí. Policie sebrala mnoho mladých mužů a hochů k výslechu. V té době jsme si mysleli, že z Nory bude už jen mrtvola. Ale nebyla. Asi je v pořádku. Řekla bych, že dost

peněz vydělá ještě tak v Londýně nebo jiných velkých městech na striptýzech a podobně, rozumíte? To byl totiž její styl.“

„Myslím si,“ řekla slečna Marplová, jestli to je jedna a tatáž osoba, že by nebyla příliš vhodná pro mého přítele.“

„Musela by se hodně změnit, aby se mu hodila,“ usoudila mladá žena.

Slečna Marplová se trochu udýchaná a dost unavená vracela k Zlatému kanci. Recepční ji zdaleka zdravil a běžel jí naproti.

„Ach, slečno Marplová, někdo na vás čeká. Chce s vámi mluvit. Představil se jako arciděkan Brabazon.“

„Arciděkan Brabazon?“ opakovala udiveně slečna Marplová.

„Ano. Stále vás hledá. Dozvěděl se, že jste na tomto zájezdu a chce s vámi mluvit, než mu odjedete do Londýna. Řekl jsem mu, že někteří jedou dnes odpoledním vlakem do Londýna. Obává se, že byste mu mohla odjet a velmi — velmi mu záleží na tom, aby s vámi ještě před odjezdem mluvil. Uvedl jsem ho do salónku, kde je televize. Je tam větší klid. V té druhé místnosti je teď plno lidí.“

Udiveně šla slečna Marplová do označené místnosti. Ukázalo se, že arciděkan Brabazon je starší duchovní, kterého si všimla na zádušní mši. Zvedl se a šel jí vstříc.

„Slečna Marplová? Jste slečna Jane Marplová?“

„Ano, jmenuji se tak. Přál jste si —“

„Jsem arciděkan Brabazon. Přijel jsem dnes ráno, abych se zúčastnil zádušní mše za svou dobrou přítelkyni — slečnu Elizabeth Templeovou.“

„Ach tak?“ řekla slečna Marplová. „Posaďte se, prosím.“

„Děkuji — rád si sednu. Nejsem už při síle jak jsem býval,“ poznamenal a opatrně si sedl na židli.

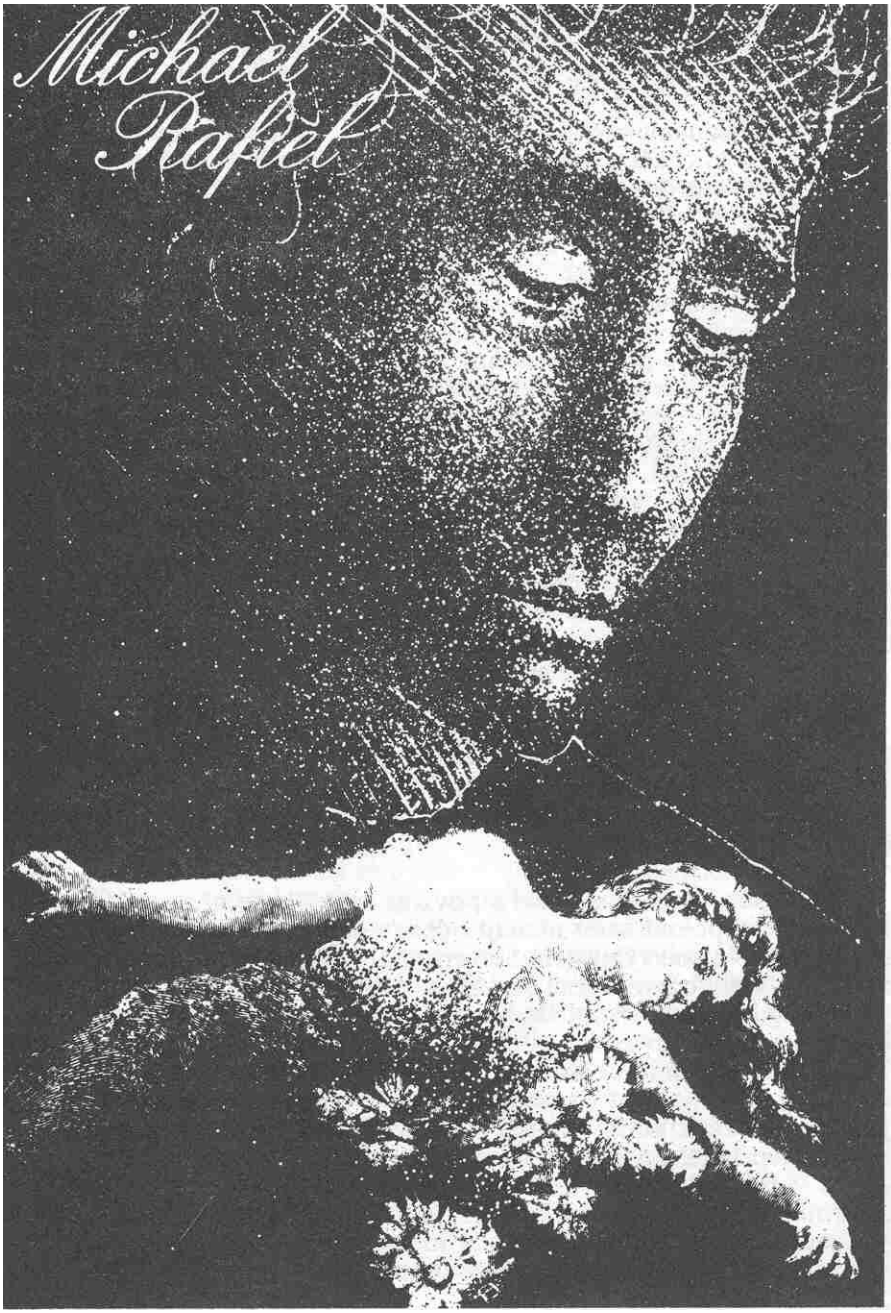
„A vy —“

Slečna Marplová se posadila vedle něho.

„Vy jste se chtěl se mnou sejít?“ zeptala se.

„Dovolte mi, abych vám vysvětlil, proč k tomu došlo. Jsem si plně vědom toho, že jsem pro vás naprosto neznámý člověk. Pokusím se však jíti rovnou k věci. Na cestě sem jsem se stavil v nemocnici v Carristownu a hovořil s vrchní sestrou. Ona mi řekla, že než Elizabeth Templeová zemřela, vyžádala si návštěvu jedné ze spolucestujících — slečny Jane Marplové, která ji také navštívila a seděla u ní téměř do doby, kdy krátce nato zemřela.“

Vyčkávavě se na ni podíval.

Michael
Rafiel

„Ano,“ přikývla slečna Marplová, „je to tak. Překvapilo mne, že pro mne poslala.“

„Byly jste už dlouho přítelkyně?“

„Ne,“ zavrtěla slečna Marplová hlavou. „Seznámila jsem se s ní teprve na tomto zájezdu. Proto jsem byla tolik překvapena. Často jsme spolu hovořily, protože jsme zcela náhodně seděly v autokaru vedle sebe. Spřátelily jsme se. Byla jsem však přesto překvapena, že projevila přání setkat se právě se mnou, když byla tak nemocná.“

„Ano — ano, to si dovedu představit. Jak už jsem řekl, znal jsem ji hodně dlouho. Často za mnou jezdívala na návštěvy. Bydlím ve Fillminsteru, to je tam, kde má váš autokar pozítří zastávku. Byli jsme dohodnuti, že se u mne staví. Chtěla se mnou něco prohovořit, o čem si myslela, že bych jí v tom mohl pomoci.“

„Chápu,“ řekla slečna Marplová. „Mohla bych se vás na něco zeptat? Doufám, že to nebude příliš důvěrná otázka?“

„Samozřejmě, slečno Marplová. Ptejte se mne na co chcete.“

„Mezi jiným mi slečna Templeová řekla, že slavné domy a zahrady nejsou hlavním důvodem jejího zájezdu. Svou cestu autokarem označila poněkud neobvyklým slovem — označila ji jako pouť.“

„Opravdu?“ divil se arciděkan Brabazon. „Opravdu to tak řekla? Nu, to je zajímavé — velmi zajímavé, a snad i — významné.“

„Ráda bych se vás totiž zeptala, jestli si myslíte, že tou poutí, o které mluvila, byla návštěva u vás…?“

„Určitě ano,“ přisvědčil arciděkan. „Ano, jsem o tom přesvědčen.“

„Hovořily jsme spolu o mladé dívce,“ pokračovala slečna Marplová, „o dívce jménem Verity.“

„Ano — Verity Huntová.“

„Neznala jsem její příjmení. Slečna Templeová se o ní zmínila jen jako o Verity.“

„Verity Huntová je mrtvá,“ řekl arciděkan. „Zemřela před několika lety. Věděla jste to?“

„Ano,“ přisvědčila slečna Marplová. „Věděla jsem to. Mluvily jsme o tom se slečnou Templeovou. Řekla mně také něco, co jsem nevěděla. Řekla, že byla zasnoubená a měla se provdat za syna pana Rafiela. Pan Rafiel je — musím už vlastně teď říkat byl — mým pří-

telem, a byl také tak laskav, že za mne zaplatil výlohy tohoto zájezdu. Myslím, že asi chtěl — ba přímo to i zařídil tak, abychom se se slečnou Templeovou na zájezdu seznámily. Patrně se domníval, že by mně mohla poskytnout jisté informace.“

„Informace o Verity?“

„Ano.“

„Kvůli tomu jela také za mnou. Chtěla se dozvědět určitá fakta.“

„Chtěla se dozvědět,“ dodávala slečna Marplová, „proč Verity zrušila zasnoubení a nevzala si syna pana Rafiela.“

„Verity nezrušila zasnoubení,“ prohlásil arciděkan Brabazon. „Tím jsem si jistý tak, jak ničím na světě.“

„To slečna Templeová nevěděla, že?“

„Ne. Myslím, že tehdy byla příliš bolestně překvapena a rozrušena tím, co se stalo. Teprve teď projevila přání dozvědět se podrobnosti, proč se svatba nekonala.“

„A proč se nekonala?“ tázala se slečna Marplová. „Prosím vás, nepokládejte mne za nemístně zvědavou. Není to jen zvědavost, která mne k této otázce nutí. Já také jsem zde — nikoliv sice na pouti — ale s určitým posláním. Já také chci vědět, proč se Michael Rafiel a Verity Huntová nevzali.“

Arciděkan ji chvíli zkoumavě pozoroval.

„Vy jste do toho nějakým způsobem zasvěcena,“ řekl. „To vidím.“

„Ano — jsem do toho zasvěcena přáním umírajícího otce Michaela Rafiela. Požádal mne, abych to pro něho udělala.“

„Nemám důvod, abych vám nepověděl vše, co vím,“ řekl váhavě arciděkan. „Ptáte se mne na něco, na co by se mne asi zeptala Elizabeth Templeová. Chcete vědět něco, co sám nevím. Ti dva mladí lidé, slečno Marplová, byli rozhodnuti se vzít. Všechno si pro oddavky zařídili, a já je měl oddat. Jak se domnívám, šlo o sňatek, který měl být tajný. Oba ty mladé lidi jsem znal. Verity, to drahé, krásné dítě, jsem znal mnohem a mnohem dříve. Připravoval jsem ji i na biřmování. Sloužíval jsem totiž ve škole slečny Templeové bohoslužby v adventu, o velikonocích a jiných příležitostech. Byla to výborná škola, a ona byla skvělá žena. Dovedla rozpoznat schopnosti každé dívky a určit pro ni vhodné vzdělání. Nutila dívky k vysoko-

školskému studiu, pokud byla přesvědčena, že mohou něčeho dosáhnout, nepobízela však ty, o kterých věděla, že se pro to nehodí. Byla to velká žena a vzácná přítelkyně. Verity byla jedna z nejkouzelnějších dětí — spíše už dívek, jakou jsem kdy poznal. Její srdce a duch byly stejně ušlechtilé, jako její zjev. Postihlo ji velké neštěstí tím, že ztratila oba rodiče dříve, než dospěla. Oba zahynuli při leteckém neštěstí na cestě na dovolenou do Itálie. Verity se ujala slečna Klotylda Bradbury-Scottová a vzala si ji k sobě. Pravděpodobně ji znáte, protože zde bydlí. Byla velkou přítelkyní její matky. V tom domě žijí tři sestry, ačkoliv ta jedna byla vdaná a žila dlouho v cizině, takže původně zde bydlely jen dvě. Nejstarší Klotylda měla Verity nesmírně ráda. Udělala pro ni všechno možné, jen aby byla šťastná. Jezdila s ní do ciziny, dala ji učit italsky, hýčkala ji a starala se jak mohla. Verity ji měla také hodně ráda. Milovala ji tak, jak vůbec může dívka milovat svou matku. Přímo na Klotyldě visela. Klotylda sama je velmi intelektuální vzdělaná žena. Nenaléhala na Verity, aby šla studovat na vysokou školu, když zřejmě do toho mnoho chuti neměla. Dala přednost studiu hudby, umění a takovým předmětům. Žila zde v Old Manor House a myslím, že zde měla velmi šťastný život. Také vždy šťastně vypadala. Přirozeně jsem ji neviděl od té doby, co sem přišla. Působím v katedrále ve Fillminsteru, a ten je odsud vzdálen šedesát mil. Posílali jsme si o vánocích a jiných svátcích pohledy. Neviděl jsem ji až do dne, kdy se náhle objevila jako velmi krásná a dospělá mladá žena v doprovodu velmi hezkého mladého muže, kterého jsem náhodou znal. Byl to syn pana Rafiela — Michael. Přišli za mnou, protože byli do sebe zamilovaní a chtěli se dát oddat.“

„A vy jste s tím sňatkem souhlasil?“

„Ano — souhlasil. Asi si budete myslet, slečno Marplová, že jsem to neměl dělat. Přišli ke mně tajně, a to už bylo podivné. Klotylda Bradbury-Scottová se pokusila — dovedu si to představit — jejich milostné vztahy přerušit. A také zcela oprávněně. Řeknu vám upřímně, že Michael Rafiel nepatřil k mužům, který by byl pro rodiče žádoucím manželem jejich dcery. Byl jednak příliš mlád, aby podnikl už tak závažný krok, a pak s ním byly od dětství jen samé nepříjemnosti. Stál už před soudem mladistvých, měl plno špatných přátel, nechal se svést ke gangsterským kouskům, ničil veřejná zaří-

zení jako telefonní budky a podobně. Kromě intimních styků s různými dívkami měl navíc vyživovací povinnosti, kterým se nemohl vyhnout. Ano, choval se v každém směru ničemně, a obzvláště k ženám. Přesto však byl nesmírně atraktivní a dívky se do něho dovedly zamilovat na první pohled. Chovaly se pak přímo bláznivě. Dvakrát byl dokonce krátkodobě odsouzen. Popravdě řečeno, měl už něco ve svém rejstříku. Seznámili mne s jeho otcem, a ačkoliv jsem ho neznal dobře, myslím, že dělal pro něho vše, co mohl. Aspoň všechno to, co je schopen udělat muž jeho povahy, aby synovi pomohl. Vždy mu přispěchal na pomoc. Několikrát mu našel zaměstnání, v kterém mohl uspět, platil za něho dluhy, platil všechny škody… Dělal opravdu vše. Nevím však…“

„Myslíte si snad, že mohl udělat víc?“

„Ne,“ řekl arciděkan, „dospěl jsem do věku, kdy jsem si uvědomil, že člověk musí přijímat lidi takové, jací jsou. Každý patří k určitému druhu lidí, kteří — podle dnešní terminologie — mají svůj genetický kód, a ten jim určuje jejich povahu. Nemyslím si, že by pan Rafiel choval k Michaelovi nějak zvlášť velkou náklonnost. Nanejvýš byste mohla říci, že ho měl přiměřeně rád. Nemiloval ho však. Jestli by bylo pro Michaela lepší, kdyby byl otcem milován — nevím. Možná, že by to bylo stejné. Ať už tak nebo onak — bylo to smutné. Hoch nebyl hloupý. Byl dokonce inteligentní a nadaný. Mohl výborně prospívat, kdyby chtěl sám a trochu se snažil. Ale byl to rozený delikvent. Měl sice určité dobré vlastnosti — jako skvělý smysl pro humor, velkorysost a laskavost. Za přítele se dovedl postavit a vytáhnout ho třeba i z bryndy. S dívkami však zacházel špatně. Když je dostal do nesnází, opustil je a našel si jiné… Nu, a pak najednou jsem se octl tváří v tvář těm dvěma — a — ano, souhlasil jsem s jejich sňatkem. Řekl jsem Verity — a řekl jsem jí to zcela důrazně, jakého mládence si chce vzít. Zjistil jsem však, že se ji nepokusil ani v nejmenším oklamat. Přiznal se jí ke všem nepříjemnostem, včetně nesnází s policií a vůbec ke všemu. Slíbil jí však, že začne nový život, až se s ní ožení. Potom prý se všechno změní. Varoval jsem ji, že se to nestane, aby mu nevěřila. Lidé se přece nemění. Možná však, že se opravdu chtěl změnit. Myslím, že Verity to věděla stejně dobře jako já. Netajila se tím, že to ví. Řekla mi tehdy: ‚Vím,

jaký Mike je. Myslím, že pravděpodobně takový zůstane. Možná, že mu budu schopná pomoci, možná však, že také ne. Já to riziko podstoupím.‘ A řeknu vám, slečno Marplová, znám to, a nikterak nepřeháním; měl jsem hodně co dělat s mladými lidmi. Mnoho mladých lidí jsem sezdal, a pak i viděl, jak to s nimi špatně dopadlo. Viděl jsem však také, jak proti všemu očekávání se manželství vydařilo. Znám to a poznám to. Poznám, když jsou dva mladí lidé opravdu do sebe zamilováni. Nemyslím tím jen sexuální přitažlivost. O sexu se toho dnes hodně namluví a věnuje se mu příliš velká pozornost. Nechci tím také říci, že by na sexu bylo něco špatného. To je nesmysl. Sex však nemůže nahradit lásku. Musí s ní mít sice něco společného, ale nemůže sám o sobě uspět. Milovat znamená i slovo — sňatek. Stejně jako pro dobré i špatné — pro bohaté a chudé — pro nemocné i zdravé. Ti dva se milovali. Milovali — a chtěli v lásce žít, dokud je smrt nerozdělí. A tím končí můj příběh,“ dodal arciděkan. „Nemohu v něm pokračovat, protože nevím, co se stalo. Vím jen, že jsem souhlasil s tím, co po mně žádali, že jsem udělal nutné přípravy a stanovil den, přesný čas a místo. Myslím, že jsem se asi dopustil chyby tím, že jsem souhlasil s tajným sňatkem.“

„Oni nechtěli, aby o tom někdo věděl?“, zeptala se slečna Marplová.

„Ne. Verity nechtěla, aby o tom kdokoliv věděl, a mohu to říci s jistotou i o Mikovi. Obávali se, aby jim to někdo nepřekazil. Myslím, že Verity kromě lásky, měla i pocit úniku. Je to asi zcela přirozené vzhledem k prostředí, ve kterém žila. Ztratila své pravé ochránce — své rodiče. Po jejich smrti pro ni začal nový život. Byla v školním věku, kdy se taková dívenka musí na někoho upnout. Třeba na přitažlivou učitelku, na někoho, kdo stojí mezi učitelkou dětských her a učitelkou matematiky, nebo i na starší spolužačku či vychovatelku, rozumíte? Je to stav, který netrvá dlouho. Je to přirozený úsek života. Od toho pak postoupíte na další stupeň, kdy si uvědomujete, že potřebujete od života to, co vás doplňuje. Je to vztah mezi mužem a ženou. A tak si začnete hledat partnera; takového partnera, kterého byste chtěla pro celý život.

Jste-li moudrá — nespěcháte. Máte sice své přátele, ale vyhlížíte — dobře to říkávaly chůvy svým dětem — až půjde kolem pan Pra-

vý. Klotylda Bradbury-Scottová byla k Verity mimořádně laskavá. Také Verity k ní měla vztah, který se však spíše podobal uctívání hrdiny. Klotylda jako žena byla totiž osobnost. Byla hezká, vzdělaná a zajímavá. Myslím, že ji Verity přímo romantickým způsobem zbožňovala. Také Klotylda milovala Verity jako vlastní dceru. A tak Verity dospívala v ovzduší zbožňování, žila zajímavým životem, obklopena zajímavými věcmi, které podněcovaly její intelekt. Byl to velmi šťastný život. Myslím si však, že krok za krokem si začala něco uvědomovat — aniž by sama věděla, o co jde — pocítila však v podvědomí touhu uniknout. Uniknout takové lásce. Uniknout — aniž by věděla kam. Věděla to však, když se seznámila s Michaelem. Chtěla uniknout do života, ve kterém se spojí muž a žena, aby dali vzniknout dalšímu životu na tomto světě. Věděla také, že nebude možné přimět Klotyldu, aby jejím citům porozuměla. Věděla, že se Klotylda postaví proti její lásce k Michaelovi. Bohužel asi měla Klotylda v tomto směru pravdu. Dnes to vím. On nebyl vhodným manželem pro Verity. Cesta, kterou s ním nastoupila, nevedla k životu a ke štěstí. Vedla k otřesné události — k bolesti a smrti. Jak vidíte, slečno Marplová, mám pocit těžké viny. Moje pohnutky byly dobré, ale nevěděl jsem, co jsem vědět měl. Znal jsem dobře Verity, ale neznal jsem dobře Michaela. Chápal jsem jejich žádost o tajný sňatek jako obranu proti silné osobnosti Klotyldy Bradbury-Scottové. Mohla mít velmi silný vliv na Verity a přesvědčit ji, aby se sňatku vzdala?“

„Vy si tedy myslíte, že se stalo právě tohle? Vy se domníváte, že Klotylda jí toho tolik o Michaelovi napovídala, že se vzdala úmyslu si ho vzít?“

„Ne. Tomu bych právě nevěřil. A nikdy neuvěřím… Kdyby to tak bylo, Verity by mi to řekla. Byla by mi to oznámila.“

„A co se vlastně toho dne stalo?“

„Hned se k tomu dostaneme. Den sňatku byl přesně stanoven. Čas, hodina, místo — a čekal jsem. Čekal jsem na nevěstu a ženicha, kteří nepřišli, nevzkázali ani slovo na omluvu — nic. Nevěděl jsem proč! Nikdy jsem se nedozvěděl proč. Dosud mně to připadá neuvěřitelné. Neuvěřitelné nebylo to, že nepřišli — to se dalo snadno nějak vysvětlit. Neuvěřitelné bylo to, že nepodali zprávu. Neposlali ani pár načmáraných řádků. Myslel jsem si proto, že Elizabeth Templeová

vám snad něco před smrtí řekla, že vám mohla pro mne předat nějakou zprávu. Jestli tušila, že zemře, mohlo ji něco takového napadnout.“

„Ona se však chtěla dozvědět něco právě od vás,“ namítla slečna Marplová. „Jsem přesvědčena, že to bylo důvodem, proč za vámi jela.“

„Ano, ano. To je asi pravda. Napadlo mne totiž — rozumíte — že Verity by se nesvěřovala lidem, kteří jí bránili v jejím úmyslu. Přesně řečeno Klotyldě a Anthee Bradbury-Scottové. Byla však také velmi oddána Elizabeth Templeové — a Elizabeth Templeová měla na ni dost velký vliv. Připadá mně pravděpodobné, že jí mohla napsat a dát nějaké vysvětlení.“

„To zřejmě také udělala,“ řekla slečna Marplová.

„Myslíte si, že se jí s něčím svěřila?“

„Svěřila se jí jedině s tím, že se provdá za Michaela Rafiela. Slečna Templeová to věděla. Bylo to právě to, co mi také mezi jiným řekla, a to přesně slovy: ‚Znala jsem dívku jménem Verity, která se chtěla provdat za Michaela Rafiela‘. Jediná osoba, od které se to mohla dozvědět, byla sama Verity. Verity jí určitě napsala nebo jí to jinak oznámila. Když jsem se pak zeptala: ‚Proč si ho nevzala'? — řekla jen: .Zemřela‘.“

„A tady jsme v koncích,“ povzdechl arciděkan Brabazon. „Ani Elizabeth, ani já neznáme nic víc než ta dvě fakta. Elizabeth věděla, že Verity si chtěla vzít Michaela, že ti dva to spolu mysleli vážně a vše si připravili, aby se mohli v určitý den a hodinu dostavit k oddavkám. Já na ně čekal, ale k svatbě nedošlo. Ani nevěsta, ani ženich, ani slovo vysvětlení.“

„A vy nemáte opravdu ani potuchy, co se stalo?“ otázala se slečna Marplová.

„Neuvěřím ani na chvíli, že Verity a Michael se spolu rozešli a všechno zrušili.“

„K něčemu však přece mezi nimi muselo dojít! Určitě! A to k něčemu, co snad Verity zavčas otevřelo oči — k určitému poznání Michaelova charakteru a osobnosti, co si dříve neuvědomila nebo nepoznala.“

„To není uspokojivé vysvětlení, protože by mi to byla oznámila. Nenechala by mne čekat, když jsem je měl spojit ve svátost manželskou. Byl by to přímo výsměch jejímu vybranému chování a výborným způsobům. Ne. Obávám se, že jen jediné jí v tom mohlo zabránit.“

„Smrt?“ doplnila ho otázkou slečna Marplová. Vzpomněla si při tom na jiné slovo Elizabeth Templeové, které zaznělo jako hluboký hlas zvonu.

„Ano,“ povzdechl arciděkan Brabazon. „Smrt.“

„Láska,“ řekla zamyšleně slečna Marplová.

„Tím myslíte —“ zaváhal.

„Tak se vyjádřila slečna Templeová, když jsem se jí zeptala, co ji zabilo. Řekla jen: ‚Láska.‘ Znělo to tak, jako by vyslovila to nejděsivější slovo na světě… Nejděsivější slovo.“

„Už chápu,“ zvolal arciděkan Brabazon, „chápu — nebo myslím, že chápu.“

„Jaké je vaše řešení?“

„Rozštěpená osobnost,“ řekl s povzdechem. „Je to něco, co lidem nebývá zjevné, pokud sami nemají odborné znalosti. Jekyll a Hyde jsou skutečnost. Nejsou výmyslem Stevensona. Michael byl — určitě byl schizofrenik. Měl rozpolcenou osobnost. Nemám sice psychiatrické nebo psychologické znalosti ani zkušenosti. Určitě však v něm musely být dvě bytosti — dvě individuality. Jedna z nich byla dobrá — milý, půvabný hoch, jehož hlavním předmětem touhy bylo štěstí. Byla však v něm také druhá osobnost, patrně psychicky deformovaná — tím si dosud nejsme jisti. Ta ho však nutila zabíjet — snad právě toho, koho miloval — nikoliv nepřítele. Snad ani pak nevěděl, co dělá, nebo co to znamená. A tak zabil Verity… Na světě je plno takových děsivých věcí jako duševní choroby a jiné deformace. Jsou to jen hříčky osudu. Jeden takový smutný případ se vyskytl mezi mými farníky. Žily spolu dvě starší ženy. Obě byly už v penzi a kdysi spolu někde pracovaly. Podle všeho žily spolu velmi spokojeně, a přece jednoho dne jedna tu druhou zabila, poslala pak pro vikáře své farnosti, s kterým se moc dobře znala, a řekla: ‚Zabila jsem Luisu. Je to smutné, ale musela jsem to udělat. Viděla jsem v jejích očích ďábla. Dostala jsem příkaz ji zabít.‘ Vidíte — takové věci do-

hánějí pak lidi k zoufalým činům. Říkáte si — Proč? — Jak? — a přece se to snad jednoho dne dozvíme. Lékařská věda na to přijde, až objeví určité deformace chromozómu nebo genu…“

„Tak vy si myslíte, že se to stalo takhle?“ tázala se zamyšleně slečna Marplová.

„Ano — tak se to stalo. Pokud vím, tělo se hned nenašlo — až za určitou dobu. Verity se jen pohřešovala. Odešla a nikdo ji už nespatřil…“

„Pak se to tedy asi stalo hned tehdy — právě onoho dne —“

„Jisté je, že při výslechu —“

„Myslíte až po objevení těla, když policie zatkla Michaela?“ vpadla mu do řeči slečna Marplová.

„Jak asi víte, policie ho požádala o výpověď jako jednoho z prvních. Někdo ho s tou dívkou viděl — viděl je y jeho voze. Policie byla celou tu dobu přesvědčena, že je tím, koho hledají. Na něho padlo první podezření a nikdy ho podezřívat nepřestali. Druzí mladíci, kteří se s Verity znali, se také museli podrobit výslechu, ale každý z nich měl alibi. Neměli proti nim dostatek důkazů. A tak dále podezřívali Michaela, až konečně nalezli její tělo… Byla uškrcená a hlavu i tvář měla znetvořenou pořádnými ranami. Vypadalo to na útok zuřivého šílence. Kdo způsobil tyto rány, nemohl být duševně zdráv. Pan Hyde — řekněme si to otevřeně — nabyl převahy.“

Slečna Marplová se zachvěla.

Arciděkan pokračoval svým hlubokým, smutným hlasem: „A přece, dokonce i teď někdy mám pocit a doufám, že to spáchal někdo jiný. Někdo, kdo snad byl úplně pomatený, a nikdo to na něm nepoznal. Snad i někdo cizí, s kým se tu seznámila. Někdo, s kým se náhodně setkala a kdo ji svezl kousek autem, aby pak —“ potřásl hlavou.

„Myslím, že by to tak mohlo být,“ přikyvovala slečna Marplová.

„Mike udělal na soud velmi špatný dojem,“ pokračoval arciděkan. „Vykládal samé nesmysly a lhal. Nemluvil pravdu ani o svém voze. Přivedl si přátele, kteří mu poskytli nemožné alibi. Byl vyděšený. Neřekl ani slovo o svém plánu se oženit. Myslím, že mu to rozmluvil jeho právní zástupce, který byl asi přesvědčen, že by to mohlo samo o sobě mluvit v jeho neprospěch. Mohli si to vyložit, že ona ho

nutila ke sňatku, který nechtěl. Už je to teď příliš dlouho a nepamatuji se na podrobnosti. Důkazem však zůstalo, že byla mrtvá. Byl vinen — a vypadal jako viník.

Už teď jistě chápete, slečno Marplová, proč jsem tak smutný a nešťastný člověk. Uvažoval jsem špatně, když jsem povzbudil milou a krásnou dívku, aby podstoupila smrt. Musím to tak brát, protože jsem nevěděl a neznal lidskou povahu. Byl jsem však přesvědčen, že kdyby z něho měla strach, kdyby o něm náhle zjistila něco zlověstného, zavrhla by svůj úmysl si ho vzít a přišla by ke mně sdělit mi své obavy. Určitě by se mi svěřila se svým poznáním. Ale nic takového se nestalo. Proč ji zabil? Zabil ji proto, že věděl, že čeká dítě? Protože měl v té době závazek k jiné dívce a nechtěl se nechat donutit k manželství s Verity? Tomu věřit nemohu. Nebo zde byl docela jiný důvod? Nedostala snad z něho najednou strach, protože vycítila nebezpečí? Nechtěla s ním proto najednou známost přerušit, a tím probudila jeho hněv — jeho zuřivost, která vedla k násilí a zabití? Člověk prostě neví.“

„Vy nevíte?“ zeptala se slečna Marplová. „Vy přece víte, a dokonce stále věříte v jedno, viďte?“

„Co přesně chcete říci slovem ‚věříte‘? Mluvíte v náboženském přesvědčení?“

„Ale ne,“ zavrtěla hlavou slečna Marplová, „to jsem vůbec neměla na mysli. Domnívám se však, že dosud máte pocit, velmi silnou víru v to, že ti dva se milovali a opravdu měli toho dne v úmyslu se vzít. Máte dojem, že se jen něco stalo, co tomu zabránilo. Něco — co vyústilo v její smrt. Opravdu však dosud věříte, že se ten den chtěli oba dát vámi oddat?“

„Máte zcela pravdu, má milá. Ano, dosud se nemohu zbavit víry ve dva milence, kteří si přáli být oddáni, kteří byli odhodláni prožívat jeden s druhým dobré i zlé, bohatství i chudobu stejně jako zdraví a nemoci. Milovala ho a byla by si ho vzala dobrého i zlého. Pokud jde o ni, dočkala se od něho jen zlého… přineslo jí to smrt.“

„Nesmíte však přestat věřit tomu, čemu stále věříte,“ naléhala slečna Marplová. „Myslím, že já tomu věřím také, rozumíte?“

„Ale co z toho bude?“

„To ještě nevím," odpověděla slečna Marplová. „V tom nemám dosud jistotu. Myslím si však, že Elizabeth Templeová věděla nebo si začínala uvědomovat, co se asi stalo. Řekla děsivě slovo ‚láska'. Myslela jsem si, když to tak řekla, že Verity spáchala sebevraždu pro milostnou aféru. Snad protože se o Michaelovi něco dozvěděla, nebo protože ji u Michaela něco rozrušilo a vzbudilo v ní přímo odpor. Nemohla to však být sebevražda."

„To ne," zavrtěl hlavou arciděkan, „sebevražda to být nemohla. Zranění bylo u soudu popsáno velmi přesně. Nemůžete spáchat sebevraždu tím, že si rozbíjíte hlavu."

„Hrozné!" otřásla se slečna Marplová. „Hrozné! Tohle byste nemohl udělat někomu, koho byste miloval, i kdybyste ho chtěl zabít ‚z lásky', viďte? Kdyby ji opravdu byl zabil, nemohl by to udělat takovým způsobem. Uškrtit to snad ano, ale rozhodně byste netloukl do hlavy a tváře, kterou jste miloval." Pak řekla tiše, jakoby pro sebe. „Láska, láska — děsivé slovo."

Nadešlo loučení 19

Následujícího dne ráno předjel autokar před Zlatého kance a slečna Marplová sešla dolů, aby se s odjíždějícími rozloučila. Paní Riseley-Porterová byla vrcholně rozčilená.

„Ty dnešní dívky opravdu nestojí za nic," stěžovala si. „Chybí jim elán a chuť do života."

Slečna Marplová se na ni tázavě podívala.

„Myslím Joannu — svou neteř."

„Adi tak — není jí snad dobře?"

„Ne — aspoň to říká. Nepozorovala jsem však, že by jí toho moc chybělo. Tvrdí, že ji bolí v krku, a má prý pocit, že jí stoupá teplota. Podle mého názoru je to všechno čirý nesmysl."

„Ach, to mne mrzí," politovala ji slečna Marplová. „Nemohla bych pro ni něco udělat? Nějak se o ni postarat?"

„Kdybych byla vámi, tak bych si jí ani nevšimla," odpověděla paní Riseley-Porterova. „Když chcete vědět, je to pouhá výmluva."

Slečna Marplová se na ni opět tázavě podívala.

„Ty holky jsou hrozně pitomé. Pokaždé se zamilují."

„Emlyn Price?" otázala se slečna Marplová.

„Ach, také jste si toho všimla. Ano, dostávají se do stadia zamilovaného vzdychání. Já o něho stejně příliš nestojím. O takového studenta s dlouhými vlasy. Znáte je přece! Pořád mluví o nějakých ‚demkách' nebo něčem takovém. Proč nemůže pořádně vyslovit slovo demonstrace? Zkratky přímo nenávidím. A jak mám dál pokračovat v cestování? Kdo se bude o mne starat? Nikdo mi nepomůže ani při přenášení zavazadel. Opravdu jsem zaplatila tento zájezd se vším všudy i za ni."

„Podle všeho jsem myslela, že je k vám velmi pozorná," řekla slečna Marplová.

„Byla — ale není už pár posledních dnů. Ty dívky nechápou, že člověk ve středních letech potřebuje už trochu pomoci. Zřejmě mají nějaký nesmyslný nápad — ona a ten mladý Price — chtějí na nějakou horu nebo triangl… Je to asi sedm nebo osm mil chůze tam, a pak zase zpět."

„Když však má bolesti v krku a teplotu…"

„To uvidíte, až odjede autokar. Krk přestane bolet a teplota klesne," usuzovala paní Riseley-Porterová. „Ach má milá, musíme už nastupovat. Tak sbohem, slečno Marplová! Jsem moc ráda, že jsem se s vámi seznámila. Mrzí mne, že nepocestujete s námi dál."

„Mne to také mrzí," ujistila ji slečna Marplová. „Chápejte však, že už nejsem tak mladá a čilá jako jste vy, paní Riseley-Porterová. Mám opravdu po tom všem pocit — nu, po tom otřesu v posledních dnech, že si musím aspoň čtyřiadvacet hodin pořádně odpočinout."

„Nu, doufám, že se někdy opět setkáme." Potřásly si rukama a paní Riseley-Porterová nastoupila do autokaru.

Za ramenem slečny Marplové se ozvalo:

„Bon voyage a ať už jste pryč!"

Obrátila se a viděla Emlyna Price, jak se zašklebil.

„To platilo paní Riseley-Porterové?"

„Ano. Komu jinému?"

„Mrzí mne, že Joanna není dnes ve své kůži."

Emlyn Price se opět na slečnu Marplovou vesele zašklebil.

„Hned bude v pořádku," ujistil ji, Jen co se autokar rozjede."

„Opravdu?" podivila se slečna Marplová. „Vy tedy si myslíte –"

„Ano, opravdu si to myslím," neodporoval jí Emlyn Price. „Joanna už měla své tety právě tak dost Pořád ji jen komandovala."

„Tak vy také s nimi nejedete dál?"

„Ne. Zdržím se tu pár dní. Chci se trochu podívat po okolí a udělat si nějaký výlet. Nedívejte se tak pohoršené, slečno Marplová. Ve skutečnosti však ani tak pohoršená nejste, viďte?"

„Nu," řekla slečna Marplová, „takové věci se děly už v mém mládí — to všechno znám. Výmluvy jsme měli také různé, myslím si však, že jsme měli méně naděje, aby nám prošly jako vám."

Plukovník Walker s chotí se také přišli se slečnou Marplovou rozloučit a vřele jí potřásali rukou.

„Jsme rádi, že jsme se s vámi seznámili a pěkně si povídali o pěstování květin," řekl plukovník. „Těším se, že pozítří se dočkáme vzácného zážitku, jestliže se nic jiného nestane. Jaká škoda, že došlo k tak smutné události. Já jsem osobně přesvědčen, že opravdu šlo o neštěstí. Myslím, že to koroner všechno trochu přehnal."

„Připadá mně podivné," řekla slečna Marplová, „že se nikdo nepřihlásil. Když byli tam nahoře, měli vystoupit a přiznat se."

„Asi se domnívali, že by pochopitelně byli za to potrestáni," usoudil plukovník Walker. „Ti budou raději hezky zticha — nic jiného od nich nečekejte. Pošlu vám odnož magnólie a také japonské mahonie. Nejsem však přesvědčen, že se jim bude ve vašem kraji dobře dařit."

Vzápětí nastoupili do autokaru a slečna Marplová se měla k odchodu. Když se otočila, spatřila profesora Wansteada, jak mává autokaru na rozloučenou. Paní Sandbournová také ještě vystoupila z autokaru, aby se se slečnou Marplovou rozloučila, a pak znovu nastoupila dovnitř. Stará dáma se lehce dotkla paže profesora Wansteada.

„Potřebuji vás," zašeptala. „Můžeme jít někam, kde bychom si mohli trochu pohovořit?"

„Zajisté… Co takhle tam, kde jsme seděli onehdy?"

„Myslím, že za rohem je pěkná veranda."

Odbočili tedy za roh hotelu. Ozývalo se ještě veselé vytrubování a autokar se rozjížděl.

„Na jednu stranu bych si přál, abyste zde nezůstávala, rozumíte," řekl profesor Wanstead. „Raději bych vás viděl v bezpečí na další cestě v autokaru." Pak se na ni pronikavě podíval. „Proč zde vlastně zůstáváte? Je to z nervového vyčerpání nebo z jiného důvodu?"

„Z jiného důvodu," přiznala slečna Marplová. „Nejsem nijak zvlášť unavená, ale v mém věku je to dokonale přirozená výmluva."

„Opravdu mám takový pocit, že bych zde měl zůstat a trochu na vás dohlédnout."

„Ne," odmítla slečna Marplová. „Je plno jiných věcí, které byste měl udělat."

„Ale co?" Chvíli ji pozoroval. „Máte nějaký nápad nebo už něco víte?"

„Domnívám se, že vím, ale musím si to ověřit. Jsou zde určité věci, které nemohu sama udělat. Předpokládám, že vy mně pomůžete, protože jste ve styku s těmi, kterým říkám vrchnost."

„Máte na mysli Scotland Yard, policejního prezidenta a ředitele věznic Jejího Veličenstva?"

„Ano. Jednoho nebo druhého nebo všechny. Mohl byste také vysypat z rukávu ministra vnitra?“

„Vy určitě už máte nějaké tušení. Nu, co chcete tedy abych udělal?“

„Ze všeho nejprve bych vám ráda dala tuto adresu.“

Vytáhla zápisník, vytrhla list a podala mu jej.

„Co je to? Ach ano, velmi známá dobročinná společnost, viďte?“

„Myslím, že jedna z nejlepších. Dělají mnoho dobrého. Posílají se tam šaty,“ vysvětlovala slečna Marplová. „Dětské a dámské šaty, také kabáty, pulovry a podobné věci.“

„Nu, přejete si snad, abych i já něčím přispěl?“

„Ale ne, nevyzývám vás přece k dobročinné akci. Souvisí to však s tím, co děláme. Co vy a já děláme společně.“

„Jakým způsobem?“

„Chci po vás, abyste tam provedl pátrání po balíku, který byl odsud odeslán před dvěma dny a podán na zdejší poště.“

„Kdo jej odeslal — vy?“

„Ne,“ zavrtěla hlavou slečna Marplová. „Já ne — ale já jsem za něj převzala zodpovědnost.“

„Co to má znamenat?“

„To znamená,“ pokračovala s mírným úsměvem slečna Marplová, „že jsem si došla na poštu a trochu zmateně tam vysvětlovala —, nu, jako taková stará babka, kterou také jsem — že jsem někoho požádala, aby mně dal balík na poštu, na který jsem však asi napsala špatnou adresu. Byla jsem z toho tuze rozčilená. Paní na poště byla velmi laskavá a řekla mi, že si na balík pamatuje, ale že adresa byla opravdu jiná než ta, kterou uvádím. Vyložila jsem jí, že jsem hloupá popleta, a asi omylem jsem uvedla jinou adresu, na kterou také občas něco posílám. Litovala, že je pozdě, protože pochopitelně balík už odešel. Ujistila jsem ji tedy, že to nevadí, protože mám v úmyslu napsat té dobročinné společnosti, na kterou byl balík omylem odeslán, a požádat ji, aby jej laskavě sama postoupila tam, kam patří.“

„Připadá mně to jako okružní cesta.“

„Nu,“ pokračovala slečna Marplová. „Teď se s tím musí něco udělat. Já už v tom nemohu podniknout vůbec nic. Vy byste se měl

teď té záležitosti ujmout. Musíme se dozvědět, co v tom balíku je. Nepochybuji, že vy k tomu můžete získat prostředky.“

„Bude v balíku něco, podle čeho bychom se dozvěděli, kdo ho vůbec poslal?“

„Myslím, že asi ne. Snad jen kousek papíru se slovy ‚od přátel‘ nebo také s určitým jménem a adresou — třeba paní Pippinová 14 Westbourne Grove. Kdyby se tam ovšem někdo po ní ptal, nikdo tohoto jména tam bydlet nebude.“

„Ach tak — a další jiná možnost?“

„Ta je vrcholně nepravděpodobná. Možná však, že by tam mohl být lístek se slovy „od slečny Anthei Bradbury-Scottové —“

„Tak ona ho —?“

„Ona ho nesla na poštu,“ řekla slečna Marplová.

„A vy jste ji požádala, aby vám ho tam vzala?“

„Ale ne,“ zavrtěla hlavou slečna Marplová. „Nepožádala jsem nikoho, aby mi cokoliv zanesl na poštu. Poprvé jsem viděla ten balík, když ho Anthea nesla kolem zahrady Zlatého kance, kde jsme tehdy spolu seděli a povídali si.“

‚A vy jste tedy šla na poštu a předstírala, že balík je váš.“

„Ano,“ přikývla slečna Marplová, „což je naprostá lež. Poštovní úřady jsou však velmi pečlivé. Jak vidíte, chtěla jsem se dozvědět, kam byl poslán.“

„Vy tedy chcete vědět, jestli takový balík byl odeslán, a jestli byl odeslán některou z Bradbury-Scottových — speciálně slečnou Antheou?“

„Věděla jsem, že to byla Anthea,“ ohradila se slečna Marplová, „protože jsem ji přece viděla.“

„Nu a?“ Vzal jí papír z ruky. „Ano, tohle mohu zařídit. Myslíte, že by balík mohl být zajímavý?“

„Myslím si, že jeho obsah by mohl být zajímavý.“

„Vy si ráda ponecháváte svá tajemství pro sebe, viďte?“ řekl jí profesor Wanstead.

„To nejsou nějaká tajemství,“ odporovala slečna Marplová, „jsou to jen určité pravděpodobnosti, které si ověřuji. Nerada bych něco s jistotou tvrdila, dokud to zcela bezpečně nevím.“

„Máte ještě něco jiného?“

„Myslím — myslím, že kdokoliv bude pověřen touto záležitostí, měl by být upozorněn, že se asi najde druhá mrtvola.“

„Chcete tím říci, že to bude ve spojitosti právě s tím zločinem, o kterém stále uvažujeme? Se zločinem, který se stal před deseti lety?“

„Ano,“ přikývla slečna Marplová. „Abych byla upřímná, jsem si tím dokonce jistá.“

„Druhá mrtvola. Ale čí?“

„Nu,“ řekla slečna Marplová, „zatím je to jen moje představa.“

‚A máte také představu, kde ta mrtvola je?“

„Ale ano,“ přiznávala slečna Marplová, „vím zcela určitě, kde je, ale potřebuji ještě trochu času, abych vám to mohla říci.“

„A jaká to má být mrtvola? Muže? Ženy? Dítěte? Dívky?“ vyzvídal profesor Wanstead.

„Postrádá se přece ještě jedna dívka,“ odpověděla slečna Marplová. „Dívka jménem Nora Broadová. Zmizela odsud a nikdo o ní nikdy víc neslyšel. Myslím, že by její tělo mohlo být na jednom zvláštním místě.“

Profesor Wanstead ji pozoroval.

„Víte, čím víc toho říkáte, tím méně mám chuti vás tu zanechat,“ usoudil. „Máte všelijaké představy — a možná, že něco pošetilého provedete — ledaže by —“ zarazil se.

„Ledaže by to byl všechno nesmysl? —“ doplnila ho tázavě slečna Marplová.

„Ne, ne, to jsem říci nechtěl — Ledaže byste však už toho hodně věděla — a to by mohlo být pro vás nebezpečné… Myslím, že zůstanu zde a dohlédnu na vás.“

„Ne — nezůstanete,“ postavila se slečna Marplová rozhodně na odpor. „Musíte jet do Londýna a zařídit určité záležitosti.“

„Mluvila jste tak, jako byste toho už hodně sama věděla, slečno Marplová.“

„Myslím, že teď už toho hodně vím. Ale musím se o tom ujistit.“

„Ano — ale jestli se chcete stále ujišťovat, mohla byste se také ujistit naposledy. Neradi bychom našli třetí mrtvolu… Tu vaši.“

„Ach, s ničím takovým nepočítám,“ odpověděla slečna Marplová.

„Mohlo by tu hrozit nebezpečí, vy to víte, jestli některá z těch vašich teorií je správná. Máte podezření na určitou osobu?“

„Myslím, že o někom něco vím. Musím si to ověřit — musím zde zůstat. Jednou jste se mne ptal, jestli cítím něco zlého ve vzduchu. Mohu vám na to odpovědět, že zdejší atmosféra je opravdu zlověstná. Je plná nebezpečí — když tedy chcete vědět — velkého neštěstí a obav… Musím s tím něco udělat. Udělám to nejlepší, co mohu. Ovšem — stará ženská jako jsem já, už toho mnoho udělat nemůže.“

Profesor Wanstead potichu počítal: „Jeden — dva — tři — čtyři —“

„Co počítáte?“ zajímala se slečna Marplová.

„Lidi, kteří zbyli v autokaru. Zřejmě už vás nezajímají, protože jste je nechala odjet a zůstala jste zde.“

„Proč by mne měli zajímat?“

„Protože jste mně řekla, že vás pan Rafiel poslal na autokarový zájezd ze zvláštního důvodu, a také, že měl zvláštní důvod poslat vás právě na tento zájezd, a stejně tak i do Old Manor House. Tak tedy dobře! Smrt Elizabeth Templeové souvisí ovšem s někým v autokaru, a váš pobyt zde souvisí s Old Manor House.“

„Nemáte plnou pravdu,“ odporovala slečna Marplová, „ale obě okolnosti mají svoji spojitost. Chci, aby mi zde někdo něco řekl.“

„Domníváte se, že můžete někoho přimět, aby vám něco řekl?“

„Myslím, že mohu. Jestli však brzy nepůjdete, zmeškáte vlak.“

„Dejte na sebe pozor!“ varoval ji profesor Wanstead.

„Mám v úmyslu dát na sebe pozor,“ ujišťovala slečna Marplová.

Dveře haly se otevřely a vyšly dvě osoby. Slečna Cookeová se slečnou Barrowovou.

„Zdravím vás,“ volal profesor Wanstead. „Myslel jsem, že jste odjely autokarem.“

„Nu, v poslední chvíli jsme se rozhodly jinak,“ odpověděla zvesela slečna Cookeová. „Objevily jsme tu velmi pěkné vycházky a také několik míst, které bychom si rády prohlédly. Například kostel s velmi zvláštní křtitelnicí. Je to jen čtyři nebo pět mil odsud a snadno se tam dostaneme místním autobusem. Nezajímají mne jen budovy a zahrady — rozumíte, ale také kostelní architektura.“

„Stejně tak i mne," přisvědčovala horlivě slečna Barrowová. „Nedaleko odsud je také Finley Park — překrásná ukázka pěstované květeny. Opravdu si myslíme, že bude mnohem příjemnější a pohodlnější se tu ještě několik dní zdržet."

„Zůstanete zde u Zlatého kance?"

„Ano. Měly jsme štěstí a dostaly jsme velmi hezké apartmá. Je mnohem hezčí než pokoj, ve kterém jsme poslední dny bydlely."

„Zmeškáte ten vlak" připomněla mu slečna Marplová. „Byl bych rád," řekl profesor Wanstead, „abyste —"

„Budu naprosto v pořádku," řekla důrazně slečna Marplová. „Takový milý člověk," poznamenala, když zmizel za rohem. „Opravdu se o mne tolik stará… Mohla bych být jeho pratetou nebo tak…"

„Byl to pro nás všechny velký šok, viďte?" řekla slečna Cookeová. „Nechtěla byste jet s námi do St Martins v Grove?"

„Je to od vás velmi milé," řekla slečna Marplová. „Ale myslím, že dnes jsem na výlet už trochu unavená. Snad bych mohla až zítra, jestli je tam něco opravdu zajímavého."

„Nu dobrá, pak vás tedy nebudeme rušit." Slečna Marplová se na ně usmála a vešla do hotelu.

Nápady slečny Marplové 20

Po obědě v jídelně pila slečna Marplová na terase kávu. Usrkovala právě z druhého šálku, když zpozorovala vysokou, hubenou postavu, stoupající po schodech, která poněkud udýchaně zamířila rovnou k ní. Poznala v ní Antheu Bradbury-Scottovou.

„Och, slečno Marplová, právě jsme se dozvěděly, že jste nakonec s autokarem neodjela. Myslely jsme, že pojedete se zájezdem dál. Neměly jsme ani potuchy, že jste zde zůstala. Klotylda i Lavinie mne poslaly, abych vám vyřídila, že všechny doufáme, že se vrátíte do Old Manor House, a zůstanete u nás. Myslíme, že to bude pro vás rozhodně příjemnější. Tady je pořád tolik lidí — a zvláště o víkendech… Byly bychom rady, velmi rády — opravdu — kdybyste se vrátila k nám."

„Děkuji — je to od vás velmi milé," řekla slečna Marplová. „Opravdu moc milé, ale mám za to — přece jen to měla být jen dvoudenní návštěva. Původně jsem měla v úmyslu v zájezdu pokračovat… Chci říci — po těch dvou dnech… Ovšem — kdyby nedošlo k tomu tragickému neštěstí. Nu — opravdu jsem se však necítila schopna pokračovat v cestě. Myslím, že si musím aspoň jeden den pořádně odpočinout."

„Podle mého názoru byste však to měla lepší právě u nás. Vynasnažily bychom se, aby vám nic nescházelo."

„Ach — to snad ani už neříkejte… Cítila jsem se u vás přece velmi dobře a měla jsem veškeré pohodlí," prohlásila slečna Marplová. „Ano — opravdu se mi u vás moc líbilo. V takovém krásném domě — plném tolika hezkých věcí — čínského porcelánu, skla a nábytku… Je to jistě příjemnější pobyt než v nějakém hotelu."

„Pak musíte se mnou jít hned. Opravdu musíte. Mohla bych jít s vámi nahoru a pomoci vám?"

„Ach děkuji — jak jste laskavá! Zvládla bych to sama."

„Mohu vám však s něčím pomoci?"

„Děkuji — budu ráda."

A tak se společně odebraly do pokoje slečny Marplové, kde Anthea začala nedbale a roztržitě balit její věci. Slečna Marplová však byla zvyklá balit si vše určitým způsobem a musela se kousat do rtů,

aby si dokázala uchovat v tváři příjemný výraz. Napadlo ji, že tahle ženská opravdu nedovede udělat nic pořádně.

Anthea se zmocnila nosiče hotelu, který nejen zavazadla vynesl, ale šel s nimi ulicí až k Old Manor House. Slečna Marplová mu dala spropitné a s projevy radosti a díků se připojila k sestrám.

„Tři sestry," říkala si v duchu. „Zase jsme u toho." Sedla si do jejich salónu a na chvíli zavřela oči. Dýchala trochu rychleji. Vypadalo to, jako by se poněkud unavila. Bylo to zcela přirozené, protože měla už své roky, a také Anthea s nosičem šli dosti rychle. Ve skutečnosti se však pokoušela zjistit se zavřenýma očima, jaký pocit se jí zmocňuje, když opět přišla do tohoto domu. Bylo v něm něco zlověstného? Ani snad ne tak zlověstného jako nešťastného… Velmi nešťastného — a to tolik, až to bylo přímo děsivé.

Opět otevřela oči a pohlédla na další dvě přítomné v místnosti. Paní Glynnová právě vešla dovnitř z kuchyně a nesla podnos s čajem. Vypadala stejně jako kdy jindy. Měla uklidňující vzezření — bez zvláštních citů a emocí. Něco takového snad vůbec postrádá — napadlo slečnu Marplovou. Nebo si snad během svého života — plného napětí a nesnází — zvykla nedávat nic najevo? Dovede zachovávat svou rezervovanost a utajovat své pocity?

Její pohled padl na Klotyldu. Vypadala jako Klytaimnestra, jak ji to už dříve o ní napadlo. Určitě tedy nezavraždila svého manžela, protože žádného nikdy neměla a bylo nepravděpodobné, že by zavraždila dívku, ke které zřejmě podle všech řečí pociťovala nesmírnou náklonnost. To byla pravda, a o tom slečna Marplová vůbec nepochybovala. Sama se přesvědčila, jak se Klotylda neubránila slzám, když padla jen zmínka o smrti Verity.

A co Anthea? Anthea tehdy donesla ten balík na poštu. Anthea pro ni přišla. Nevěděla, na čem s Antheou je. Popleta? To by byla příliš popletená na svůj věk. Její oči těkaly sem a tam. Oči — které zřejmě mohly vidět něco jiného než oči ostatních — tam — někde za vaším ramenem… Má strach — napadlo slečnu Marplovou. Ano, má z něčeho strach. Z čeho má však strach? Je opravdu duševně chorá? Má snad strach, že by se mohla vrátit do nějakého ústavu nebo podobného zařízení, kde by už zůstala? Bojí se svých dvou sester, protože sama cítí, že není rozumné ji nechávat na svobodě? Nebyly si ty

dvě druhé samy jisté, co by jejich sestra Anthea mohla říci nebo udělat?

Určitě zde něco viselo ve vzduchu. Uvažovala, když dopíjela čaj, co dělá slečna Cookeová se slečnou Barrowovou. Opravdu jely navštívit ten kostel, nebo to byly jen plané řeči — bezvýznamné povídání. Podivné… Podivné bylo předně to, jak jedna přišla a prohlížela si ji v St. Mary Meadu, aby ji v autokaru rozeznala. Nechtěla se však příliš přiznávat, že ji viděla, nebo se s ní setkala už dříve.

Dělo se tu plno divných věcí. Paní Glynnová právě odnášela podnos s čajem. Anthea odešla do zahrady a slečna Marplová s Klotyldou osaměly.

„Myslím, že se znáte s arciděkanem Brabazonem?“ zeptala se slečna Marplová.

„Ach ano,“ — přikývla Klotylda, „byl včera v kostele na bohoslužbě, viďte? Vy se s ním znáte?“

„Ne — neznám,“ zavrtěla hlavou slečna Marplová. „Přišel však za mnou ke Zlatému kanci a chtěl se mnou mluvit. Byl zřejmě v nemocnici a podle všeho se ptal na smrt ubohé slečny Templeové. Chtěl hlavně vědět, jestli mu slečna Templeová nezanechala nějaký vzkaz. Domnívám se, že čekal na její návštěvu. Samozřejmě jsem mu řekla, že i když jsem tam šla proto, abych pro ni mohla něco udělat — nebylo udělat co. Ovšem — kromě sezení u její postele. Chudák slečna Templeová. Jak víte, byla v bezvědomí. Nemohla jsem udělat nic, čím bych jí pomohla.“

„A neříkala — neřekla něco — nebo nevysvětlila, jak se jí to stalo?“ zeptala se Klotylda.

Tázala se celkem bez valného zájmu. Slečna Marplová uvažovala, zda přece jen nepociťuje větší zájem, než dává najevo. Došla však k názoru, že zřejmě ne. Napadlo ji, že Klotylda přemýšlí o něčem docela jiném.

„Myslíte si, že to bylo neštěstí?“ zeptala se jí slečna Marplová. „Nebo se snad domníváte, že je něco pravdy na tom, co říkala neteř paní Riseley-Porterové? Že jako viděla někoho strkat do balvanu?“

„Nu, když to ti dva říkali, myslím si, že to asi jistě viděli.“

„Ano — oba to tvrdili, viďte?“ přikyvovala slečna Marplová. „I když každý jinými slovy… To však je snad docela přirozené.“

Klotylda se na ni zvědavě podívala.

„Zřejmě vám to pořád nejde z hlavy?“

„Nu, připadá mi to všechno velmi nepravděpodobné,“ přiznávala slečna Marplová. „Opravdu — nepravděpodobný příběh, pokud ovšem —“

„Pokud co?“

„Nu — jen tak. Trochu jsem se nad tím zamyslela.“

Do pokoje vešla opět paní Glynnová.

„Nad čím jste se zamyslela?“ zeptala se.

„Mluvíme právě o tom, jestli to bylo nebo nebylo neštěstí,“ odpověděla jí Klotylda.

„Ale kdo —“

„Ta jejich historka mně připadá velmi podivná,“ znovu prohlásila slečna Marplová.

„V tomto místě je opravdu něco podivného,“ řekla zcela neočekávaně Klotylda. „Jako by zde stále bylo něco ve vzduchu. Nikdy jsme ten pocit nedovedly překonat. Nikdy! Nikdy od té doby — od doby, kdy zemřela Verity. Je to už sice hodně let — ale stále je to zde. Jako by tu byl nějaký stín.“ Podívala se na slečnu Marplovou. „Nemyslíte si to také? Nemáte pocit, že je tu nějaký stín?“

„Nu — já jsem zde cizí,“ zrozpačitěla slečna Marplová. „Je to něco jiného u vás a vašich sester, vy zde žijete a znaly jste zemřelou. Zřejmě to byla — jak mi řekl arciděkan Brabazon — velmi okouzlující a krásná dívka.“

„Bylo to milé děvče… Mnoho pro nás znamenala,“ přikývla Klotylda.

„Škoda, že jsem ji lépe neznala,“ poznamenala paní Glynnová. „Ovšem — žila jsem v té době v cizině. Jednou jsme sice přijeli s manželem na dovolenou, ale tu jsme většinou trávili v Londýně. Sem jsme příliš nejezdívali.“

Anthea se vracela ze zahrady. V ruce držela velkou kytici lilií.

„Pohřební kytice,“ řekla. „Tu bychom zde dnes měly mít. Dám ji do té velké vázy… Pohřební kytice?“ Náhle se zasmála podivným, hysterickým smíchem.

„Antheo,“ napomenula ji Klotylda, „přestaň - nebuď taková! Není to — není to správné.“

„Půjdu a donesu jí vodu," prohlásila vesele Anthea a odešla z pokoje.

„Opravdu — ta Anthea!" pohoršovala se paní Glynnová. „Někdy si myslím, že skutečně je —"

„Zhoršuje se," přerušila ji Klotylda.

Slečna Marplová se tvářila, jako by příliš nenaslouchala, a nic také neslyšela. Vzala do rukou malou krabičku s emailovou malbou a s obdivem si ji prohlížela.

„Teď pravděpodobně rozbije vázu," usoudila Lavinie a vyšla z místnosti. Slečna Marplová se zeptala:

„Máte nějaké starosti se sestrou Antheou?"

„Nu — máme. Byla vždy trochu nevyrovnaná. Je nejmladší a jako děvče byla vždy velmi slabá. V poslední době je to s ní horší. Myslím, že si vážné věci opravdu ani neuvědomí. Mívá tyhle hysterické záchvaty smíchu i při smutných událostech. Nerady bychom ji — nu, někam posílaly — rozumíte. Určitě by potřebovala nějaké léčení, ale domnívám se, že by šla z domu nerada. Je to konečně její domov. Ačkoliv — rozumíte — je to s ní někdy velmi těžké."

„Celý život je někdy těžký," poznamenala slečna Marplová.

„Lavinie stále tvrdí, že odejde," přiznávala Klotylda. „Říká, že bude žít někde v cizině. Snad v Taormině. Byla tam dlouho s manželem, a zřejmě tam žili velmi šťastně. Teď už je s námi několik let, ale stále touží se dostat pryč a cestovat. Někdy si myslím — nu — myslím si, že není ráda pod jednou střechou s Antheou."

„To je možné," přikývla slečna Marplová. „Ano — slyšela jsem o případech, kdy vznikají podobné potíže."

„Ona se Anthei bojí," ztlumila hlas Klotylda. „Zcela určitě se jí bojí. Marně jí stále vysvětluji, že se není čeho bát. Ovšem — Anthea se někdy chová zvláštně. Má divné nápady a říká podivné věci — rozumíte? Myslím si však, že od ní nehrozí nebezpečí — nu, jako — nevím, jak bych to řekla… Neudělala by něco zlého — nebezpečného či mimořádného."

„V tomto směru s ní nikdy potíže nebyly?" zajímala se slečna Marplová.

„Ne — to ne… Nikdy k ničemu takovému nedošlo. Mívá jen takové záchvaty, že dostane k některým lidem nepřekonatelný odpor.

Je také velmi žárlivá — na všechno možné, rozumíte. Žárlí na spoustu lidí — nu, někdy kolem nich nadělá hodně povyku. Nevím — někdy si myslím, že bychom měly dům raději prodat a odstěhovat se někam jinam…“

„Je to pro vás těžké, viďte?“ uznávala slečna Marplová. „Dovedu si představit, jak je pro vás smutný život v domě se vzpomínkami z minulosti.“

„Vy mi rozumíte, že? Ano — vidím, že ano. Člověk si nemůže pomoci. Stále se v duchu vracím k tomu drahému, milovanému dítěti. Byla mi dcerou… A každopádně to byla dcera mé nejlepší přítelkyně. Velmi inteligentní a bystrá dívka s uměleckým talentem. Ve studiu prospívala výborně. Také malovala a dělala velké pokroky. Byla jsem na ni tak pyšná… A pak — najednou — došlo k tomu odpornému vztahu k tomu hroznému, choromyslnému mladíkovi.“

„Myslíte syna pana Rafiela? — Michaela Rafiela?“

„Ano. O, kéž by sem nikdy nebyl býval přišel! Zcela náhodně se zdržel nějakou dobu v našich končinách a otec mu navrhl, aby nás navštívil. A tak k nám přišel a pozvaly jsme ho k obědu. Dovedl být velmi okouzlující, znáte to… Přesto však to byl odjakživa lump a měl už něco v rejstříku. Byl samá pletka s děvčaty a dokonce dvakrát musel do vězení. Nikdy by mne nenapadlo, že Verity… Prostě jí učaroval a úplně mu propadla. Myslím, že se to dívkám v jejím věku stává. Byla jím přímo zmámena. Na nic jiného nemyslela a nechtěla proti němu slyšet ani slovo. Tvrdila, že všechno, co ho potkalo, nebylo jeho vinou. ‚Všichni jsou proti němu zaujatí‘ — to jsou jejich obvyklá slova. Každý je proti takovým zaujatý a nikdo na ně nebere ohledy. Och, člověku se udělá špatně, když tyhle řeči slyší. Copak ty dívky nepřivede nikdo k rozumu?“

„Ony obvykle mnoho rozumu nemají,“ přikyvovala slečna Marplová, „v tom s vámi souhlasím.“

„Ona také nechtěla nic slyšet. Já — já se snažila nepouštět ho do domu. Řekla jsem mu, aby sem víckrát nechodil. To ovšem bylo velmi hloupé. Uvědomila jsem si to až později. Docílila jsem tím jen to, že se s ním scházela mimo dům. Kde — nevím. Scházeli se na různých místech. Čekával na ni obvykle ve voze na smluveném místě a přivezl ji domů až pozdě v noci. Několikrát ji dokonce přivezl až

druhý den. Snažila jsem se jim vysvětlit, že to tak dál nejde, že s tím musí skoncovat, ale nedbali na to. Verity neposlechla. Ani jsem to už pochopitelně nečekala.“

„Ona si ho chtěla vzít?“ zeptala se slečna Marplová.

„Nu, myslím, že to až tak daleko nedošlo. Nedomnívám se, že by si ji chtěl vzít, nebo i pomýšlel na něco takového.“

„To vás velmi lituji,“ řekla slečna Marplová. „Jistě jste hodně trpěla.“

„Ano. Nejhorší bylo, když jsem pak musela jet k identifikaci těla. To však už bylo o nějakou dobu později po tom — po tom, co odsud zmizela. Nejprve jsme si pochopitelně myslely, že utekla s ním a čekaly jsme, že časem dostaneme nějakou zprávu. Brzy jsem však věděla, že to policie bere velmi vážně. Pozvali Michaela na policejní stanici, aby jim pomohl případ objasnit. Jeho výpověď se však zřejmě neshodovala s tím, co říkali místní lidé.

A pak ji našli. Daleko odsud — asi kolem třiceti mil — v nějakém zarostlém příkopě v opuštěné krajině, kam stěží někdo kdy přišel. Ano, musela jsem se jít podívat na tělo do márnice. Byl to strašný pohled. Ta krutost — ta síla, které použil. Za co jí tohle udělal? Nebylo už dost na tom, že ji uškrtil? Uškrtil ji její vlastní šálou. Nemohu — nemohu už o tom dál mluvit. Nedá se to vydržet — nemohu to snést…!“

Najednou jí začaly po tvářích téct slzy.

„Je mi vás líto,“ řekla opět slečna Marplová. „Velmi — velmi líto.“

„Věřím, že ano.“ Náhle se na ni Klotylda podívala. „A to ani nevíte z toho to nejhorší.“

„V jakém smyslu?“

„Nevím — nevím, co je s Antheou.“

„Proč jste najednou pomyslela na Antheu?“

„Chovala se v té době nějak podivně. Byla — byla velmi žárlivá. Dokonce najednou proti Verity přímo zaujatá. Dívala se na ni, jako by ji nenáviděla. Někdy jsem si myslela — myslela jsem, že snad — ach ne — je to ošklivá myšlenka — nemůže si to člověk myslet o vlastní sestře — ona však opravdu jednou na někoho zaútočila. Víte, dostávala takové záchvaty vzteku. Uvažovala jsem tedy,

jestli by mohla — Och, nesmím takové věci říkat! To nepadá v úvahu. Zapomeňte, prosím, co jsem tu napovídala. Ne — není na tom vůbec nic — určitě ne… Ale — ale — nu, ona není zcela normální. Musím se s tím smířit. Když byla ještě skoro dítě, došlo párkrát k podivným příhodám se zvířaty. Měli jsme doma papouška. Mluvil všelijaké nesmysly — jak už to u papoušků bývá — a ona mu zakroutila krkem. Nikdy potom už jsem k ní neměla dřívější vztah. Vždy jsem měla pak pocit, že jí nemohu důvěřovat. Nebyla jsem si jistá. Necítila jsem — ach Bože, začínám být už také hysterická."

„Ale jděte, jděte," konejšila ji slečna Marplová, „nemyslete na takové věci."

„Ne. Je to dost zlé vědět — vědět, že Verity zemřela. Zemřela strašným způsobem. Každopádně aspoň další dívky jsou před ním bezpečné. Dostal doživotí. Je stále ještě ve vězení. Už ho ven nepustí, aby něco podobného neprovedl zase jiné. Nevím, proč ho neuznali za duševně chorého — se sníženou zodpovědností. Tak nějak se tomu dnes říká. Měl být poslán do Broadmooru. Jsem přesvědčena, že nebyl zodpovědný za nic, co udělal."

Vstala a odcházela. Paní Glynnová se právě vracela a setkala se s ní ve dveřích.

„Nesmíte Klotyldě příliš věřit," řekla slečně Marplové. „Nikdy se z té ošklivé události nevzpamatovala. Velmi Verity milovala."

„Má však zřejmě starosti s vaší sestrou."

„S Antheou? Anthea je v pořádku. Ona sice je — eh — nu, trochu popleta, rozumíte… A také trochu — hysterická. Zbytečně se nad vším rozčiluje. Má někdy podivné nápady a představy. Myslím si však, že je zcela zbytečné, aby si s ní Klotylda dělala nějaké starosti. Ach Bože, kdo to k nám jde oknem?"

V tom okamžiku se dvě postavy s provinilým výrazem ve tváří objevily ve francouzském okně.

„Promiňte nám prosím," omlouvala se slečna Barrowová, „šly jsme se však podívat k vašemu domu, jestli bychom zde nenašly slečnu Marplovou. Slyšely jsme, že se k vám vrátila, a tak nás napadlo — Ach, zde jste, drahá slečno Marplová! Chtěla jsem vám říci, že jsme se nakonec dnes odpoledne do toho kostela nedostaly. Je prý zavřený pro úklid. Myslím si, že se pro dnešek dalšího výletu vzdá-

me a půjdeme tam až zítra. Doufám, že se na nás nezlobíte, že jsme sem tak vnikly. Zvonila jsem však na zvonek u domovních dveří, ale zřejmě nezvoní.“

„Máte pravdu — občas nám to dělá,“ přikývla paní Glynnová. „Je citlivý na změny teploty. Někdy zvoní a někdy ne. Posaďte se s námi na kus řeči. Neměla jsem tušení, že jste nejely autokarem dál.“

„Ne — nejely. Myslely jsme, že si uděláme nějaké výlety do okolí, když už jsme v tomto kraji. Další jízda autokarem by byla opravdu spíše — nu, poněkud bolestnou záležitostí po tom, co se před několika dny stalo.“

„Musíte si s námi vypít trochu sherry,“ řekla paní Glynnová.

Vyšla z místnosti a po chvíli se vrátila. Anthea přišla s ní. Byla zcela klidná. Nesla skleničky a láhev sherry. Všechny se společně posadily.

„Ráda bych věděla,“ přiznávala paní Glynnová, „jak to bude s tím případem dál. Myslím ohledně ubohé slečny Templeové. Zřejmě není snadné se dozvědět názor policie. Patrně všechno vyšetřují. Odklad přelíčení nasvědčuje tomu, že důkazy nebyly přesvědčivé. Nevím ovšem, jestli to nemělo něco společného s povahou zranění.“

„Myslím, že ne,“ řekla slečna Barrowová. „Zřejmě rána na hlavě s otřesem mozku byly nesporně způsobeny balvanem. Sporné je ovšem to, zda se balvan dal sám do pohybu, nebo do něj někdo nestrčil.“

„Ach, určitě si přece něco takového nemůžete myslet —“ odporovala slečna Cookeová. „Kdo by proboha chtěl shodit dolů balvan nebo provést něco podobného? Ačkoliv chuligánů je tu dost — také mladých cizinců a studentů. Uvažuji však — víte — zda, nu —“

„Uvažujete o tom,“ přerušila ji slečna Marplová, „zda ten někdo nebyl z našich spolucestujících?“

„Nu, já — tohle jsem neřekla,“ ohradila se slečna Cookeová.

„Přesto si nemůžeme pomoci,“ pokračovala slečna Marplová, „abychom na něco takového nepomyslely. Nějaké vysvětlení zde musí být. Jestli je policie přesvědčena, že nešlo o neštěstí, pak to určitě někdo udělal. Nu, a slečna Templeová je zde cizí. Není moc pravděpodobné, že by jí to chtěl udělat někdo z místních lidí. A tak to směřuje — nu — k nám všem, kteří jsme byli v autokaru, viďte?“

Zasmála se něžným, naříkavým smíchem staré ženy.

„Ach opravdu!“

„Nu, myslím, že bych něco takového neměla ani říkat. Ale víte, že opravdové zločiny jsou velmi zajímavé. Někdy se stanou ty nejneuvěřitelnější věci.“

„Jaký je na to váš vlastní názor, slečno Marplová? To by mne zajímalo,“ přidala se Klotylda, která se mezitím zase vrátila.

„Nu, člověk uvažuje o různých možnostech.“

„Pan Caspar,“ vyhrkla slečna Cookeová. „Jeho pohled se mi od prvního okamžiku nelíbil, rozumíte. Připadal mi — nu, myslela jsem si, že by mohl mít něco společného se špionáží nebo něčím podobným. Třeba přijel do naší země odcizit nějaké atomové tajemství.“

„Myslím, že my zde v okolí nic takového nemáme,“ usoudila paní Glynnová.

„Opravdu nemáme,“ přisvědčila Anthea. „Možná však, že to byl někdo, kdo ji sledoval. Asi jí byl na stopě, protože měla na svědomí nějaký zločin.“

„Nesmysl,“ ozvala se Klotylda. „Byla ředitelkou velmi proslulé školy, a také významnou vědeckou pracovnicí. Proč by se někdo pokoušel ji stopovat?“

„To nevím. Třeba však přece něco kolem ní bylo.“

„Nepochybuji,“ vložila se do řeči paní Glynnová, „že slečna Marplová má na to nějaký názor.“

„Ano — něco si o tom myslím,“ přiznávala stará dáma. „Připadá mně, že — nu, jediní, kteří by mohli… Ach, je opravdu těžké říkat něco takového — ale člověku napadají jako jediná možnost po zralé úvaze — dva lidé. Vůbec tím nechci říci, že to tak je, protože oba jsou velice milí. Přesto se domnívám, že zcela logicky nikdo jiný nemůže být ve skutečnosti podezříván… Aspoň podle mého názoru.“

„Koho máte na mysli? To je velmi zajímavé.“

„Nu, neměla bych něco takového ani vyslovovat. Je to jen — jistě velmi divoká představa.“

„Kdo myslíte, že mohl svalit dolů ten balvan? Kdo myslíte, že mohla být ta osoba, kterou Joanna a Emlyn Price viděli?“

„Nu, myslela jsem si, že třeba nikoho ani neviděli.“

„Tomu nerozumím," prohlásila Anthea. „Oni že by nikoho neviděli?"

„Mohli si to také všechno vymyslet, ne?"

„Co — že někoho viděli?"

„Nu — možné to je — nebo snad ne?"

„Myslíte tím na nějaký žert nebo zlomyslnost? Co si vlastně myslíte?"

„Víte, člověk dnes slyší o mladých lidech ledacos. Dělají prý všelicos," vysvětlovala slečna Marplová. „Třeba sypou něco koním do očí, rozbíjejí okna na velvyslanectví a přepadávají lidi. Hodit takhle po někom kamenem — to může udělat jedině někdo mladý, nemám pravdu? A oni přece byli jedinými mladými lidmi mezi námi, že ano?"

„Podle vašeho názoru Emlyn Price a Joanna mohli shodit ten kámen?"

„Nu, oni jediní jsou podezřelí, ne?"

„To je neuvěřitelné!" zvolala Klotylda. „Och, to by mne nikdy nenapadlo. Ale chápu — ano, možná, že něco na tom, co říkáte, může být. Samozřejmě ty dva neznám. Necestovala jsem s nimi."

„Jsou oba velmi milí," ujistila ji slečna Marplová. „Zvláště Joanna mně připadala jako opravdu činorodá dívka, rozumíte?"

„Schopna něco takového udělat?" zeptala se Anthea.

„Antheo," napomínala ji Klotylda, „buď zticha!"

„Ano — zcela schopná," pokračovala slečna Marplová. „Konečně když chcete něco udělat, co má vyvrcholit vraždou, musíte být natolik schopná, abyste dovedla zařídit, že vás nikdo neuvidí nebo něco jiného."

„Pak by ovšem byli do toho zapleteni oba," usoudila slečna Barrowová.

„To ano," přikyvovala slečna Marplová. „Byli v tom spolu a vyprávěli zhruba jednu a tutéž historku. Oni jsou — nu, opravdu jsou nápadně podezřelí. To je vše, co mohu říci. Byli z dohledu ostatních, protože všichni šli po dolní cestě. Mohli vystoupit na vrchol pahorku a balvan uvolnit. Snad nechtěli zabít zrovna slečnu Templeovou… Mohli to udělat zcela anarchisticky — prostě zatoužili něco nebo někoho zničit — vlastně kohokoliv zničit. A tak svrhli balvan. Pak

pochopitelně museli vyprávět historku o tom, že tam někoho viděli. Prý měl na sobě zvláštní oděv nebo něco, co znělo dost nepravděpodobně. Nu — neměla bych říkat takové věci, ale musela jsem o tom přemýšlet.“

„Je to zřejmě zajímavý případ,“ poznamenala paní Glynnová. „Co ty si o tom myslíš, Klotyldo?“

„Myslím si, že je to možné. Sama bych na to nepomyslela.“

„Nu, musíme se už vrátit k Zlatému kanci,“ zvedla se jako první slečna Cookeová. „Půjdete s námi, slečno Marplová?“

‚Ach ne,“ usmála se slečna Marplová. „Zřejmě nevíte — zapomněla jsem vám to říci. Slečna Bradbury-Scottová byla tak laskavá a znovu mne k nim na jednu nebo dvě noci pozvala.“

„Nu, nepochybuji, že to pro vás bude mnohem příjemnější a pohodlnější. K Zlatému kanci přišla dnes večer velmi hlučná skupina.“

„Nechtěly byste se dnes ještě projít a přijít k nám po večeři na kávu?“ navrhovala Klotylda. „Je velmi teplý večer. Večeři vám nabídnout nemohu, protože jsme s tím bohužel nepočítaly, ale kdybyste si přišly s námi vypít kávu…“

„To by bylo velmi příjemné,“ souhlasila slečna Cookeová. „Ano — určitě vašeho pozvání využijeme.“

Hodiny odbíjejí tři *21*

Slečna Cookeová se slečnou Barrowovou přišly přesně ve tři čtvrtě na devět. Jedna měla na sobě béžový krajkový šál a druhá olivově zelený. Během večeře se na ně Anthea vyptávala slečny Marplové.

„Připadá mi od nich pošetilé," divila se, „že nejely dál se zájezdem a zůstaly zde."

„Ani bych neřekla," odporovala jí slečna Marplová. „Myslím, že je to docela přirozené. Zřejmě si už udělaly přesný plán."

„Jaký plán máte na mysli?" zeptala se paní Glynnová.

„Nu, domnívám se, že vždy počítají s různými eventualitami a umějí se podle toho zařídit."

„Myslíte, že jejich plán má něco společného s tou vraždou?" zeptala se se zájmem Anthea.

„Byla bych ráda," ozvala se paní Glynnová, „abys nemluvila o smrti slečny Templeové jako o vraždě."

‚Ale samozřejmě, že je to vražda," stála na svém Anthea. „Jen uvažuji, kdo by měl zájem ji zavraždit. Pravděpodobně nějaká její bývalá žákyně, která ji vždy nenáviděla a měla to u ní schované."

„Myslíte si, že nenávist může trvat tak dlouho?"

„Och, to bych řekla. Naopak jsem přesvědčena, že člověk může léta nenávidět."

„S tím nesouhlasím," vrtěla hlavou slečna Marplová. „Myslím, že nenávist by vyprchala. Mohla byste se pokusit ji uměle udržovat, ale asi by se vám to nepodařilo. Ta totiž není tak silná jako láska," dodala.

„A nemyslíte si, že slečna Cookeová nebo slečna Barrowová či obě společně mohly tu vraždu spáchat?"

„A proč by to dělaly?" podivila se paní Glynnová. „Ty máš nápady, Antheo! Připadají mi jako velmi milé ženy."

„Mám dojem, že v nich je něco tajemného," nedala se odbýt Anthea. „Co říkáš, Klotyldo?"

„Možná, že máš pravdu," přiklonila se k ní Klotylda. „Připadaly mi trochu strojené, jestli mi dobře rozumíš."

„Podle mého názoru je v nich něco zlověstného," usoudila Anthea.

„Ty jsi měla vždy bujnou fantazii," řekla jí paní Glynnová. „Každopádně šly s ostatními po dolní cestě, že? Viděla jste je tam, viďte?" obrátila se k slečně Marplové.

„Nemohu tvrdit, že bych si jich zvlášť všimla," řekla slečna Marplová. „Vlastně jsem k tomu neměla ani příležitost."

„Vy se tedy domníváte —"

„Přece tam nebyla," vložila se do toho Klotylda. „Byla v té době u nás na zahradě."

‚Ach ovšem — zapomněla jsem."

„Byl to velmi pěkný a příjemný den," řekla slečna Marplová. „Moc se mi líbil. Ráda bych se zítra ráno zas podívala na tu záplavu bílých kvítků na konci zahrady — tam na té velké hromadě. Právě začínaly rozkvétat. Teď už tam jistě jsou všechny v plném květu. Víte, že si na to místo vždy vzpomenu jako na část svého zdejšího pobytu?"

„Nenávidím to tam," vyhrkla Anthea. „Chci, aby to bylo už pryč. Chci tam znovu postavit skleník. Jestli našetříme dost peněz, určitě to uděláme, že Klotyldo?"

„Necháme to tak, jak to je," odpověděla Klotylda. „Nedovolím na to sáhnout. K čemu by nám byl teď skleník? Trvalo by roky, než by víno začalo plodit."

„Nechte toho," napomenula je paní Glynnová. „Nebudeme se teď o tom dohadovat. Pojďme raději do salónu. Brzy přijdou naši hosté na kávu."

Hned na to přišla zmíněná návštěva. Klotylda přinesla podnos s kávou a začala plnit šálky. Nejprve postavila šálky s kávou před hosty, a pak přinesla další slečně Marplové. Slečna Cookeová se lehce naklonila směrem k staré dámě.

„Promiňte, slečno Marplová, ale na vašem místě bych to nepila. Myslím totiž v této noční době. Nebudete moci dobře spát."

„Myslíte," podivila se slečna Marplová. „Jsem na kávu večer zvyklá."

„Ano, ale tohle je velmi silná — opravdu výborná káva. Radila bych vám, abyste ji nepila“

Slečna Marplová se podívala na slečnu Cookeovou. Její tvář byla velmi vážná. Světlé, nepřirozeně vypadající vlasy jí padaly přes jedno oko. Druhé lehce zamžikalo.

„Ach tak,“ řekla slečna Marplová, „vy se zřejmě zabýváte správnou výživou. Pak asi máte pravdu.“

„Uhodla jste — dokonce jsem ji studovala. Jsem totiž školená ošetřovatelka a ledacos znám.“

„Ale jděte?“ a slečna Marplová lehce odsunula šálek s kávou stranou. „Nemáte náhodou fotografii té dívenky?“ zeptala se. „Verity Huntové — tak nějak se jmenovala, že? Arciděkan Brabazon o ní hodně mluvil. Podle všeho ji měl velmi rád.“

„Myslím, že měl. Měl rád všechny mladé lidi,“ řekla Klotylda.

Vstala a zamířila k psacímu stolu. Nadzvedla desku a vytáhla fotografii. Přinesla ji slečně Marplové, aby se na ni podívala.

„To byla Verity,“ poznamenala.

„Krásná tvář,“ řekla slečna Marplová. „Ano, velmi krásná a neobvyklá tvář. Ubohé dítě.“

„Je to strašné,“ povzdechla Anthea, „tyhle příhody jsou dnes na denním pořádku. Děvčata si s kýmkoliv vyjdou. Nikdo se ani nenamáhá, aby na ně dohlédl.“

„V dnešní době si musí dávat pozor samy na sebe,“ usoudila Klotylda, „a nemají ponětí, jak to mají dělat. Bůh jim pomoz!“

Natáhla ruku, aby si vzala od slečny Marplové fotografii. Rukávem zavadila o šálek s kávou a shodila jej na zem.

„Ach Bože,“ lekla se slečna Marplová. „Nezavinila jsem to? Nestrčila jsem do vás?“

„Kdepak,“ chlácholila ji Klotylda. „Zavinil to můj rukáv. Je trochu volný. Asi si dáte horké mléko, když se kávy bojíte.“

„To byste byla hodná,“ přikývla slečna Marplová. „Sklenice horkého mléka než půjdu do postele by byla opravdu výborná. Člověka hezky uklidní a dobře se pak spí.“

Po další chvíli běžného rozhovoru se slečna Cookeová se slečnou Barrowovou zvedly k odchodu. Byl to poněkud rušný odchod. Jedna po druhé se vrátily, aby si vzaly svoje zapomenuté věci.

„Samý povyk a rámus,“ poznamenala Anthea, když konečně odešly.

„Něco takového,“ přikývla paní Glynnová. „Klotylda má pravdu. I mně připadají ty dvě, jako by nebyly opravdové. Víte, co tím myslím?“ obrátila se na slečnu Marplovou.

„Ano,“ řekla slečna Marplová, „v tom s vámi souhlasím. Ani mně nepřipadají přirozené. Hodně jsem o nich přemýšlela… Uvažovala jsem, proč se vydaly na tento zájezd, a jestli se jim opravdu líbil. A z jakého důvodu sem přišly?“

„A přišla jste také na odpověď na vaše otázky?“ zeptala se Klotylda.

„Myslím, že ano,“ ujistila ji slečna Marplová a s povzdechem dodala: „Získala jsem odpověď na řadu otázek.“

„Mám dojem, že až doposud se vám to líbilo?“ vyzvídala Klotylda.

„Jsem však ráda, že už jsem dál nejela,“ odpověděla slečna Marplová.

„Dál by se mi to asi nelíbilo.“

„Jistě ne — chápu vás.“

Klotylda přinesla sklenici horkého mléka a doprovodila slečnu Marplovou až ke dveřím jejího pokoje.

„Nepotřebujete ještě něco“?“ zeptala se. „Opravdu vůbec nic?“

„Ne, děkuji vám,“ řekla slečna Marplová. „Mám vše, co potřebuji. Jak vidíte, mám s sebou malou kabelku s potřebami na noc, a tam nemusím nic rozbalovat. Děkuji vám — bylo to od vás a vašich sester opravdu velmi hezké, že jste mne sem opět vzaly.“

„Nu, když přišel dopis od pana Rafiela, snažily jsme se udělat, co bylo možné. Byl to velmi uvážlivý člověk.“

„Ano,“ přikývla slečna Marplová. „Byl to opravdu člověk, který myslel na vše. Inu — vynikající mozek.“

„Byl zřejmě pozoruhodným finančníkem.“

„Nejen finančníkem — ale po všech stránkách. Myslel na hodně věcí,“ dodala slečna Marplová. „Tak dobrá — budu ráda, až si lehnu. Dobrou noc, slečno Bradbury-Scottová.“

„Mám vám poslat ráno snídani nahoru? Snídáte ráda v posteli?“

„Ne — ne. Za nic na světě vás nechci rušit. Opravdu ne — přijdu raději dolů. Stačil by mi snad jen šálek čaje. Stejně však chci jít ven do zahrady. Zvlášť bych si ráda prohlédla tu hromadu pokrytou bílými květy. Je to nádherný a radostný pohled —“

„Dobrou noc,“ řekla Klotylda, „dobře se vyspěte.“

2

Vysoké stojací hodiny v hale u schodiště v Old Manor House odbily dvě hodiny v noci. V domě neodbíjely všechny hodiny najednou a některé neodbíjely vůbec. Není tak snadné udržovat v pořádku starožitné hodiny, kterých je plný dům. Ve tři v noci odbily hodiny na odpočívadle prvního patra velmi jemně třikrát. Na závěsu u dveří se objevil malý proužek světla.

Slečna Marplová se posadila na posteli a prsty položila na vypínač elektrické lampy na nočním stolku. Dveře se velmi jemně otevřely. Už sem žádné světlo nepronikalo. Jen tiché kroky prošly dveřmi místnosti. Slečna Marplová rozsvítila.

„Ach,“ vydechla, „to jste vy, slečno Bradbury-Scottová? Děje se něco?“

„Jen jsem se přišla podívat, jestli něco nepotřebujete?“ řekla slečna Bradbury-Scottová.

Slečna Marplová ji pozorovala. Klotylda měla na sobě dlouhou, purpurovou róbu. Jaká je to hezká žena — pomyslela si slečna Marplová. Vlasy tvořily důstojný rámec jejímu čelu. Tragická postava — postava dramatu. Opět si slečna Marplová připomněla řecké hry. Opět si vzpomněla na Klytaimnestru.

„Opravdu bych vám neměla ještě něco přinést?“

„Ne, děkuji vám,“ ujistila ji slečna Marplová. „Bohužel jsem ještě nevypila ani to mléko,“ omlouvala se.

„Ach má drahá — proč ne?“

„Řekla jsem si, že by mi to neprospělo,“ odpověděla slečna Marplová.

Klotylda stála těsně u nohou její postele a hleděla na ni.

„Neprospělo by mému zdraví, rozumíte?“ zdůrazňovala slečna Marplová.

„Co tím myslíte?“ Klotyldin hlas zněl drsně.

Clotilda
Bradbury
Scottová
UNITED KINGDOM
TEA COMPANY'S
TEAS.

„Myslím, že to víte," odpověděla slečna Marplová. „Myslím, že jste to věděla celý večer. Snad dokonce ještě dřív."

„Nemám tušení, o čem mluvíte."

„Ne?" V této jednoslabičné otázce zazněl jemně satirický tón.

„Obávám se, že vaše mléko už vystydlo. Odnesu je a přinesu vám horké."

Klotylda natáhla ruku a vzala z nočního stolku sklenici mléka.

„Neobtěžujte se," řekla slečna Marplová. „I kdybyste mi ho přinesla, nepila bych ho."

„Opravdu nerozumím tomu, co mi tu říkáte. Opravdu ne," prohlásila Klotylda a nepřestala ji pozorovat. „Co vy jste za zvláštní osobu. Co jste za ženskou? Proč takhle mluvíte? Kdo jste?"

Slečna Marplová shrnula záplavu růžové vlny, kterou měla přes hlavu. Byla to stejná růžová šála, kterou měla tehdy v Západní Indii.

„Jedno z mých jmen je Nemesis."

„Nemesis? Co to znamená?"

„Myslím, že to víte," řekla slečna Marplová. „Jste velmi vzdělaná žena. Nemesis si někdy dává na čas, ale nakonec přijde."

„O čem to mluvíte?"

„O velmi krásné dívce, kterou jste zabila," řekla slečna Marplová.

„Koho jsem zabila? Co tím myslíte?"

„Myslím tím dívku jménem Verity."

„A proč bych ji zabíjela?"

„Protože jste ji milovala" řekla slečna Marplová.

„Ovšem, že jsem ji milovala. Byla jsem jí přímo oddána. A ona milovala také mne."

„Někdo mi před nedávném řekl, že láska je velmi děsivé slovo. A je to slovo opravdu děsivé. Milovala jste Verity příliš. Znamenala pro vás všechno na světě. Byla vám oddána, dokud něco jiného nevstoupilo do jejího života. Poznala jiný druh lásky. Zamilovala se… Zamilovala se do mladého muže. Příliš se k ní nehodil. Nebyl to vzorový typ a měl dokonce velmi špatnou pověst. Ona ho však milovala a on miloval ji. A tak chtěla uniknout. Uniknout břemenu otrocké lásky, v které žila s vámi. Chtěla vést život normální ženy. Chtěla žít

s mužem, kterého si zvolila — mít s ním děti… Chtěla se vdát a pocítit štěstí všedního života.“

Klotylda se pohnula. Přistoupila k židli a usedla na ni s očima upřenýma na slečnu Marplovou.

„Tak,“ řekla, „zřejmě se v tom všem… vyznáte.“

„Ano — myslím, že už ano.“

„Máte plnou pravdu v tom, co říkáte. Nebudu to popírat. Nezáleží, jestli to popřu nebo ne.“

„Ano,“ přikývla slečna Marplová. „Na tom opravdu záležet nebude.“

„Víte vůbec — dovedete si to představit — jak jsem trpěla?“

„Ano,“ řekla slečna Marplová, „dovedu si to představit. Vždy jsem si ledacos dovedla představovat.“

„Představila jste si někdy agónii? Agónii myšlení — agónii vědomí, že ztrácíte někoho, koho jste na světě nejvíc milovala? A já ji ztrácela pro bídného, zkaženého lumpa… Pro člověka nehodného mé krásné — nádherné dívky. Musela jsem to zarazit… Musela — musela!“

„Ano,“ přikývla slečna Marplová. „Než byste ji nechala odejít, raději jste ji zabila. Protože jste ji milovala, zabila jste ji.“

„Myslíte si, že bych kdy mohla něco takového udělat? Myslíte si, že bych mohla uškrtit dívku, kterou jsem milovala? Myslíte si opravdu, že bych jí mohla zohavit tvář a rozbít hlavu napadrť? Jen zlotřilý a zkažený člověk by mohl udělat něco takového.“

„Ne,“ zavrtěla hlavou slečna Marplová, „to byste jí neudělala. Vy jste ji milovala a nebyla byste schopná jí to udělat.“

„Nu, tak vidíte, jaké mluvíte nesmysly.“

„Vy jste to také neudělala jí…! Ta dívka, které se to stalo, nebyla ta, kterou jste milovala. Verity je dosud zde, viďte? Ne zde — v zahradě. Nemyslím si, že byste ji uškrtila… Podle všeho jste jí to provedla bezbolestně. Patrně jste jí dala vypít kávu nebo mléko, ve kterém byla pořádná dávka něčeho — třeba prášků pro spaní. A pak — když byla mrtvá, vynesla jste ji do zahrady a udělala pro ni hrobku ze spadlých cihel pod podlahou skleníku. Zakryla jste ji hlínou a nasadila na ni polygonům, které kvetlo, mohutnělo, s každým rokem

se více rozrůstalo. Ano — Verity zde s vámi zůstala. Nikdy jste ji nenechala odejít.“

„Vy blázne! Vy potřeštěný, starý blázne! Vy si myslíte, že vás nechám odejít, abyste tohle někomu povídala?“

„Myslím, že ano,“ řekla slečna Marplová. „Nejsem si tím ovšem zcela jistá. Vy jste statná žena — mnohem silnější než já.“

„Jsem ráda, že to uznáváte.“

„Výčitky svědomí byste si určitě nedělala,“ usuzovala slečna Marplová. „Víte, člověk nemůže přestat vraždit, když jednou začne. Během svého života jsem to u zločinu vypozorovala. Vy jste zabila dvě dívky, viďte? Zabila jste dívku, kterou jste milovala a zabila jste ještě jinou dívku.“

„Zabila jsem hloupou malou poběhlici, dospívající štětku — Noru Broadovou. Jak jste se o ní dozvěděla?“

„Přemýšlela jsem,“ odpověděla slečna Marplová. „Z toho, jak jsem vás poznala, jsem nabyla přesvědčení, že byste nebyla schopna uškrtit a zohavit dívku, kterou jste milovala. Jiná dívka však zmizela přibližně ve stejné době, dívka jejíž tělo se nenalezlo. Myslela jsem si, že ve skutečnosti tělo nalezeno bylo, jen nevěděli, že je to tělo Nory Broadové. Byla oblečena v šatech Verity, byla identifikována jako Verity osobou, na kterou se jako na první obrátili, protože ji znala lépe než kdokoliv jiný. Vy jste tam musela jít a vyjádřit se, zda nalezené tělo patří Verity. Vy jste ji poznala. Vy jste prohlásila, že je to mrtvola Verity.“

„A proč bych to dělala?“

„Protože jste chtěla, aby mladý muž, který vám vzal Verity, muž, kterého Verity milovala, a který miloval ji — chtěla jste, aby byl odsouzen pro vraždu. A tak jste druhou mrtvou schovala na místo, kde by nebyla tak snadno k nalezení, a až by se nalezla, aby se pokládala za někoho jiného. Zajistila jste to tak, aby identifikace proběhla podle vašeho přání. Oblékla jste ji do šatů Verity, dala jste jí tam její kabelku; bylo v ní pár dopisů, náramek a malý křížek na řetízku… A nakonec jste jí zohavila tvář.

Před týdnem jste spáchala třetí vraždu — vraždu Elizabeth Templeové. Zabila jste ji, protože přijela do tohoto kraje. Bála jste se toho, co mohla vědět… Verity jí třeba něco řekla nebo dokonce na-

psala… A tak vás napadlo, kdyby se uskutečnilo setkání Elizabeth Templeové s arciděkanem Brabazonem, mohli by si vzájemně doplnit své znalosti a uhodnout pravdu, ne? Musela jste tedy zabránit setkání Elizabeth Templeové s arciděkanem. Vy jste velmi statná žena. Dokázala jste svrhnout balvan z úbočí hory. Jistě vám to dalo práci, ale síly jste na to měla dost.“

„A mám také ještě síly dost, abych si dovedla poradit i s vámi.“

„Myslím, že to už ve vašich silách nebude.“

„Jak to myslíte, vy mizerná, zkřivená stará babo?“

„Máte pravdu,“ přikývla slečna Marplová, „jsem stará baba. Ruce i nohy mi slábnou — celé tělo mám slabé. Jsem však přesto posel spravedlnosti.“

Klotylda se zasmála.

„A kdopak mně může zabránit, abych to i s vámi neskoncovala?“

„Snad můj anděl strážný,“ podotkla slečna Marplová.

„Tak vy tedy věříte na svého anděla strážného, viďte?“ zasmála se Klotylda.

Nato přistoupila k posteli.

„Třeba i dva strážní andělé,“ dodávala slečna Marplová. „Pan Rafiel vždy vším příliš plýtval.“

Rychle vytáhla zpod polštáře malou píšťalku a přiložila ji ke rtům. V každém hvízdnutí je něco senzačního. Tohle zaznělo tak zuřivě a pronikavě, že by muselo přivolat i policistu z druhého konce ulice. Dvě věci se přihodily téměř najednou. Dveře pokoje se otevřely a Klotylda se obrátila. Na prahu stála slečna Barrowová a ve stejném okamžiku se otevřel mohutný šatník, z kterého vystoupila slečna Cookeová. Jejich přísné profesionální vzezření se nápadně lišilo od příjemného společenského vystupování předchozího večera.

„Dva strážní andělé,“ vydechla šťastně slečna Marplová. „Mohu říci, že mně pan Rafiel prokázal velkou čest.“

Slečna Marplová

Vypravuje *22*

„Kdy jste přišla na to, že ty dvě ženy jsou soukromě najaté agentky na vaši ochranu?“ tázal se profesor Wanstead.

Naklonil se trochu dopředu a zamyšleně pozoroval bělovlasou starou dámu, která seděla vzpřímeně na protější židli. To už byli v ústřední budově hlavního štábu ministerstva vnitra v Londýně ve společnosti dalších čtyř osob.

Byli tam úředník z kanceláře státního zástupce, dále komisař ze Scotland Yardu — Sir James Lloyd, ředitel věznice v Manstone — Sir Andrew McNeil. Čtvrtou osobou byl sám ministr vnitra.

„Teprve včera večer,“ odpověděla slečna Marplová. „Až do té doby jsem si nebyla jista. Slečna Cookeová přišla do St Mary Meadu a já brzy zjistila, že není tou, za níž se vydává. Vystupovala jako žena, která se vyzná v zahradničením měla tam vypomáhat se zahradou u své přítelkyně. Zůstalo na mně, abych uhodla účel její návštěvy. Důvod jejího příchodu byl zřejmý jedině v tom, že se chtěla seznámit s mým vzezřením. Když jsem ji opět poznala v autokaru, musela jsem sama rozhodnout, zda je na zájezdu v roli mého ochránce, nebo uvážit druhou možnost — zda obě ženy nejsou najaté nepřítelkyně.

Jistoty jsem nabyla teprve včera večer, když mně slečna Cookeová velmi jasně varovnými slovy zabránila, abych vypila šálek kávy, který přede mne Klotylda Bradbury-Scottová postavila. Sice svoje slova vtipně maskovala, ale varování bylo naprosto zřejmé. Později, když jsem se s nimi loučila na dobrou noc, vzala mně jedna z nich ruku do svých a mimořádně přátelsky a vřele mi s ní potřásla. Při tom mi něco vsunula do dlaně. Byla to píšťalka s velmi silným zvukem, což jsem zjistila o něco později, až jsem si ji mohla prohlédnout. Vzala jsem si ji do postele, přijala sklenici mléka, kterou mi hostitelka přímo vnutila, a popřála jí dobrou noc. Po celou tu dobu jsem byla ve střehu, abych si zachovala své prosté a upřímné vzezření.“

„Nepila jste to mléko?“

„Samozřejmě, že ne," ohradila se slečna Marplová. „Za koho mne máte?"

„Promiňte," omlouval se profesor Wanstead. „Překvapuje mne jen, že jste nezamkla dveře."

„To by bylo to nejhorší, co bych mohla udělat," prohlásila slečna Marplová. „Chtěla jsem, aby Klotylda Bradbury-Scottová vešla dovnitř. Chtěla jsem vědět, co bude dělat nebo říkat. Předpokládala jsem s naprostou samozřejmostí, že po určité době přijde do mého pokoje, aby se ujistila, že jsem vypila mléko a jsem v hlubokém spánku, z kterého bych se už pravděpodobně neprobrala."

„Pomohla jste slečně Cookeové schovat se do šatníku?"

„Ne. Bylo pro mne úplným překvapením, když z něho najednou vylezla. Zřejmě asi —" zamyslela se slečna Marplová, „asi tam vklouzla právě ve chvíli, když jsem šla po chodbě — hm — ke koupelně."

„Věděla jste, že ty dvě ženy jsou v domě?"

„Jen jsem předpokládala, že budou někde po ruce, když mně dali tu píšťalku. Myslím, že nebylo těžké se do toho domu dostat. Nejsou tam ani okenice, ani poplašné zařízení nebo něco takového. Jedna po druhé se po odchodu ještě vrátily pod záminkou, že si něco zapomněly — kabelku, kapesník a tak. Při té příležitosti si asi nechaly někde pootevřené okno. Domnívám se, že se vrátily do domu téměř okamžitě po tom, co jej opustily, zatímco jeho obyvatelky se odebraly do svých ložnic."

„Podstoupila jste velké riziko, slečno Marplová."

„Doufala jsem ve štěstí," řekla slečna Marplová. „Člověk nemůže proplouvat životem, aniž by občas nepodstoupil určitá rizika, když je to nutné."

„Mimo jiné — ten váš typ s balíkem odeslaným dobročinné společnosti byl velmi úspěšný. Obsahoval zbrusu nový pestrý mužský pulovvr s výstřihem, červenočerně kostkovaný. Pozoruhodné. Jak jste na to přišla?"

„Nu," usmála se slečna Marplová, „to bylo opravdu velmi jednoduché. Z popisu, který Emlyn Price a Joanna dali o postavě, zřejmě vyplývalo, že nápadné oblečení nemělo ujít pozornosti. Proto také bylo velmi důležité, aby pak nezůstalo v místě, uložené někde

mezi ostatním šatstvem nebo osobními potřebami. Muselo být tedy odstraněno tak rychle, jak to jen bylo možné. Je jeden velmi osvědčený způsob, jak se něčeho zbavit, a to prostřednictvím poštovního úřadu. Jakéhokoliv šatstva se můžete snadno zbavit odesláním dobročinné společnosti. Představte si radost lidí, kteří sbírají zimní oblečení, třeba pro Ústav nezaměstnaných matek — nebo jak už se takové spolky jmenují, když dostanou zcela nový vlněný pulovr. Musela jsem to nějak vymyslet — protože jsem potřebovala znát adresu, kam byl odeslán.“

„A vy jste se zeptala přímo na poštovním úřadě?“ Ministr vnitra vypadal poněkud šokované.

„Ne přímo — samozřejmě, že ne… Musela jsem však zahrát trochu připitomělou ženskou a vysvětlit jim, jak jsem omylem napsala špatnou adresu na balík se šatstvem, který jsem chtěla poslat dobročinné společnosti, a zda by mi náhodou nemohli zjistit, jestli ten balík, který mi laskavě mé hostitelky daly na poštu, už také odešel. Velmi příjemná a ochotná paní na poště si vzpomněla, že adresa na balíku byla jiná než ta, kterou jsem jí říkala. Dala mi pak tu adresu, která na něm byla uvedena. Zřejmě ji ani nenapadlo, že žádám určitou informaci, která nemá nic společného — nu, s potrhlou starou babou, usouzenou z toho, kam se poděl balík jejího obnošeného šatstva“

„Ach,“ přikývl s obdivem profesor Wanstead, „vidím, že jste stejně dobrá herečka jako dobrý mstitel.“ Po chvíli se zeptal: „Kdy jste poprvé přišla na to, co se vlastně stalo před deseti lety?“

„Nevím, kde začít,“ zaváhala slečna Marplová, „ale celá ta záležitost mně připadala velmi obtížná — téměř nemožná. V duchu jsem kárala pana Rafiela, že mně jasně všechno nenapsal. Teď uznávám, jak bylo od něho moudré, že to neudělal. Víte — on byl opravdu mimořádně chytrý člověk. Teprve nyní jsem pochopila, proč byl tak úspěšný finančník, a tak snadno vydělával peníze. Správně všechno řídil a plánoval. I mně dával jen část informací po malých dávkách. Bylo to, jako bych byla řízena. Nejprve moji strážní andělé byli uvedeni do pozoru, aby si všimli, jak vypadám. A pak jsem byla já poslána na zájezd s určitými lidmi.“

„Měla jste své první podezření — mohu-li to slovo použít — na někoho ze zájezdu?“

„Chápala jsem to jen jako určitou možnost.“

„Neměla jste pocit, že něco zlého visí ve vzduchu?“

„Ach, vy jste si to zapamatoval! Ne — myslím, že tam určitě nic zlověstného ve vzduchu neviselo. Nebylo mi však ani řečeno, s kým mám navázat kontakt — ale ona se přihlásila sama.“

„Elizabeth Templeová?“

„Ano. Zasvítila jako reflektor do temné noci,“ prohlásila slečna Marplová. „Jak vidíte, až do té doby jsem tápala v naprosté temnotě. Zcela logicky jsem si uvědomovala, že musí existovat něco určitého. Někde musela být oběť, a někde musel být i vrah. Ano, bylo mně naznačeno, že jde o vraha, protože vražda byla příčinou mého spojení s panem Rafielem. Došlo k ní v Západní Indii. Oba jsme byli do ní zataženi. Vše, co o mně tedy věděl, bylo jedině ve spojitosti s touto událostí. A tak to nemohl být jiný druh zločinu. Nemohl to také být zločin náhodný. Musel to být zločin úmyslný. Muselo to být dílo někoho, jak se také potvrdilo, kdo zločinu propadl a vyznával se zlu místo dobru. Vše ukazovalo na dvě oběti. Nejprve na tu, která byla zabita, a pak na tu, která zřejmě trpěla nespravedlností… Oběť — nespravedlivě obviněná ze zločinu, který nespáchala — ať už to byl on nebo ona. A tak jsem ve všem jen tápala a do rozhovoru se slečnou Templeovou jsem nevěděla zhola nic. Každé její slovo mělo svůj význam a vyžadovalo pozornost. A tak se objevil první spojovací článek s panem Rafielem. Hovořila o dívce, kterou znala, a která byla kdysi zasnoubena se synem pana Rafiela. Zde byl můj první světelný bod. Tehdy mně také řekla, že ta dívka se za něho neprovdala. Na moji otázku, proč k tomu nedošlo, řekla ‚protože zemřela‘. Ptala jsem se, jak zemřela — co ji zabilo. Odpověděla velmi jasně a důrazně. Jako bych ještě dnes slyšela její hlas, který zazněl jako hluboký zvon. Řekla jediné slovo — ‚Láska‘. A pak dodala: ‚Nejděsivější slovo, jaké může být na světě, je — láska‘. Tehdy jsem přesně nevěděla, co tím myslí. Napadlo mne jen, že ta dívka asi spáchala sebevraždu pro nějakou nešťastnou milostnou aféru. To se stává často, a je to vždy tragédie, když se to stane. To bylo všechno, co jsem se tehdy dozvěděla. A také ještě — že zájezd nepodnikla pro zábavu.

Řekla mně, že je jako na pouti. Zřejmě měla v úmyslu navštívit nějaké místo nebo určitou osobu. Tehdy jsem se nedozvěděla, kdo to je — to až pak později.“

„Arciděkan Brabazon?“

‚Ano. Tehdy jsem o jeho existenci neměla ani potuchy, ale od té doby jsem měla pocit, že hlavní osoby — hlavní herci toho dramatu — ať už je nazveme jakkoliv — nejsou na zájezdu… Nebyli mezi spolucestujícími v autokaru. Uvažovala jsem o nich celkem krátce, uvažovala jsem jen o určitých osobách. Váhala jsem v souvislosti s osobou Joanny Crawfordové a Emlyna Price.“

‚A proč jste se na ně zaměřila?“

„Protože byli mladí,“ řekla slečna Marplová. „Protože mládí je často spojeno se sebevraždou, s násilím, s nesmírnou žárlivostí a tragickou láskou. Muž zabije děvče — to se stává… Ano, napadlo mne to, ale nepřipadalo mně to pravděpodobné. V jejich okolí nebylo nic zlověstného, nic zoufalého nebo špatného. Použila jsem svého prvního nápadu později jako falešného ukazatele, když jsme poslední večer popíjeli sherry v Old Manor House. Poukázala jsem na to, jak mohou být snadno podezříváni ze smrti Elizabeth Templeové. Až je opět uvidím,“ dodávala slečna Marplová, „musím se jim omluvit, že jsem jich použila jako užitečných postav, abych odvrátila pozornost od svých skutečných představ.“

„A pak přišla smrt Elizabeth Templeové?“

„Ne — ještě ne,“ zavrtěla hlavou slečna Marplová. „Další významnou událostí byl pro mne příchod do Old Manor House, i laskavost, s kterou mne přijaly pod svou pohostinnou střechu. To opět bylo zařízeno panem Rafielem. Věděla jsem tedy, že tam musím jít, nevěděla jsem však, z jakého důvodu. Mohlo to být pouze další místo, kde dostanu víc informací, které by mne vedly při mém pátrání. Promiňte,“ řekla najednou slečna Marplová svým obvyklým zdvořilým tónem, ale s neklidným výrazem v obličeji. „Mluvím příliš zeširoka. Opravdu vás nemusím zdržovat tím vším, co jsem si tehdy myslela a…“

„Jen prosím takhle pokračujte,“ uklidňoval ji profesor Wanstead. „Třeba to nevíte, ale to, co říkáte, mne mimořádně zajímá. Nava-

zuje to na mnohé, co jsem poznal a viděl při vlastní práci. Pokračujte v líčení svých pocitů."

„Ano — ano, pokračujte," vybízel i Sir Andrew McNeil.

„Měla jsem určitý pocit," vyprávěla dál slečna Marplová, „opravdu nevycházel z nějaké logické úvahy — rozumíte. Vycházel snad z nějakého druhu citové reakce na něco, nebo přecitlivělosti vůči něčemu, co bylo v atmosféře — tak bych to vyjádřila."

„Ano," přikývl Wanstead, „to existuje. Atmosféra domů, atmosféra určitých míst — zahrad, pralesa, atmosféra veřejných místností stejně jako atmosféra chalupy."

„Tři sestry. Na to jsem myslela se zvláštním pocitem, když jsem vcházela do Old Manor House. Byla jsem velmi laskavě přijata Lavinií Glynnovou. Na tom výrazu však něco je — tři sestry. Vybavuje se mně při něm něco zlověstného. Snad to souvisí s představou tří sester z ruské literatury nebo s třemi čarodějnicemi z Macbetha. Připadalo mi, že v tom domě je atmosféra smutku, velkého neštěstí, a také atmosféra strachu. A pak — jako by ještě jiná atmosféra se probojovávala k povrchu — tu bych mohla označit jako normální."

„Vaše poslední slova mne velmi zajímají," poznamenal profesor Wanstead.

„Nu, ta tam byla asi díky paní Glynnové. Ona mně také přišla naproti po příjezdu autokaru a vyřizovala jejich pozvání. Připadala mně jako milá a příjemná žena — byla už vdovou. Příliš šťastná nebyla… Když to však říkám, nemám na mysli ten smutek a hluboký žal, který jsem si uvědomila. Ona prostě jen žila v nevhodné atmosféře pro svůj charakter. Dovedla mne tehdy k nim, a tak jsem poznala další dvě sestry. Příštího rána jsem vyslechla od staré služky, která mi přinesla čaj, příběh dávné tragédie o dívce, kterou zabil její milenec. A také ještě o několika jiných dívkách ze sousedství, které se staly obětmi násilných činů nebo sexuálního zneužití. Musila jsem si udělat další rozklad. Pustila jsem z hlavy lidi z autokaru, protože se jich osobně mé pátrání už netýkalo. Přesto však někde zde byl vrah. Kladla jsem si otázku, zda vrah nemohl být zde — v tomto domě, do kterého jsem byla poslána. Klotylda, Lavinie, Anthea — tři jména tří podivných sester. Tři šťastné — nešťastné — trpící — ustrašené — jaké vlastně byly? Na prvním místě zaujala moji pozornost Klotylda.

Vysoká — hezká žena. Osobnost. Stejně jako Elizabeth Templeová. Ta také byla osobnost. Uvědomila jsem si, že zde — kde je pole mé působnosti omezeno — musím přinejmenším zjistit vše co se dá o těch třech sestrách. Tři osudy. Která z nich mohla být vrahem? A jakého druhu? Mohla jsem cítit, jak pomalu, velmi pomalu jako miasma se něco šíří vzduchem. Myslím, že není jiné slovo, kterým by se to lépe dalo vyjádřit, než — ‚zlo'. Nebylo nutné, aby kterákoliv z těch tří byla jeho nositelkou, ale zcela určitě všechny žily v atmosféře, kde se něco zlého stalo, zanechalo tam svůj stín a stále je ohrožovalo. Nejprve jsem uvažovala o nejstarší — o Klotyldě. Byla hezká, byla statná — napadlo mne, že je to žena silných citových emocí. Považovala jsem ji — musím se přiznat — za možnou Klytaimnestru. Nedávno jsem totiž —" hlas slečny Marplové přešel opět do obvyklého tónu, „dostala pozvání na řeckou hru, kterou dávali ve velmi známé chlapecké škole, v blízkosti mého bydliště. Představení Agamemnóna na mne opravdu udělalo mohutný dojem a zvláště výkon hocha, který zahrál Klytaimnestru. Bylo to představení velmi pozoruhodné. Napadlo mne, že bych si Klotyldu dovedla představit jako ženu, která by mohla naplánovat a provést vraždu svého manžela v koupeli."

Profesor Wanstead stěží dovedl na chvíli potlačit smích. Způsobila to vážnost, s jakou to slečna Marplová vyprávěla. Lehce na něho zamrkala.

„Vím, že to zní trochu hloupě, když to takhle říkám, viďte? Mně se však takto jevila — chci tím říci — právě jako v té roli… Bohužel neměla manžela. Nikdy neměla manžela, a proto manžela také nezabila. Pak jsem uvažovala o své průvodkyni do domu o paní Lavinii Glynnové.

Připadala mi jako neobyčejně příjemná, zdravá a milá žena. Bohužel, mnozí lidé, kteří zabíjeli, na své okolí právě tímto dojmem působili. Byli to dokonce roztomilí lidé. Mnoho vrahů mělo milé a okouzlující vystupování, a pak se všichni divili. Sama je označuji jako ‚nóbl' vrahy. Takoví spáchají vraždu jedině z prospěchářských důvodů. Bez emocí — ale s určitým cílem. Myslela jsem si, že u paní Glynnové je to velmi nepravděpodobné, a byla bych velmi překvapená, kdyby se na něco přišlo, ale nemohla jsem ji vynechat. Měla

dříve manžela — byla vdovou — a byla vdovou už několik let. To bylo všechno v pořádku a zůstala jsem při tom. A pak zde byla ještě třetí sestra — Anthea. Byla to osoba velmi neklidná a neusměrněná. Někdy mně připadala skoro jako pomatená pod vlivem nějaké emoce, kterou jsem pokládala za strach. Něčeho se stále bála. Bála se přímo úzkostlivě. Nu — to celkem do toho zapadalo. Jestli spáchala jakýkoliv zločin — o kterém si myslela, že je pohřben minulostí a promlčen, mohl být znovu rozjitřen — mohlo dojít k obnovení starých problémů ve spojitosti s něčím jiným — třeba s dotazy kolem Elizabeth Templeové; mohla opravdu dostat strach, že starý zločin se oživí a dojde k odhalení. Měla podivný způsob, jakým se na vás dívala. Najednou se začala dívat z jedné strany na druhou, a pak za své rameno, jako by tam něco viděla. Něco — z čeho měla strach. Ona také mohla být sama možnou odpovědí. Mohla být duševně chorou vražednicí, která zabíjela jen proto, že se sama cítila ohrožena, jen proto, protože měla strach. To všechno však byly jen samé úvahy. Byl to jen odhad dalších možností, než jak jsem je probírala a uvažovala o nich ještě v autokaru. Atmosféra domu mně však ležela v hlavě více než kdy jindy. Příštího dne jsem šla s Antheou do zahrady. Na konci hlavní cesty za velkým trávníkem bylo malé návrší, vytvořené bývalým zříceným skleníkem. Pro nemožnost oprav a získání lidí k zahradnickým pracím i zahradníků hlavně na konci války se skleník přestal používat a rozpadl se. Nakupené cihly byly převrstveny rašelinou a na ni nasazen určitý druh popínavé rostliny. Je dobře známá. Velmi dobře schová a zakryje každou ošklivou zeď nebo místo na zahradě. Jmenuje se Polygonum. Je to jeden z nejrychleji rostoucích a kvetoucích keřů, který pohlcuje vláhu, vysušuje a ničí vše, co kolem chce růst. Také všechno sám přeroste. Svým způsobem je to hrozná rostlina. Má však překrásné bílé květy a vypadá velmi hezky. Tehdy ještě nebyla v květu, ale právě kvést začínala. Stála jsem tam s Antheou, která mně připadala zoufale nešťastná ze ztráty skleníku. Vyprávěla mi, jaké tam rostly druhy vína. Zřejmě si všechno pamatovala ještě z dětských let. A přála si — zoufale si přála mít dost peněz, aby se ta hromada rozkopala a na jejích základech postavil nový skleník. Chtěla, aby v něm zase rostlo muškátové víno a broskve jako ve starém skleníku. Přímo neuvěřitelně toužila po mi-

nulosti. Bylo v tom však ještě něco víc. Opět jsem tehdy jasně pocítila v atmosféře strach. Něco kolem té velké hromady ji opravdu děsilo. Tehdy mne nenapadlo, co by to mohlo být. Další událost už znáte. Byla to smrt Elizabeth Templeové, a podle výpovědi Emlyna Price a Joanny Crawfordové nebylo pochyb o jediném závěru. Nebylo to neštěstí, ale úkladná vražda.

„Myslím, že od té doby," přiznávala slečna Marplová, „jsem to tušila. Přišla jsem k závěru, že došlo k třem vraždám. Vyslechla jsem celý příběh o synu pana Rafiela jako o mladém delikventovi, kriminálním živlu a myslím si, že to také všechno bylo pravda. Nic z toho však nenasvědčovalo, že by byl vrah nebo schopen zabít. Všechny důkazy svědčily proti němu. Nikdo ani v duchu nepochyboval, že tu dívku zabil. To už jsem se i dozvěděla její jméno — Verity Huntová. Celému případu však nakonec nasadil korunu arciděkan Brabazon. On opravdu ty dva mladé lidi znal. Přišli k němu s tím, že se chtějí vzít, a on vzal na sebe zodpovědnost, že by se vzít měli. Napadlo ho, že to snad nebude rozumný sňatek, ale byl to sňatek oprávněný proto, že se měli rádi. Ta dívka ho milovala opravdu pravou láskou — takovou, která je hodná svého jména. A on se domníval, že tento mladý muž, přes veškeré špatné pověsti a pletky s děvčaty v minulosti, také ji opravdově miluje. Měl s ní vážné úmysly, chtěl jí zůstat věrný a projevil poctivou snahu potlačit všechny své špatné vlastnosti. Arciděkan nebyl optimista. Myslím, že nevěřil, že by to bylo dokonale šťastné manželství, ale podle jeho názoru to bylo nutné manželství. Nutné v tom smyslu, že jestli člověk opravdu má rád, je ochoten za to platit, i když tou cenou je zklamání a zármutek. Jednou věcí jsem si pak už byla jistá. Ten zohavený obličej, hlava rozbitá na cucky, nemohlo být dílem muže, který dívku opravdu miloval. Nebyl to příběh sexuálního zločinu. V jejich lásce bylo hodně něžnosti. Ochotně jsem uvěřila tomu, co říkal arciděkan a současně jsem si uvědomila, že mám v ruce správný klíč — klíč, který mně dala ještě Elizabeth Templeová. Řekla mně, že příčinou smrti Verity byla — láska. A také — že je to jedno z nejděsivějších slov.

Dále už mi to bylo zcela jasné," pokračovala slečna Marplová. „Myslím, že jsem to pak už nějakou dobu věděla. Ještě mně do toho nezapadalo pár maličkostí, ale i ty se vysvětlily. Hodily se k tomu, co

řekla Elizabeth Templeová o příčině smrti Verity. Nejprve řekla slovo ‚láska', a pak že — ‚láska může být to nejděsivější slovo'. Najednou se všechno rýsovalo zcela jasně. Přehnaná Klotyldina láska k dívce. Dívčino zbožňování její osoby, její závislost na ní než dospěla. Pak se ovšem projevily normální pudy. Toužila po lásce. Chtěla volnost, aby mohla milovat, vdát se a mít děti. Do cesty jí přišel muž, kterého mohla milovat. Věděla o něm, že je nespolehlivý, věděla o něm, že je darebák, ale to —" dodávala slečna Marplová zcela všedním tónem, „obvykle žádnou dívku neodradí. Mladé ženy milují ničemy. Vždy to tak bylo. Přímo se do nich zblázní a jsou přesvědčeny, že je změní. A tak milí, laskaví, řádní a spolehliví mladí muži kolikrát dostali za mých mladých let košem s tím, že dotyčná by jim mohla být jen ‚sestrou'', což by je asi neuspokojilo. Verity se do Michaela Rafiela zamilovala a Michael Rafiel byl připraven obrátit list a oženit se s ní. Byl přesvědčený, že ho už v životě nenapadne podívat se na jinou. Nechci tvrdit, že by spolu šťastně a spokojeně žili až do smrti, ale jak řekl arciděkan, byla to opravdová láska. A tak si naplánovali svatbu. Myslím, že Verity také napsala Elizabeth a oznámila jí, že se chce provdat za Michaela Rafiela. Všechno bylo připraveno v tajnosti, protože si podle mého názoru Verity uvědomovala, že to, co dělá, je vlastně útěk. Utíkala životu, který už nadále žít nechtěla. Utíkala od někoho, koho sice měla velmi ráda, ale ne tím způsobem jako Michaela. A láska k Michaelovi by jí dovolena nebyla. Souhlas by nebyl dán dobrovolně, naopak každá překážka by jim byla položena do cesty. A tak, jako jiní mladí lidé, chtěli tomu uniknout. Nebylo pro ně nutné prchat do Gretna Green, protože byli oba plnoletí a mohli být oddáni. Obrátila se tedy na svého známého kněze, arciděkana Brabazona, který ji ještě jako dítě bičmoval a byl jí opravdu velmi přátelsky nakloněn. Oddavky byly domluveny — stanoven den i hodina — pravděpodobně si i tajně koupila svatební šaty. Bezpochyby se měli spolu někde sejít. Každý měl zřejmě přijít sám. Myslím, že přišel jen on — ona ne. Snad čekal… Čekal, a pak se snažil zjistit, proč nepřišla. Možná také, že mu byla předána zpráva — nebo dokonce dopis jejím padělaným rukopisem, ve kterém oznamovala změnu svého rozhodnutí — oznámila mu konec všeho, a třeba i svůj odjezd, aby se ze všeho vzpamatovala… Nevím, jak to

přesné bylo. Myslím si však, že ho ani ve snu nenapadl pravý důvod, proč nepřišla, nebo — proč třeba také neposlala ani slovo. Ani na chvíli ho asi nenapadlo, že by byla úkladně, krutě a šíleně zlikvidována. Klotylda se nehodlala vzdát toho, koho milovala. Nemínila ji nechat uprchnout, nemínila ji přenechat mladému muži, kterého sama nenáviděla a opovrhovala jím. Chtěla si Verity ponechat — chtěla si ji ponechat svým způsobem. Čemu jsem však uvěřit nemohla — a také jsem neuvěřila, že by dívku uškrtila, a pak jí zohavila obličej. Myslím, že toho schopna nebyla. Domnívám se, že sama upravila cihly rozpadlého skleníku a navršila na ně drn a rašelinu. Dívce asi dala jen něco vypít s velkou dávkou uspávačích prášků, je to podle řecké tradice. Ano — číše bolehlavu — i když to bolehlav nebyl. A pak už sama pochovala dívku na zahradě a dokončila úpravu cihel, drnu a rašeliny —“

„A ani jedna z těch sester neměla nějaké podezření?“

„Paní Glynnová tam v té době dosud nebydlela. Její manžel ještě žil, a tak s ním byla v cizině. Ale byla tam Anthea. Myslím, že Anthea tušila něco z toho, co se odehrálo. Nevím, jestli ji hned podezřívala, že má na svědomí smrt… Všimla si však, že Klotylda se příliš zabývá zvyšováním hromady na konci zahrady a vysazováním kvetoucího porostu, aby to krásně vypadalo. Domnívám se však, že krok za krokem si uvědomovala pravdu. A Klotylda — jakmile už jednou propadla zlu — páchala zlo, sloužila zlu bez jakýchkoliv výčitek svědomí z toho, co udělá příště. Zřejmě jí příprava další vraždy působila radost. Měla určitý vliv na rozpustilou mladou vesnickou sexy dívenku, která k ní občas chodila, aby něco dostala. Myslím, že bylo docela snadné dojednat s ní na určitý den nějaký delší výlet — třeba piknik asi třicet, čtyřicet mil daleko. Podle všeho si předem našla i vhodné místo. Dívku uškrtila, zohavila ji a naházela na ni hlínu, listí a větve. Proč by ji někdo měl z něčeho takového podezřívat? Položila k ní kabelku Verity s jejím malým křížkem, který nosívala kolem krku, a snad ji i oblékla do šatů, které patřily Verity. Předpokládala, že zločin hned tak objeven nebude, a současně rozšířila klepy o Noře Broadové, kterak byla spatřena v Michaelově autě a chodila s Michaelem. Možná, že rozšířila i zprávu, že Verity zrušila zasnoubení pro

jeho nevěru. Mohla napovídat cokoliv. Myslím, že ji dokonce těšilo vše, co řekla. Ubohá, ztracená duše.“

„Proč o ní říkáte ‚ubohá, ztracená duše‘, slečno Marplová?“

„Protože — protože si myslím, že nemohou být větší muka než ta, kterými Klotylda celý ten čas trpěla,“ odpověděla slečna Marplová. „Deset let života — života ve věčném smutku. Žila s tím, s čím žít musela. Nechala si Verity — nechala si ji v zahradě Old Manor House — nechala si ji tam navždy. Zprvu si asi neuvědomila, co to znamená. Vášnivě asi toužila, aby dívka byla opět naživu. Myslím si, že výčitkami svědomí netrpěla. Patrně ani tuto útěchu neměla. Ona jen trpěla — trpěla rok po roce — a trpěla stále více. Teď už vím, jak to Elizabeth Templeová myslela. Vím to teď lépe než ona. Láska je opravdu strašná záležitost, žije-li ze zla a pro zlo. Pak se opravdu mění v ten nejhrůznější cit na světě. A ten měla Klotylda. Musela s ním žít den po dni a rok po roce. Je snadné pochopit, proč Anthea byla tak vyděšená. Myslím, že postupně si stále jasněji uvědomovala, co Klotylda provedla, a obávala se, že Klotylda ví, že ona její tajemství zná… A tak se bála, co by mohla Klotylda udělat. Klotylda také poslala Antheu na poštu s tím balíkem, ve kterém byl pulovr. Napovídala i mně o Anthee ledacos — že byla duševně narušená, že trpí pocitem pronásledování a žárlivosti a že by Anthea mohla cokoliv provést… Domnívám se — ano — že v nedaleké budoucnosti by se mohlo Anthee něco stát — vypadalo by to asi jako sebevražda pro špatné svědomí —“

„A to ještě tu ženu litujete?“ podivil se Sir Andrew. „Sžíravá zloba je jako rakovina — jako maligní nádor. Přináší jen utrpení.“

„Ano — samozřejmě,“ přikyvovala slečna Marplová.

„Předpokládám, že jste se dozvěděla, co se v noci stalo,“ řekl profesor Wanstead. „Hned po tom, když vás odvedli vaši strážní andělé.“

„Myslíte s Klotyldou? Pokud si pamatuji, držela mou sklenici s mlékem. Držela ji ještě, když mne slečna Cookeová odváděla z pokoje. Domnívám se, že — že ji vypila, je to tak?“

„Ano. Věděla jste, že se to může stát?“

„Nepomyslela jsem na to — aspoň právě ne v tom okamžiku. Myslím, že jsem to však vědět mohla, kdybych na to vůbec pomyslela.“

„Nikdo jí v tom nemohl zabránit. Udělala to velmi rychle. A také vlastně nikdo nevěděl, že s tím mlékem není něco v pořádku.“

„Tak ona ho tedy vypila.“

„Překvapuje vás to?“

„Bylo to nejpřirozenější, co mohla udělat. Nemůžete se jí divit. Nadešel čas, kdy chtěla uniknout — od všeho, s čím musela žít Stejně jako Verity chtěla uprchnout ze života, kterým tam žila. Podivné, že potrestána byla tím, čím hřešila. Inu, kdo s čím zachází, tím také schází.“

„Mluvíte, jako byste truchlila víc pro ni než pro tu dívku, která zemřela.“

„Ne,“ zavrtěla hlavou slečna Marplová, „to je jiný druh smutku. Lituji Verity, protože o tolik v životě přišla a byla tomu tak blízko. Přišla o život v lásce a oddanosti k muži, kterého si zvolila a kterého vroucně, pravdivě a věrně milovala. Lituji ji proto, že z toho nic nedostala. Unikla však utrpení, které poznala Klotylda. Smutek, neštěstí, strach a sžíravou zlobu. S tím vším Klotylda musela žít. Musela žít ve stálém smutku nad zmařenou láskou, kterou už získat zpět nemohla — musela žít se sestrami, které ji podezřívaly a bály se jí. A pak musela žít s dívkou, kterou nenechala odejít…“

„Myslíte Verity?“

„Ano. Pohřbenou na zahradě, pohřbenou v hrobě, který pro ni sama Klotylda připravila. Ona opravdu zůstala v Old Manor House a myslím, že Klotylda si čím dál víc uvědomovala, že tam stále je… Možná, že ji někdy i viděla — nebo se domnívala, že ji vidí — někdy, když utrhla květ polygona. Určitě měla pocit, že je Verity velmi blízko. Nic horšího se jí už stát nemohlo, než právě to, viďte? Nic horšího …“

„Z té staré paní mi běhá mráz po zádech," prohlásil Sir Andrew McNeil, když se rozloučil a slečně Marplové poděkoval.

„Tak jemná — a tak neoblomná," poznamenal komisař Scotland Yardu.

Profesor Wanstead zavedl slečnu Marplovou dolů k svému vozu, a pak se ještě vrátil na pár slov na rozloučenou.

„Co si o ní myslíte, Edmunde?"

„Je to nejstrašnější žena, jakou jsem kdy poznal," usoudil ministr vnitra.

„Bezohledná?" zeptal se profesor Wanstead.

„Ne, ne, tak jsem to nemyslel, ale — nu, jde z ní strach."

„Nemesis," řekl zamyšleně profesor Wanstead.

„Ty dvě ženy," přidal se muž z kanceláře státního zástupce, „mám na mysli ty dvě bezpečnostní agentky, které ji hlídaly, podaly o ní dnes zvlášť mimořádné hlášení. Dostaly se celkem snadno do domu a ukryly se v malé místnosti v suterénu, dokud všechny neodešly nahoru. Jedna pak šla do ložnice a schovala se v šatníku, a druhá zůstala hlídat přede dveřmi. Ta — která byla v ložnici, řekla, že když otevřela dveře šatníku a vstoupila do místnosti, seděla stará dáma v posteli v záplavě růžové vlny kolem krku a s dokonale spokojeným výrazem ve tváři. Švitořila a hovořila, jak by se nechumelilo. Prohlásily, že to s nimi úplně otřáslo."

„Růžová nadýchaná šála," zamyslel se profesor Wanstead. „Ano, ano, vzpomínám si — „

„Na co si vzpomínáte?"

„Na starého Rafiela. Vyprávěl mi o ní, rozumíte, a pak se dal do smíchu. Řekl, že na jedno do konce svého života nezapomene… A to na jednu z nejlegračnějších popletených starých panen, s kterou se kdy setkal, jak mu jednou v noci v Západní Indii vpochodovala do ložnice s nadýchanou růžovou šálou kolem krku a vyzvala ho, aby vstal, a pomohl jí zabránit vraždě. „Proboha, co myslíte, že děláte?" obořil se na ni. A ona prý prohlásila, že je Nemesis. Nemesis! Nedovedl si představit někoho, kdo by se oné bohyni méně podobal než

právě ona… Mám rád dotek růžové vlněné šály," dodal profesor Wanstead zamyšleně. „Mám jej velmi rád."

2

„Michaeli," řekl profesor Wanstead. „Rád bych vás představil slečně Marplové, která toho tolik udělala ve váš prospěch."

Mladý muž asi ve věku třiceti dvou let se podíval na šedovlasou, trochu roztřesenou starou dámu, která vypadala poněkud nejistě.

„Ach — ehm —" zrozpačitěl. „Ano — něco jsem už o tom slyšel. Velmi vám děkuji."

Pohlédl na Wansteada.

„Je to pravda, že mně chtějí dát milost nebo něco takového? Nezní to trochu směšně?"

„Ano. Propuštění bude velmi brzy provedeno. Budete v krátké době zcela svobodným člověkem."

‚Ach!" Michael vypadal poněkud nedůvěřivě.

„Myslím, že si na to budete muset pomalu zvykat," řekla laskavě slečna Marplová.

Zamyšleně ho pozorovala. Snažila se ho představit zpětně tak, jak asi vypadal před deseti lety. Dosud byl velmi přitažlivý — ačkoliv stopy veškerého strádání byly na něm patrné. Velmi hezký — to nesporně. Jistě byl kdysi přímo úžasně přitažlivým mužem. Veselým a okouzlujícím. Teď už to ztratil — ale snad — snad se to vrátí. Měl jemná ústa a krásný tvar očí. Dovedly se na vás podívat zpříma a pravděpodobně se působivě osvědčovaly při lžích, kterým člověk opravdu chtěl věřit. Komu se tolik podobal? Zapátrala ve vzpomínkách… Ach ovšem — Jonathanovi Birkinovi! Zpíval v pěveckém sboru. Měl kouzelný baryton. A jak po něm dívky bláznily! Měl také docela dobré zaměstnání u firmy Gabriel a spol… Škoda, že došlo k té nepříjemné záležitosti se šeky.

„Och," začal Michael ještě s většími rozpaky. „Bylo to od vás nesmírně laskavé. Vím, že jste s tím měla hodně nepříjemností."

„Měla jsem z toho radost," řekla slečna Marplová. „Nu, jsem ráda, že jsem vás poznala. Tak tedy sbohem. Doufám, že vás čekají dobré časy. V naší zemi to není teď zrovna nejlepší, ale pravděpodobně si najdete nějaké zaměstnání, které vás bude těšit."

„Ach ano. Děkuji, velmi vám za vše děkuji. Já — já jsem vám opravdu velice vděčný, vy to víte.“

Jeho hlas však zněl nepřesvědčivě.

„Nejsem to já, komu byste měl být vděčný,“ řekla slečna Marplová. „Měl byste však být vděčný svému otci.“

„Tátovi? Táta na mne nikdy příliš nemyslel.“

„Váš otec, když umíral, byl pevně odhodlán udělat vše, aby se vám dostalo spravedlnosti.“

„Spravedlnost,“ řekl Michael Rafiel pochybovačně.

„Ano, váš otec pokládal spravedlnost za velmi důležitou. Myslím, že on sám byl velice spravedlivý člověk. V dopise, kterým mne požádal, abych přijala jeho návrh, ukázal mi cestu citátem:

Nechť pravda pronikne jak proudy vod
nechť spravedlnost je věčný vodopád…

„Och! Co to znamená? To je Shakespeare?“

„Ne, to je z bible a musela jsem se nad tím zamyslet — ano, musela.“

Slečna Marplová vytáhla malý balíček, který rozbalila.

„Tohle mi dali,“ řekla. „Mysleli si, že bych to asi ráda měla, protože jsem pomohla odhalit pravdu o tom, jak se to tehdy všechno stalo. Přesto si myslím, že vy jste první, který má na to nárok — jestli to opravdu chcete. Možná však, že to nechcete —“

Podala mu fotografii Verity Huntové, kterou jí Klotylda Bradbury-Scottová ukazovala v obývacím pokoji v Old Manor House.

Vzal ji — chvíli nad ní stál a díval se na ni…

Jeho tvář se náhle změnila. Rysy zněžněly, a pak ztvrdly. Slečna Marplová ho mlčky pozorovala. Ticho netrvalo dlouho. Také profesor Wanstead mlčel — pozoroval je oba, starou dámu i mladého muže.

Napadlo ho, že v tomto okamžiku došlo k určité krizi — tento okamžik by mohl ovlivnit jeho další způsob života.

Michael Rafiel povzdechl — napřáhl ruku a vracel fotografii slečně Marplové.

„Ne, nechci ji — máte pravdu. Ta část života je za mnou — ona odešla — nemohu si ji nechat u sebe. Vše, co teď budu dělat, musí být nové — musím vpřed. Vy —“ zaváhal a podíval se jí do očí — „Vy mně rozumíte?“

‚Ano,“ přikývla slečna Marplová — „Rozumím — Myslím, že máte pravdu. Přeji vám hodně štěstí v životě, který chcete začít“

Rozloučil se a odešel.

„Nu,“ poznamenal profesor Wanstead, „nevypadá příliš nadšeně. Mohl vám více poděkovat za to, co jste pro něho udělala.“

„Ach, takhle je to úplně v pořádku,“ ujistila ho slečna Marplová. „Nic víc jsem nečekala. Uvádělo by ho to do ještě větších rozpaků. Víte, není to snadné, když má člověk někomu děkovat a při tom začínat úplně znovu, a ještě všechno vidí z jiného zorného úhlu. Myslím, že snad dopadne v životě dobře. Není zatrpklý. A to je hodně. Pochopila jsem, proč ho ta dívka tolik milovala —“

„Nu, snad tentokrát už půjde po rovné cestě.“

„Člověk nikdy neví,“ zamyslela se slečna Marplová. „Nevím, jak dalece bude schopen pomoci sám sobě — jistě ovšem —“ řekla, a dodávala „má velkou naději v tom, že potká opravdu hezkou a milou dívku.“

„Mně se na vás právě líbí,“ řekl profesor Wanstead, „vaše úžasně praktické myšlení.“

3

„Za chvíli zde bude,“ řekl pan Broadribb panu Schusterovi.

„Celá ta záležitost je opravdu mimořádná, viďte?“

„Zpočátku jsem tomu nemohl uvěřit,“ řekl Broadribb. „Víte, když chudák starý Rafiel umíral, pokládal jsem to všechno za projev jeho senility nebo něčeho takového. Zase však tak starý ovšem také nebyl.“

Telefon zazvonil a pan Schuster zvedl sluchátko.

„Ach, ona je zde, že? Přiveďte ji nahoru,“ řekl. „Přišla,“ oznamoval. „Přemýšlím o tom. Víte je to to nejpodivnější, co jsem kdy v životě slyšel. Takhle přesvědčit starou paní, aby se potloukala po kraji a hledala něco, když neví co. Víte, že přivedla policii na to, že nebyla spáchána jedna — ale hned tři vraždy? Tři! A teď poslouchej-

te! Tělo Verity Huntové našli pod nějakou hromadou v zahradě, a bylo to právě tak, jak ta stará paní řekla. Nebyla uškrcena ani neměla zohavený obličej.“

„Divím se jen, že neoddělala i tu starou paní,“ řekl pan Broadribb. „Je příliš stará, aby mohla sama na sebe dát pozor.“

„Hlídali ji přece dva detektivové.“

„Cože — hned dva?“

„Ano — sám jsem to nevěděl.“

Slečna Marplová byla uvedena k nim do místnosti.

„Gratuluji, slečno Marplová,“ zvolal pan Broadribb a běžel jí naproti.

„Přeji to nejlepší. Skvělá práce,“ potřásal jí rukou pan Schuster.

Slečna Marplová si klidně sedla na druhou stranu psacího stolu.

„Jak už jsem vám sdělila v dopise,“ začala, „vyhověla jsem podmínkám návrhu, který jsem přijala. Úspěšně jsem splnila to, oč jsem byla žádána.“

„Víme o tom… Ano, už jsme slyšeli. Slyšeli jsme to od profesora Wansteada, od policie i z ministerstva. Ano, byla to skvělá práce, slečno Marplová. Blahopřejeme.“

„Měla jsem obavy,“ přiznávala slečna Marplová, „že nebudu schopna splnit to, co se ode mne žádalo. Připadalo mně to velmi obtížné — zpočátku téměř nemožné.“

„Ano — máte pravdu. I mně to připadalo nemožné. Nevím, jak jste to dokázala, slečno Marplová?“

„Nu — jedině vytrvalost může člověka někam přivést, viďte?“ řekla stará dáma.

„A teď k tomu obnosu, který máme pro vás. Je vám kdykoliv k dispozici. Nevím, jestli vám máme poukázat peníze do vaší banky nebo jestli se chcete s námi poradit ohledně jejich investice? Je to velký obnos peněz.“

„Dvacet tisíc liber,“ upřesňovala slečna Marplová. „Ano — to je na mé poměry opravdu velký obnos. A to zcela mimořádný,“ dodala.

„Kdybyste si přála, seznámil bych vás s našimi partnery, kteří by vám navrhli možnost dalších investic.“

„Ach, nic z toho nechci investovat.“

„Ale jistě by —“

„V mém věku je spoření neúčelné," přerušila ho slečna Marplová. „Mám na mysli účel těchto peněz — jsem přesvědčena, že to tak myslel i pan Rafiel. Účel peněz spočívá v tom, že si člověk může dopřát něco, o čem si myslí, že na to nikdy nebude mít dost peněz, aby si to mohl dovolit."

„Nu, rozumím vám," řekl uznale pan Broadribb. „Pak také podle vašich pokynů vyplatíme tyto peníze vaší bance."

„Middletonská banka, 132 High Street, St Mary Mead," řekla slečna Marplová.

„Máte vkladní účet? Předpokládáme, že to uložíme na váš vkladní účet."

„Určitě žádný nemám," prohlásila slečna Marplová. „Dejte to na můj běžný účet."

„Nemyslíte — „

„Myslím," řekla slečna Marplová. „Chci to mít na běžném účtu."

Vstala a podala jim ruku.

„Mohla byste se poradit s ředitelem vaší banky, rozumíte, slečno Marplová. Je to opravdu — člověk nikdy neví, zda nebude něco potřebovat pro špatné dny."

„To jediné, co budu potřebovat pro špatné dny, bude můj deštník," prohlásila slečna Marplová.

A opět si s oběma potřásla rukou.

„Mnohokrát vám děkuji, pane Broadribbe. A také vám, pane Schustere. Byli jste velmi laskaví, že jste mně poskytli všechny informace, které jsem potřebovala."

„A opravdu chcete ty peníze uložit na běžný účet?"

„Ano," trvala na svém slečna Marplová. „Mám v úmyslu je utratit, rozumíte? Mám v úmyslu si je hezky užít."

Pohlédla na ně od dveří a usmála se. Na krátký okamžik se panu Schusterovi, který měl větší obrazotvornost než pan Broadribb, vybavila matná představa mladé, hezké dívky potřásající si ruce s vikářem na venkovské zahradní slavnosti. Vzápětí si uvědomil, že je to vzpomínka z jeho mládí. Slečna Marplová mu však v té chvíli připomněla tu mladou, šťastnou dívku, která chtěla užívat života.

„Pan Rafiel si přál, abych si užila života,“ prohlásila slečna Marplová.

Nato vyšla ze dveří.

„Nemesis,“ řekl pan Broadribb. „Tak ji Rafiel nazval. Nemesis. Nikdy jsem neviděl nikoho, kdo by se méně podobal Nemesis než ona. Vy snad ano?“

Pan Schuster zavrtěl hlavou.

„To určitě byl jeden z Rafielových žertíků,“ usoudil pan Broadribb.

Obsah

1/ Předehra (5)
2/ Šifra Nemesis (15)
3/ Slečna Marplová jde do toho (26)
4/ Esther Waltersová (35)
5/ Pokyny ze záhrobí (46)
6/ Láska (58)
7/ Pozvání (64)
8/ Tři sestry (69)
9/ Polygonum Baldschuanicum (77)
10/ Ach, jak krásné a šťastné jsou ty časy zašlé (84)
11/ Neštěstí (95)
12/ Porada (108)
13/ Černá a červená kostka (121
14/ Pan Broadribb se diví (132)
15/ Verity (136)
16/ Přelíčení (143)
17/ Slečna Marplová jde na návštěvu (154)
18/ Arciděkan Brabazon (164)
19/ Nadešlo loučení (177)
20/ Nápady slečny Marplové (175)
21/ Hodiny odbíjejí tři (197)
22/ Slečna Marplová vypravuje (207)
23/ Poslední střípky (220)

Agatha Christie

Nemesis

Z ANGLICKÉHO ORIGINÁLU NEMESÍS.
PŘELOŽILA EVA HRUBÁ
ILUSTROVAL, OBÁLKU NAVRHL
A GRAFICKY UPRAVIL
VÁCLAV KUČERA
VYDALO NAKLADATELSTVÍ
VYŠEHRAD V PRAZE ROKU 1982
JAKO SVOU 618. PUBLIKACI
VYDÁNÍ PRVNÍ. STRAN 165
ODPOVĚDNÁ REDAKTORKA
MARIE BRABENCOVÁ .
TECHNICKÁ REDAKTORKA ;
HELENA ILLÍKOVÁ
PÍSMEM TEMPORA VYTISKL
MÍR. N. P.. ZÁVOD 3,
PRAHA I, OPLETALOVA 3
NÁKLAD 50 000 VÝTISKŮ '¦
AA 13,79 (text 13,10), V A 14,00
CENA BROŽ. VÝTISKU 18,- KČS
NAKLADATELSTVÍ VYŠEHRAD
PRAHA 2, KARLOVO NÁMĚSTÍ 5
33-618-82 13.3.4
605/826 18,- KČS